

KRONIKA
UNIWERSYTETU JANA KAZIMIERZA
W E L W O W I E

ZA ROK SZKOLNY 1926/27

STANOWIĄCA

SPRAWOZDANIE REKTORA I DZIEKANÓW

ZESTAWIŁ

REKTOR W ROKU SZKOLNYM 1926/27

PROF. DR. JÓZEF SIEMIRADZKI

LWÓW 1928
NAKŁADEM UNIWERSYTETU JANA KAZIMIERZA

30.20.10 12-0

KRONIKA
UNIwersytetu JANA KAZIMIERZA
W E L W O W I E

ZA ROK SZKOLNY 1926/27

STANOWIĄCA

SPRAWOZDANIE REKTORA I DZIEKANÓW

ZESTAWIŁ

REKTOR W ROKU SZKOLNYM 1926/27

PROF. DR. JÓZEF SIEMIRADZKI

LWÓW 1928

NAKŁADEM UNIwersytetu JANA KAZIMIERZA

La

155811

TREŚĆ.

	Str.
I. Sprawy osobowe	1
II. Uroczystości i wystąpienia reprezentacyjne	7
III. Konferencje Rektorów szkół akademickich w Polsce	28
IV. Sprawy administracyjno-finansowe	35
V. Pomoc dla młodzieży	39
VI. Rady Wydziałowe (Sprawozdania Dziekanów)	90
VII. Biblioteka	156
VIII. Powszechne wykłady uniwersyteckie i politechniczne	165
IX. Archiwum uniwersyteckie	166
X. Akademickie kursa przysposobienia wojskowego	168
XI. Stowarzyszenia akademickie	169
XII. Statystyka	172
Adneks	176

SPRAWY OSOBOWE.

Skład Senatu akademickiego w roku szkolnym 1926/27
był następujący:

Przewodniczący: Rector magnificus Józef Siemiradzki.

Prorektor: Edward Porębowicz.

Zastępca Prorektora: Wojciech Rogala.

Dziekani:

Ks. Aleksy Klawek, Wydział teologiczny.

Kamil Stefko, Wydział prawa i umiejętności politycznych.

Antoni Cieszyński, Wydział lekarski.

Edmund Bulanda, Wydział humanistyczny.

Stanisław Loria, Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Prodziekani:

Ks. Piotr Stach, Wydział teologiczny.

Przemysław Dąbkowski, Wydział prawa i umiejętności politycznych.

Roman Rencki, Wydział lekarski.

Jan Czekanowski, Wydział humanistyczny.

Roman Negrusz, Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Delegaci Rad Wydziałowych:

Ks. Adam Gerstman, Wydział teologiczny.

Ludwik Ehrlich, Wydział prawa i umiejętności politycznych.

Henryk Halban, Wydział lekarski.

Konstanty Chyliński, Wydział humanistyczny.

Wojciech Rogala, Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Stali referenci Senatu akademickiego:

Władysław Abraham, sprawy biblioteczne.

Roman Longchamps de Berier, sprawy fundacyjne.

Edmund Bulanda, sprawy budowlane.

Ks. Adam Gerstmann, sprawy lokalów w budynkach uniwersyteckich.
 Witold Nowicki, } sprawy budżetowe.
 Edmund Bulanda, }
 Kamil Stefko, sprawy rachunkowe kvestury.
 Roman Longchamps de Berier, sprawy stowarzyszeń akademickich.

Komisja dyscyplinarna Senatu:

Prorektor i prodziekani.

Sąd akademicki dla spraw studentów:

Przewodniczący Juljusz Makarewicz, zastępca przewodniczącego Roman Longchamps de Berier, członkowie Witold Nowicki, Eustachy Żyliński, zastępcy Teofil Zalewski, Stanisław Ruziewicz.

Komisja biblioteczna:

Władysław Abraham, Ks. Piotr Stach, Ludwik Ehrlich, Witold Nowicki, Stanisław Łempicki, Jan Hirschler, z ramienia Ministerstwa W. R. i O. P. Ludwik Bernacki, dyrektor Biblioteki Ossolińskich.

Komisja międzynarodowej współpracy intelektualnej:

Ks. Aleksy Klawek, Ludwik Ehrlich, Włodzimierz Sieradzki, Konstanty Chyliński, Henryk Arotowski.

Komisja dla spraw młodzieży akademickiej:

Przewodniczący Henryk Halban, zastępca przewodniczącego Edmund Bulanda, skarbnik Roman Longchamps de Berier, członkowie Ks. Szczepan Szydelski, Konstanty Chyliński, Wojciech Rogala i Doc. Antoni Sabatowski, jako referent „Opieki zdrowotnej“.

Komisja dla spraw ekonomicznych:

Rektor jako przewodniczący, (nieczynna).

Komisja budżetowa:

Rektor i Dziekani, względnie upoważnieni przez nich zastępcy.

Członkowie Zarządu Powszechnych Wykładów Uniwersytetu i Politechniki z ramienia Uniwersytetu:

Przewodniczący Leon Kozłowski. Członkowie wybrani przez Senat: Jan Lenartowicz, Stanisław Kuleczyński, Jan Janów, asyst. Ludwik Dworzak. Członkowie wybrani przez Wydziały: Ks. Aleksy Klawek, Julian Nowotny, Teofil Zalewski, Konstanty Chyliński, Wojciech Rogala.

Delegat Senatu do Rady Naczelnej Kasy im. Mianowskiego:

Witold Nowicki.

Delegaci do Rady Fundacyjnej Domu akademickiego im. Adama Mickiewicza i do Kuratorji Domu akademickiego im. Andrzeja Potockiego:

Roman Longchamps de Berier, Ignacy Zakrzewski.

Sekretarz Senatu:

Stanisław Postępski, dyrektor Kancelarii i notariusz U. J. K.

Zmarli:

26 września 1926 zmarł zwyczajny profesor prawoznawstwa porównawczego Dr. Alfred Halban. Urodzony w Krakowie 22 września 1865, tamże ukończył studia gimnazjalne i uniwersyteckie, uzyskał stopień doktora w r. 1887, w r. 1889 habilitował się na Uniwersytecie Jagiellońskim z prawa kanonicznego. W 1894 roku mianowany nadzwyczajnym, w 1896 zwyczajnym profesorem prawa niemieckiego i historii ustroju Austrii w Uniwersytecie czerniowieckim. W r. 1905 mianowany zwyczajnym profesorem Uniwersytetu lwowskiego, objął specjalnie dla niego utworzoną katedrę prawoznawstwa porównawczego. W r. 1907/8 był dziekanem, 1919/20 rektorem Uniwersytetu J. K. Na czas jego rektoratu przypadło uzyskanie gmachu posejmowego dla Uniwersytetu. Poza pracą naukową brał żywy udział w życiu politycznym i społecznym: 1904 do 1910 był posłem na sejm bukowiński, 1908–1914 w sejmie krajowym galicyjskim, 1911–1918 w austriackiej Radzie Państwa, 1918 do 1922 w Sejmie Ustawodawczym Rzeczypospolitej.

Dnia 11 stycznia 1927 zmarł w Józefowie pod Warszawą Dr. Andrzej Gawroński, profesor zwyczajny językoznawstwa porównawczego i filologii indyjskiej. Urodzony w r. 1885 w Genewie, uczęszczał do szkół i Uniwersytetu we Lwowie do 1905 r. Od 1905 do 1907 studjował w Lipsku, gdzie uzyskał stopień doktora filozofii. W 1912 r. habilitował się na Uniwersytecie Jagiellońskim jako docent filologii indyjskiej, w 1916 mianowany profesorem nadzwyczajnym. W 1920 powołany do Lwowa jako profesor zwyczajny językoznawstwa porównawczego i filologii indyjskiej. Był członkiem czynnym Akademii Umiejętności w Krakowie i Tow. Naukowego we Lwowie. Dorobek naukowy bardzo obszerny, przeważnie ogłoszony w czasopiśmie specjalnych obcych, francuskich, angielskich i niemieckich. Niestrudzona pracowitość pomimo wątłego zdrowia, prawy charakter i bezinteresowność śp. Gawrońskiego zjednały mu powszechny szacunek. Mimo ciężkiej gruźlicy do ostatniego tchnienia nie zaprzestał pracy naukowej.

W pogrzebie w Otwocku wzięła udział uroczysta delegacja Senatu z zastępcą prorektora na czele z insygniami akademickimi.

11 listopada 1926 zmarł Dr. Roman Negrusz, zwyczajny profesor fizyki doświadczalnej. Urodzony w r. 1874 w Samborze, po ukończeniu tamże gimnazjum studjował na Uniwersytecie lwowskim, promowany tamże na doktora filozofii sub auspiciis imperatoris 12 października 1901. Studjował następnie fizykę w Berlinie (1901–1902) i Paryżu (1902–1903). Po powrocie do Lwowa zamianowany asystentem przy katedrze fizyki, habilitował się na docenta chemii fizycznej i elektrochemii w r. 1907.

Po przerwie, spowodowanej przez powołanie do wojska podczas wojny światowej ś. p. Roman Negrusz powrócił na dawne stanowisko, w r. 1918 uzyskał bezpłatną profesurę nadzwyczajną, w 1919 zastępstwo prof. Ignacego Zakrzewskiego. 24 czerwca 1919 zamianowany prof. nadzwyczajnym, w r. 1920 zwyczajnym fizyki doświadczalnej. W r. 1925/26 był dziekanem wydz. matemat.-przyrodniczego. Pomimo ciężkiej choroby (raka na języku) i przebytej operacji do ostatniej chwili pracował w instytucie fizycznym. Po śmierci jego kondolencję wdowie złożyli osobiście rektor i dziekan wydz. matem.-przyrodn. Senat zamówił nabożeństwo żałobne w kościele św. Mikołaja i wziął udział w pogrzebie z insygniami akademickimi.

W tym samym roku zmarł Dr. Jan Prus, emeryt. prof. Uniwersytetu. Wydział lekarski zamówił mszę żałobną i wziął udział w pogrzebie.

Mianowania:

Na wydziale matemat.-przyrodniczym na opróżnioną katedrę fizyki eksperymentalnej powołano prof. zwycz. fizyki teoretycznej Dra St. Lorie.

Habilitacje:

Na Wydziale lekarskim habilitowali się: Dr. Franciszek Kmiotowicz z fizjoterapii ogólnej i eksperymentalnej i Dr. Henryk Hilarowicz z chirurgii; obie habilitacje dotychczas nie zostały zatwierdzone przez Ministerstwo W. R. i O. P. — W toku habilitacje Dr. Heleny Schusterówny i Dra Antoniego Dobrzańskiego.

Na Wydziale prawa i umiejętności politycznych habilitowali się docenci: Dr. Leon Halban z zakresu prawa kanonicznego, Dr. Jan Piekałkiewicz z zakresu statystyki i Dr.

Kazimierz Karol Przybyłowski z zakresu prawa cywilnego.

Na Wydziale humanistycznym Ministerstwo W. R. i O. P. zatwierdziło habilitacje: Dra Witolda Kamienieckiego z zakresu historii Europy wschodniej ze szczególnem uwzględnieniem dziejów Litwy (reskr. Min. W. R. i O. P. z dnia 23 grudnia 1926 r. Nr. IV. S. W. 11094/26), Dra Jerzego Kuryłowicza z zakresu językoznawstwa indoeuropejskiego (reskr. Min. W. R. i O. P. z dnia 12 stycznia 1927 Nr. IV. S. W. 11094/26), Dra Jana Mydlarskiego z zakresu antropologii (reskr. Min. W. R. i O. P. z dn. 14 lutego 1927 Nr. IV. S. W. 1246/27) i Stefana Stasiaka z zakresu filologii indyjskiej ze szczególnem uwzględnieniem historii kultury i filozofii (reskr. Min. W. R. i O. P. z dnia 12 stycznia 1927 Nr. IV. S. W. 13157/27).

Ponadto zatwierdzono rozszerzony zakres dotychczasowej habilitacji Dra Stefana Wierczyńskiego z zakresu literatury polskiej ze szczególnem uwzględnieniem jej stosunku do literatury czeskiej (reskr. Min. W. R. i O. P. z dnia 15 lutego 1927 Nr. IV. S. W. 1247/27).

W toku jedna habilitacja: Dr. Mieczysława Krentza z zakresu psychologii.

Przeniesioną została habilitacja Dra Jana Mydlarskiego, Dra Bohdana Richtera i Dra Mieczysława Tretera na Uniwersytet warszawski.

Na Wydziale matematyczno-przyrodniczym przeprowadzono trzy habilitacje: Dra J. P. Schaudera z zakresu matematyki, Dra W. Nikliborca z zakresu matematyki i Dra A. Zierhoffera z zakresu geografii.

Odznaczenia naukowe uzyskali:

Prof. Dr. K. Twardowski i prof. Dr. Stan. Zakrzewski mianowani zostali zwyczajnymi członkami Akademii Umiejętności w Krakowie.

Członkami czynnymi Towarzystwa Naukowego we Lwowie zostali wybrani: prof. Dr. Stefan Banach (Wydział III.) i prof. Dr. Rudolf Weigl.

Członkami przybranymi Tow. Naukowego we Lwowie zostali: Dr. Jerzy Kuryłowicz docent Uniwersytetu (Wydz. I.), Stefan Stasiak docent Uniw. (Wydz. I.), Dr. Ludwik Ehrlich prof. Uniw. (Wydz. II.), Dr. Leon Halban docent Uniw. (Wydz. II.), Dr. Tadeusz Silnicki docent Uniw. (Wydz. II.).

Prof. Dr. Cieszyński otrzymał srebrny medal na międzynarodowej wystawie medycyny i farmacji wojskowej w Warszawie za wystawione tablice z ortopedji, chirurgji i techniki roentgenowskiej.

Prof. Dr. Nowicki został powołany przez Akademię Umiejętności w Krakowie do komitetu fundacji Pawła Tyszkowskiego, przeznaczonej na badania nad rakiem.

W r. akademickim 1926/27 z płatnych urlopów na wyjazd zagranicę korzystali:

Prof. Dr. Szymonowicz otrzymał zasiłek z Ministerstwa W. R. i O. P. na wyjazd w podróż naukową, której dokonał w ciągu 5-u tygodni, zatrzymując się dłużej w instytucie prof. Ramona J. Cajela w Madrycie i prof. Boeckego w Brukseli.

Dr. Józef Dadlez otrzymał urlop płatny oraz stypendjum rządu francuskiego na całoroczny pobyt w Paryżu dla prac z zakresu chemji toksykologicznej.

Stypendjum zagraniczne otrzymali: mag. Antoni Deryng, Zbyszko Zieliński i Dr. Zdzisław Pazdro.

W składzie personalu administracyjnego zmian nie było.

Sąd akademicki dla spraw studentów. Zorganizowany z początkiem r. 1924/25 Sąd akademicki dla spraw studentów załatwia stale sprawy dyscyplinarne studentów. Przewodniczącym Sądu jest prof. Makarewicz, zastępcą przewodniczącego prof. Dr. Roman Longchamps, członkami Sądu prof. Nowicki i Żyliński, zastępcami prof. Zalewski i Ruziewicz.

W ciągu roku ubiegłego Sąd akademicki zbierał się czterokrotnie i odbył 16 rozpraw. Wyroków wydano 13, z których 10 zawierających lżejszy wymiar kary (upomnienie i nagana) nie podlegało w myśl statutu Uniwersytetu J. K. dalszemu tokowi instancyj. Natomiast od trzech wyroków relegacji wnieśli zasądzeni odwołanie do Senatu akademickiego. Protokół podawczy Sądu wykazuje w roku ubiegłym 60 liczb bieżących, w tem nowych spraw dyscyplinarnych wpłynęło 20. Część spraw została załatwiona już w roku ubiegłym, do załatwienia reszty spraw oddanych Sądowi, a w ciągu roku niezakończonych, Sąd akademicki zatrzymuje, w myśl postanowień statutu U. J. K., nadal swój mandat.

II.

UROCZYSTOŚCI

I WYSTĄPIENIA REPREZENTACYJNE.

1. Inauguracja nowego roku akademickiego.

Uroczyste otwarcie nowego roku akademickiego 1926/27 odbyło się dnia 16 października. Uroczystość rozpoczęła się pontyfikalną mszą świętą odprawioną o godz. 9 rano w bazylice archikatedralnej przez ks. infułata Zajchowskiego, w której uczestniczył Senat akademicki i grono profesorów w togach. O godz. 11 zgromadzili się w auli uniwersyteckiej przedstawiciele władz rządowych i autonomicznych, zaproszeni goście i licznie zebrana młodzież, poczem w uroczystym pochodzie przybyli profesorowie oraz Senat akademicki wraz z Rektorem i zajęli miejsca na trybunie. Po odśpiewaniu przez Chór akademicki pieśni „Gaude Mater Polonia“ Rektor wygłosił następujące przemówienie:

Dostojne Zgromadzenie!

Powołany zaufaniem kolegów do objęcia najwyższej godności uniwersyteckiej, imieniem Senatu akademickiego witam z tego miejsca wszystkich, którzy skromny nasz obchód doroczny obecnością Swoją uświetnić raczyli. Witam przede wszystkim reprezentantów Przewielebnego Duchowieństwa, Wysokich Władz Rządowych i Autonomicznych, Naszej walecznej Armji, Prześwietnej Reprezentacji królewskiego miasta Lwowa oraz bratnich Szkół akademickich i dziękuję za łaskawe przybycie.

Z obowiązku mego przechodząc do zdania sprawy z działalności Uniwersytetu J. K. w roku ubiegłym, zmuszony jestem zacząć od żalobnej wzmianki o tych nieodżałowanych kolegach, którzy w ciągu ubiegłego roku akademickiego ubyli z naszego grona.

W marcu bieżącego roku rozstał się z tym światem Dr. Ernest Till, długoletni prof. prawa cywilnego, doktor honorowy naszej Wszechnicy, prezes izby adwokackiej, były dziekan wydz. prawa, redaktor Przeglądu Prawniczego — znany w szerokich sferach naszego spo-

leczeństwa ze swej niestrudzonej działalności obywatelskiej. Zgon jego Uniwersytet J. K. uczcił w swoim czasie uroczystą Akademią.

4 sierpnia b. r. zgasł w Zakopanem w ukochanej swej „Harrendzie“ profesor historii literatury porównawczej, w r. 1921/22 rektor naszego Uniwersytetu, Dr. Jan Kasprowicz, największy poeta Polski współczesnej doby, mąż niepospolitej wiedzy i serca, gorliwy opiekun młodzieży, pomiędzy którą pamięć jego żyć będzie wiecznie, jako twórcy domu akademickiego Jego imienia oraz pamiątkowej tablicy akademikom poległym w obronie Ojczyzny.

Cześć pamięci tych niestrudzonych pracowników na niwie nauki Polskiej!

Grono nauczycielskie naszej Wszechnicy w roku ubiegłym powiększyli następujący profesorowie i docenci:

Na wydziale *teologicznym*: nadzw. prof. nauk biblijnych ks. Dr. Piotr Stach został mianowany profesorem zwyczajnym tegoż przedmiotu, ks. Dr. Karol Mazurkiewicz habilitował się na docenta prywatnego historii pedagogiki i katechetyki.

Na wydziale *prawniczym*: habilitowali się docenci: Dr. Leon Halban z prawa kościelnego i Dr. Gustaw Załęcki z ekonomii społecznej.

Na wydziale *humanistycznym*: Dr. Henryk Gaertner mianowany nadzw. profesorem języka polskiego. Habilitowani: ks. Dr. Bolesław Rosiński z dziedziny antropologii, Dr. Czesław Nanke z historii nowożytnej Polski, Dr. Jan Janow z filologii słowiańskiej.

Lektorem języka francuskiego mianowany p. Charles Singevine, języka niemieckiego starszy asystent Dr. Jerzy Kuryłowicz.

Stypendja na studia zagraniczne otrzymali: Na wydziale *lekarskim* Dr. Jan Jankowski na wyjazd do Ameryki; na wydziale *humanistycznym* Dr. Mieczysław Kreutz i Dr. Eugenjusz Słuszkiewicz do Paryża; na wydziale *prawa* Dr. Tadeusz Bigo na wyjazd do Paryża, mag. Antoni Deryng do Hagi.

Nadto bawili w Stanach Zjednoczonych Am. Płn. stypendysta fundacji Kościuszkowskiej, absolwent wydz. matem.-przyr. Zbyszko Zieliński. Na rok bieżący to samo stypendjum przyznane zostało absolwentce wydziału prawa p. Helenie Bilińskiej.

Z pośród uroczystości uniwersyteckich wymienić należy uroczystą Akademię, urządzoną staraniem Tow. Filologicznego ku czci śp. profesorów Kazimierza Morawskiego i Piotra Bienkowskiego, oraz uroczysty obchód 150 letniej rocznicy niepodległości Stanów Zjednoczonych Am. Płn., który obecnością swoją zaszczylił p. poseł Stanów Zjednoczonych Stetson, powitany przemową J. Magnificencji rektora Porębowicza w języku francuskim oraz prof. Dra Leona Pinińskiego w języku angielskim, poczem prof. Dr. Stan. Zakrzewski wygłosił odczyt historyczny zastosowany do okoliczności.

W roku ubiegłym odwiedziły Lwów dwie wycieczki zagranicznej młodzieży akademickiej: wycieczka studentek amerykańskich

z Uniwersytetu Vassar k. N. Yorku oraz liczne grono studentów włoskich z Triestu i Padwy pod przewodnictwem prof. Salvieli. Obie wycieczki były witane w rektoracie okolicznościowymi przemowami w języku angielskim i włoskim.

Pozatem jak corocznie rektor brał udział w rozmaitych uroczystościach osobiście bądź też wysłał odpowiednie telegramy gratulacyjne lub wyrazy współczucia z powodu zgonu wybitnych uczonych krajowych i zagranicznych. Wykaz szczegółowy znajdzie pomieszczenie w drukującej się obecnie kronice naszej Wszechnicy za ub. rok akademicki.

Przybyły na zaproszenie wydziału lekarskiego prof. Terroine ze Strasburga wygłosił kilka odczytów z dziedziny chemii fizjologicznej.

Z ważniejszych zdarzeń roku ubiegłego, które bliżej omówione będą w wyż wspomnianej kronice uniwersyteckiej, wymienić należy przebudowę byłej sali sejmowej, w której się obecnie znajdujemy, wydrukowanie i uzyskanie od Ministerstwa W. R. i O. P. ostatecznego zatwierdzenia statutu uniwersyteckiego, oraz szereg robót budowlanych, które bliżej nieco w dalszym ciągu zamierzam omówić.

Brak odpowiednich pomieszczeń dla nowych katedr powstałych w okresie powojennym, stanowi wciąż troskę nieustanną Senatu. Trudności z powodu przewlekającej się w nieskończoność likwidacji b. Wydziału Krajowego, zajmującego pomimo prawomocnych uchwał sejmowych dotychczas kilkadziesiąt pokoi w gmachu posejmowym, uniemożliwiają wielu profesorom objęcie przeznaczonych dla nich lokali i wysoce utrudniają lub nawet wręcz uniemożliwiają im pracę naukową. Dzięki życzliwemu stanowisku obecnego Ministra W. R. i O. P. w roku bieżącym objęliśmy w posiadanie 29 dalszych pokoi, które po przeprowadzeniu niezbędnych adaptacji będą mieściły pracownie dla historii sztuki i archeologii, przez co możliwem się stanie częściowe rozszerzenie niewystarczających lokali dla pracowni przyrodniczych w starym gmachu przy ul. św. Mikołaja.

Do zadań, którym Senat akademicki w miarę możliwości w jak najszerszej mierze usiłuje zadość uczynić, należy nieustanna troska o umożliwienie choćby najskromniejszej egzystencji liczny rzeszom ubogiej młodzieży, a to przez utrzymanie kuchni akademickich i dalszą rozbudowę domów akademickich. W domu im. Kasprowicza przy ul. Pijarów uzyskano 68 miejsca do podziału między studentów medycyny i innych wydziałów, zgodnie z porozumieniem odpowiednich towarzystw akademickich. W domu akademickim im. śp. Aleksandra i Felicji Skarbów przy ul. Słodowej z początkiem roku akademickiego przybyło 28 miejsc. Rozbudowanie tej realności napotyka na znaczne przeszkody z powodu nieuregulowanej sprawy własności, co uniemożliwia zaciągnięcie pożyczek hipotecznych.

Dom akademicki im. Mickiewicza przy ul. Łozińskiego 7, stanowiący odrębną fundację, nie mającą dostatecznych źródeł dochodu i obciążony znaczną pożyczką hipoteczną, od szeregu lat nie przeprowadził żadnego remontu kapitalnego. Zwłaszcza stan całkowicie zniszczonego ogrzewania centralnego groził utratą 120 mieszkań

studenckich z powodu niemożności ogrzewania domu w zimie. Pod groźbą tej katastrofy Komisja Senacka postanowiła przeznaczyć przeważną część wpływów z czesnego na przeprowadzenie tych niecierpiących zwłoki robót, co też zostało dokonane w ciągu ubiegłego lata kosztem około 50.000 zł. Niezbędne w tym roku dalsze roboty celem zabezpieczenia zbyt słabych fundamentów kosztem dalszych 30.000 zł. będą niebawem przeprowadzone.

Dom akademicki im. Andrzeja Potockiego, fundacji Hermanów, stanowiący własność fundacyjną, nie wymagał w roku ubiegłym specjalnego remontu.

Budowa domu studentek, rozpoczęta w roku ubiegłym, posuwa się szybko naprzód; na razie wykańcza się jedynie część mieszkaniową. Dwupiętrowy budynek jest już pod dachem i w przyszłym roku będzie mógł być oddany do użytku. Na cele tej budowy zaciągnięto pożyczkę hipoteczną w wysokości 480.000 zł. Budowa dalszych skrzydeł gmachu przewidzianych w planie, z braku środków, musiała być na razie odroczone.

Sprawa budowy domu akademickiego na ofiarowanym przez Radę miejską placu przy ul. Poniatowskiego z powodu trudności prawnych uległa na razie zwłoce.

Wreszcie przy wydatnem poparciu Ministerstwa Rolnictwa i Robót Publicznych, rozpoczęto budowę domu zdrowia dla studentów w Mikuliczynie. W lipcu b. r. dom ten stanął pod dachem.

Z innych budowli uniwersyteckich wymienić należy nadbudowę kliniki wewnętrznej; wybudowano 2 werandy oszkłone, z dachem na tarasach tej kliniki na wysokości II piętra, urządzone dla chorych gruźliczych z centralnem ogrzewaniem i umywalniami.

Z kliniki neurologicznej przy ul. Pijarów — jedno skrzydło doprowadzono pod dach, oraz rozpoczęto budowę suterenu części środkowej na pomieszczenie kotłowni dla centralnego ogrzewania. Na dokończenie tych robót niema żadnych kredytów.

Nadbudowę II kliniki chirurgicznej wstrzymano z powodu skreślenia kredytów budowlanych w roku ubiegłym.

W zakładach anatomii opisowej wprowadza się nadal centralne ogrzewanie, którego instalacja została opóźniona z powodu niedotrzymania umowy przez firmę, której powierzono roboty.

Zniszczony przez wojnę budynek na Cetnerówce doprowadzono do stanu zapewniającego jego przebudowę na budynek mieszkalny dla dyrektora ogrodu botanicznego — wykończenie go z powodu braku kredytów musiano przerwać.

Rozpoczęta w roku ubiegłym budowa czynszowego domu dla profesorów została doprowadzona pod dach i będzie mogła być ukończoną w ciągu roku przyszłego.

Bardzo groźny stan zdrowia młodzieży przybywającej ze szkół średnich spowodował wzmożoną działalność komitetu opieki zdrowotnej. Dotychczasowa opłata roczna na pokrycie tych wydatków, w wysokości 9 zł. okazała się niewystarczającą wskutek powiększenia liczby lekarzy ordynujących, udzielania wielkiej ilości bezpłatnych lekarstw i wypłacania studentom chorym na gruźlicę zasiłków na

wyjazd do sanatorjów w Hołosku, Worochcie i Zakopanem — wobec czego Senat widział się zmuszonym za zgodą Ministerstwa W. R. i O. P. podwyższyć tę opłatę na 12 zł. rocznie. Ponadto celem uchronienia młodzieży od rozpowszechnienia chorób zakaźnych polecono w domach akademickich umieszczanie chorych studentów w osobnych pokojach a nadto zaprowadzono wstępne badanie lekarskie przy przyjmowaniu kandydatów, na razie tylko na wydziale lekarskim, wychodząc ze słusznego założenia, iż przyszły lekarz nie może być rozsądnikiem chorób zakaźnych.

Ogólna liczba słuchaczy na wszystkich wydziałach w roku ubiegłym wynosiła 5.909, a to na wydziale teologicznym 69, prawnym 1.987, lekarskim 797, humanistycznym 2.083 i mat.-przyrodniczym 973. Mężczyzn 74%, kobiet 26%.

Według wydziałów najliczniej uczęszczają kobiety na wydział humanistyczny, gdzie stanowią 50%, mat.-przyrodn. 36%; najmniej liczne na lekarskim (12%) i prawniczym (5%).

Według narodowości było Polaków 50%, Rusinów 14%, Żydów 35%, innych narodowości 1%. Stosunek ten z nieznacznymi tylko odchyleniami utrzymał się na wszystkich wydziałach świeckich.

Kończąc na tem krótkie sprawozdanie z czynności Uniwersytetu w roku ubiegłym, przechodzę z kolei do drugiej części mego przemówienia, stanowiącego, według zwyczaju, wyraz zapatrywań powołanego zaufaniem kolegów nowego rektora, na zagadnienia aktualne i zadania Uniwersytetu naszego w najbliższej przyszłości.

Po czterech latach pożogi światowej, z morza krwi i łez, na spustoszonej przez miljonowe armje ziemi polskiej spełniło się marzenie Ojców i Dziadów naszych — zbudziła się z półtorawiekowego letargu Ojczyzna nasza zjednoczona, wielka i potężna. Twórcy traktatu wersalskiego na gruzach trzech mocarstw rozbiorowych przebudowując mapę Europy w myśl szlachetnego idealisty-szermierza wolności ludów prezydenta Wilsona, nie przypuszczali, aby naród, nie posiadający ani wojska ani pieniędzy ani wyrobionej administracji własnej, w kraju doszczętnie spustoszonym, mógł stać się czemś więcej, jak słabem państwkiem buforowem, posłusznem każdemu skinieniu potężnych mocarstw zachodnich, a odwieczni wrogowie naszego narodu cieszyli się zawczasu, przepowiadając rychły i tym razem ostateczny nasz upadek.

Zaledwie przebrzmiała uchwała wersalskiego trybunału, pozostawiając otwartą sprawę naszych granic na wschodzie i zachodzie, gdy konająca Austria, licząc na naszą bezsilność, rzuciła zdradliwie na wschodnią Małopolskę niedobitki swojej armji, pod pozorem stworzenia pod berłem Habsburgów niepodległego państwa ukraińskiego. We dwa lata później fale najazdu hord bolszewickich dotarły do bram Warszawy. Zdana na własne jedynie siły Polska, gdy na zachodzie Europy pokój już panował, dwukrotnie jeszcze krwią spłynęła, a w myśl szczytnego hasła Filaretów „mierząc siły na zamiary nie zamiar według sił“ odparła zwycięsko oba najazdy i mieczem zakreśliła swoje wschodnie granice.

Hasło Filareckie, które w chwili groźnego niebezpieczeństwa i patriotycznego uniesienia dokonało cudu nad Wisłą, nie mogło jednakże tworzyć podwalin trwałego bytu i normalnego rozwoju państwa. Gdy ucichły surmy bojowe, gdy właściwy naszemu narodowi w chwilach niebezpieczeństwa zapal ostrygł i ustąpił miejsca zaciętem walkom partyjnym — hasło Filareckie musiało ustąpić „cyrkłowi, wadze i miarze“. Należało rozpocząć budowę od podstaw, zjednoczyć trzy dzielnice rozdarte przez rozbiory, które przez półtora wieku żyły życiem odrębnym, stworzyć trwałe podstawy dla młodego państwa. Do tych podstaw najważniejszych, obok niezbędnej dla obrony naszej niepodległości siły zbrojnej, należało podniesienie poziomu oświaty, zwłaszcza zaniedbanej w byłym zaborze rosyjskim. Zrozumiało to społeczeństwo całe bez różnicy przekonań politycznych. Wszystkie rządy dotychczasowe kładą jaknajwiększy nacisk na rozwój szkolnictwa na wszystkich jego stopniach. Zadanie to niezmiernie utrudnia dotkliwy brak wyszkolonych sił nauczycielskich i obsadzenie odrazu mnóstwa posad w szkołach zwłaszcza średnich, przez ludzi, nieposiadających żadnych do tego kwalifikacji. Spowodowało to wprost katastrofalne obniżenie poziomu wykształcenia w gimnazjach i szkołach realnych, mających za zadanie przygotować młodzież do studiów akademickich. Z bardzo wielu gimnazjów, zwłaszcza prowincjonalnych i prywatnych zakładów naukowych, przychodzi z celującymi świadectwami dojrzałości młodzież tak dalece do studiów uniwersyteckich nieprzygotowana, iż dopuszczenie jej na uniwersytety, jak widzieliśmy z cyfr poprzednio przytoczonych, a rosnących w zatrważający sposób z każdym rokiem, przepełnione ponad możność i ponad rzeczywiste potrzeby społeczeństwa, stanowi nieużyteczny balast, w wysokim stopniu utrudniający należyte korzystanie z nauki młodzieży zdolniejszej i dostatecznie do studiów akademickich przygotowanej, która jedynie do Uniwersytetów dopuszczoną być powinna. Wynikła stąd konieczność ograniczenia liczby studentów do normy, na jaką zezwala niedostateczne uposażenie laboratoriów uniwersyteckich i szczupłość sal wykładowych, nie mogących pomieścić nawet połowy zapisanych na wykłady słuchaczy. Natłok podobny w wysokim stopniu obniża poziom nauki. Wśród dzisiejszej młodzieży akademickiej olbrzymi procent, bodaj większość nawet, stanowi młodzież, pochodząca ze sfer rzemieślniczych, robotniczych i włościańskich, w straszliwej nędzy walcząca o zdobycie dyplomu uniwersyteckiego, w błędnym mniemaniu, iż samo posiadanie takiego dyplomu wkłada na państwo obowiązek zapewnienia każdemu ukończonemu słuchaczowi Uniwersytetu rządowej posady. To z gruntu fałszywe i niezdrowe mniemanie, które się rozpowszechniło w sferach naszego proletariatu, za jedyny skutek ma pomnożenie w nieskończoność najgorszej kategorii proletariatu: umysłowych wykolejenców i malkontentów, nie mogących zrozumieć, iż najbogatsze nawet państwo nie może się składać z samych urzędników.

Zjawisko to jest tem bardziej niepożądane, iż osłabia siły produkcyjne społeczeństwa, otwierając pole obcym przybyszom, pod-

czas gdy dyplomowani akademicy przymierają głodem. Nie może tu być przytem mowy o zapewnieniu niezależnego bytu, gdyż zarobki rzemieślnicze i robotnicze są o całe niebo wyższe od głodowych płac urzędników. Dość wspomnieć, iż płaca konduktora tramwajowego jest wyższą od pborów starosty, wiertacz przy kopalni naftowej, niegdyś na świat cały sławny, dziś coraz rzadszy — pobiera płacę profesora uniwersytetu, a zecer dziennikarski — pobory ministra! Jeżeli uprzytomnimy sobie, że liczba uczniów szkół średnich w całej Francji, posiadającej ludność liczniejszą od naszej i przodującej w kulturze europejskiej, wynosi 100.000, podczas gdy w gimnazjach polskich kształci się 220.000 dzieci, uwidocznimy sobie całą potworność tej statystyki. Równocześnie z natłokiem młodzieży do gimnazjów i uniwersytetów szkoły zawodowe świecą pustkami, podczas gdy w krajach zachodnio-europejskich o wysokiej kulturze rzecz ma się wprost przeciwnie. Niezdrowe stosunki zaznaczone powyżej były powodem, iż na zjeździe rektorów wszystkich szkół akademickich odbytym w Warszawie w Ministerstwie W. R. i O. P. w dniu 25 września b. r. zapadła jednomyślna rezolucja zwrócenia się do społeczeństwa i rodziców z poważnem ostrzeżeniem, oraz z żądaniem do Ministerstwa W. R. i O. P. wyłączenia wszystkich sił celem uzdrowienia stosunków w szkołach średnich przez bardzo znaczne obostrzenie przepisów o egzaminach dojrzałości, ewentualnie nawet na wzór Francji i Anglii — odebranie szkołom średnim prawa wydawania świadectw podobnych, które otrzymać by można jedynie na podstawie wyniku egzaminów przeprowadzonych przez osobne komisje ustanowione w miastach uniwersyteckich (bakalaureat).

Drugą sprawą, która zwłaszcza w roku ubiegłym wywołała wielkie wrzenie wśród młodzieży uniwersyteckiej i do dzisiaj załatwioną nie została ostatecznie, jest sprawa wysokości opłat akademickich, które młodzież nasza, w olbrzymiej większości pochodząca ze sfer najuboższych, uważa za zbyt wygórowane. Według litery konstytucji nauka na wszystkich stopniach szkół państwowych powinna być bezpłatna i na tej podstawie nawet jedna z wojowniczych studentek wytoczyła przed paru laty Senatowi akademickiemu proces o zwrot zapłaconego wbrew konstytucji czesnego. Jest to niestety jeden z niezliczonych kwiatków konstytucji naszej, układanej w pośpiechu przez ludzi nie liczących się całkowicie z warunkami życiowymi ani z siłą finansową państwa. Efektowne te paragrafy, układane dla ulicy i obliczone na popularność, pozostały i długo jeszcze pozostaną martwą literą. Należy uświadomić sobie, że na zbytek podobny, jak bezpłatna nauka w szkołach akademickich może sobie pozwolić jedynie bogata i nie tknięta stopą wojennej pożogi Ameryka, gdzie ponadto większość uniwersytetów powstała z prywatnych miliardowych fundacyj, posiada olbrzymi majątek własny, w niczem nie obciążając skarbu państwa. W całej Europie natomiast niema ani jednego przykładu wolnej nauki w wyższych szkołach akademickich, przeciwnie opłaty na nich są z reguły bardzo wysokie, bez porównania wyższe, aniżeli u nas. Tak np. w Szwajcarii opłaty uniwersyteckie wynoszą 1000 franków w złocie, mało

co mniej we Francji i Belgii. W Niemczech wysokie czesne idzie w całości na rzecz profesorów, podczas gdy w Polsce nie tylko sama wysokość opłat niewiele się różni od opłaty w szkołach średnich, ale ponadto przeszło połowa sum wpłacanych przez studentów przeznaczana się na pomoc materialną dla tejże młodzieży przez budowę domów akademickich, tanich kuchni itp., pozostających pod własnym zarządem młodzieży.

Z drugiej strony niskie uposażenie pracowni naukowych, niewystarczające ani w połowie na pokrycie rzeczywistych wydatków, na odczynniki chemiczne, przyrządy naukowe, bibliotekę itp. zmusiło do ustanowienia osobnych taks laboratoryjnych, bez których pracowni byłyby zmuszone jeszcze bardziej niż obecnie ograniczyć ilość słuchaczy, nie będąc w możności dostarczenia im potrzebnego materiału naukowego.

Senat akademicki, świadomy bardzo ciężkiego położenia materialnego młodzieży zarówno jak jej rodziców, czyni wszystko co leży w jego mocy, aby położeniu temu ulżyć; odebranie mu natomiast środków, wpływających na ten cel z opłat uniwersyteckich, najdotkliwiej musiałoby się odbić przede wszystkim na materialnym położeniu samej młodzieży. Należy sobie ponadto uprzytomnić, że wskutek deprecjacji papierów wartościowych, wielkie fundacje stypendyjne z czasów przedwojennych, pochodzące z zapisów prywatnych, przedstawiają dziś wartości groszowe i całkowicie z rachunków pomocy dla młodzieży skreślone być muszą. Oprócz stypendiów rządowych pewną ilość stypendiów dla niezamożnej młodzieży Senat akademicki wypłaca również z opłat akademickich.

Obok sprawy opłat akademickich inną kwestją natury ogólnej, przez wroga nam prasę krajową i zagraniczną rozdmuchaną do niemożliwości, sprawą, która w naszej kresowej wszechnicy należy do najżywniejszych, jest sprawa t. zw. mniejszości narodowych, pokrzywdzonych rzekomo w swych dążeniach kulturalnych przez „*numerus clausus*“. Jak to pokrzywdzenie wygląda w rzeczywistości dowodzą cyfry statystyczne. Sprawę powyższą należy sprowadzić do właściwych rozmiarów, a dla jej sprawiedliwej oceny rzucić okiem na stosunki narodowościowe, panujące w innych państwach Europy.

Wśród narodów europejskich niema literalnie ani jednego, któryby był etnograficznie jednolitym; Francuzi, Anglicy, Niemcy, Włosi czy Hiszpanie są w rzeczywistości mniej lub więcej spojonym amalgamatem nieraz bardzo pomiędzy sobą różnych elementów etnicznych, które wieki wspólnej historii zespoliły w jedno państwo i naród. Sam tylko język, pomijając już kwestję rozgraniczenia pojęcia języka i gwary czy narzecza, nie jest jeszcze wystarczającym dla pojęcia narodu. Wystarczy wymienić śmiertelnie się nienawidzące, a jeszcze bardziej nienawidzące rodowitych Hiszpanów ludy południowo-amerykańskie, używające jednak wszystkie najczystszej mowy kastylskiej, z drugiej strony żydzi w samej tylko Polsce mówiący aż pięcioma odmiennymi językami (polski, rosyjski, niemiecki, hebrajski i żargon) mimo to uważają się za naród jednolity. Irlandczycy,

których krwawe rządy Cromwella zmusiły do zapomnienia ojczystego języka, nie stali się przez to samo Anglikami, choć po angielsku mówią, a mówiący po niemiecku Alzacycy uważają się za rodowitych Francuzów.

Pojęcie języka i gwary jest również bardzo elastyczne.

Pomiędzy językiem polskim i czeskim lub serbskim np. różnice są bezporównania mniejsze niż pomiędzy dialektami „*hochdeutsch*“ i „*plattdeutsch*“ lub pomiędzy gwarą neapolitańską i liguryjską np. Różnice te nie przeszkodziły mimo to ludom wchodzącym w pierwotny skład Niemiec i Włoch do wytworzenia jednolitego narodu i państwa.

Ten proces naturalnej asymilacji różnorodnych żywiołów żyjących na obszarze wspólnego państwa odbył się także w Polsce przedrozbiorowej, gdzie język ruski Litewskiego Statutu do ostatnich czasów Rzeczypospolitej był językiem urzędowym na całym obszarze ziem Wielkiego Księstwa Litewskiego na mocy Unji Lubelskiej, a mimo to wszystkie rody kniaziowskie i bojarskie, duchowieństwo i mieszczaństwo pod wpływem polskiej kultury spolszczyło się tak dalece, że rząd moskiewski po pierwszym rozbiore uważał za wskazane wyszły z praktycznego użycia język Litewskiego Statutu zastąpić językiem polskim, co trwało aż do upadku powstania styczniowego. Na Rusi Naddnieprzańskiej po całkowitem usunięciu wpływów polskich usiłowania Szewczenki i Kotlarewskiego stworzenia samodzielnej kultury małopolskiej nie znalazły echa wśród inteligencji: już genialny Hohol i współczesny mu Kwikto pisali po rosyjsku, a dziś zmoskwienie inteligencji na całej Rusi Naddnieprzańskiej jest tak kompletnym, iż mam wątpliwości, czy obecne próby gwałtownej „ukrainizacji“ Ukrainy, popierane przez działaczy narodowych z tej strony Zbrucza, widzianych zresztą w Kijowszczyźnie bardzo niechętnym okiem, zdołają stamtąd usunąć głęboko już zakorzenioną i bezwzględnie wyższą kulturę rosyjską.

Jednym z pierwszych zarządzeń naszego państwa było zakładanie na Wołyniu i Litwie mnóstwa szkół małopolskich i białoruskich. Szkoły te po kilku latach musiano stopniono zwać wskutek biernego oporu rodziców, uważających przymus uczenia dzieci w „chłopskiej“ gwarze za krzywdę i chęć zepchnięcia ich do roli obywateli drugiego rzędu. W gimnazjum rzekomo białoruskim np. w Nowogródku niema ani jednego Białorusina, uczęszczają doń niemal wyłącznie żydzi rosyjscy t. zw. „Litwacy“ a naukę prowadzi się po rosyjsku.

Daleki jestem od tego, aby odmawiać jakimkolwiek narodowi prawa do stworzenia własnej samoistnej kultury: zbyt wysoko szacuję siłę i żywotność kultury polskiej, abym mógł na chwilę chociaż przypuszczać, iż jakkolwiek nowopowstała na ziemiach polskich samodzielna kultura zaszkodzić by jej mogła; sądzę jednak, iż do zadań państwa polskiego nie należy sztuczne stwarzanie takich parodij jak nieistniejąca dotychczas całkowicie i bojkotowana przez ludność włościańską kultura białoruska. Ciepłarniane kwiaty nie wytrzymują zetknięcia z otwartym powietrzem.

Na tej kresowej wszechnicy, do której mimo agitacji wrogich nam żywiołów coraz liczniej się garną Rusini z Małopolski i Wołynia, a której światło ściąga do nadpełtwiańskiego grodu coraz liczniejszy zastęp młodzieży z krajów południowej Słowiańszczyzny, dawniej kształcącej się w Rosji, zadaniem Waszem, młodzieży akademicka, będzie utrzymać wysoko sztandar nauki i kultury polskiej. Pamiętajcie o tem zawsze, że półtorawiekowa niewola, gwałt i przemoc mocarstw rozbiorowych nie zdołały narodu polskiego przerobić na Niemców czy Moskali, podczas gdy w wolnej Rzeczypospolitej miliony Niemców, obdarzonych całkowitą autonomją narodową i prawem magdeburskiem, dały nam gorąco patriotyczne mieszczaństwo polskie, a wysoki poziom naszej kultury spowodował całkowitą assimilację nie tylko bliskiej nam szlachty litewskiej, ale żywiołów etnicznie tak od nas dalekich jak podolscy Ormianie lub litewscy Tatarzy. Pamiętajcie o tem, że jesteście kwiatem i nadzieją narodu i że na Was ciąży obowiązek odzyskania dla Polski godnego jej świetnej przeszłości stanowiska wśród narodów Europy.

Przemówienie moje kończę tradycyjnym życzeniem „Quod felix, faustum, fortunatumque sit“!

Z kolei prof. Leon Kozłowski wygłosił wykład „O wpływie klimatu na ruch wędrówki ludów na ziemie polskie od czasów przedhistorycznych“.

Uroczystość zakończyła się odśpiewaniem pieśni „Strumyk“ o motywach ludowych przez Chór akademicki.

2. Inne uroczystości uniwersyteckie.

Akademja ku czci śp. Jana Kasprowicza w auli uniwersyteckiej.

Uroczystość zagał Jego Magnificencja Rektor Siemiradzki następującem przemówieniem:

Zgromadziliśmy się tutaj aby uroczystą Akademją uczcić pamięć największego poety polskiego współczesnej doby, który zgasł po długiej chorobie w dniu 4 sierpnia b. r. w Zakopanem.

O działalności naukowej i literackiej tego niepospolitego męża wymowniejsze od moich usta przemawiać będą. Mnie przypadło w udziale jako przedstawicielowi Wszechnicy Jana Kazimierza, której Kasprowicz był profesorem przez lat 17, w kilku słowach omówić jego działalność społeczną i literacką.

Urodzony w Szymborzu w ziemi kujawskiej w r. 1860, w dziecinnych już latach brał czynny udział w walce o prawa narodu. Były to pamiętne w dziejach szkolnictwa Wielkopolskiego lata najgwałtowniejszego ucisku germanizacyjnego, znanego powszechnie pod nazwą sprawy wrzeńskiej. Kasprowicz podówczas uczeń gimnazjalny w Inowrocławiu był zmuszony opuścić Ks. Poznańskie i prze-

nieść się na Śląsk do Opola i Rybnika. Po otrzymaniu świadectwa dojrzałości udał się na studia uniwersyteckie do Lipska i Wrocławia, gdzie słuchał wykładów najwybitniejszych filologów niemieckich. W roku 1888 osiadł we Lwowie, znajdując zatrudnienie w redakcji Kurjera Lwowskiego a następnie Słowa Polskiego. Równocześnie uczęszczał na wykłady w Uniwersytecie naszym, gdzie w r. 1904 otrzymał stopień doktora filozofii.

Niezwykła popularność, jaką Kasprowicz zyskał sobie we wszystkich kołach naszego społeczeństwa, talent poetycki oraz wybijająca się potężnie ponad szarą rzeszę głęboka, niezwykle rozległa wiedza Kasprowicza, obejmująca zarówno klasyczną literaturę grecką jak dokładną znajomość literatur zachodnioeuropejskich, spowodowała niebawem w dziejach naszej Wszechnicy wypadek: dla Kasprowicza na wniosek fakultetu filozoficznego Ministerstwo zezwoliło na stworzenie nowej katedry „historji literatury porównawczej“ i zamianowało znakomitego poetę bez uprzedniej habilitacji w 1909 r. nadzwyczajnym, w 1912 zwyczajnym profesorem.

W ciągu siedemnastoletniej swej działalności nauczycielskiej Kasprowicz wytworzył w dziejach naszego Uniwersytetu osobną epokę; jego porywający wykład, nie trzymający się żadnych utartych szablonów, w którym z rzadką jasnością umiał w rozwoju literatur europejskich wykazać ścisłą łączność między dawnymi i młodszy laty, gromadził w jego audytorjum tłumy słuchaczy, a gorąca sympatja, jaką go za jego osobiste przymioty otaczała młodzież, zaakcentowała silnie w owych latach rolę Uniwersytetu J. K., jako placówki polskiej na kresach.

Obrany dziekanem wydziału filozof. w r. akademickim 1920/21, rektorem w r. następnym, pomimo nadwątlonego stanu zdrowia rzucił się z całym zapalem w wir pracy społecznej. Był to rok ostatecznego zwycięstwa i konsolidacji Polski, rok uporeczywych walk o granice wskrzeszonego państwa, w której Kasprowicz niezmiennie żywy przyjmował udział zarówno w akcji plebiscytowej na Warmji, jak w konferencjach praskich, gdzie reprezentował nieprzejednane stanowisko: ani piędzi ziemi polskiej nie ustąpić ze stanu posiadania, zdobytego wielowiekową kulturą i krwią polskiego żołnierza.

Wyczerpany nadmierną pracą w roku następnym otrzymał urlop dla poratowania zdrowia, z którego już więcej na katedrę lwowską nie powrócił. Niespożyte siły jego potężnego organizmu borykały się do ostatniej chwili z toczącą go chorobą.

W pamięci młodzieży akademickiej Uniwersytetu naszego Kasprowicz zapisał się głęboko jako jej gorliwy opiekun i obrońca. On był twórcą Domu akademickiego, noszącego jego imię, jemu zawdzięcza również młodzież wmurowanie marmurowej tablicy, na której złotymi głoskami wryto imiona słuchaczy Wszechnicy J. K., którzy młode swe życie oddali w ofierze na ołtarzu ojczyzny.

Składając hołd pamięci wielkiego męża, ustępuję miejsca prof. Kleinerowi, który przedstawi Panom obraz jego działalności literackiej i naukowej.

Następnie prof. Kleiner wygłosił odczyt o działalności literackiej wielkiego poety.

Dnia 11 grudnia o godz. 12-iej w sali Unji Lubelskiej odbyło się uroczyste zebranie celem uczczenia 40-lecia pracy naukowej prof. Dr. Wilhelma Bruchnalskiego.

W dniu 9 kwietnia 1927 w auli uniwersyteckiej odbyła się uroczystość wręczenia przez Polskie Tow. Historyczne pamiątkowego złotego medalu na uczczenie naukowej działalności prof. Dr. Ludwika Finkla.

Ponadto w auli uniwersyteckiej odbyły się:

Uroczyste posiedzenie pierwszego zjazdu fizyków polskich dn. 26 września 1926 oraz doroczne posiedzenie Lwowskiego Towarzystwa Naukowego dnia 23 czerwca 1927.

3. Przyjęcia gości zagranicznych.

Dnia 30 września 1926 przybyła do Lwowa wycieczka dziennikarzy czesko-słowackich w ilości 30 osób jako goście Rządu Polskiego. Z powodu nieobecności Rektora Senat wydelegował do komitetu wojewódzkiego celem oficjalnego wzięcia udziału w przyjęciu czeskich gości prof. Lehr Splawińskiego i prof. Jana Czekanowskiego.

Dnia 3 października w objeździe ziem polskich zawitała do Lwowa wycieczka młodzieży akademickiej z uniwersytetów w Tryjeście i Padwie pod kierunkiem profesora Salvieli. Przy udziale stowarzyszeń akademickich i profesorów ułatwiono gościom włoskim zwiedzenie miasta i urządzono składkową kolację w hotelu krakowskim.

We wrześniu bawiło we Lwowie dwóch wybitnych polityków zagranicznych p. Duncan, poseł do parlamentu angielskiego i jeden z liderów stronnictwa Labour party, celem zaznajomienia się ze stosunkami ekonomicznymi i politycznymi Polski. Dziekan Cieszyński zgromadził w swoim mieszkaniu wszystkich znajdujących się we Lwowie polityków i ekonomistów, władających językiem angielskim, którzy gościowi angielskiemu udzielili obszernych wyjaśnień we wszystkich interesujących go sprawach. Sprawozdanie, jakie p. Duncan ogłosił po powrocie do Anglii w prasie miejscowej dało bardzo spokojny i bezstronny obraz stosunków naszych.

Drugim gościem zagranicznym w tymże miesiącu był Dr. Colban, członek Rady Ligi Narodów i referent spraw mniejszości

narodowych. Rektorat zajął się udzieleniem p. Colbanowi wszelkich mu potrzebnych informacji i zapoznał go z szeregiem polityków i ekonomistów lwowskich.

28 kwietnia 1927 przybyła do Lwowa wycieczka rumuńska złożona z profesora Uniwersytetu bukareszteńskiego Pawła Negulescu i burmistrza Bukaresztu Annibala Teodorescu z rodzinami oraz Dr. Merlescu. Członkowie tej wycieczki wygłosili w Warszawie szereg odczytów jako goście Rządu polskiego. Uniwersytet wziął udział w uroczystym przyjęciu i ugoszczeniu gości rumuńskich, urządzając składkowe śniadanie z udziałem najwybitniejszych przedstawicieli świata prawniczego.

8 czerwca 1927 przybył do Lwowa w okrzęnej podróży po ziemiach polskich zjazd słowiańskich geografów i etnografów w liczbie kilkudziesięciu przedstawicieli świata naukowego z Czechosłowacji, Jugosławji, Bułgarji, Rosji i Ukrainy wraz z kilkoma wybitnymi uczonymi francuskimi i angielskimi. Przez cały czas pobytu członków zjazdu w Polsce towarzyszyli im delegaci Uniwersytetu J. K. prof. Romer, prof. Arctowski i prof. Czekanowski.

W maju 1927 zwiedzili Zakład dentystyczny Uniwersytetu prof. Dr. Pichler z Wiednia i Dr. Jaromir Mareš z Pragi.

W lipcu 1927 przybyły do Lwowa dwie wycieczki młodzieży akademickiej z zagranicy, jedna studentów Akademii górniczej z Temeszwaru pod przewodnictwem profesora, zorganizowana przez wydział zagraniczny związku narodowego polskiej młodzieży akademickiej. Rektor i obecni we Lwowie członkowie Senatu towarzyszyli wycieczce w zwiedzaniu Lwowa i jego muzeów, wieczorem podejmowali gości kolacją w hotelu krakowskim. Druga wycieczka zorganizowana przez tenże związek akademicki składała się z kilkunastu studentek Uniwersytetów angielskich.

4. Uroczystości Towarzystw akademickich.

Dnia 6 listopada 1926 odbył się raut reprezentacyjny „Tygodnia akademickiego” urządzony przez „Wzajemną Pomoc Medyków” w salach Koła literackiego.

Dnia 3—4 grudnia staraniem Chrześcijańskiego Związku Akademickiego w Polsce odbyły się w sali Unji Lubel. dwa odczyty p. H. J. Henriod, sekretarza generalnego „Federation universelle des associations chrétiennes d'étudiants”, pt.: *a.* „Quelques tendances actuelles chez les étudiants de divers pays, *b.* l'intellectuel peut il être croyant?”

Dnia 28 listopada odbyła się uroczystość inauguracyjna „Czytelni Akademickiej“.

30 listopada koncert Chórów akademickich w auli Politechniki.

Dnia 3—4 stycznia 1927 odbył się w Zakopanem obchód jubileuszowy 25-lecia Koła Przyjaciół Akademika i domu zdrowia „Pomoc Bratnia“. Przesłano w imieniu Senatu życzenia telegraficznie.

Dnia 5 marca Tow. studentów żydowskich filozofji urządziło uroczystą akademię ku czci Barucha Spinozy w sali gminy żydowskiej.

Dnia 6—8 stycznia 1927 odbył się 8-y zjazd delegatów Ogólno polskiego Związku Bratnich Pomocy w sali Unji Lubelskiej.

Dnia 3 lutego Akademicki Związek Sportowy we Lwowie, sekcja narciarska, urządził zawody narciarskie.

22 lutego Tow. „Wzajemna Pomoc Medyków“ urządziło w salach Koła literackiego bal kostjumowo-maskowy.

15—16 maja odbył się zjazd polskiej akademickiej młodzieży ludowej.

17 lutego odbył się raut Stowarzyszenia Asystentów Uniwersytetu J. K., Akademii weterynaryj i Politechniki, pod protektoratem rektorów powyższych uczelni w salach recepcyjnych rektoratu. Czysty dochód wyniósł 4.170 zł.

We wszystkich obchodach powyższych rektor przyjmował udział osobiście lub przez delegata.

5. Uroczystości pozauniwersyteckie.

W dniach 27—30 września 1926 odbył się w Warszawie Międzynarodowy Kongres Prawa autorskiego pod protektoratem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej prof. Ignacego Mościckiego. Uniwersytet J. K. był zastąpiony przez rektora oraz delegata wydziału prawniczego prof. Romana Longchamps de Berier.

5 września 1926 uroczystość otwarcia VI Targów Wschodnich oraz I Polskiej Wystawy Przeciwgruźliczej. Uniwersytet zastępował rektor.

22 października 1926 staraniem Tow. Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych uroczysta akademja ku czci śp. kuratora Sobińskiego. Senat delegował na tę uroczystość prof. Stanisława Łempickiego.

14 listopada 1926 z okazji uroczystości jubileuszowych św. Stanisława Kostki uroczyste zebranie dla omówienia spraw wychowania młodzieży. Uniwersytet zastępował delegat wydziału teologicznego.

1 grudnia 1926 uroczysta akademja urządzona w sali ratuszowej przez zarząd Polsko-Jugosłowiańskiej Ligi we Lwowie ku uczczeniu 8-jej rocznicy zjednoczenia Królestwa Serbów, Chorwatów i Słowenów. Uniwersytet reprezentował rektor.

8 grudnia 1926 uroczysta akademja ku czci śp. Pierwszego Prezydenta Rzeczypospolitej Gabryela Narutowicza, urządzona staraniem Związku Legionistów polskich ziemi czerwieńskiej w ratuszu. Zastępował Uniwersytet J. K. rektor Siemiradzki.

9 stycznia 1927 uroczysta akademja ku czci śp. Dra Ernesta Adama staraniem głównego zarządu Tow. Szkoły Ludowej. Zastępował Uniwersytet rektor Siemiradzki.

13 marca 1927 obchód jubileuszowy 45-lecia pracy literackiej Marji Rodziewiczówny w Warszawie. Rektor wszedł w skład komitetu jubileuszowego.

1—3 kwietnia 1927 zjazd naukowy Kasy im. Mianowskiego w Warszawie. Delegowani z ramienia Uniwersytetu J. K. profesorowie: Pazdro, Cieszyński i Tołłoczko.

23—25 kwietnia 1927 zjazd prehistoryków polskich w Poznaniu. Delegatem Uniwersytetu J. K. prof. Jan Czekanowski.

4 maja 1927 uroczyste przeniesienie zwłok śp. Teodozji Dzie duszyckiej, Marji Dulebianki i Heleny Skibniewskiej na cmentarz obrońców Lwowa staraniem Małopolskiej Straży Obywatelskiej. Uniwersytet zastąpiony przez rektora i dziekanów.

28 czerwca 1927 Senat Uniwersytetu J. K. wziął udział w togach z berłami w uroczystościach, związanych z pogrzebem Juljusza Słowackiego na Wawelu. We Lwowie uczczono tę uroczystość w dniu 18 czerwca uroczystym posiedzeniem Towarzystwa Naukowego w sali Unji Lubelskiej, na którym po przemówieniu wstępnym prof. Wilhelma Bruchnalskiego wypowiedział odczyt p. t. „Prometeizm w Królu Duchu“ prof. Jan Gwałbert Pawlikowski.

4—6 czerwca 1927 w czasie uroczystości z powodu 60-lecia „Sokoła Macierzy“ połączonych z popisami gimnastycznymi Sokolstwa Polskiego reprezentował Uniwersytet J. K. rektor Siemiradzki.

14 lipca 1927 z powodu Narodowego Święta Francuskiego zastępował na uroczystym nabożeństwie i przyjęciu w Konsulacie francuskim Uniwersytet J. K. prof. K. Chyliński.

6. Adresy i gratulacje.

Otrzymał w dniu 6 grudnia zaproszenie na I. posiedzenie „Ucanej Społeczności Safarikowej w Bratysławie“ Uniwersytet przesyłał telegraficzne życzenia.

Z powodu odbytego w dniu 11 grudnia 1926 uroczystego zebrania Czesko-polskiego Klubu w Pradze, poświęconego uczczeniu śp. Prof. Jana Kasprowicza, Rektorat przesłał telegram oraz pismo z podziękowaniem na ręce czeskosłowackiego konsultatu we Lwowie.

Z okazji pierwszej rocznicy założenia Białoruskiego Uniwersytetu w Mińsku wysłano z Rektoratu telegram:

„En reponse à votre précieuse invitation pour l'anniversaire solennel de la fondation de l'Université de Minsk j'envoie mes vœux les plus sincères pour la prospérité de votre institution. Malheureusement il m'est impossible de prendre part personnellement à la fête et je vous prie d'accepter par cette voie l'expression de ma sympathie la plus vive pour votre Université“.

Siemiradzki recteur.

Na jubileusz pięćdziesięciolecia Uniwersytetu katolickiego w Lille 15 marca 1927, wysłano pismo:

„En accusant le reçu de votre aimable invitation aux fêtes, qui vont être célébrées en commémoration du cinquantième anniversaire de la fondation de l'Université catholique de Lille, je suis désolé de ne pouvoir y prendre part personnellement. Veuillez agréer au nom de l'Université Jean Casimir de Lwów l'expression de nos vœux les plus sincères pour la prospérité de votre académie“.

Siemiradzki recteur.

Columbia University w Nowym Yorku zawiadamia o utworzeniu w tej akademii osobnego studjum polonistycznego. W odpowiedzi Rektorat U. J. K. przesłał pod adresem prezesa tego studjum prof. Clarence A. Manning następujące pismo:

Sir!

We welcome with joy and thankfulness the establishing of the Institute of Polish culture in your University and state our assurance, that it will rapidly develop, flourish and become of use to both the nations, especially to the Polish one, which suffered very much through false information spread abroad by its enemies, or given to the public, through sheer ignorance, by journalists. The magnanimity, displayed by American politics and diplomats in relations to our country during the peace conference and after, the support, granted to our exhausted and reduced to poverty population by American humanitarian societies prove that the leading spirits of U. S. A. possess an adequate knowledge of Poland. Appreciation and sympathy can be based on nothing but on such a knowledge. To let the wide circles of American citizens partake of it is a noble purpose, which cannot be achieved by other means except by scientific ones, which you have chosen. The list of aims of the Institute is so judiciously drawn that we can hardly add to it. You require us to emphasize the most important points. We think most pressing the points which lead to establishing immediate intercourse, through which direct information could be obtained. Before personal relations,

which can be regarded as the best means, follow, we request you to address to us questions on all heads, they will be answered exhaustively and without much loss of time. We shall send you our programs of studies and our University Chronicle. If occasion be given, we should be glad to show our old city, the south east bulwark of polish civilisation, to American students.

Please inform us also about the organisation of your lectures; perhaps we shall be able to send some member of our staff to assist you during one term or two.

Trusting that your undertaking will effectually conduce to mutual understanding and sympathy of our countries I am

Your very truly *J. Siemiradzki*

rector of the John Casimir University, Lwów.

Towarzystwo Polsko Amerykańskie w Warszawie zawiadamia o założeniu w Ameryce w celu uczczenia 150 letniej rocznicy przybycia do Stanów Zjednoczonych Tadeusza Kościuszki fundacji stypendyjnej im. Tadeusza Kościuszki dla popierania wymiany studentów i profesorów pomiędzy Polską i Ameryką. Na posiedzenie organizacyjne ekspozytury tej fundacji w Polsce w dniu 14 czerwca 1927 wydelegowano pp. prof. Stanisława Głąbińskiego i Henryka Halbana.

Na obchód 250 letniej rocznicy zgonu Benedykta Spinozy w dniu 21 lutego 1927 w Hadze wysłano adres następujący:

Benedictus de Spinoza summo opere suo ante haec quinquaginta lustra publici iuris facto vivis ereptus est. Cuius memoriam et merita omnes nationes hodie venerantur. Huius venerationis etiam Universitas Joanneo-Casimiriana Leopoliensis fit particeps. Leopoli die XV mensis Februarii MCMXXVII.

Siemiradzki h. t. rector.

Z powodu 500 letniego jubileuszu Uniwersytetu w Louvain w dniu 28–29 czerwca 1927 przesłano adres następujący:

Monsieur le recteur!

C'est avec la plus vive joie que nous avons reçu l'invitation aux fêtes du cinquantième centenaire de votre glorieuse Université. Nous sommes particulièrement émus à la pensée qu'il y a cinq cents ans depuis que l'Université de Louvain, forteresse indomptée par aucune adversité, poursuit glorieusement au milieu des tempêtes son activité scientifique: il nous rejouit aussi, et c'est un sentiment plus proche du cœur humain, de voir sur l'invitation du 9 Décembre 1926, que vous avez bien voulu nous adresser la même signature de votre Magnificence, puisque c'est la même, que nous avons lu au bas des félicitations que l'Université de Louvain a daignée nous envoyer en Mai 1912 à l'occasion du 250 anniversaire de la fondation de notre Université par Jean Casimir roi de Pologne.

Quinze ans, court laps de temps, mais combien riche en événements d'importance mondiale, au cours de la tourmente, qui a particulièrement éprouvée votre patrie, votre ville, votre Université.

Et vous voici de nouveau debout, sur la route lumineuse du progrès scientifique, munis de tous les instruments de travail, nécessaires comme vous le dites si bien à „la recherche désintéressée de la vérité“. Vous n'avez même pas voulu parler de ces années de souffrances et de luttes, bien qu'elles aient ajouté à votre admirable activité scientifique des valeurs morales non moins précieuses, qui, par l'éclat de votre héroïsme, vous ont attiré l'attention et les cœurs du monde civilisé.

Ce sentiment général a trouvé son expression dans le respect profond pour votre collègue, fondateur du collège Leon XIII, ensuite primat archevêque de Belgique, feu le Cardinal Desirée-Joseph Mercier, docteur honoraire de notre université.

Les rapports de la Pologne et des Polonais avec votre Alma Mater, quoique moins suivis que nous n'aurions désiré, ont été pourtant fréquentes et importantes. Les fils des familles les plus illustres des Sobieski, Ossoliński, Opaliński, Lubomirski et beaucoup d'autres; dont parle votre historiographe Nic. Vermillaeus ont étudié à Louvain. Votre illustre professeur l'humaniste Juste Lipse entretenait d'étroites relations avec notre grand homme d'état Jean Zamoyski, chancelier et hetman de la couronne. Ce dernier lui avait offert une médaille à l'effigie du roi Stéphane Batory et à la sienne propre.

Nous formons des vœux pour que les relations nouées il y a plusieurs siècles et heureusement renouées de nos jours, s'affirment de plus en plus étroites et fortes pour le grand bien de la science et de l'humanité. Lwów, Juin 1927. *Siemiradzki* recteur.

Poselstwo holenderskie w Warszawie przesyła zaproszenie do udziału w międzynarodowym Kongresie antropologicznym w Amsterdamie na wrzesień 1927.

Poselstwo czechosłowackie zapytuje, jakie jest stanowisko Rządu Polskiego co do udziału w projektowanym Wszechsłowiańskim Muzeum Narodowym w Pradze. Ministerstwo W. R. i O. P. pismem z 24 lutego 1927 zapytuje w tej mierze o opinię Uniwersytetu J. K. Referenci fachowi prof. Adam Fischer i prof. Jan Czekanowski oświadczają się przychylnie.

Na zaproszenie Uniwersytetu londyńskiego do wzięcia udziału w uroczystym obchodzie stuletniej rocznicy jego założenia Uniwersytet J. K. zamianował swoim delegatem profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego Romana Dybowskiego i przesłał na jego ręce następujący adres:

Viris Illustrissimis Praesidi Praepositoque Universitatis Collegii Londinensis et Facultatum Decanis.

Rector Senatusque Universitatis Ioanneo-Casimirianae Leopoliensis Almae Matri Londinensi centesimam nataliciam feriis solemnibus celebraturae cuncta scienciarum penetralia cantu saeculari resonabunt

Quod fores aperuistis fidem diversam professis quodque id primi omnium fecisse ferimini permagni apud nos quoque aestimatur dum mirabundi quot et quanta istinc acumina hoc quod clauditis saeculo eluxerint contemplamur.

Verum duo ex eis quae tanta laude gessistis ad nos proxime spectant. Alterum circa tenellam aetatem Collegii Vestri accidit, alterum magni belli finem secutum est. Namque prima cogitatio de studio Vestro instituendo profecta est ab eximio poeta Anglo, quod autem nos quidem laetissimis animis recolimus, Poloniae amicissimo. Qui vir insigniter de Vobis meritus quin in Universitate Vihensi, tunc temporis omnium ingeniorum Poloniae fonte et seminario, professor fieret ita paulum afuit ut hodie aegre feramus Thomae Campbell nomen perenne divelli a rerum nostrarum memoria. Quodsi illi fata sivissent nostrati Adae Mickiewicz, olim Universitatis Vihensis alumno mox vati summo, scientiam ministrare, mehercle quanto istius nominis carior nobis esset memoria. Atenim hoc nuper acceptissimum fuit quod vetustissimae Universitatis Iagellonicae legatus intra moenia venerandi Regii Collegii historiam et litteras Poloniae enarrabat atque etiam quae vera nationis nostrae facies esset explicabat.

Quae cum ita sint, cordibus praesentes sacris Vestris comitatur, quo recentiore laurea Alma Mater Vestra veteres coronas opulenterabit magis gavisuri.

Dabamus Leopoli die quinto mensis Iunii A. S. MCMXXVII.
Siemiradzki rector.

Na 250 letnią rocznicę założenia Uniwersytetu w Insbruku przesłano następujący adres:

„Rectori Magnifice et Senatui Clarissimo Universitatis Leopoldino-Franciscanae Oenipotentinae ducentesimo quinquagesimo anniversarium scholae conditae celebrantibus.

Rector et Senatus Universitatis Ioanneo-Casimirianae Leopoliensis et hoc prospere eventum gratulantur et caetera futura felicia fausta fortunataque ominantur.

Venerandi Collegae!

Universitates nostrae, postquam iisdem fere lustris creatae sunt, quamvis longis divisae terrarum spatiis ac rerum condicionibus diversissimis, simillimas plerumque sortes expertae sunt. Post modestiora enim Academiae initia Patribus Iesuitis debita, illorum Societate sublata plenior Universitatum saecularium auctoritatem adeptae, mox hoc titulo atque iure promotionis privatae, rursus saeculo XIX. in honores et iura Universitatum primum haud integra serius demum facultatum numero expleto redierunt.

Itaque sive benignam sive infestam vicem passis praesertim saeculo iunctae dominationis accidebat ut instituendae alteri alterius institutae imago proponeretur, interdum etiam communium professorum adiumenta reciprocarentur. Etenim tum quando Iosephus II. imperator anno MDCCLXXXIV Universitatem nostram renovabat,

primus qui Leopolum professor venit, Burchardus Suibertus Schiverek fuit, ut olim Universitatis Oenipontinae, tunc temporis autem abolitae, rector, sic etiam Almae Matris Leopoliensis bis rector futurus; cui istinc multa instituta attulit. Post aliquot autem lustra Francisco I. iterum fundante Universitas Vestra transformata fuit ad exemplum Universitatis Leopoliensis iam pridem h. e. a. MDCCCXVII redintegratae, cuius rei testimonio sunt permultae consultationes petita Lyceo et Gubernio Tyrolensibus per litteras quae in nostro archivo asservantur. Quin nostrates quoque professores apud Vos morati haec studiorum commercia adauxerunt. Vidistis Antonium Małeckiego, virum egregia doctrina apud nos insignem, duobus annis (MDCCCLIV—LVI) philologiam classicam Oeniponti professum, unde Leopolum revertit linguam et litteras Polonicas explicaturus. Illius erga Vos meritis ipsi addidistis fructus doctrinae Vlodimiri Łukasiewicz, ante hos tres annos defuncti eximii dermatologiae professoris, qui anno MDCCCII illic docebat. Restat ut a vivis vigentem memoriam studiorum in clarissima facultate theologia Vestra obitorum ad praesentia tempora usque in nostro ordine theologorum produci renuntiemus.

His omnibus quae inter nos intercesserunt intercedunt rationibus confirmatur pectus amore Vestri dudum imbutum et die festo in iubila prorumpit:

Universitas Leopoldino-Franciscana vivat floreat crescat!

Dabamus Leopoli die quinto mensis Iunii A. S. MCMXXVII.

Siemiradzki h. t. rector“.

Na uroczyste otwarcie Uniwersytetu Fińskiego w Abo (Turku) dnia 12 maja 1927 przesłano telegram gratulacyjny.

Na jubileusz zasłużonego profesora mechaniki Gabryjela Sułowa w Odessie przesłano życzenia telegraficzne „ad multos annos“.

Z powodu klęski powodzi w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej przesłano 2 czerwca 1927 na ręce posła Stetsona w Warszawie pismo następującej treści:

„Mr. J. B. Stetson the minister and envoy extraordinary of the U. S. A. Warsaw. Your Excellence—The horrible elements! calamity which devastated of late a large part of the United States of N. America, devouring so many valuable lives and destroying so much property, awakes the warmest sympathy of the rector and Senate of our University. We request Your Excellence to express our feelings to the noble American nation to which Poland in so high degree indebted for the restoration of her wounds after the war. Your very sincerely Siemiradzki rector of the John Casimir Unive. Lwow“.

Na pismo powyższe nadeszła 21 czerwca odpowiedź p. posła:

„Sir!

Deeply sensible of the sentiments actuating your letter in regard to the Mississippi valley calamity, I am making it my duty for-

mally to convey your expressions of sympathy to my Government. I request you to communicate to the members of the John Casimir University of Lwów my profound appreciation of their thoughtful act to inform them their expressions of commiseration have come to me as another testimonial to the bonds of mutual sympathy which unite our two nations.

Accept, Sir, the expression of my high consideration.

John B. Stetson, American Minister, Warsaw.

7. Kondolencje.

Z powodu śmierci honorowego doktora Uniwersytetu J. K. Marjana Dubieckiego wysłano telegram kondolencyjny na ręce żony. Otrzymano podziękowanie od p. Marjanowej Dubieckiej i zięcia jej prof. Władysława Jarockiego w Krakowie.

9 listopada 1926 z powodu śmierci prof. Jana Prusa odbyło się posiedzenie żałobne wydziału lekarskiego, wysłano teleg. pismo kondolencyjne na ręce wdowy i zamówiono mszę żałobną.

Z powodu śmierci prof. Romana Negrusza rektor i dziekan Loria złożyli osobiście kondolencję wdowie. Senat z godłami wziął udział w pogrzebie.

Z powodu śmierci prof. Alfreda Halbana rektor przesłał pismo kondolencyjne rodzinie, Senat wziął udział w pogrzebie i zamówił mszę żałobną.

Z powodu śmierci prof. Pawlika przesłano pismo kondolencyjne rektoratowi Politechniki.

III.

KONFERENCJE REKTORÓW
SZKÓŁ AKADEMICKICH W POLSCE.

Konferencja rektorska odbyła się 25 września 1926 w Warszawie na zaproszenie Ministerstwa W. R. i O. P. Minister wyraził na niej życzenie, aby ze względu na przerzucenie całości spraw administracyjnych na barki rektorów, co pociąga za sobą wielką odpowiedzialność, ustalony w dwóch Uniwersytetach małopolskich zwyczaj stosowania przy wyborach zasady starszeństwa lat służby, jako dziś nieodpowiadający warunkom życiowym i niezastrzeżony w ustawie uniwersyteckiej, został na przyszłość zaniechany, a kolegium profesorów przy wyborze nowego rektora kierowało się wyłącznie względem na dobro uniwersytetu i osobiste kwalifikacje kandydata. Ze względu na potrzebę zachowania ciągłości w administracji, Ministerstwo proponuje, aby czas trwania urzędowania rektorów i dziekanów przedłużyć do 2–3 lata, bądź bezpośrednio, bądź w drodze reelekcji, jak to uczynił Uniwersytet Poznański, obierając prof. Święcickiego rektorem przez 4 lata z kolei.

Decyzję w tej sprawie odroczone do następnego zjazdu.

Co do dalszych podniesionych przez p. Ministra W. R. i O. P. spraw zebrani rektorzy oświadczyli jednomyślnie, iż wewnętrzna reorganizacja, mogąca dać jakiekolwiek większe oszczędności jest nie do pomyślenia, przy dużym bowiem napływie studentów, który wciąż trwa, wszystkie wydatki dzisiejsze — czy na siły profesorskie, czy pomocnicze, czy na administrację szkolną, czy na pomoce szkolne i budownictwo, — są znacznie mniejsze, niż tego ilość słuchaczy wymagać musi. Utrzymanie dzisiejszego stanu rzeczy bez podniesienia dotacji budżetowych grozi poważnym zastojem, a nawet koniecznym cofnięciem się wstecz wielu wyższych zakładów. W szczególności zmniejszenie ilości asystentów i docentów, zalecona przez

p. Ministra, pociąga za sobą fatalne wyniki. Co do nadmiernego napływu studentów zebrani uznają go za objaw wysoce niepożądany i wyrażają zdanie, iż uczelnie wyższe powinny mu przeciwdziałać przez wprowadzenie egzaminów wstępnych, średnie szkoły zaś powinny lepiej segregować materiał uczących się we wcześniejszym wieku, oraz powinny odciążać wyższe uczelnie przez skierowywanie swych wychowalców do życia praktycznego bez wstępowania na studia wyższe.

Po przeprowadzeniu powyższej ogólnej dyskusji w obecności p. Ministra zebrani Rektorowie w rektoracie Uniwersytetu warszawskiego pod przewodnictwem p. Rektora Wł. Grabskiego udzielili Ministerstwu następujących opinii:

1. Sprawa zmian w prawodawstwie i statutach wyższych uczelni musi być szczegółowo omówiona przez poszczególne senaty i uzgodniona na przyszłej konferencji rektorskiej.

2. W sprawie bytu materialnego uczelni zebrani doszli do wniosku, że dzisiejszy stan rzeczy, w szczególności redukcja wydatków przeprowadzona w ostatnim roku akademickim, niezmiernie utrudnia spełnienie przez uczelnie ich właściwych zadań. Poprawę tego stanu uznano za rzecz konieczną, a to:

a) przez zastosowanie zasady autonomii uniwersyteckiej do wewnętrznej repartycji i szczegółowego przeznaczenia środków państwowych im przyznanych, tak, aby raz prawomocnie uchwalona ogólna suma budżetu wydatków była w równych ratach miesięcznych wypłaconą, a uczelnia miała prawo robić zmiany w poszczególnym przeznaczeniu oddzielnych sum na te lub inne cele bez żadnej ingerencji innych władz państwowych;

b) pozostawienie każdemu wyższemu zakładowi naukowemu zupełnej swobody w określaniu wysokości opłat za korzystanie z laboratoriów, pomocy naukowych i bibliotek;

c) przeprowadzenie ustawowe, by wpływy z czesnego i wpisowego (art. 92 ust.) były przeznaczone nie tylko na cele budowlano-mieszkaniowe, jak obecnie, lecz na ogólne cele potrzeb samej uczelni, w szczególności zaś na potrzeby budowlane i lokalowe danych uczelni;

d) przeprowadzenie ustawowe, by środki specjalne, pochodzące z opłat przemysłowo-handlowych szły nie tylko na nieliczne typy uczelni, ale wogóle na wyższe uczelnie akademickie właściwego charakteru, oraz by tego rodzaju środki specjalne, pochodzące z opłat publiczno-prawnych były ustawowo rozbudowane, by mogły stanowić poważne źródło, zasilające poza budżetem ogólnym państwa

wowym wyższe uczelnie różnych typów, bez uszczuplenia funduszy tych uczelni, które dziś z tych środków korzystają.

3. Zebrani rektorzy w zupełności podzielają pogląd p. Ministra, że praca asystentów i docentów powinna być szeroko stosowana i organizacją nauczania w każdej uczelni ujęta, i uznają, iż podstawowym warunkiem, aby to było możliwem, jest przywrócenie dawnych kredytów uczelniom akademickim na te cele. Rektorzy uznali również za dużą przeszkodę w należytem rozplanowaniu nauczania zbyt wielkie ograniczenia budżetu na zlecane wykłady profesorów i docentów.

4. W sprawie zabezpieczenia wyższych zakładów naukowych od nadmiernego napływu nieprzygotowanej do wyższych studiów młodzieży, zebrani uznali za pożądane wprowadzenie egzaminów wstępnych oraz podniesienie wymagań do udzielania świadectw dojrzałości.

Ze względu na ważność utrzymania ścisłej łączności w postulatach wspólnych wszystkim wyższym uczelniom zebrani uznali za konieczne, aby zjazdy rektorskie odbywały się częściej i kolejno w coraz innych miastach uniwersyteckich. Następny zjazd wyznaczono w Krakowie.

Odpis.

Protokół

Konferencji Rektorów szkół akademickich odbytej w Krakowie w dniu 15 stycznia 1927, w sali posiedzeń Senatu akademickiego Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Obecni: Rektor Uniwersytetu lwowskiego prof. Dr. Józef Siemiradzki, przewodniczący konferencji, Rektor Uniwersytetu warszawskiego Dr. Bolesław Hryniewiecki, Rektor Politechniki warszawskiej Ludwik Szperl, Rektor Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego Dr. Władysław Grabski, Rektor Uniwersytetu poznańskiego Dr. Jan Grochmalnicki, Rektor Uniwersytetu wileńskiego Dr. Marjan Zdziechowski, Rektor Politechniki lwowskiej Dr. Otto Nadolski, Rektor Akademii Medycyny Weterynaryjnej Dr. Wacław Moraczewski, Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego Dr. Leon Marchlewski, Rektor Akademii Górniczej inż. Edmund Chromiński, Rektor Akademii Sztuk Pięknych Dr. Adolf Szyszko-Bohusz, sekretarz Uniwersytetu Jagiellońskiego Włodzimierz Ottmann, jako protokolant.

I. Rektor Hryniewiecki, a następnie Rektor Grabski, przedstawiają dotychczasową akcję i jej przebieg w sprawach ogólnych szkół akademickich, oraz pertraktacje z władzami centralnymi i Panem Mi-

nistrem Bartlem. W szczególności omawiają sprawę listu wystosowanego do Pana Ministra w sprawie przywrócenia wstrzymanych kredytów dla szkół akademickich, oraz sprawę dotacji. Zawiadamiają o akcji i czynnościach reprezentacji ostatniej konferencji rektorskiej, oraz wyjaśniają, dlaczego nie ogłoszono publicznie wyniku obrad ostatniej konferencji Rektorów odbytej w Warszawie.

Powyższe sprawozdanie przyjęto do wiadomości.

II. Sprawa uznania zjazdów rektorskich i ich delegacji za organizacje legalne i uznane przez władze.

Po dłuższej dyskusji uchwalono wdroić starania o uznanie zjazdów rektorskich jako legalnych organizacji, a to albo przez odpowiednią zmianę, względnie uzupełnienie art. 106 ustawy o szkołach akademickich, lub też w drodze rozporządzenia ministerjalnego. Następnie wybrano stałą delegację zjazdów rektorskich, złożoną z Rektorów trzech warszawskich szkół akademickich.

Delegacja ta winna:

1. Przedstawić Ministrowi W. R. i O. P. uchwały zjazdu ostatniego i uświadomić go co do treści uchwał poprzednich.

2. Występować aż do następnego zjazdu wobec Ministerstwa W. R. i O. P. i innych władz naczelných w sprawach bieżących dotyczących się ogółu wyższych zakładów naukowych i leżących w granicach potrzeb tych zakładów, poruszonych na poprzednich zjazdach.

III. Sprawa nowelizacji ustawy o szkołach akademickich.

W sprawie tej zabierali głos wszyscy obecni i po dyskusji ogólnej uchwalono przedstawić wszystkim Senatowi akademickim jednomyślną uchwałę konferencji, iż nowelizacja ustawy akademickiej jest przedwczesna i dostatecznie niedojrzała.

Wobec tego proponuje się wszystkim szkołom wyższym, by w tym duchu dały odpowiedzi Ministerstwu W. R. i O. P.

Następnie przeprowadzono tylko dyskusję nad poszczególnymi artykułami ustawy akademickiej, w kierunku jednolitej interpretacji i jednolitego wykonywania niektórych postanowień tej ustawy przez wszystkie szkoły wyższe.

Sprawę opłat akademickich jako jedną z najdonioślejszych postanowiono odłożyć do następnego zjazdu Rektorów.

IV. Rektor Nadolski porusza sprawę budowni uniwersyteckich i braku kredytów na ukończenie rozpoczętych robót.

Sprawę tę przekazano delegacji zjazdu rektorskiego, celem interwencji u właściwych władz. Delegacja winna jednak otrzymać przedtem od interesowanych uczelni potrzebne informacje co do budynków, które mają być wykończone.

V. Sprawa nadmiernej ilości stowarzyszeń młodzieży akademickiej. Sprawę tę uchwalono poddać pod obrady następnej konferencji rektorskiej po przygotowaniu przez uczelnie potrzebnych materiałów informacyjnych i statystycznych.

VI. Na tem zakończono obrady konferencji i uchwalono odbyć następny zjazd Rektorów w Poznaniu, zaraz po świętach Wielkanocnych roku bieżącego.

Protokolant: Ottmann. Przewodniczący konferencji: Dr. Józef Siemiradzki m. p. Rektor Uniwersytetu J. K.

25 kwietnia 1927 odbył się trzeci zjazd rektorów w Poznaniu, w którym wziął udział p. Minister W. R. i O. P. Dobrucki oraz trzech szefowie sekcji. Przewodniczył rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego Marchlewski. Obecni byli rektorowie wszystkich wyższych uczelni w Polsce.

Minister W. R. i O. P. żąda przysłania najpóźniej do 16 maja 1927 wykazu minimum asystentów potrzebnych na rok 1928/29 z uzasadnieniem i liczbą słuchaczy danej katedry.

Celem położenia kresu agitacji wśród młodzieży z powodu opłat akademickich i ich przeznaczenia postanowiono:

a) opłaty wpisowego i czesnego będą na przyszłość umieszczone w budżecie Ministerstwa po obu stronach, jako opłaty rządowe;

b) sprzeczność między paragrafem konstytucji o bezpłatnem nauczaniu i opłatach akademickich nie istnieje, ponieważ paragraf stosuje się do nauczania obowiązkowego t. j. do szkół powszechnych, ustawa zaś o szkołach wyższych opłaty te postanowiła i cel ich przeznaczenia;

c) opłaty laboratoryjne powinny być uzgodnione we wszystkich uniwersytetach dla poszczególnych przedmiotów, dopuszczalne są motywowane wyjątki podwyższenia np. w Krakowie: chemia organiczna. Wyjątki indywidualne wymagają zatwierdzenia Ministerstwa W. R. i O. P.;

d) opłaty laboratoryjne dzielą się na dwie kategorie: 1. opłaty za ćwiczenia normalne dla początkujących, 2. za prace naukowe specjalne. W tym celu należy, aby się profesorowie poszczególnych przedmiotów w różnych uniwersytetach porozumieli ze sobą i ustalili wysokość opłat.

W Krakowie dodatkowe taksy za chemię organiczną wynoszą 100 zł.

Kontrolę nad wysokością opłat laboratoryjnych zastrzega się Ministerstwu. Opłaty laboratoryjne ryczałtowe za wszystkie prace muszą być zaniechane, wywołują bowiem niepożądane przeładowanie laboratoriów. Opłaty za koszty prac doktorantów etc. będą pobierane osobno.

Przy budżetowaniu należy corocznie podawać osobno wydatki zwyczajne i nadzwyczajne, odpowiednio motywowane. Nadzwyczajne dotacje na określone cele muszą być wstawione do budżetu.

Opłaty egzaminacyjne dla rygorozów doktorskich i magisterskich pozostają bez zmiany, natomiast 6 złotych opłaty za egzaminy zwykłe (kursowe) na politechnice itp. mają być ryczałtowane i przez kwesturę każdemu z egzaminatorów przy końcu roku wypłacane — dopuszczalne są zaliczki na ten rachunek.

Kwestja przyjęcia do wyższych szkół absolwentów szkół zawodowych (Grabski), przez zrównanie tych świadectw z maturą gimnazjalną jest niedopuszczalną i wywołać musi obniżenie poziomu nauki. Należy wymagać od takich kandydatów złożenia dodatkowej, chociażby ulgowej matury, wykształcenie bowiem szkół zawodowych jest zbyt jednostronnem.

W razie, gdyby się znalazły jednostki niezwykle wybitne, które mimo braku matury mogłyby być dopuszczone do szkół akademickich, otwartą pozostaje droga nadawania dyplomów inżynierskich i doktorskich osobom, mogącym się wykazać wybitną działalnością naukową, chociażby nie posiadały żadnych świadectw szkolnych (samouków).

W dyskusji radca Radwan, główny propagator rozszerzenia praw szkół zawodowych, przyznaje, iż dopuszczalnem to być może jedynie w razach wyjątkowych, powołując się na przykład Ameryki, gdzie warunkiem dopuszczenia do wyższych studiów nie jest świadectwo szkolne, ale dowód uzdolnienia. W Niemczech dla każdego typu szkół wyższych istnieją osobne warunki równorzędności z poziomem wykształcenia akademickiego.

Rektor W. Grabski wnosi, aby dopuszczenie do studiów akademickich absolwentów wyższych szkół zawodowych było możliwem jedynie po uprzednim złożeniu przez nich matury. Popiera to rektor Nadolski. Rozporządzenie Ministra St. Grabskiego jako szkodliwe, należy uchylić.

Minister W. R. i O. P. zgadza się na oddanie tej sprawy do rozstrzygnięcia kompetentnym czynnikom.

W sprawie podziału stypendjów na dwie połowy, dopuszczalnego dla $\frac{1}{4}$, Minister zgadza się nie ograniczać tej proporcji, zastrzegając się tylko, że urzędowego reskryptu wydać w tej mierze nie może.

Rektorowie jednogłośnie żądają zniesienia szablonów do wydatkowania sum budżetem objętych i domagają się nieograniczonego prawa dokonywania „virement“ w ramach autonomji uniwersyteckiej.

W sprawie pomocy dla młodzieży uchwalono pójść za przykładem Uniwersytetu J. K. t. j. ześrodkować akcję pomocniczą w komisjach senackich i budynki przeznaczone na domy akademickie i profesorskie uznać za własność uniwersytetów. Komitety wojewódzkie mogą odegrywać jedynie rolę instytucji pomocniczej i w żaden sposób na rozdział kwot dysponowanych wpływać nie mają prawa.

Centrala akademickich związków samopomocowych nie jest przez rząd uznana i żadnych praw do ingerencji w sprawach poszczególnych towarzystw akademickich rościć sobie nie może. P. Minister im to wyraźnie oświadczył.

IV.

SPRAWY ADMINISTRACYJNO-FINANSOWE.

1. Budżet.

W roku akademickim 1926/27 z kredytów rządowych wydatkowano:

1. Uposażenie	2,112.042 zł. 80 gr.
2. Wydatki osobowe	29.663 " 12 "
3. Podróże i przesiedlenia	1.853 " 51 "
4. Pomieszczenie	229.449 " 06 "
5. Wydatki biurowe	13.464 " 38 "
6. Wydawnictwa własne	4.199 " 64 "
7. Inne wydatki	10.869 " 10 "
8. Remont	128.809 " 18 "
9. Urządzenie zakładów i pomoce naukowe	225.031 " 67 "
Razem	2,755.382 zł. 46 gr.

Nadto Ministerstwo asygnowało na ręce Okręgowej Dyrekcji Robót Publicznych bardzo skromne kredyty inwestycyjne, przeznaczone na uregulowanie zaległych rachunków kliniki neurologicznej i dokończenie instalacji ogrzewania centralnego Instytutu anatomji opisowej.

Z kredytów przeznaczonych na remont kapitalny ma być przeprowadzone ogrzewanie centralne w gmachu fizyki przy ul. Długosza 8 i doprowadzenie prądu elektrycznego dla celów naukowych.

Z kredytów na remont mały, które otrzymywał Uniwersytet do własnej dyspozycji, przeprowadzono adaptacje we wszystkich gmachach Uniwersytetu.

2. Wpływy pozabudżetowe.

1. Wpisowe	53.400 zł. — gr.
2. Czesne	194.877 „ 12 „
3. Opłaty biblioteczne	36.656 „ 55 „
4. Opieka zdrowotna	73.298 „ — „
5. Stypendja	19.332 „ 92 „
6. Pomoc w naturze	77.327 „ 64 „
7. Taksy seminaryjne i pracownie.	72.028 „ 63 „
Razem	526.920 zł. 86 gr.

Z wpisowego i czesnego (53,400 zł. + 194.877 zł. 12 gr.) wypłacono: 40% t. j. 99.310 zł. 83 gr. na budowę domu profesorów przy ul. Supińskiego 11,

15% t. j. 37.241 „ 57 „ na budowę domu studentek przy ul. Torosiewicza 36,

15% t. j. 37.241 „ 57 „ dla domu medyków przy ul. Słodowej 10,

30% t. j. 74.483 „ 15 „ dla domu akademickiego przy ul. Poniatowskiego.

Z odroczenia czesnego w całości korzystało 22·6% studentów, w połowie 18·2% studentów.

W tym samym stosunku uwolniono studentów w całości i połowie od opłat na stypendja i pomoc w naturze.

Z opłat bibliotecznych otrzymała biblioteka całą jej przypadającą kwotę. Z opłat seminaryjnych i pracownianych otrzymały wydziały:

Lekarski	15.036 zł. 29 gr.
matematyczno - przyrodniczy	20.096 „ 09 „
prawniczy	16.611 „ 10 „
humanistyczny	20.273 „ 15 „
teologiczny	12 „ — „

Z druków płatnych wpłynęło do kasy kvestury 13.689 zł. 01 gr.

Na fundusz kancelaryjny z taks egzamin. 1.753 „ 32 „

Na fundusz rektorski wpłynęło. 540 „ — „

3. Fundacje.

Wykaz fundacyj będących w zarządzie Uniwersytetu, obecnie przez dewaluację zdeprecjonowanych i nie przynoszących żadnych dochodów, daje następujące zestawienie:

	G o t ó w k a						Papiery wartościowe			
	w kwe- sturze		w bankach							
	zł.	gr.	zł.	gr.	Mp.	f.	zł.	gr.	Mp.	f.
1. Fundacja styp. Edw. Czabana, zatw. akt. fundac. 1901	15	79					153	—	62.260	—
2. Styp. Dr. Lubina Bojarskiego ukończ. postęp. sąd. 1907	—	1								
styp. Nr. I	—	61							42.000	—
styp. Nr. II	—	51							42.000	—
Styp. nazw. Eleonory z Leśkiewiczów Krisch dla terminatorów rękodz.	—	66							42.000	—
— 20	—	20							14.000	—
3. Zapis Dr. Lubina Bojarskiego	1.861	10	5.664	86					99.960	—
4. Fundusz Józefa Niżyckiego radcy stanu z Żytomierza 1900	2	78					26	—	11.620	—
Nieuregulowane stypendja.										
1. Fund. prof. Bołoz Antoniewicza	17	33			1.926	12	176	—		
2. Fund. Konst. Wołodkowicza	20	97					203	—	68.320	—
3. Dra Żulińskiego	—	42	9	20			1.907	72	280	—
4. Michal. Perutzowej	16	63					165	—		
5. Prof. Włodz. Łukaskiewicz	25	33					325	—	5.320	—
6. Kabatha	10	10					100	—		
7. Im. Nat. Halbanówny	8	—			1.840	—	80	—		
8. Im. Anny Bołoz Antoniewicz	—	—							57.620	—
9. Im. doraźnej pomocy dla działwy służ uniw.	2	48			60.896	52	25	—	3.640	—
10. Dra Becka powst. w r. 1922	14	66			115.791	85	40	—		
11. Im. Stan. Jurkowskiego z r. 1923	—	—							5.000	—

4. Sprawy lokalowe.

Z końcem roku akademickiego 1926/27 oddał Tymczasowy Wydział Samorządowy 17 ubikacji na II piętrze gmachu posejmowego od strony ul. Kościuszki, opróżniając w ten sposób całe drugie piętro tego gmachu. W opróżnionych lokalach zostało pomieszczone Seminarjum germanistyczne, Seminarjum oświaty i szkolnictwa, Seminarjum historii starożytnej, oraz Instytuty prehistorji i etnologji.

W lokalach opróżnionych przez Tymczasowy Wydział Samorządowy na II piętrze z końcem ubiegłego roku akademickiego

znalazły pomieszczenie biblioteki Seminarjów teologicznych w 3-ech ubikacjach, Instytut historii sztuki kościelnej w 2 ubikacjach, tudzież kancelarje Dziekanatu Wydziału matematyczno-przyrodniczego w 3 ubikacjach.

W parterze posejmowego gmachu otrzymał Uniwersytet od T. W. S. 2 ubikacje, które przeznaczono na Seminarjum homiletyczne.

Również opróżnił T. W. S. lokale suterenowe, które mają być zużytkowane po przeprowadzeniu koniecznych rekonstrukcji na warsztaty mechaniczne Uniwersytetu, cztery zaś ubikacje otrzyma Akademicki Związek Sportowy dla kancelarji Związku, salę szermierki i t. p.

5. Sprawa mieszkań dla profesorów.

Dom mieszkalny dla profesorów Uniwersytetu wobec zrealizowania pożyczki Banku Gospodarstwa Krajowego wraz z kredytem dodatkowym 850.000 zł., wykończono niemal w całości tak, że jest nadzieja oddania go z początkiem 1928 roku na cele mieszkalne.

V.

POMOC DLA MŁODZIEŻY.

I. Uwagi ogólne.

W roku bieżącym Senat akademicki U. J. K. zarówno jak w latach poprzednich dokładał wszelkich starań, celem ułatwienia bytu materialnego młodzieży naszej Uczelni; młodzież uniwersytecka pochodzi przeważnie z poza Lwowa, nieraz z powiatów odległych, znajduje się więc często w środowisku obcym i walczy z trudnościami materialnymi, przewyższającymi przeważnie młode jej siły.

Po ukończeniu wojny bolszewickiej Senat akademicki stworzył Komitet, a od roku akad. 1921/22 Komisję Senatu akad. U. J. K. dla spraw młodzieży, której poruczył organizację i prowadzenie akcji pomocy materialnej młodzieży.

Skład Komisji od początku jej istnienia pozostał niemal niezmieniony. Oprócz dotychczasowych członków, profesorów: Henryka Halbana (przewodniczącego), Edmunda Budandy (zast. przewodniczącego), Romana Longchamps de Berier (skarbnika), ks. Szczepana Szydelskiego (referenta pomocy indywidualnej) Konstantego Chylińskiego, Wojciecha Rogali i doc. Antoniego Sabatowskiego (referenta opieki zdrowotnej), zostali kooptowani profesorowie: ks. Piotr Stach jako współreferent pomocy indywidualnej, oraz Stanisław Ruziewicz, który w czasie urlopu prof. Rogali brał udział w posiedzeniach Komisji.

Przewodniczący trzech największych towarzystw akademickich a mianowicie: Bratniej Pomocy Studentów U. J. K., Wzajemnej Pomocy Medyków i Koła Studentek Wyższych Uczelni we Lwowie, uczestniczyli stale w posiedzeniach Komisji, informując o stosunkach materialnych młodzieży i przedkładając wnioski w sprawach towarzystw akademickich. Praca wspólna z młodzieżą uwieńczona pomyślnymi rezultatami cieszyła się pełnem zaufaniem i uznaniem młodzieży, uwidaczniającem się zarówno w osobistym stosunku de-

legatów uczestniczących w zebraniach Komisji, jak też w uchwałach Walnych Zgromadzeń i podziękowaniach Towarzystw samopomocowych, które podajemy w dosłownem brzmieniu:

Zarząd Towarzystwa Bratniej Pomocy Studentów U. J. K. we Lwowie, ma zaszczyt niniejszem przesłać odpis uchwały Walnego Zgromadzenia członków Bratniej Pomocy z dnia 8 lutego 1927. Uchwała ta, powzięta przez aklamację, brzmi następująco:

Walne Zgromadzenie członków Bratniej Pomocy Stud. U. J. K. we Lwowie w dniu 8 lutego 1927 r. składa niniejszem Komisji Senackiej U. J. K. najserdeczniejsze podziękowanie za pełną i wydatną pomoc oraz zajęcie się akcją niesienia pomocy niezamożnej młodzieży akademickiej. W szczególności dziękuje za energiczne, sprawne i wydatne funkcjonowanie Opieki Zdrowotnej, która to instytucja wielu kolegom z wielką przyszłą ulgą i pomocą.

Na pierwszym miejscu Walne Zgromadzenie dziękuje Panu Prof. Dr. Henrykowi Halbanowi, jako przewodniczącemu Komisji Senackiej, który intensywną a bezinteresowną pracą dla dobra młodzieży akademickiej zdobywa jaknajszersze uznanie i niewątpliwie dla dobra Bratniej Pomocy U. J. K. nadal pracować będzie.

Za Bratnią Pomoc Studentów Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie

Sekretarz T-wa
Adam Rajca m. p.

V-Przewodniczący T-wa
Emil Szczurowski m. p.

Pismo Zarządu Koła Studentek Wyższych Uczelni lwowskich:

Reasumując z końcem bieżącego roku szkolnego wyniki naszej działalności, Koło Studentek W. U. Lwowa stwierdza z głęboką wdzięcznością i ze szczerem wzruszeniem serdeczne zainteresowanie się losami Koła i prawdziwie ojcowską opieką, jakiej nasze Towarzystwo stale ze strony Senatu U. J. K. doznaje.

Zdajemy sobie jasno sprawę z tego, że pomimo usilnych starań i wysiłków, Koło Studentek bez równie wydatnego poparcia i opieki Senatu U. J. K. nie osiągnęłoby tak dodatnich wyników swej pracy, warunkujących dalszy rozwój naszego Towarzystwa.

Składamy więc tą drogą bardzo serdeczne podziękowanie i zaznaczamy, że takie zrozumienie ze strony Władz akademickich naszych potrzeb i celów zachęca nas do tem gorliwszej pracy, do jakiej po wypoczynku wakacyjnym z nowym zapałem i ufnością w przyszłość staniemy.

Za Koło Studentek Wyższych Uczelni we Lwowie

Wiceprzewodnicząca:
Stanisława Jakubowska.

Przewodnicząca:
Helena Wątorówna.

Uchwała Walnego Zebrania Wzajemnej Pomocy Medyków:

Członkowie T-wa „Wzajemna Pomoc Medyków“ na dorocznem Walnem Zebraniu odbytem dnia 31 stycznia 1927 r. ślą Senatowi

i Komisji Senackiej dla spraw młodzieży akademickiej U. J. K. we Lwowie, gorące wyrazy podziękowania za bezinteresowną i troskliwą opiekę, oraz za pomoc tak chętnie udzielaną naszemu Towarzystwu.

Serdeczne słowa podziękowania składają przewodniczącemu Komisji Senackiej dla spraw młodzieży, J. W. P. Profesorowi Drowi Henrykowi Halbanowi, niestrudzonemu kierownikowi, który całym sercem i duszą ukochał młodzież akademicką i przez szereg lat pracuje owocnie dla jej dobra.

Za Wzajemną Pomoc Medyków U. J. K. we Lwowie

Cicimirski Stefan m. p.
sekretarz.

Fussek Emil m. p.
przewodniczący.

W obecności delegatów młodzieży Komisja załatwiała ważniejsze sprawy, odstąpione jej przez Senat akademicki, jakoteż przygotowywała wnioski i postulaty dotyczące młodzieży, które następnie były przedmiotem obrad i uchwał Senatu. Pozatem zajmowała się Komisja akcją żywnościową (kuchnie akademickie), mieszkaniową, budowlaną oraz pomocą indywidualną, udzielając przeważnie długoterminowych pożyczek na opłatę czesnego i taks egzaminacyjnych, na zakupno odzieży i obiady. Komisja udzielała swej pomocy także w innych sprawach, jak gwarancje w zakładach odzieżowych dla towarzystw, kolonje letnie dla studentek, dopełnianie inwentarza kuchennego i t. d.

Komisja obradowała stale co dwa tygodnie i odbyła od 1 października 1926 do 1 lipca 1927 r. 18 posiedzeń; działalność Komisji Senatu akademickiego U. J. K. dla spraw młodzieży obejmowała zasadniczo jedynie młodzież Uniwersytetu. W sprawach „Opieki zdrowotnej“ skupiała ona natomiast wszystkie trzy lwowskie Szkoły Wyższe, albowiem do zarządu „Opieki“ należeli także przedstawiciele Senatów i Towarzystw akademickich Politechniki Lwowskiej i Akademii Medycyny Weterynaryjnej, a mianowicie prof. Politechniki Włodzimierz Stożek i Rektor Akademii Medycyny Weterynaryjnej Wacław Moraczewski, jakoteż prezesa Bratniej Pomocy Studentów Politechniki i Bratniej Pomocy Studentów Akademii Medycyny Weterynaryjnej. Jakkolwiek tematem wspólnych obrad i celem tego organu były w zasadzie sprawy pomocy lekarskiej, niemniej jednak organizacja ta była w wielu sprawach terenem wymiany zdań zarówno delegatów Senatów akademickich jak i młodzieży wszystkich lwowskich Szkół Wyższych, na którym wypowiadano myśli i przekonania i ujednastajniano poglądy i wspólne dążenia.

Rozległe agendy Komisji Senackiej dla spraw pomocy młodzieży wymagały odpowiedniego aparatu administracyjnego. Funkcje se-

kretarza Komisji spełniał p. Dr. Józef Krauss, zastępca sekretarza Uniwersytetu, przy pomocy p. Wandy Czemyrskiej. W hurtowni tytoniowej oraz w dwóch sklepach tytoniowych zajętych było siedm osób, wśród nich jedna księgowa, która zarazem prowadziła pod nadzorem kvestora Uniwersytetu p. Józefa Malca, księgi rachunkowe wszystkich agend Komisji dla spraw młodzieży, odrębnie od innych działów rachunkowości Uniwersytetu. Prace budowlane, pozostające w zarządzie Komisji, przeprowadzali inżynierowie pp. Aleksander Kapłński i Czesław Müller niezwykle ochotnie i skutecznie.

II. Fundusze.

Wskutek ciężkich warunków ekonomicznych ofiarność społeczeństwa zmniejszyła się w roku ostatnim jeszcze bardziej, a znaczniejsze dary na rzecz młodzieży akademickiej (poza datkami Grona profesorów) ograniczały się do nielicznych przypadków, zapisanych głęboko w sercach i pamięci ubogich studentów, oraz Władz akademickich jako ich opiekunów. Najpoważniejszą rubrykę w tym dziale stanowią corocznie powtarzające się subwencje i dary Senatu akademickiego, profesorów Wydziału teologicznego, prawniczego, lekarskiego, prof. Chylińskiego, prezesa Państw. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich i prof. Romana Renckiego, oraz dochody z opłat za spóźnione wpisy przeznaczone na fundusz zapomogowy. Nadto jako stałych ofiarnych przyjaciół młodzieży wymienić należy pp. Prymarjuszy Szpitala powszechnego, Dra Bronisława Zaorskiego, Miejską Kasę Oszczędności, Związkowe Zakłady Przemysłu i Budownictwa drzewnego „Oikos“, Akcyjny Bank Hipoteczny, Dyрекję Kopaliń ks. Pszczyńskiego, Apteki „Opieki zdrowotnej“ (przyznające dodatkowe zniżki za lekarstwa), Wydział Powiatowy w Kałuszu. Oprócz doraźnie wpłacanych sum, pp. prof. Roman Rencki i Dr. Bronisław Zaorski utrzymywali po jednym stypendjum dla studentów medycyny. Doc. Dr. Wincenty Czernecki inicjator fundacji ś. p. Dr. Żulińskiego, nadal zasilał stale i powiększał ofiarnie fundusz stypendyjny, którego odsetki wypłacono studentowi medycyny w formie jednorazowego zasiłku.

Wojewódzki Komitet Pomocy Polskiej Młodzieży akademickiej we Lwowie, chcąc dopomóc Komisji Senatu akademickiego, jako zarządowi „Opieki zdrowotnej“ w akcji przeciwgruźliczej, uchwalił przekazywać stale 10% wpływów z tygodnia akademika i innych dochodów na budowę i urządzenie Domu zdrowia dla studentów w Mikuliczynie.

Datki jednorazowe złożyli: Rektorat Akademii Medycyny Weterynaryjnej (zasiłek dla A. Z. S.), major Keffermüller, inż. Żebrowski, M. Taylor (na ręce prof. Twardowskiego), Dr. H. Allerhand; zamiast wieńca na trumnę śp. prof. Alfreda Halbana złożyli datki: Senat akademicki, Powszechny Bank Kredytowy i Dr. J. Rodkowski. Poważną rubrykę w dziale darów jednorazowych stanowi kwota 360 dolarów amer., pobrana w formie kary umownej od kontrahentów, przez p. Kazimierza Rzewuskiego, pełnomocnika dóbr Dachnow ks. Sapiehy, a złożona do rąk dyrektora kancelarii p. Stanisława Postępskiego na cele niezamożnych studentów (w tem 2.679 zł. na Fundusz zapomogowy, 537 zł. na „Opiekę zdrowotną“). Wreszcie dary złożone bezimiennie na Fundusz zapomogowy do rąk przewodniczącego Komisji uzupełniają bardzo poważną kwotą listę ofiar.

Wysokość kwot wpłaconych przez poszczególnych ofiarodawców podaje zestawienie kasowe podane na końcu sprawozdania.

Nie mogąc liczyć na stałą poważną pomoc społeczeństwa, a pragnąc zdobyć konieczne dla akcji zapomogowej fundusze, Komisja nadal postępowała już dawniej obraną drogą w kierunku powiększania stałych źródeł dochodowych własnymi przedsiębiorstwami; w tym celu stworzyła Komisja przy prowadzonej już od kilku lat we własnym zarządzie hurtowni tytoniowej, sklep z przyborami kancelaryjnymi. Dzięki żmudnym wysiłkom kvestora Uniwersytetu p. Józefa Malca, który osobiście kierował hurtownią i do niej należącymi sklepami detalicznymi (w nowym i starym gmachu Uniwersytetu) udało się zwiększyć dochody z tych przedsiębiorstw tak, że można było z kwot pozostałych z lat poprzednich i dochodów bieżących przekazać w roku akad. 1926/27 jako subwencję Funduszowi zapomogowemu 12.917.15 zł., a oprócz tego zakupić znaczniejszą ilość towaru i nowe urządzenie sklepu, ponieść część kosztów administracji Komisji Senatu, wypłacić renumeraacje funkcjonariuszom i t. d.

Koszta administracji hurtowni zmniejszyły się, a tem samem dochód czysty wzrósł, skutkiem połączenia się Uniwersyteckiej hurtowni tytoniowej z hurtownią dwóch towarzystw humanitarnych, a to: Katolickiego Związku Polek i Towarzystwa Pań Miłosierdzia św. Wincentego á Paulo.

Generalnej Dyrekcji Monopoli tytoniowego w Warszawie, zarówno jak Izbie Skarbowej i Dyrekcji Urzędu Skarbowego Akcyz i Monopoli Państwowych we Lwowie, za stałe i niezwykle życzliwe popieranie Uniwersyteckiej hurtowni Komisja Senatu akad. U. J. K. dla spraw młodzieży składa na tem miejscu najszczerze podziękowanie.

Przekonawszy się, że przedewszystkiem organizowanie własnych przedsiębiorstw może ułatwić Komisji zdobycie funduszków na akcję pomocy dla młodzieży, Komisja powzięła uchwałę — zatwierdzoną przez Senat akademicki — założenia własnej introligatorni. Realizacja tego planu natrafia jeszcze na przeszkody z powodu braku odpowiedniego pomieszczenia.

Uzupełnieniem funduszków zbieranych przez Komisję na rzecz młodzieży akademickiej były subwencje Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, udzielane w poszczególnych przypadkach na cele z góry określone. I tak Akademicki Związek Sportowy, nie mający udziału w rozdziale opłat studenckich Uniwersytetu, otrzymał kilkakrotne zasiłki w łącznej sumie 6.610 zł. (oprócz 645 zł., które otrzymał A. Z. S. z Rektoratu Akademii Medycyny Weterynaryjnej). Towarzystwu Wzajemnej Pomocy Medyków, posiadającemu własną drukarnię, przeznaczyło Ministerstwo w tym roku 1.000 zł. na wydawnictwo skryptów z zakresu medycyny; Studenckiej Hromadzie przyznało Ministerstwo na urządzenie wewnętrzne Ruskiego Domu akademickiego przy ul. Supińskiego 4.000 zł.; jako zasiłek jednorazowy na kuchnię lwowskich towarzystw akademickich 1.400 zł. z czego kuchnie uniwersyteckich towarzystw samopomocowych otrzymały 1.010 zł. Wreszcie z końcem roku akademickiego otrzymał Dom akademicki im. Adama Mickiewicza na skutek podania wniesionego przez Zarząd Domu, a popartego przez Radę fundacyjną i Senat akademicki, subwencję 1.110 zł. na remont Domu.

Na cele „Opieki zdrowotnej“ uzyskała Komisja wydatniejsze subwencje na budowę Domu zdrowia w Mikuliczynie, bo 13.000 zł. z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (Generalnej Dyrekcji Służby Zdrowia), a 14.000 zł. z Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Wreszcie na zwalczanie chorób wenerycznych wśród studentów asygnował Departament Zdrowia publicznego 2.000 zł. w (dwóch ratach 1.500 i 500 zł.).

Główną część funduszków, którymi Komisja zarządzała stanowiły wpływy z opłat studenckich, utrzymanych przez Ministerstwo w dotychczasowej wysokości (czesne 50 zł., wpisowe 30 zł., na pomoc w naturze 20 zł., na stypendja 5 zł.), z wyjątkiem opłaty na „Opiekę zdrowotną“, podniesionej dla Szkół akademickich lwowskich z 9 na 12 zł. rocznie.

Mimo bardzo licznych odroczeń i zwolnień od opłat, (od całości 22·6%, a od połowy 18·2% ogółu zapisanych), wpływy te stanowią w przychodzie dominującą sumę, co widać w podanym zestawieniu:

1. Opłaty studenckie:	
a) chesne i wpisowe	zł. 148.966·29
b) na Opiekę zdrowotną (z 3 szkół akad.)	„ 104.782·50
c) na pomoc w naturze (z 3 szkół akad.)	„ 83.939·20
d) na stypendja	„ 19.332·92
2. Subwencje instytucyj i dary osób prywatnych	„ 37.679·37
3. Wpłacone do kasy Komisji ze zysku Hurtowni tytoniowej	„ 12.917·15
4. Dochody z odsetek i sprzedaży efektów, zwrotu pożyczek, kart karnych i t. d.	„ 6.892·47
5. Subwencje rządowe;	
a) dla towarzystw i domów akad.	„ 13.730·—
b) na „Opiekę zdrowotną“	„ 29.000·—
6. Pożyczka budowlana na dom studentek	„ 140.000·—
Razem	zł. 597.239·90

Pozostałość zaś kasowa z roku ub. wynosiła 127.792 89

Szczegółowe zestawienie kasowe umieszczono na końcu sprawozdania.

Wpływy z opłat mają jednak mniej lub więcej stałe przeznaczenie tak, że Komisja Senatu akad. niemi nie dysponuje, raczej tylko czuwa nad celowem i oszczędnem zużyciem kwot powierzonych jej zarządowi.

I tak od 1925/26 r. z 60%, a w latach poprzednich z 50% opłat rocznych i wpisowego, odpowiednio do uchwały Senatu z roku 1921, zatwierdzanej corocznie przez Ministerstwo W. R. i O. P. przeznaczone są: $\frac{1}{4}$ na budowę i umorzenie pożyczki zaciągniętej na Dom Studentek, $\frac{1}{4}$ na umorzenie pożyczki zaciągniętej na budowę oficyn Domu Medyków i dokończenie rozbudowy tego Domu, $\frac{1}{2}$ na budowę tak niezbędnego nowego Domu akademickiego.

Wpływy z opłat na pomoc w naturze podzieliło Ministerstwo zgodnie z przełożonemi wnioskami Senatu w następujący sposób:

1. Na budowę domu zdrowia w Mikuliczynie	20%
2. Na mały remont i utrzymanie istniejących domów akademickich	20%
3. Na koła naukowe	10%
4. Na opał dla domów i kuchen akademickich oraz na żywność dla kuchen	18%
5. Na pomoc dla towarzystw samopomocowych	22%
6. Do dyspozycji Komisji na pomoc doraźną	10%

W ramach tego podziału Ministerstwa asygnowała Komisja zasiłki dla poszczególnych towarzystw akademickich samopomocowych,

naukowych oraz kulturalno-oświatowych, kierując się przy ustalaniu wysokości wypłacanych kwot ilością członków tych towarzystw, ich celami i rozległością prowadzonych agend, wreszcie faktycznym położeniem materialnym i koniecznością pomocy. Samopomocowe więc organizacje miały pierwszeństwo przed naukowymi, w pierwszym zaś rzędzie najwydatniej zasilane były kuchnie akademickie, korzystając oprócz pełnego przydziału węgla z wydatniejszej pomocy pieniężnej; zwłaszcza poprawa obiadów i kolacyj przy utrzymaniu możliwie niskich cen, była jednym z głównych dążeń Komisji.

Ponieważ jednak wielu studentów mimo to nie było w możności opłacić swego utrzymania, Komisja rozdzielala znaczniejsze kwoty bezpośrednio między studentów o czem bliżej jest mowa w dziale o „pomocy indywidualnej“.

Z 10% części opłat na pomoc w naturze przeznaczonej dla Kół naukowych, otrzymały:

Biblioteka Słuchaczy prawa	600 zł.
Wzajemna Pomoc Medyków (na bibliotekę)	200 „
Koło Polonistów	350 „
Koło Matematyczno-fizyczne	300 „
Koło Chemików	300 „
Koło Geografów	450 „
Koło Przyrodników	400 „
Koło filologiczne	300 „
Koło Historyków	300 „
Koło Historyków Sztuki	200 „
Koło Slawistyczne	200 „
Koło Historyczno-prawne	300 „
Koło Odczytowe im. ks. Piotra Skargi	250 „
Medyczna Hromada	400 „

Z Towarzystw naukowo-samopomocowych otrzymały:

T-wo Medyków Żydowskich	650 „
T-wo Żydowskich Słuchaczy Praw	750 „
T-wo Żydowskich Studentów Filozofii	750 „

Jako Towarzystwom kulturalno-oświatowym udzielono subwencji:

Czytelni akademickiej	500 „
Żydowskiej Świetlicy akademickiej	200 „
oraz Chórowi akademickiemu (oddział męski i żeński)	500 „

Razem więc kwota rozdzielona pomiędzy te towarzystwa wynosi 7.900 zł., a więc o 2.600 więcej aniżeli w poprzednim roku akademickim.

III. Pomoc indywidualna.

Fundusz zapomogowy Komisji Senackiej zwiększył jeszcze w bieżącym roku akademickim swe agendy, a cyfry rozdzielanych zapomóg dają wyobrażenie o rozmiarach akcji pomocy indywidualnej dla studentów, jakoteż o konieczności utrzymania tej akcji. Referat Pomocy indywidualnej prowadzili w dalszym ciągu z niezwykłym nakładem czasu i poświęceniem Prof. Ks. Dr. Szczepan Szydelski oraz Prof. Ks. Dr. Piotr Stach.

Przyjmując w stałych godzinach kilka razy tygodniowo osobście petentów, starali się Referenci rozdzielać jaknajskrupulatniej kwoty przekazywane funduszowi. Protokół wykazuje wniesionych o pożyczki podań 1253 (w roku poprzednim tylko 880); pożyczek zwrotnych udzielono w roku sprawozdawczym 1245 (w roku poprzednim 856) na ogólną sumę 37.218-88 zł. (w roku poprzednim 22.103 zł.), a wysokość przeciętna pożyczek wypada na 29-88 zł. (w roku poprzednim na 25-85 zł.).

Suma przychodów w roku sprawozdawczym wyniosła 38.950-48 zł. Złożyły się na tę sumę: 1. kwoty asygnowane przez Komisję Senacką z zysków Hurtowni tytoniowej, która po dziś dzień stanowi jedno z głównych źródeł przychodu Funduszu pomocy indywidualnej, w sumie 9.171 zł.; 2. datki profesorów Wydziału teologicznego w sumie 628-35 zł.; 3. datki profesorów Wydziału prawa w formie odsetek od taks rygorozalnych i promocyjnych w sumie 1.445 zł.; 4. kwoty z opłat dodatkowych za spóźnione wpisy przekazane przez Rektorat 2.493-90 zł.; 5. ze zwróconych pożyczek 68 zł.; 6. dary Senatu akademickiego (zamiast wieńca na trumę śp. Prof. Dr. Romana Negrusza i Alfreda Halbana) 401 zł.; Prezesa Państw. Komisji egzamin. dla kand. na naucz. szkół średnich Prof. K. Chylińskiego 1050 zł.; Miejskiej Kasy Oszczędności 1.000 zł., dar Powszechnego Banku Kredytowego 100 zł., Dr. J. Rodkowskiego 50 zł., majora Banku Keffenmüllera 10 zł., M. Taylor na ręce Prof. Twardowskiego 43-23 zł. (1 Ł. ang.) Zarządu dóbr Dachnow, Ks. Sapięhy, na ręce Dyrektora Kancelarii Uniwersytetu, Stanisława Postępskiego 2.679 zł., Wydziału powiatowego w Kałuszu 90 zł., dary bezimienne do rąk przewodniczącego Komisji Prof. Dr. Henryka Halbana 15.600 zł. (oprócz 1400 zł. pozostałych z wpłaty na tenże cel przed początkiem roku akademickiego, wliczonych w saldzie Funduszu na rok ubiegły, a rozdzielonych w bieżącym roku akad.), wpłacone do rąk kvestora Uniwersytetu 60 zł., 7. saldo z roku ubiegłego 3.061 zł.

Suma wydatków wynosi 37.343,63 zł. z tego wydano na pożyczki 37.218,88 zł. na koszt administracyjny 124,75 zł. Na koszt administracyjny złożyły się koszt książki czekowych M. K. O. i przekazów, zakupna ksiąg rachunkowych, oraz druków i kwitów.

Podług Wydziałów pobierali studenci pożyczki w stosunku następującym: z Wydziału teologicznego nie korzystał z Funduszu żaden student, z Wydziału prawa otrzymało 141 studentów pożyczki na łączną kwotę 4.353,50 zł., z Wydziału lekarskiego 223 na sumę 6.720,10 zł., z Wydziału humanistycznego 573 na kwotę 16.993,28 zł., z Wydziału Matematyczno-przyrodniczego 308 na sumę 9.152 zł. Niektórzy studenci korzystali kilkakrotnie z Funduszu.

Udzielano pożyczek na uiszczenie opłat uniwersyteckich, szkolnych i egzaminacyjnych, na czynsz mieszkaniowy, na obiady w kuchniach akademickich, na obuwie i t. d. Pożyczki obracały się przeciętnie w granicach 25 – 30 zł. Pożyczek większych ponad 50 zł. udzielano za specjalną uchwałą Komisji Senackiej. W myśl instrukcji Komisji Senackiej, dawano z reguły pierwszeństwo studentom starszym a pilnym; zasadniczo korzystała z Funduszu młodzież bez różnicy narodowości. Komisja wymagała, ażeby podania studentów były opinjowane przez organizacje młodzieży, o ile petent należał do jednego z towarzystw samopomocowych.

Pożyczki wypłacano bądź gotówką, bądź realizowano zapomocą czeków specjalnych w Miejskiej Kasie Oszczędności, która z wielką uczynnością ten żmudny rachunek prowadziła. Biuro Funduszu było otwarte dla młodzieży stale we środy i czwartki od godziny 10 – 1 w południe, a w miarę potrzeby i możliwości, częściej i dłużej.

Miejskiej Kasie Oszczędności zarówno za ofiarne prowadzenie rachunku bieżącego Funduszu zapomogowego, jakoteż za subwencję 1.000 zł. należy się gorące podziękowanie.

Dawni dłużnicy Funduszu zapomogowego, którzy bardzo wydatnie korzystali z pożyczek, udzielanych w czasie wojny i pierwszych latach powojennych, nie pamiętają dziś o swoich zobowiązaniach. Zwroty pożyczek przez osoby, które po studjach są dziś na stanowiskach, a których wpłaty umożliwiłyby dzisiejszej młodzieży korzystanie w większym stopniu z pomocy indywidualnej, należą do wyjątków. Ponieważ przy Towarzystwach samopomocowych studenckich istnieją specjalne Komisje procesowe, zajmujące się dochodzeniem pretensji towarzystw z tytułu pożyczek udzielonych członkom, przeto Komisja uchwaliła powierzyć Bratniej Pomocy Studentów U. J. K. i Wzajemnej pomocy Medyków ściąganie pretensji Funduszu zapomogowego, wzamian za co towarzystwa te uzyskalyby pewien procent wpływów.

Księgi kasowe Funduszu wraz z kwitami oddano w ciągu wakacyj Kwesturze do przeglądu.

Na rok akademicki 1927/28 pozostało do przeniesienia saldo 606,85 zł., z tego 378 zł. na rachunku bieżącym w Miejskiej Kasie Oszczędności, 210 zł. w kasie podręcznej funduszu zapomogowego oraz 18,85 zł. w rozliczeniu kwestury.

IV. Akcja mieszkaniowa.

Władze akademickie a w szczególności Komisja Senatu starała się usilnie, odpowiednio do dawniej ustalonego planu, o jak najszybsze powiększenie ilości pomieszczeń dla studentów i studentek U. J. K.; brak odpowiednich mieszkań stanowi bowiem ciągle jeszcze największą trudność, którą młodzież akademicka ma do pokonania.

Szybka rozbudowa domów akademickich wstrzymuje przede wszystkim brak odpowiednich kredytów budowlanych, którymi rozporządza lwowski Oddział Banku Gopodarstwa Krajowego i z tem połączona niemożność otrzymania znaczniejszych pożyczek. Same wpływy z opłat rocznych i wpisowego przeznaczone na cele budowlane nie mogą, szczególnie przy znaczniejszej ilości odroczeń, wystarczyć na budowę gmachów o większej ilości miejsc. Najpilniejszym zadaniem Senatu akademickiego jest stworzenie nowego domu dla studentów na około 350 do 400 miejsc, dokończenie drugiej połowy domu studentek i gruntowny remont domu medyków.

1. Dom akademicki im. Jana Kasprowieza przy ul. Pijarów 35.

Po przeprowadzonych w ubiegłym roku adaptacjach i odmalowaniu pokoi dom ten nie wymagał większych napraw; przeprowadzono więc jedynie drobniejsze roboty konserwacyjne.

Dla uregulowania spadku wody, zagrażającej fundamentom, Magistrat miasta Lwowa zarządził wymurowanie koryta betonowego które w znacznej mierze zapobiega napływowi wody z sąsiedniej ujeżdżalni 14 p. ułanów jazłowieckich na nowo wybudowane oficyny.

2. Dom medyków im. śp. Aleksandra i Felicji hr. Skarbków przy ul. Słodowej 10.

Budowa oficyn dwupiętrowych rozpoczęta z końcem roku akad. 1924/25 została ukończoną z początkiem roku akademickiego 1926/27. Parter i I piętro zamieszkali studenci medycyny w październiku 1926, drugie piętro oddano studentom w czasie świąt Bożego Narodzenia 1926. W ten sposób stworzono 44 nowych miejsc, które stanowią jedyny dorobek mieszkaniowy w bieżącym roku akademickim.

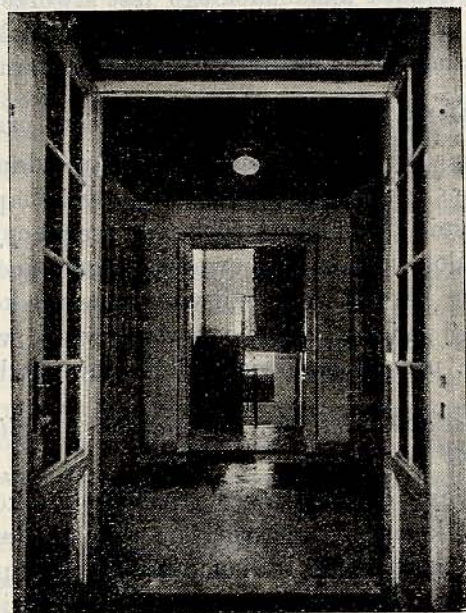
Oficyny te odpowiadają wszelkim wymogom higieny, pokoje są dostatecznie obszerne, mają okna zwrócone ku południowi i posiadają nowoczesne urządzenia sanitarne.

Gruntowny remont budynku frontowego jest niemożliwy, dopóki trwać będzie ochrona lokatorów, albowiem parter i I-sze piętro, podzielone przeważnie na mieszkania jedno lub dwupokojowe zamieszkuje rodziny ubogie, dla których innych mieszkań znaleźć nie można.

Skoro w przyszłości będzie umożliwiony remont budynku frontowego, to równocześnie, odpowiednio do wykonanego planu, w podwórzu pomiędzy oficynami nowymi a budynkiem frontowym znajdzie umieszczenie kuchnia i sala jadalna tak, że dom medyków będzie stanowił całość gospodarczą, a będzie mogło znaleźć w nim pomieszczenie około 120 studentów medycyny.

3. Nowy Dom studentek szkół akademickich we Lwowie przy ul. Torosiewicza 36.

Z powodu braku dostatecznych kredytów Komisja Senatu akademickiego postanowiła jak najspieszniejsze ukończenie przynajmniej połowy domu studentek, której budowa postąpiła obecnie już tak

Wejście do Domu studentek
(w części budynku będącej na ukończeniu).

daleko, że z końcem grudnia 1927 roku będzie mogła być ukończona. W tej części znajdzie pomieszczenie około 90 studentek; dotychczas zaś studentki rozporządzają tylko 42 miejscami w domu przy ul. Mochnackiego 32, należącym do Towarzystwa św. Wincentego á Paulo.

Druga część domu doprowadzona do II piętra z powodu braku kredytu przed zimą nie będzie mogła być wyciągnięta pod dach; do dalszej budowy będzie można przystąpić dopiero po uzyskaniu dodatkowego kredytu z Banku Gospodarstwa Krajowego. Rozpoczęta część budynku pomieści dalszych 60 studentek i ubikacje gospodarcze, jadalnię, czytelnię oraz pokoje dla zarządu.

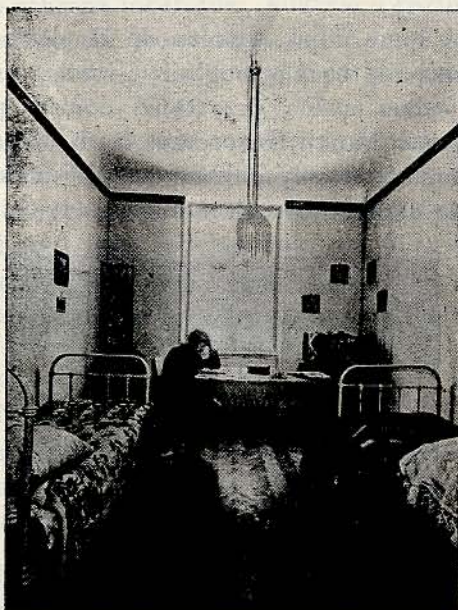

Korytarz w Domu studentek.

Dotychczas na tę budowę udzielił Bank Gospodarstwa Krajowego kredytu 480.000 zł.; na wykończenie budowy zaś potrzebny jest jeszcze kredyt około 350.000 zł. prócz kwot, które Komisja Senatu winna jest rzemieślnikom i instalatorom w wysokości około 120.000 zł. Kosztorys sporządzony dwa lata temu został przekroczony o blisko 20%, a to wskutek wzrostu drożyzny; nieznacznie stosunkowo przekroczenie zawdzięcza Komisja wcześniej zawartym umowom.

Z powodu braku funduszu nie mogła Komisja zrealizować planu dokupna sąsiedniej parceli na powiększenie ogrodu względnie urzą-

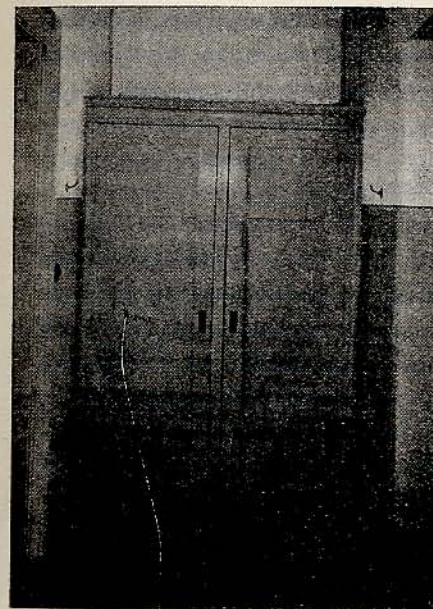
dzenie placu zabawowego (tennisu). Sam budynek natomiast wybudowany jest wedle wszystkich wymogów higieny, pokoje studentek są odpowiednio wielkie, jasne, każdy pokój posiada mały przedpokój.

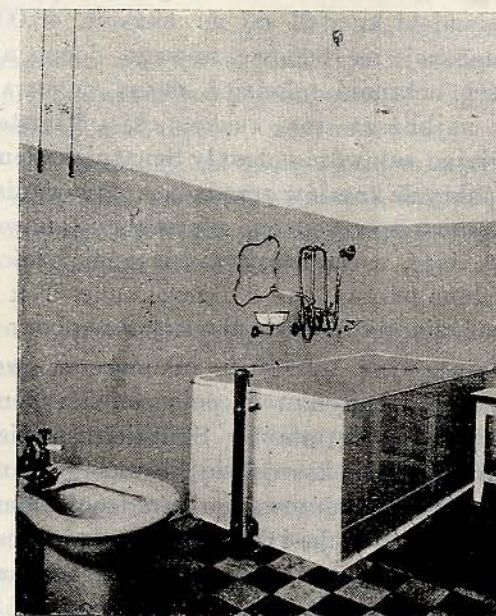
Pokój dwuosobowy w Domu studentek.

Pokój jednoosobowy w Domu studentek.

Urządzenie przedpokoju; na lewo dwudzielna szafa z 2 szufladami; na prawo umywalnia z ciepłą i zimną wodą, z oddzielnymi szafkami i półeczkami dla 2 studentek.

Urządzenie łazienek w Domu studentek.

kój z szafkami i umywalnią, zaopatrzoną ciepłą i zimną wodą, a każde piętro posiada cztery łazienki, do których dopływa woda z kotłowni.

Zdjęcia zamieszczone na stronach 50, 51, 52, 53 przedstawiają wnętrze i urządzenie nowego Domu studentek.

4. Dom studentek przy ul. Mochnickiego 32.

Na prośbę Komisji Senackiej Zarząd Towarzystwa św. Wincentego á Paulo zgodził się na dalsze dwuletnie wydzierżawienie budynku za czynszem 3000 zł. rocznie tak, że po ukończeniu połowy nowego domu studentek i przeprowadzeniu się studentek t. j. od 1 stycznia 1928, dom przy ul. Mochnickiego obliczony na 42 miejsce obejmie Bratnia Pomoc studentów U. J. K. dla swoich członków.

W ciągu roku akademickiego 1926/27 wykonano w domu przy ul. Mochnickiego 32, tylko nieznaczne naprawy i postawiono dwa nowe piece kaflowe wzamian starych kamyczkowych, nienadających się już do użytku.

5. Dom akademicki im. A. Mickiewicza przy ul. Łozińskiego 7.

Katastrofalny stan instalacji ogrzewania centralnego zmusił Komisję Senatu akademickiego do przychylenia się do prośby zarządu domu o udzielenie pożyczki celem założenia w całym budynku nowego centralnego ogrzewania. Nie rozporządzając innymi funduszami, Senat akademicki zgodził się na zużycie 48.000 zł. z części czesnego przeznaczonej na budowę nowego domu akademickiego, chcąc w ten sposób uchronić młodzież naszą od straty 127 miejsc mieszkalnych na najbliższy rok akademicki; Ministerstwo W. R. i O. P. uwzględniając celowość uchwały Senatu akademickiego wyraziło swą zgodę na pokrycie kosztów urządzenia ogrzewania. W przeciągu dwóch miesięcy letnich sprowadzono i ustawiono nowe kotły, przeprowadzono nowe ciągi, a radiatory w znacznej części wymienione zostały na nowe, inne naprawione i uszczelnione. Tak więc młodzież powracająca w październiku na studia zastała roboty ukończone.

Troską trwającą już od czasu ukończenia wojny jest zły stan fundamentów tego budynku i połączone z tem powoli postępujące zarysowywanie się murów. Skutkiem bowiem zbyt bagnistego terenu fundamenty okazują się za wąskie i niedostatecznie głęboko założone. Koszta gruntownego zaradzenia złemu musiałyby być bardzo poważne. Fundacja i zarząd domu nie posiadają jednak żadnych kapitałów ani dochodów poza niskimi czynszami, obracającymi na administrację, a częściowo na amortyzację przedwojennej pożyczki hipotecznej. Senat akademicki broni się przeciwko dalszym

wkładom na remont domu im. A. Mickiewicza z obawy, że mimo znacznych kosztów rekonstrukcja fundamentów może się okazać niedostateczną, pozatem uważa za konieczne jak najspiesniejsze przystąpienie do budowy nowego domu akademickiego. Jedyne fundusze zaś, któreby mogły być zużyte na rekonstrukcję domu im. A. Mickiewicza, a pochodzące z opłat studenckich, są przeznaczone właśnie na budowę nowego domu studentów, obliczonego na 350 łóżek. Rada fundacyjna, której przewodniczącym jest każdoroczny Rektor Uniwersytetu, zwróciła się do Ministerstwa o pomoc dla tego najdłużej istniejącego domu akademickiego. Ze względu jednak na szczupłość kredytów uzyskała subwencję 1.110 zł., które nie stoją w żadnym stosunku do kosztów koniecznego remontu.

W suterrenach domu im. A. Mickiewicza mieści się największa kuchnia studentów U. J. K., która pozostaje w zarządzie Towarzystwa Bratniej Pomocy i wydaje dziennie około 500 obiadów. Ponieważ przebudowa kuchni i ubikacji do mycia naczyń okazała się konieczną, więc Komisja przeprowadziła ją z kwot przeznaczonych na remont, a ponadto dopomogła Towarzystwu Bratniej Pomocy do odnowienia jadalni; pozatem przeprowadzono drobne naprawy w lokalu gospodarczym i służbowym.

6. Dom akademicki im. Andrzeja Potockiego przy ul. Sobińskiego 7.

Przeprowadzono niezbędne adaptacje w ubikacjach, pozostających w zarządzie Towarzystwa „Zjednoczenie“. Oprócz wymalowania dwu pokoi i ustawienia pieców, zaasfaltowano i osuszono ścianę zewnętrzną w sali jadalnej, mieszczącej się w suterrenach tego domu. Dokonano też drobnych napraw w samej kuchni i przebudowano palenisko celem przystosowania go do zwiększonej ilości wydawanych obiadów w czasach powojennych.

7. Sprawa nowego domu dla studentów.

Pertraktacje toczące się od dwóch lat z gminą miasta Lwowa w sprawie powiększenia gruntu darowanego przez miasto nie zostały dotychczas ukończone. Piękna parcela gruntowa przy ul. Poniatowskiego, naprzeciw parku Kilińskiego, darowana przez miasto, okazała się za szczupłą, wobec czego Senat akademicki wniósł prośbę o odstąpienie dalszych 500 sążni kwadratowych. Pozatem Zarząd m. Lwowa obciążył darowiznę pewnymi rygorami, których Senat akademicki nie mógł przyjąć. Prawdopodobnie pertraktacje byłyby się toczyły szybszym tempem, gdyby nie okoliczność, że zarówno Za-

rząd miasta jak i władze akademickie były świadome tego, iż w latach ubiegłych a także w bieżącym roku akademickim niemożliwym było uzyskać znaczniejszej pożyczki w tut. Oddziale Banku Gospodarstwa Krajowego. Bezwarunkowo jednak Komisja Senatu akademickiego dołoży wszelkich starań celem uzyskania korzystnego załatwienia tej tak ważnej sprawy, a gdyby to było niemożliwym, będzie zmuszoną nabyć odpowiednią parcelę i jak najprędzej przystąpić do wykonania nowych szkiców i planów, ażeby być przygotowaną do wniesienia podania o pożyczkę w czasie, gdy Bank Gospodarstwa Krajowego otrzyma odpowiednie kredyty budowlane.

Wszystkie domy akademickie zarówno jak i kuchnie Komisja Senacka zaopatrywała w węgiel i drzewo opałowe, przydzielając prawie całą potrzebną ilość opału za pośrednictwem zarządzających nimi stowarzyszeń samopomocowych; Bratnia Pomoc otrzymała dla domu akademickiego przy ul. Łozińskiego 7 i znajdującej się tam kuchni akademickiej 72.060 kg węgla, 38.750 kg koksu i 8.000 kg drzewa; Wzajemna Pomoc Medyków dla domu medyków przy ul. Słodowej 10 i nowego domu akademickiego przy ul. Pijarów 35 łącznie z pokryciem zapotrzebowania pomieszczonej w tym domu kuchni Towarzystwa 96.200 kg węgla i 9.500 kg drzewa; Koło Studentek dla domu studentek przy ul. Mochackiego 32 węgla 30.420 kg i drzewa 3.000 kg; Zjednoczenie dla domu akademickiego przy ul. Królewskiej 7 oraz dla kuchni Towarzystwa 42.500 kg węgla i 4.000 kg drzewa; Studencka Hromada dla ruskiego domu akademickiego przy ul. Supińskiego 21, oraz mieszczącej się tamże kuchni akademickiej 54.000 kg węgla i 5.000 kg drzewa; dla potrzeb kuchni prowadzonych przez inne Towarzystwa samopomocowe przyznała Komisja Towarzystwu „Ognisko“ 7.500 kg węgla i 1.000 kg drzewa, a Towarzystwu „Druh“ 5.000 kg węgla i 500 kg drzewa.

Remonty i naprawy, które okazały się konieczne w ciągu roku, przeprowadzała Komisja we własnym zarządzie.

Wszystkie domy akademickie ubezpiecza Komisja corocznie od pożaru w Towarzystwie Wzajemnych Ubezpieczeń w Krakowie.

V. Opieka zdrowotna.

Organizując „Opiekę zdrowotną“ dla studentów Komisja Senatu akademickiego U. J. K. dla spraw młodzieży nie kierowała się jakimkolwiek regulaminem już istniejących instytucji o podobnych celach, natomiast starała się wszystkie urządzenia „Opieki“ zastosować jedynie do potrzeb młodzieży i wymogów dzisiejszego stanu nauki

lekarskiej. Przyznać jednak należy, że rozpoczynając tę akcję organizatorzy nie zdawali sobie dostatecznie sprawy z jej rozmiarów a także wielu trudności, o których przekonali się dopiero w czasie pracy; z drugiej zaś strony, nie spodziewali się może tak korzystnych wyników i bardzo cennych spostrzeżeń i doświadczeń, mających znaczenie nie tylko dla leczącej się młodzieży, ale także wartość ogólną społeczną.

Po przerwie wakacyjnej rozpoczęła „Opieka zdrowotna“ z dniem 1 października normalne czynności, udzielając nadal pomocy lekarskiej studentom wszystkich trzech szkół wyższych we Lwowie. Uruchomiono więc zaraz z początkiem roku akademickiego dla użytku młodzieży leczenie ambulatoryjne przy klinikach uniwersyteckich, a częściowo u lekarzy prywatnych (w dziale stomatologii i dziale chorób skórnych dla kobiet), tak samo jak i odwiedzanie chorych w ich mieszkaniu, foto- i elektroterapię i wszelkie rodzaje badań pomocniczych, jakoteż przyjmowanie chorych w razie potrzeby do klinik lub wysyłanie młodzieży do sanatoriów leczniczych.

Ponieważ opłaty wnoszone przez młodzież mimo podwyższenia ich w roku zeszłym z 6 zł. na 9 zł. rocznie nie mogły wystarczyć na tak rozległą akcję, więc Senaty akademickie szkół wyższych we Lwowie, na wniosek zarządu „Opieki zdrowotnej“, uchwałyły zwrócić się do Ministerstwa W. R. i O. P. o podwyższenie dalsze opłaty na „Opiekę zdrowotną“ a mianowicie z 9 na 12 zł. Ministerstwo W. R. i O. P. propozycję tę zatwierdziło, zezwalając równocześnie, ażeby kwestury pobierały opłatę na „Opiekę zdrowotną“ jednorazowo z początkiem roku akad. Ogólna kwota stąd uzyskana wynosiła 104.782.50 a została powiększoną jedynie zasiłkiem Ministerstwa Spraw Wewn. (Gen. Dyrekcji Służby Zdrowia) 2.000 zł. na zwalczanie chorób wenerycznych, oraz subwencjami i wpływami przeznaczonymi wyłącznie na budowę domu zdrowia w Mikuliczynie w łącznej kwocie 53.361.06 zł., wyszczególnionej pojedynczymi pozycjami przy omawianiu budowy domu zdrowia.

W roku akad. 1926/27 uprawnionych do korzystania z „Opieki zdrowotnej“ było ogółem 8.957 studentów (ek) szkół wyższych we Lwowie, z czego przypada na Uniwersytet J. K. 6.463, na Politechnikę 2.109 a na Akademię Medycyny Weterynaryjnej 385 studentów (ek).

Odpowiednio do podwyższonych opłat zarząd „Opieki zdrowotnej“ rozszerzył swą działalność i to przede wszystkim w dziale dentystycznym i w dziale chorób płucnych; w pierwszym z wymienionych każdy student (ka) był uprawniony do plombowania 3 zę-

bów zamiast jak poprzednio dwóch, a w drugim dziale udzielano o wiele szerzej subwencji na leczenie sanatorjalne i na dożywanie chorym studentom (kom).

Tak jak w latach poprzednich, pełne koszty recept ponosiła „Opieka zdrowotna“ w przypadkach chorób wenerycznych i epilepsji; także otrzymywali studenci (tki) szkła sferyczne zapisywane przez okulistę „Opieki zdrowotnej“ bezpłatnie; inne lekarstwa opłacali w połowie studenci (tki), a w połowie „Opieka zdrowotna“. W całości opłacali studenci (tki) jedynie recepty wydawane w celach kosmetycznych; ordynacja jednak i w tym dziale jak zresztą we wszystkich była bezpłatna. W przypadkach wymagających specjalnego leczenia, bądź zabiegów jak np. mechanoterapia, masaż i t. p., które nie mogły być wykonane w ramach własnej organizacji, przeprowadzano w zakładach prywatnych na koszt „Opieki“.

Świadczenia „Opieki zdrowotnej“ przyznawano odpowiednio do regulaminu wszystkim studentom (kom) zapisanym w roku sprawozdawczym, którzy uiścili opłatę na „Opiekę“. Ponieważ zaś po pierwszym trymestrze względnie semestrze, część studentów otrzymuje absolutorja, a opłatę na „Opiekę“ wszyscy studenci obowiązani są wносить jednorazowo najpóźniej do 1 grudnia, więc zarząd „Opieki“ uchwalił, że i studenci (tki) otrzymujący absolutorja w ciągu II-go i III-go trymestru, mogą korzystać z „Opieki“ do końca roku akademickiego.

Działalność „Opieki“ zorganizowana jest w znacznej części na podstawach humanitarnych, t. zn. wszyscy asystenci kliniczni pracujący dla młodzieży pobierają remuneratione niezwykle niskie, całkiem nieodpowiadające ich pracy, a dyrektorowie klinik, w przypadkach ciężkich lub trudnych do rozpoznania, wspierają asystentów doświadczoną radą, naturalnie zupełnie bezinteresownie; mimo to i mimo najdalej idącej oszczędności administracyjnej, przekonał się zarząd „Opieki“ z początkiem III-go trymestru, że wskutek rozszerzenia świadczeń nawet i opłata 12-złotowa jest niewystarczającą. Nic w tem dziwnego, bo kwota 12 zł. rozdzielona na 9 miesięcy urzędowania „Opieki“ wynosi 1.33 zł. miesięcznie; a przecież świadczenia Opieki zdrowotnej młodzieży szkół wyższych we Lwowie, jeżeli nie przekraczają, to z pewnością nie są niższe od świadczeń kas chorych z wyjątkiem zasiłków, które kasy chorych udzielają niezdolnym do pracy członkom. Ale jak wiadomo najniższa opłata w kasach chorych wynosi co najmniej 3-krotną kwotę opłat studenckich na „Opiekę zdrowotną“, nie licząc już znacznej liczby członków kas chorych, którzy wnoszą opłaty znacznie wyższe.

Zarząd „Opieki“ był więc zmuszony, albo ponownie ograniczyć świadczenia z początkiem roku akad. rozszerzone, albo też znaleźć dalsze źródła dochodu; ponieważ pierwsza ewentualność została jedynomyślnie odrzuconą, więc uchwalono ustanowić jednorazową dopłatę pobieraną jednorazowo od studentów (tek), u których lekarze dentyści wykonywali zabiegi zachowawcze lub operacje (z wyjątkiem ekstrakcji zębów). Pozatem Rektoraty zgodziły się — na prośbę zarządu „Opieki“ — na wprowadzenie pod koniec roku akademickiego znaczków na budowę i prowadzenie domu zdrowia w Mikuliczynie, w miejsce znaczków na „Skarb Narodowy“ zniesionych w tym czasie. Znaczki na dom zdrowia w Mikuliczynie nalepiają odtąd studenci dobrowolnie na świadectwach, podaniach i t. p. w wartości 10, 20, 50 gr., zależnie od ważności aktu, a wyjątkowo w wartości 1 zł. (np. na dyplomach).

Związek Bratnich Pomocy w Warszawie uzyskał u Władz Centralnych zezwolenie na wprowadzenie w roku akademickim 1927/28 nowej opłaty w wysokości 2 zł. na rozbudowę Domu zdrowia w Zakopanem; Senaty szkół wyższych we Lwowie na wniosek zarządu „Opieki zdrowotnej“ uchwaliły poprzeć dążenia młodzieży z tą jednak zmianą, że połowa wpływów z opłaty 2-złotowej przeznaczoną będzie na dokończenie i uruchomienie budującego się Domu zdrowia w Mikuliczynie; Ministerstwo W. R. i O. P. zgodziło się na tę zmianę i zatwierdziło uchwałę Senatów lwowskich.

Pragnąc poprzeć rozbudowę Domu Zdrowia w Zakopanem Komisja Senatu akademickiego dla spraw młodzieży przystąpiła do Koła przyjaciół akad. Domu zdrowia w Zakopanem, jako członek dożywni z wkładką 250 zł.

Dyrektorowie klinik zarówno jak w latach poprzednich nie szczędzili trudu i udzielali wydatnej i troskliwej pomocy „Opiece Zdrowotnej“, oddając nietylko swe zakłady w jaknajdalej idącej mierze na usługi młodzieży, ale też i cenną swą wiedzę fachową. Członkowie „Opieki“ byli nadal zwolnieni od opłat ambulatoryjnych a pp. asystenci umówieni, w porozumieniu z dyrektorami klinik, przez zarząd „Opieki“, otrzymali pozwolenie przyjmowania studentów w osobnych godzinach, względnie przed innymi chorymi. Z wszystkich urządzeń klinik studenci korzystają bezpłatnie, albo też zarząd „Opieki“ opłaca za nich minimalne kwoty ryczałtowe; tak np. uniwersytecki zakład higieny zrzekł się wszelkich opłat za wykonywanie licznych badań bakterjo i serologicznych.

Pp. asystenci kierujący pojedynczymi działami „Opieki“ nietylko dokładają wszelkich starań celem osiągnięcia jak najkorzystniejszych

wyników leczenia powierzonej im młodzieży, ale ponadto zgodzili się chętnie na prowadzenie statystyk chorych i chorób, dopomagając w ten sposób zarządowi „Opieki” w wyciąganiu odpowiednich wniosków celem rozszerzania poszczególnych działów. Niektórzy lekarze „Opieki” wprost zwracali się do zarządu także z wnioskami dążącymi do polepszenia działalności „Opieki”, które też zawsze brano pod rozwagę, a o ile tylko były wykonalne, zaprowadzano odpowiednie zmiany.

Z każdym rokiem działalności „Opieki” uzyskuje coraz dokładniejsze daty statystyczne zarówno z ogólnego ruchu jak i z pojedynczych działów. Pochodzi to stąd, że w pierwszych 2 latach jej istnienia studenci korzystali w przeważnej części z ambulatorjów klinicznych na równi z innymi chorymi, z tą jednak różnicą, że pp. asystenci mieli polecenie przyjmowania młodzieży przed innymi chorymi i że „Opieka” była zwolniona od opłacania za swych członków taks ambulatoryjnych. Panowie asystenci w zrozumieniu dążeń humanitarnych władz uniwersyteckich popartych tak ofiarnie przez dyrektorów klinik, chętnie zajmowali się młodzieżą, pracując w niektórych działach nawet przeszło dwa lata całkiem bezinteresownie. Dopiero stopniowy rozwój „Opieki” i z tem połączone zwiększanie się ilości korzystającej z niej młodzieży, uniemożliwił zarządowi „Opieki” dalsze przyjmowanie całkiem bezinteresownej pracy pp. asystentów. Tembardziej, że w przeważnej części działów chorób okazała się konieczność ustanowienia osobnych godzin przyjęć dla studentów (tek). Z drugiej strony stopniowe podwyższanie opłat rocznych na „Opiekę zdrowotną” pozwoliło zarządowi „Opieki” preliminowanie stałego, aczkolwiek bardzo skromnego wynagrodzenia dla ordynatorów poszczególnych działów chorobowych. Remuneration lekarzom uchwalął zarząd „Opieki”, zważając przede wszystkim na utrzymanie równowagi budżetu „Opieki” i dlatego ordynatorowie działów o mniejszej frekwencji otrzymali wynagrodzenia kolejno dopiero w późniejszych miesiącach; i tak asystent umówiony dla działu chirurgicznego od 1 stycznia 1927, specjalista działu otolaryngologicznego od 15 lutego 1927, asystent kliniki neurologiczno-psychiatrycznej, jako ostatni, od 1 marca 1927. Dopiero od chwili uchwalenia honorarjów dla kierowników poszczególnych działów mógł zarząd „Opieki” obciążyć umówionych lekarzy także prowadzeniem statystyk i zapisków, dlatego też tablice statystyczne tegoroczne wykazują brak różnej ilości miesięcy, stosownie do czasu uchwalenia honorarjum dla ordynatora. W przyszłym zatem roku sprawozdawczym zarząd będzie mógł przedstawić kompletne całoroczne daty.

Pojedynczymi działami „Opieki Zdrowotnej” kierowali:

Na klinice chorób wewnętrznych ordynowali asystenci starsi p. Dr. Zofja Czeżowska i p. Dr. Emil Stefek; p. Drowi Kazimierzowi Tyszcze powierzona była w szczególności opieka nad działem chorób płucnych.

Adjunktowi kliniki p. doc. Dr. Janowi Grekowi, za serdeczne a bezinteresowne zajęcie się, szczególnie młodzieżą gruźliczo chorą, zarówno jak i st. asystentowi p. Dr. Julianowi Tumidajskiemu za wykonywanie licznych prześwietlań i zdjęć roentgenologicznych, należy się szczerza wdzięczność zarządu „Opieki”.

Dział chorób chirurgicznych w przychodni kliniki prowadził starszy asystent p. Dr. Alfred Janik.

Leczenie chorób ocznych prowadził starszy asystent p. Dr. Franciszek Naróg w ambulatorjum klinicznym.

Dla chorób skórnych i wenerycznych ordynowali (dla studentów) w klinice trzej starsi asystenci a mianowicie pp. Dr. Klemens Kauczyński, Dr. Stefan Kwiatkowski i Dr. Stanisław Ostrowski; dział chorób skórnych dla studentek prowadziła w swojej ordynacji prywatnej p. Dr. Anna Kogutowa.

W ambulatorjum kliniki chorób usznych i gardłanych ordynowała p. Dr. Marja Krygowska asystentka starsza.

Dział chorób nerwowych prowadzili w ambulatorjum kliniki naprzemian pp. starsi asystenci Dr. Tadeusz Falkiewicz, Dr. Józef Limanowski i Dr. Stanisława Adamówna.

W klinice chorób kobiecych udzielała porady zupełnie bezinteresownie b. starsza asystentka p. Dr. Henryka Sawicka; godziny przyjęć nie były stałe, ponieważ jak wykazuje statystyka, zgłaszających się studentek było niewiele.

W dziale chorób jamy ustnej pracowali p. Dr. Henryk Allershand jako konsultent, a jako ordynatorzy pp. Dr. Jakób Owiniński, Dr. Zygmunt Stobiecki i ś. p. Dr. Jan Schmar, a po jego śmierci p. Dr. Anna Bochnerówna, oraz w ciągu kilku miesięcy p. Dr. Adam Hełczyński.

Badania bakterjologiczne i serologiczne przeprowadzano w zakładach higieny, państwowym i uniwersyteckim.

Naświetlania lampą kwarcową, badania treści żołądkowej, krwi i część badań chemicznych przeprowadzono w laboratorjach kliniki chorób wewnętrznych, zaś diatermję i naświetlania „sollux’em” na klinice neurologicznej. Badania mikroskopowe niezbędne przy leczeniu chorób wenerycznych wykonywali w przeważnej ilości pp. asystenci zajęci w tym dziale.

Na ogólną liczbę 8.957 studentów (ek) trzech szkół akademickich statystyka wykazuje 4.610 zgłoszonych (po raz pierwszy) u dyżurnych i 192 w prywatnej ordynacji specjalistki chorób skórnych; a więc 53·4% młodzieży akademickiej korzystało wogóle z porad i urządzeń „Opieki“, przeważnie kilkakrotnie; liczba bowiem wydanych poleceń wynosiła 9.415 prócz 286 wizyt studentek u specjalistki chorób skórnych. Nie wszystkie jednak polecenia wydane przez dyżurnych zostały przez studentów (tki) wykorzystane; dlatego też statystyka dyżurnych „Opieki“ wykazuje niejednokrotnie liczbę poleceń większą od ilości leczonych studentów (tek) podanej w zestawieniach ordynatorów. Ilość ogólna wizyt członków „Opieki“ u lekarzy jest naturalnie kilkakrotnie wyższą, gdyż karta polecająca, wydana przez dyżurnych uprawnia studenta (tkę) do korzystania z leczenia przez cały okres choroby u tego samego specjalisty. Uzyskanie dokładnej ilości wizyt jest jednak połączone z trudnością, albowiem przy znacznym ruchu chorych i prowadzeniu innych dat statystycznych byłoby ono dalszem obciążeniem lekarzy ordynujących.

Podane liczby statystyczne są najwymowniejszym dowodem, że organizacja „Opieki zdrowotnej“ zapoczątkowana przez Ministerstwo W. R. i O. P. była żywotną potrzebą i winna być utrzymana i prowadzona w jaknajszerszym zakresie we wszystkich działach, z szczególnem uwzględnieniem chorób o znaczeniu nie tylko indywidualnem ale także społecznem. Młodzież sama odnosi się do instytucji „Opieki zdrowotnej“ z pełnym uznaniem i daje temu wyraz w dyskusjach i uchwałach towarzystw, jak i w artykułach czasopism akad.

Tablica I przedstawia ogólną statystykę ruchu chorych „Opieki zdrowotnej“ w roku akademickim 1926/27 i wykazuje ogólną liczbę leczonych studentów (ek), ilość studentów rozdzieloną według przynależności do uczelni i do wyznań, ogólną liczbę wydanych poleceń zarówno jak i ilość poleceń wydanych do ordynatorów poszczególnych działów chorobowych. Pozatem uwzględniono w statystyce ilość wizyt lekarskich w mieszkaniach studentów (ek), ilość studentek leczonych prywatnie u specjalistki chorób skórnych, studentów (ek) wysłanych do miejsc klimatycznych lub sanatorjów, ilość przeprowadzonych badań laboratoryjnych i zabiegów fizykoterapeutycznych, a w końcu koszt „Opieki zdrowotnej“ w poszczególnych miesiącach. Obok wymienionych wykazów podajemy równocześnie ilość studentów zapisanych do każdej z trzech szkół akademickich we Lwowie, celem umożliwienia porównania ilościowego leczącej się młodzieży każdej ze szkół wyższych. Studentom (kom) wydano 6.336 recept aptecznych i 483 przepisów na okulary, razem na sumę 23.001·70 zł.

Poszczególne działy „Opieki zdrowotnej“.

ChOROBY WEWNĘTRZNE ZE SPECJALNEM UWZGLĘDNIENIEM CHOROBY PŁUCNYCH.

W ambulatorjum kliniki chorób wewnętrznych U. J. K. udzielano studentom (kom) codziennie porad z wyjątkiem niedziel i świąt od godz. 12-iej do 14-iej. Godziny te oznaczono poza czasem ordynacji ambulatoryjnej kliniki z powodu znacznego napływu chorych studentów (ek). Ogólna liczba poleceń wydanych do poradni chorób wewnętrznych wynosiła 2.161, czyli w 9 miesiącach przeciętnie po 240 chorych. Liczba zaś konsultacyj przekraczała znacznie tę ilość wobec tego, że wielu studentów dłużej leczonych, powracało kilkakrotnie do poradni, celem kontroli ich stanu.

W przypadkach ciężkich lub sprawiających trudności rozpoznawcze, przyjmowano chorych do kliniki (ogółem w ciągu roku akad. przyjęto 53 chorych), a w razie braku miejsca skierowywano ich do szpitala powszechnego. W przypadkach lżejszych, lecz wymagających szczegółowego zbadania, przeprowadzano ambulatoryjnie szereg badań pomocniczych jak badanie krwi, treści żołądkowej, płwociny, prześwietlenie promieniami Roentgena, a w razie potrzeby zasięgano porady innych klinik.

Szczególną uwagę zwracano na przypadki gruźlicy, tak trudnej niekiedy do rozpoznania w okresach początkowych i kryjącej się, zwłaszcza u żyjących w złych warunkach i przeciążonych ponadto pracą studentów (ek), za maską ogólnego wyczerpania, niedokrewności i neurastenji. W razie najlżejszego podejrzenia w tym kierunku poddawano chorych szczegółowemu badaniu (notowanie ciepłoty, wagi ciała, prześwietlenie promieniami Roentgena). W razie stwierdzenia jakichkolwiek nieprawidłowości, skierowywano studentów tych do przychodni przeciwgruźliczej przy klinice lekarskiej, celem ostatecznego ustalenia rozpoznania i przeprowadzenia leczenia. Przychodnia przeciwgruźlicza zarówno jak i oddział dla gruźliczo chorych, wzorowo urządzone staraniem dyrektora kliniki prof. Dr. R. Renckiego, umożliwiają studentom (kom) korzystanie z najnowszych urządzeń i sposobów leczenia, a lekarze zajęci w tych zakładach otaczają członków „Opieki zdrowotnej“ szczególną troskliwością.

Tablica II przedstawia statystykę studentów badanych na klinice chorób wewnętrznych w bieżącym roku akad. z uwzględnieniem ilości i jakości zachorzeń gruźliczych. Jak z niej wynika na 2.161 studentów (ek) stwierdzono 222 przypadków gruźlicy a więc przeszło 10%, w czem przypada na gruźlicę rozwiniętą i rozpadową 73, na początkową 61, a na gruczulową 88 przypadków.

Tablica II.

Zestawienie ruchu chorych w ambulatorjum chorób wewnętrznych
»Opieki zdrowotnej« oraz przychodni przeciwgruźliczej w roku akad.
1926/27.

M i e s i ą c	Ilość badanych		Ilość leczonych na gruźlicę w przychodni przeciwgruźliczej.								Ogółem
	w ambulat. chorób wewn.	z tego w Przych. przeciwgruźl.	Uniwers.		Polit.		Akad. Med. Wet.		Razem		
			męż.	kob.	męż.	kob.	męż.	kob.	męż.	kob.	
Październik	196	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Listopad	266	39	9	9	4	—	2	—	15	9	24
Grudzień	183	41	9	5	2	1	—	—	11	6	17
Styczeń	248	73	12	4	5	—	2	—	19	4	23
Luty	234	90	16	6	7	—	—	—	23	6	29
Marzec	261	120	17	13	12	1	3	—	32	14	46
Kwiecień	136	53	4	3	2	1	—	—	6	4	10
Maj	299	96	16	10	11	—	2	—	29	10	39
Czerwiec	338	138	18	6	7	—	3	—	28	6	34
Razem . .	2.161	650	101	56	50	3	12	—	163	59	222*)
Leczono na gruźlicę:											
początkową			27	18	14	1	1	—	42	19	61
rozwinętą			28	10	22	1	6	—	56	11	67
rozpadową			3	1	—	—	2	—	5	1	6
gruczołową			43	27	14	1	3	—	60	28	88
Razem			101	56	50	3	12	—	163	59	222
Wysłano do sanatoriów i miejsc klimatycznych .											
			26	27	20	—	4	1	50	28	78

Nadto wykonano 1.600 naświetlań lampą kwarcową,
320 prześwietleń prom. Roentgena,
15 naświetlań gruczołów prom. Roent.,
321 badań płwociny.

W klinice chorób wewnętrznych leżało 34 chorych studentów (tek) z powodu gruźlicy płuc, (w tem 22 stud. Uniwersytetu, 10 stud.

*) Przychodnia przeciwgruźlicza otwarta została dla studentów (tek) dopiero w listopadzie 1926 r.; z tego powodu brak wykazu chorych w październiku 1926 r. Ordynatorzy działu chorób wewnętrznych prowadzili także zapiski co do ilości i jakości gruźlicy pośród studentów; tej statystyki jednak nie przytaczamy, gdyż chorzy badani w ambulatorjum chorób wewnętrznych w październiku, w znaczniejszej części zgłaszali się do poradni przychodni przeciwgruźliczej w czasie późniejszym.

Politechniki i 2 stud. Akademii Medycyny Weterynaryjnej), oraz 19 studentów (tek) z powodu innych schorzeń. Chorzy ci, przebyli ogółem 1.439 dni szpitalnych.

Zaznaczyć należy, że wśród zbadanych studentów dość znaczny odsetek, bo przeszło 5% ogólnej liczby zgłaszających się, stanowią tacy, u których badanie nie wykryło żadnych zmian chorobowych, a którzy zgłosili się dla kontroli stanu zdrowia głównie z obawy przed schorzeniem płuc, zwłaszcza gdy w bliskiej rodzinie zachodziły przypadki gruźlicy. Objaw ten należy uważać za dodatni, jako wynik uświadomienia szerszych mas uczącej się młodzieży o niebezpieczeństwie gruźlicy i konieczności jej leczenia.

Zarząd »Opieki zdrowotnej« dokłada usilnych starań, ażeby o ile to tylko możliwe, doprowadzić do wykrycia studentów chorych na gruźlicę, co jest koniecznem dla przeprowadzenia niezbędnych środków zaradczych. Zarząd nie lęka się jednak i wie, że ta część zadania »Opieki« jest bardzo trudną, a zorganizowanie jej wymagać będzie wielu lat. Droga, którą postępować należy nietrudna do wytknięcia, rozcina się bowiem przede wszystkim o jaknajwcześniejsze zaopiekowanie się osobnikami zagrożonymi przez danie im odpowiednich warunków życiowych; następnie o jaknajspieszniejsze objęcie w leczenie — w warunkach korzystnych — chorych na początkową i gruczołową gruźlicę; wreszcie odłączenie ciężko chorych studentów od osobników zdrowych, a niejednokrotnie przedstawiających korzystne podłoże do rozwoju choroby. Zajęcie się pierwszą i drugą kategorią studentów (tek) jest do pewnego stopnia możliwe; »Opieka zdrowotna« może starać się o dożywianie i umieszczanie zagrożonych gruźlicą w pokojach słonecznych i powietrznych lub o wysyłanie na czas ograniczony do miejscowości klimatycznych znacznej części lekko chorych studentów (tek). Trudniejsze atoli jest niesienie im pomocy przez czas dłuższy i utrzymanie ich w ewidencji; przeważnie bowiem czując się zdrowszymi i silniejszymi zaprzestają prosić o pomoc, z drugiej zaś strony zasoby pieniężne »Opieki« nie pozwalają dotąd na stałe a dłuższe wspieranie ich i zastosowanie systemu odwiedzania studentów (tek) w stałych odstępach czasu celem przeprowadzenia kontroli stanu zdrowia.

Najtrudniej przedstawia się sprawa z ciężko chorymi, zagrażającymi zdrowiu innych, szczególnie współmieszkańców i kolegów, przebywających z nimi razem, niejednokrotnie w przepełnionej a dusznej sali wykładowej. O ile tacy chorzy mieszkają w domach akademickich, odosobienie ich jest przeważnie przy pomocy zarządów domów możliwe, a to tem łatwiej, że chorzy zaraz po

stwierdzeniu ich stanu zostają przyjęci na klinikę lekarską, względnie oddani do domu zdrowia. Po krótszym lub dłuższym, ale prawie zawsze kilkumiesięcznym pobycie w zakładach chorzy ci powracają przeważnie w polepszeniu i wtedy, o ile mieszkają w domach akademickich, otrzymują pokoje osobne, lub z innymi chorymi. O ile stan ich się nie polepsza, nie powracają wogóle do domów akademickich. Niema jednakże dotychczas sposobu zakazania im uczęszczania na wykłady, tak samo „Opieka zdrowotna“ niema wpływu na umieszczanie studentów mieszkających prywatnie. A należy przytem pamiętać, że wszystkie zarządzenia muszą być przeprowadzane w największej dyskreacji, bez wyrządzenia szkody materialnej lub moralnej choremu, w przeciwnym bowiem razie młodzież unikałaby poradni chorób wewnętrznych i poradni przeciwgruźliczej.

W niesieniu pomocy ciężko chorym na gruźlicę „Opieka zdrowotna“ napotyka przede wszystkim na trudności finansowe; jak wiadomo osobnik ciężko chory wymaga długiego leczenia zakładowego, a tem samem leczenia bardzo kosztownego. „Opieka zdrowotna“ może opłacać i opłaca w rzeczywistości za każdego studenta (kę) 60-dniowy pobyt w sanatorium w wysokości 80 do 100% kosztów. Kwota wydana na leczenie studentów zagrożonych lub chorych na gruźlicę w roku akad. 1926/27 wynosiła 24.951.46 zł., a więc znaczną część dochodów „Opieki zdrowotnej“. Z rozwojem działalności „Opieki zdrowotnej“ wydatki na ten dział wzrastają z każdym rokiem; wystarczy podać, że jedynie w domu zdrowia Bratniej Pomocy w Zakopanem, „Opieka zdrowotna“ w roku 1924/25 opłaciła za członków swoich 570, a w 1926/27 roku 1.530 dni leczenia, nie licząc naturalnie kosztów leczenia młodzieży w szpitalu klimatycznym w Zakopanem, w sanatorium w Hołosku i w różnych miejscach klimatycznych. Dla ratowania zagrożonych i lekko chorych koniecznym będzie rozszerzenie leczenia klimatycznego; w roku akademickim 1926/27 statystyka wykazuje 149 studentów (ek) z gruźlicą gruczołową i początkową płuc. Kwota potrzebna na utrzymanie tej ilości chorych w Mikuliczynie lub innej miejscowości klimatycznej (przeciętnie przez czas 2-miesięczny, obliczając koszt dziennie na 6 zł.) wynosiłaby około 54.000 zł. Temu zadaniu „Opieka“ będzie mogła podołać, w razie otrzymania subwencji rządowej, albo podniesienia opłaty z 12 na 15 zł. rocznie. Chorzy na rozwiniętą gruźlicę wymagają atoli leczenia przeciętnie przynajmniej 6 do 8 miesięcy, a zważywszy, że w ostatnim roku akademickim wśród młodzieży lwowskich szkół wyższych było 73 ciężko chorych, to wymagałoby oni przeszło 500 miesięcy leczenia; obliczając zaś miesięczne koszta

leczenia przeciętnie na 250 zł., potrzebaby na ten cel około 125.000 zł. Kwotę tę, przewyższającą znacznie całkowity obecny dochód „Opieki zdrowotnej“, musiałaby młodzież wpłacać na leczenie — o wątpliwym wyniku — około 70 studentów (ek). Troska o te ciężko chore jednostki nie może obciążać „Opieki zdrowotnej“, przekracza bowiem granice studenckiej kasy chorych, urządzonej na zasadach spółdzielczych, natomiast powinna obciążać i należy ona do państwowej opieki społecznej. Chorzy ci powinni bezwzględnie być umieszczani w odpowiednich zakładach, utrzymywanych z funduszków publicznych, aż do czasu uleczenia, a w każdym razie aż do czasu, kiedy nie zagrażają już otoczeniu; o ile zaś uleczenie ich jest niemożliwe nie powinni już powracać do uczelni.

Sprawę tę społecznie tak ważną poruszamy tutaj, ponieważ zarząd „Opieki“ o własnych siłach, bez wydatnej pomocy państwowej, nie może kusić się o korzystne jej rozwiązanie, a jest ona sprawą nie tylko lwowskich szkół akademickich, ale tak samo dotyczy wszystkich szkół wyższych, będąc równocześnie sprawą społeczną pierwszorzędnej wagi.

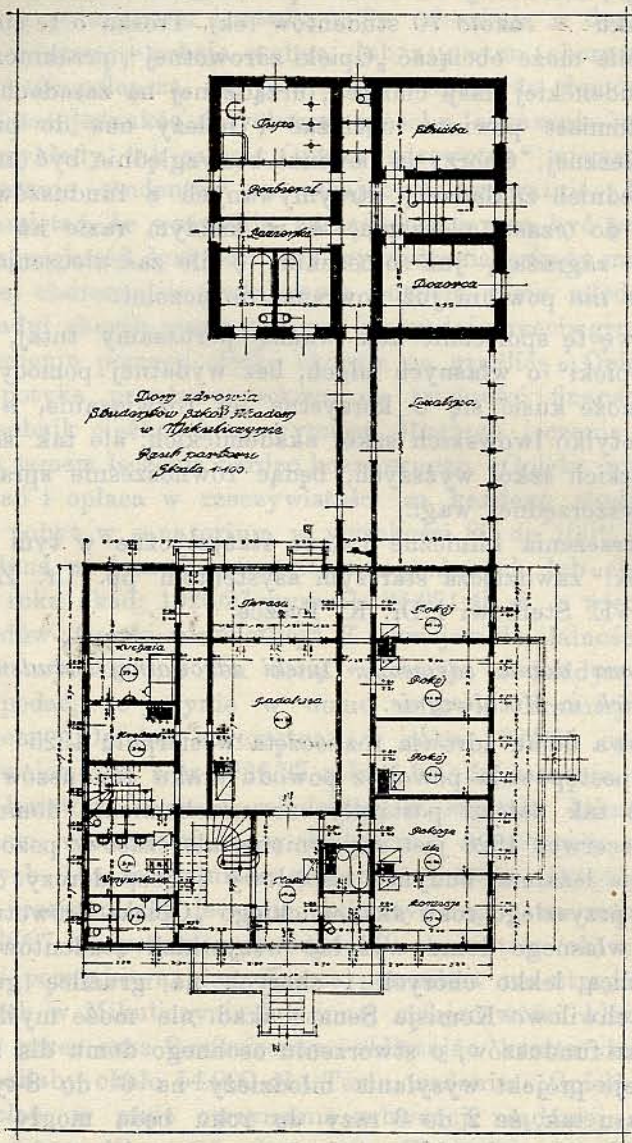
Spostrzeżenia kliniczne i dane statystyczne w tym dziale zarząd „Opieki“ zawdzięcza starszym asystentom pp. Dr. Z. Czeżowskiej, Dr. E. Stefkowi i Dr. K. Tysze.

Budowa domu zdrowia »Opieki zdrowotnej« studentów szkół akademickich w Mikuliczynie.

Budowa domu zdrowia rozpoczęta w sierpniu 1925 roku początkowo postępowała powoli z powodu braku funduszków. Obecnie roboty już tak daleko postąpiły, że uruchomienie domu zdrowia z 1-szym czerwca 1928 jest zapewnione, ale czasowo pozostanie niewykończoną leżalnia, budynek kąpielowy i gospodarczy. Tak więc z końcem przyszłego roku akademickiego „Opieka Zdrowotna“ będzie mogła do własnego domu wysyłać wszystkich studentów zagrożonych gruźlicą, lekko chorych i chorych na gruźlicę gruczołową. Ponieważ chwilowo Komisja Senatu akad. nie może myśleć, z powodu braku funduszków, o stworzeniu osobnego domu dla studentek, więc istnieje projekt wysyłania młodzieży na 6- do 8-tygodniowe okresy czasu tak, że 2 do 3 razy do roku będą mogły korzystać z domu zdrowia studentki, a 4 do 5 razy do roku studenci.

Wobec tego zaś, że dom zdrowia obliczony jest na 24 mieszkańców, prócz personelu administracyjnego, będzie mogło korzystać z niego rocznie 144 do 192 studentów (tek) zależnie od tego, czy pobyt studentów (tek) będzie trwał ośm, czy też sześć tygodni.

Koszta utrzymania jednego studenta obliczone są dziennie na około 6 zł.; w razie więc, gdyby dom był całorocznie zajęty koszty

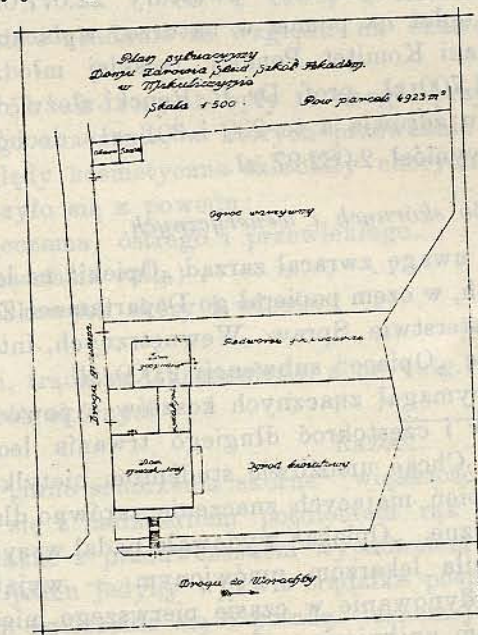

Plan Domu zdrowia w Mikuliczynie i budynku gospodarczego z krytem przejściem i leżalnią — rzut parteru.

utrzymania wynosiłyby około 52.000 zł. Komisja Senatu akad. na cel utrzymania domu może przeznaczyć najwyżej do 20.000 zł.

a licząc, że około $\frac{1}{5}$ wpłacą sami mieszkańcy, to jeszcze powstanie niedobór co najmniej 22.000 zł. Młodzież lwowskich szkół akademickich znajduje się w tak niekorzystnych stosunkach materialnych, że nakładanie opłaty wyższej jak 1 do 1-50 zł. dziennie na studentów wysyłanych do domu zdrowia jest niemożliwe, a i tej niskiej opłaty znaczna część studentów ponieść nie może.

„Opieka zdrowotna“ tworząc dom w Mikuliczynie i zamierzając tam wysyłać zagrożonych i lekko chorych sądzi, że w ten sposób najlepiej i najskuteczniej może przeciwdziałać strasznej klęsce społecznej, którą jest gruźlica.

Plan sytuacyjny Domu zdrowia w Mikuliczynie.

W domu zdrowia oprócz budynku mieszkalnego przewidziana jest — odpowiednio do załączonego planu sytuacyjnego — leżalnia i budynek kąpielowo-gospodarczy, połączone krytem przejściem z budynkiem głównym; w ogrodzie umieszczona będzie obora na 3 do 4 krów, chlew, drewnitnia względnie skład na materiał opałowy do centralnego ogrzewania.

Na dotychczasowe koszty budowy wypłacono 63.114-65 zł., na kredyt wykonano robót za 40.000 zł.; na całkowite dokończenie i pokrycie długów krótkoterminowych preliminowana jest kwota 100.000 zł., a na urządzenie wewnętrzne około 35.000 zł.

Ponieważ dom zdrowia w Mikuliczynie nie jest obliczony na ciężko chorych, więc nie będzie posiadał stałego lekarza, a tylko lekarz miejscowy, umówiony przez zarząd „Opieki“ będzie sprawował nadzór lekarski nad mieszkańcami domu.

Wpływy, którymi rozporządzała Komisja Senatu akademickiego na budowę domu w roku akad. 1926/27 wynosiły razem 53.361-06 zł. Ministerstwo W. R. i O. P. przekazało na ten cel 14.000 zł., Min. Spraw Wewn. (Gen. Dyrekcja Służby Zdrowia) 13.000 zł. Oprócz tego odpowiednio do wniosku Senatów akad. szkół wyższych we Lwowie, zatwierdzonego przez Min. W. R. i O. P., na fundusz budowy domu zdrowia przekazały kwestury 22.077-09 zł. jako 20% z 20-złotowych opłat na pomoc w naturze, wpłacanych przez młodzież. Wojewódzki Komitet Pomocy polskiej młodzieży akademickiej przekazał 1.700 zł., prof. Dr. R. Rencki złożył dwukrotnie datki na budowę domu zdrowia a to 200 i 301 zł., dochód ze znaczków na Mikuliczyn wyniósł 2.082-97 zł.

Dział chorób skórnych i wenerycznych.

Szczególną uwagę zwracał zarząd „Opieki“ na leczenie chorób wenerycznych, w czym popierał go Departament Zdrowia Publicznego przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, interesując się tą akcją i udzielając „Opiece“ subwencji 2.000 zł.

Dział ten wymagał znacznych kosztów z powodu drogich stunkowo lekarstw i częstokroć długiego trwania leczenia poszczególnych chorych. Chcąc umożliwić studentom nietylko leczenie, ale i wyleczenie cierpień mających znaczenie zarówno dla jednostki jak i znaczenie społeczne, „Opieka“ wydawała nadal wszystkie lekarstwa bezpłatnie i poleciła lekarzom umówionym — wyjątkowo w tym dziale — dalsze ordynowanie w czasie pierwszego miesiąca wakacyj, t. j. w lipcu, celem uniknięcia przerwy w rozpoczętem leczeniu.

Według sprawozdania st. asystenta Dr. Stefana Kwiatkowskiego jednego z ordynatorów tego działu, w roku akademickim 1926/27 leczyło się w przychodni ogółem 843 studentów. Cyfra ta jednak nie przedstawia ilości chorób leczonych ani chorych, ponieważ obejmuje tylko studentów, zgłaszających się po raz pierwszy o poradę. Studenta bowiem zgłaszającego się w roku akademickim dwukrotnie lub więcej z różnymi chorobami wenerycznymi lub skórą i weneryczną notowano tylko raz jeden.

Z wykazanych chorych w liczbie 843 nie można tembardziej stworzyć sobie obrazu istotnych świadczeń, udzielanych studentom, albowiem chorzy z kiłą, rzeżączką i innego rodzaju nieżytem błony

śluzowej cewki moczowej (Urethr. nongon. catarrh.) wymagają leczenia przez czas dłuższy. Stosowano u nich rozmaite zabiegi, jak np. zastrzykiwania domięśniowe, dożylnie, przepłókiwania pęcherza, zastrzykiwania do cewki tylnej, masaże gruczołu krokowego i t. d. Czasem ilość tych zabiegów wynosiła 40–60, a nawet i więcej u jednego chorego. Główna część pracy w przychodni stanowiły nie porady zwykłe t. j. takie, które polegały na zbadaniu chorego i zaordynowaniu mu leku, lecz właśnie zabiegi.

Na 843 chorych wypadła 346 t. j. 41% na choroby skórne,

412 „ 49% „ „ weneryczne

85 „ 10% „ neurasth. sex.

oraz na proszących o zbadanie ze względu na obawę przed zakażeniem płciowem.

Co do chorób skórnych były to naogół przypadki lżejsze, bez poważniejszego znaczenia, w których przeważnie nie samo schorzenie, lecz względy kosmetyczne skłaniały chorych do zasięgania porady. I tak leczyło się z powodu:

wyprysku (eczema) ostrego i przewlekłego	20
łuszczycy (psoriasis vulg.)	6
chorób grzybkowych skóry i włosów	33
świerzb	8
czyracości, trądzika (furunculosis, acne vulg.)	85
innych chorób skórnych	193

Razem 346

W rubryce „inne schorzenia skórne“ większość chorych stanowiili zgłaszający się z nadmiernem potnieniem rąk i nóg, przedewszystkiem jednakże z przedwczesnem wypadaniem włosów. Także zdarzyło się, że jeden jedyny wykwit trądzika pospolitego na twarzy był powodem zgłoszenia się o poradę. Jasnym jest, że „spiritus movens“ był w tych przypadkach wzgląd kosmetyczny.

412 chorych t. j. 49% przypada na schorzenia narządów płciowych; z tego chorych na kiłę 25-ciu (świeżych 6) t. j. 2-9%, na rzeżączkę 180-ciu t. j. 21-3%. Objawem pocieszającym jest niewielka ilość chorych na kiłę; stoi to w związku z powszechnie obserwowanym zjawiskiem zmniejszenia się ilości świeżych zakażeń kiłowych. Zaznaczyć należy, że prawie wszyscy chorzy leczyli się bardzo sumiennie.

21-3%, a więc co 5-ty ze zgłaszających się, chory był na rzeżączkę. Największa ich ilość przypada na październik (40), styczeń (28) i marzec (27), a więc po ferjach i pod koniec karnawału obserwowano największą ilość zakażeń. Również stwierdzono ujemny

wpływ, jaki wywierały na przebieg leczenia przerwy wskutek wyjazdu chorych do domu, na ferie wakacyjne i świąteczne.

Rzeżączka oraz nierzeżączkowy nieżyt cewki dostarczyły największego kontyngentu, nie tylko co do ilości zachorowań, ale i co całokształtu pracy w przychodni. Praca ta cyfrowo przedstawia się następująco:

udzielono porad zwykłych (bez zabiegów)	2.589
wykonano zabiegów: iniekcji domięśniowych	356
„ dożylnych	249
venepunkcji	146
zastrzykiwań do cewki tylnej metodą Guyona i Ultzmanna	805
masażu gruczołu krokowego	243
sondowań i masażu cewki	87
przepłókiwań cewki metodą Janeta	433
wziernikowania cewki	37
exkochleacji	24
opatrunków	37
nagrzewañ diatermją posiedzeń	31
naświetlań lampą kwarcową	306
„ promieniami Roentgena	2
Razem zabiegów	2.760
Ogółem udzielono porad	5.349

Oprócz tego wykonano w klinice 393 badań mikroskopowych, niezależnie od badań w instytutach bakteriologicznych.

Porównując ruch chorych wenerycznych roku akademickiego sprawozdawczego 1926/27 z rokiem akademickim ubiegłym (1925/26) stwierdza się spadek ilości świeżych zakażeń zarówno kilą (6—8), jak i rzeżączką (180—198). Należy to podkreślić jako zjawisko bardzo korzystne i ze względów społecznych niezmiernie ważne.

Celem pouczenia studentów, szczególnie nowowstępujących do szkół wyższych, o niebezpieczeństwie zakażenia i jego skutkach, Komisja Senatu akademickiego skorzystała z wykładów urządzanych w miesiącu grudniu 1926 i marcu 1927 przez Lwowskie Towarzystwo Higieniczne i uzyskała, za pokryciem części kosztów urządzenia, wolny wstęp dla wszystkich studentów (mężczyzn) na wykłady p. Dr. Andruszewskiego.

Wreszcie Komisja poczyniła starania w Departamencie Zdrowia o przydzielenie 1.000 broszur prof. Lenartowicza o chorobach wenerycznych. Wpłyne to korzystnie nie tylko na wystrzeganie się zakażeń, ale i na pilniejsze leczenie się, zwłaszcza w odniesieniu do rzeżączki.

Dla studentek ordynowała w dziale chorób skórnych i wenerycznych umówiona lekarka specjalistka w swym mieszkaniu prywatnym, przyczem zarząd „Opieki“ miał na celu umożliwienie studentkom zasięgania porad bez zetknięcia się z dyżurnymi i leczonymi studentami.

Tablica III podaje statystykę ruchu chorych (mężczyzn), działy chorób skórnych i wenerycznych, a tablica IV podaje statystykę chorób skórnych i wenerycznych (kobiet) leczonych u lekarki prywatnej, z której wynika, że na 183 chorych leczonych w przeciągu całego roku akad. stwierdzono tylko jeden przypadek niewątpliwej choroby wenerycznej, a prócz tego jeden przypadek lues hereditaria.

Tablica III.

Zestawienie ruchu chorych studentów w przychodni chorób skórnych i wenerycznych „Opieki zdrowotnej“ w roku akademickim 1926/27.

Nazwa choroby		Miesiące r. 1926			Miesiące roku 1927						Razem w r. ak. 1926/27
		X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	
Lues	recens . . .	—	1	—	2	1	1	—	1	—	6
	recidiva . . .	1	—	—	1	—	—	—	—	—	2
	latens . . .	7	2	2	1	—	1	1	1	1	16
	gumosa . . .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Urethritis gonococ.		40	21	11	28	13	27	11	14	15	180
Urethr. nongonococ. catarrh . .		29	29	11	17	19	11	13	20	14	163
Inne choroby narz. płc. (Ulc. molle, Balanitis, Condyl. acumin.) . .		6	11	3	1	6	4	4	4	5	44
Venereophobia . .		9	16	6	5	8	9	1	3	12	69
Neurasthenia sexualis		—	2	2	2	2	3	1	4	—	16
Choroby skórne		30	43	35	31	45	49	29	34	50	346
Razem studentów		123	125	70	88	94	105	60	81	97	848

Tablica IV.

Zestawienie ruchu chorych studentek w ordynacji prywatnej specjalistki chorób skórnych i wenerycznych w roku akademickim 1926/27.

Nazwa choroby	Miesiąc r. 1926			Miesiące roku 1927						Razem w r. 1926/27
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	
Lues hereditaria	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Gonorrhoe	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Vulvovaginitis acuta	1	—	—	—	—	—	—	1	—	2
Cervicitis non gonococcica	—	—	—	2	1	1	1	—	—	5
Choroby skórne	18	19	12	9	18	38	9	30	30	183
Razem	19	21	12	11	19	39	10	31	30	192

Dział chorób ocznych.

Trzecim z rzędu najliczniejszym działem „Opieki zdrowotnej” są choroby oczne. W roku sprawozdawczym po raz pierwszy zgłosiło się 1.277 studentów (ek), na 1.400 leczonych, z czego wynika, że część studentów (ek) zapadała w ciągu roku akademickiego na różne schorzenia oczne. Porad lekarskich udzielono przeszło 1.600, a recept wydano około 1.700, w tem 483 na okulary z powodu wad refrakcji.

Jak z załączonej statystyki wynika (tablica V), największa ilość schorzeń przypada na wady refrakcji; wedle rodzaju tych złożeń przypada na krótkowzroczność niską 332, na średnią 57, a na wysoką 5 przypadków, zaś na nieźborność krótkowzroczną 62. Ogółem zatem krótkowzroczność obejmuje 456 przypadków, t. j. 35·7% badanych po raz pierwszy. Z dalekowzrocznością niską zgłosiło się 93, z średnią i wysoką po 3 studentów (ek), a z nieźbornością dalekowzroczną 49; ogółem więc było 148 przypadków dalekowzroczności t. j. 12%. Prócz 62 przypadków nieźborności krótkowzrocznej i 49 dalekowzrocznej stwierdzono 3 przypadki nieźborności mieszanej. W 10 przypadkach stwierdzono różnomiarowość obu oczu. Jako powikłanie wad refrakcji stwierdzono zez w 12 przypadkach, w 3 męty w ciałku szklistem, w 25 osłabienie bystrości wzroku na jednym oku. W jednym przypadku stwierdzono astygmatyzm soczewkowy

Tablica V.

Zestawienie ruchu chorych działu chorób ocznych »Opieki zdrowotnej« w roku akademickim 1926/27.

Nazwa choroby	Miesiące 1926 r.			Miesiące 1927 r.						Razem w r. 1926/27
	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	
Conjunct. catarrh.	76	80	57	45	51	50	26	69	76	530
Trachoma	2	—	3	—	—	1	—	—	—	6
Conj. phlycten.	4	3	3	1	—	2	1	3	2	19
Hordeolum chalazion	2	6	2	4	6	5	2	9	6	42
Keratitis, nubecula	2	—	—	—	1	—	1	1	4	9
Iritis	—	—	1	—	—	—	—	1	—	2
Cataracta	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Opacitates cor. vitrei	—	—	1	1	1	1	—	1	1	6
Strabismus	2	3	2	1	—	3	—	—	1	12
Refrakcje:										
Myopia niska	48	55	36	30	24	44	15	35	45	332
Myopia średnia	9	7	5	3	3	2	2	11	15	57
Myopia wysoka	1	1	1	—	—	—	—	2	—	5
Hypermetropianiska	18	13	9	5	7	15	6	11	9	93
Hypermetropia średnia	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3
Hypermetropia wysoka	—	1	—	—	—	—	—	—	2	3
Astigmatismus myopicus	6	8	6	9	13	9	2	6	3	62
Astigmatismus hypermetropicus	5	6	10	9	4	6	5	1	3	49
Astigmatismus mixtus	—	—	—	—	1	—	1	—	1	3
Ametropia	2	3	—	1	2	1	—	1	—	10
Różne	6	4	1	1	1	7	1	2	9	32
Razem	183	192	137	110	114	146	62	155	178	1277
Zabiegi operacyjne	(1)	(2)	(5)	(3)	—	(1)	(3)	(3)	(2)	(20)

na jednym (lewym) oku, przy zupełnie bladej tarczy i osłabieniu bystrości wzroku do v. l. 4 m. palce.

Badania refrakcji wykazują więc wysoką cyfrę krótkowzroczności, bo aż 35·7% w porównaniu z niską cyfrą dalekowzroczności 12%; ilość nieźorności 8% jest mierna.

Na 1.277 badanych po raz pierwszy prawie połowa t. j. 629 miało wadę refrakcji, a rodzaje jej przedstawiają się w następującym procentowym stosunku: krótkowzroczności 72·5%, dalekowzroczności 23·4%, w tem 18·2% nieźorności a różnomiarowości 1·7%.

Badania systematyczne wzroku w szkołach powszechnych przeprowadzono już w wielu państwach za Zachodzie i w Ameryce, nie spotyka się natomiast prawie wyniku badań wzroku u akademików, u których krótkowzroczność przestaje postępować, a jest wykładnikiem krótkowzroczności osiągniętej w szkołach powszechnych i średnich. Wyniki więc uzyskane u studentów (ek) szkół wyższych z dużą przewagą krótkowzroczności przemawiałyby za nabyciem jej w wieku szkolnym, a odnosi się to przede wszystkim do krótkowzroczności niskiego stopnia (stwierdzonej w 332 przypadkach), która jest przywilejem ludzi pracujących z bliska i rozwija się w okresie nauki szkolnej, nie dochodząc jednak do wysokich granic. Przeciwnie zaś krótkowzroczność wysoka t. zw. zapalna i postępująca jest najczęściej wrodzoną, niezależną od pracy z bliska. Stan ten stwierdzony u młodzieży akademickiej mógłby poniekąd być dowodem niedomagań higieny szkolnej lub też domowej.

Dział oczny głównie z powodu badań refrakcji zwłaszcza nieźorności, wymagał dużo trudu i zajmował dużo czasu; ordynacja odbywała się w osobnych godzinach i trwała przeciętnie przeszło 2 godziny dziennie. Z początkiem i końcem roku akademickiego i przed świętami ilość badanych z powodu wad refrakcji dochodziła nawet do 12 w jednym dniu. Studenci (tki) cierpiący na wady refrakcji skrzętnie korzystali z uprawnień podanych w regulaminie i w przeważnej części zgłaszali się po okulary względnie cwikier; uprawnienie to umożliwiło w przyszłości porównanie stanu wzroku w ciągu kilkuletnich studjów.

Poza refrakcjami inne schorzenia oczne przedstawiają mniej zainteresowania. Najwięcej schorzeń przypadało na nieżyty spojówek (530). Jaglicę stwierdzono w 6 przypadkach, które były leczone ambulatoryjnie, z wyjątkiem jednego przypadku przyjętego na klinikę, reszta bowiem nie przedstawiała w czasie leczenia obawy o zakażenie. Z powodu gradówki lub ciał obcych wykonano 20

mniej licznych zabiegów operacyjnych ambulatoryjnie, a 4 przypadki przyjęto na klinikę celem operacji.

Dokładne dane statystyczne (zestawienie ruchu chorych — tablica V), wnioski wynikłe z nich jakoteż obszernie sprawozdanie podane tutaj tylko w streszczeniu, zawdzięcza zarząd „Opieki“ ordynatorowi działu chorób ocznych st. asystentowi p. Dr. Fr. Narógowi.

Dział chirurgiczny.

Do 1-go stycznia 1927 studenci (tki) byli przyjmowani wspólnie z innymi chorymi w ambulatorjum kliniki chirurgicznej. Zarząd „Opieki“ przekonał się jednak, że sposób ten ordynowania dla studentów i w dziale chirurgicznym jest niekorzystny i tego powodu prosił dyrektora kliniki o pozwolenie zawarcia umowy z jednym z asystentów, któryby objął ordynację chorób chirurgicznych.

Zapiski w ambulatorjum chirurgicznym były prowadzone dopiero od 1 stycznia 1927 a z nich wynika, że w przeciągu 6 miesięcy zbadano 312 studentów (ek) i wykonano 516 opatrunków; w ciągu zaś całego roku akademickiego dyżurni „Opieki“ wydali do ambulatorjum chirurgicznego 427 poleceń. Na pierwszy plan schorzeń u młodzieży występują różnego rodzaju ropienia (około 35%), dalej idą urazy (około 25%), następnie sprawy stawowe i kostne i t. p. Ponieważ zarówno ropienia nieswoiste jak i gruźlicze wymagały w większości przypadków długotrwałego leczenia, więc ilość wizyt i zabiegów znacznie przekraczała ilość poleceń wydanych przez dyżurnych. Celem wykonania zabiegów poważniejszych jak zapalenie wyrostka robaczkowego, przepukliny i t. d. przyjęto 14 studentów.

Dział Oto-Laryngologiczny.

W zakresie chorób uszu, nosa, gardła i krtani leczono studentów (tki) w ambulatorjum kliniki oto-laryngologicznej; do dnia 15 lutego 1927 asystenci kliniczni przyjmowali chorych studentów w godzinach urzędowych. Zwiększający się ruch chorych spowodował zarząd „Opieki“ do zawarcia umowy z jednym ze starszych asystentów kliniki.

W ciągu całego roku akademickiego dyżurni „Opieki“ wydali 734 poleceń do ambulatorjum chorób uszu, nosa i gardła; statystyka prowadzona od 15 lutego 1927, a podana na tablicy VI, wyszczególnia ważniejsze choroby z powodu których studenci (tki) byli leczeni, wykazując w przeciągu 4 i 1/2 miesięcy 372 zgłaszających się po raz pierwszy, a zabiegów operacyjnych 73.

Sporządzenie zestawienia ruchu chorych zawdzięczamy ordynatorowi „Opieki“, starszej asystentce Dr. Marji Krygowskiej.

Tablica VI.

Zestawienie ruchu chorych działu oto-laryngologicznego »Opieki zdrowotnej« za czas od 15 lutego do 30 czerwca 1927.

Rodzaj choroby	Miesiące r. 1927					
	II	III	IV	V	VI	Razem
Nieżyty górnych dróg oddechowych (ostre i przewlekłe) . . .	26	71	19	55	36	207
Schorzenia migdałków (ostre i przewlekłe) .	3	7	4	11	14	39
Ozena nosa	3	—	—	—	—	3
Gruźlica krtani	1	1	—	—	—	2
Inne schorzenia górnych dróg oddechowych .	9	18	4	10	6	47
Ostre zapalenie ucha środkowego	2	1	1	2	1	7
Przewlekłe ropienie ucha środkowego	2	4	2	2	2	12
Przewlekły nieżyt trąbek i ucha środkowego	4	6	2	7	3	22
Inne schorzenia uszu .	6	9	7	9	9	40
Schorzenia jam bo- cznych nosa	—	2	—	—	—	2
Polipy nosa i krtani (w tem 1 krtani). . .	—	2	2	1	1	6
Lues wargi dolnej . .	—	—	—	—	1	1
Razem	56	121	41	97	73	388
Ilość zabiegów operacyjnych	7	25	3	22	16	73

Dział chorób nerwowych i umysłowych.

W latach poprzednich i w bieżącym roku akademickim do 1 marca 1927 studenci (tki) leczeni w dziale chorób nerwowych i umysłowych korzystali z ambulatorjum kliniki, przyczem „Opieka“ nie ponosiła żadnych kosztów. Stałe zwiększanie się ilości chorych

także i w tym dziale było powodem, że zarząd „Opieki“ wyznaczył od 1 marca 1927 remunerację dla starszego asystenta prowadzącego ambulatorjum. Dział ten więc był ostatnim, w którym zarząd „Opieki“ zakontraktował lekarza, zobowiązując go równocześnie do prowadzenia ewidencji chorych, dlatego też dane statystyki w tablicy VII odnoszą się tylko do ostatnich 4 miesięcy roku akademickiego. Statystykę podał starszy asystent Dr. Tadeusz Falkiewicz, który na przemian z innymi asystentami kliniki prowadził ambulatorjum kliniki chorób nerwowych.

Tablica VII.

Zestawienie działu chorób nerwowych i umysłowych »Opieki zdrowotnej« za czas od 1 marca do 30 czerwca 1927.

Miesiąc	Badanych po raz		Zabiegi	Razem po raz	
	I-szy	II-gi		I-szy	II-gi
Marzec	22	24	65	22	89
Kwiecień	13	14	20	13	34
Maj	26	50	64	26	114
Czerwiec	17	40	60	17	100
Razem	78	128	209	78	337

Wyszczególnienie cięższych chorób, stwierdzonych w czasie od 1-go marca do 30 czerwca 1927.

Ischias	5 przypadków
Neuralgia	2 „
Sclerosis multiplex	2 „
Epilepsia	2 „
Hemicrania	1 „
Lumbago	1 „
Cephalea post trauma	1 „
Trophoneurosis	2 „
Dementia praecox	1 „
Melancholia	1 „

Reszta przypadków, w ilości 60 składała się ze schorzeń funkcjonalnych układu nerwowego: hysteria, neurasthenia, bóle głowy bez żadnego typu organicznego i t. p.

Zabiegi stosowane w ambulatorjum: 1) leczenie prądem galwanicznym i faradycznym, 2) diatermja, 3) zastrzyki podskórne, domięśniowe i dożylnie.

Dział stomatologiczny.

Ruch chorych w dziale stomatologicznym „Opieki zdrowotnej” przedstawiony jest w tablicach VIII, IX, X, XI i XII. Pierwsza z tych tablic (VIII) podaje zestawienie ilości osób leczonych, udzielonych porad i wykonanych zabiegów oraz kosztów miesięcznych w roku akademickim 1926/27; tablice IX, X i XI przedstawiają graficznie ruch chorych w latach 1924/25, 1925/26, 1926/27, wreszcie tablica XII podaje zestawienie porównawcze działalności trzechletniej.

Tablica VIII.

Zestawienie Działu stomatologicznego „Opieki zdrowotnej” w roku akademickim 1926/27.

Miesiąc	Leczonych	Wizyt	Ekstrakcyj zębów i drobnych zabiegów	Wypełnień	Wypełnień z leczeniem	Zdjęć roentgenowskich	Resekcyj korzeni i t. p. zabiegów	Koszty leczenia w złotych
Październik	286	662	301	207	160	32	12	4.060
Listopad	391	850	314	308	205	32	21	4.424
Grudzień	345	754	270	278	194	26	24	4.105
Styczeń	315	682	245	222	199	34	15	3.798
Luty	399	1.028	319	461	195	42	27	4.972
Marzec	491	1.216	348	548	248	56	25	5.782
Kwiecień	255	545	149	241	133	24	20	2.874
Maj	370	962	248	432	231	45	16	4.584
Czerwiec	481	1.386	427	655	275	39	38	5.675
Razem	3.333*)	8.085	2.621	3.352	1.840	330	198	40.274

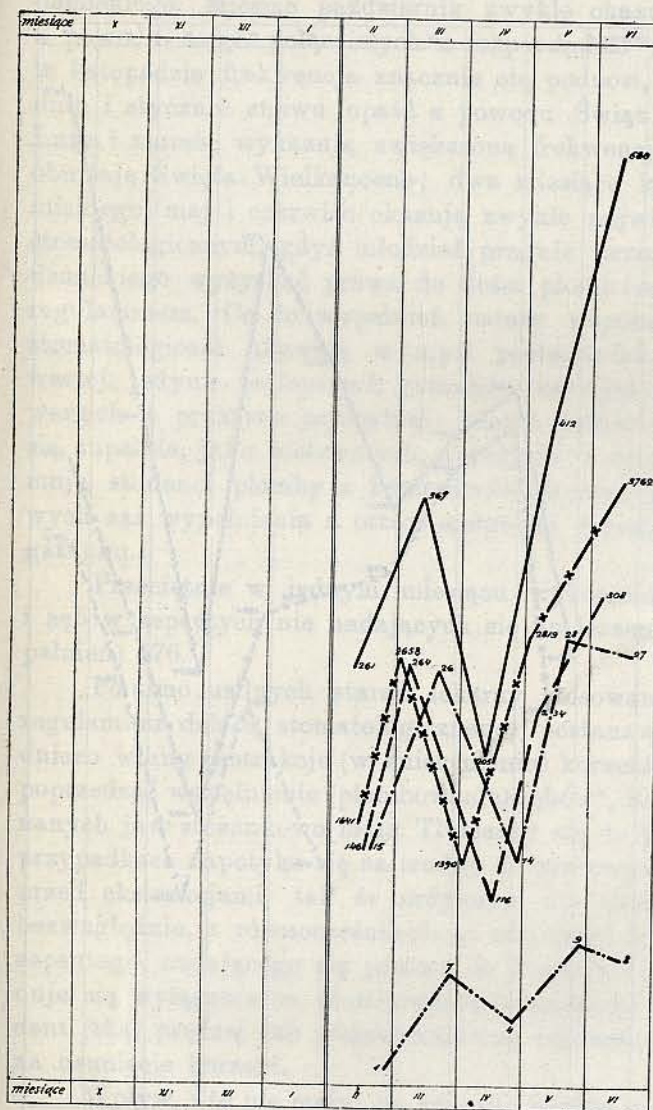
Zaznaczyć należy, że cyfry w roku akademickim 1926/27 są znacznie wyższe od lat poprzednich, a w szczególności od cyfr w roku akademickim 1925/26.

Objaw ten, powtarzający się we wszystkich działach „Opieki”, uważamy za zupełnie naturalny; młodzież przyzwyczaja się do nowej instytucji, nabiera do niej zaufania, coraz częściej

*) Wykazana przez lekarzy stomatologów liczba studentów jest wyższa od podanej przez dyżurnych, gdyż lekarze doliczyli także i tych studentów, którzy zgłosili się ponownie po rozszerzeniu uprawnień dentystycznych z 2 na 3 plomby.

Tablica IX.

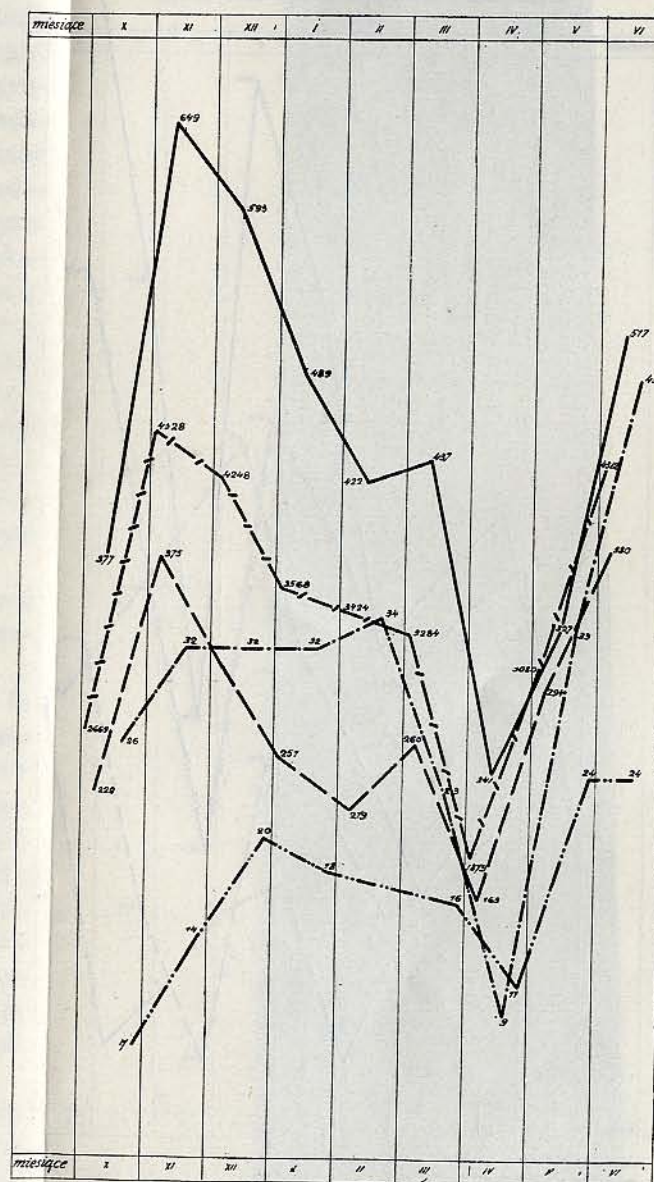
Opieka zdrowotna studentów szkół akademickich w Łowiczu
Dział stomatologiczny
Obraz działalności w roku akademickim 1924/1925

—x—x— Koszt w złotych
- - - Usunięcia zębów [ekstrakcje]
— Wypełnienia [plomby]
... Zdjęcia roentgenowskie
- · - · - Odcięcia wierzchołka korzenia i t.p. zabiegi operacyjne

Tablica X.

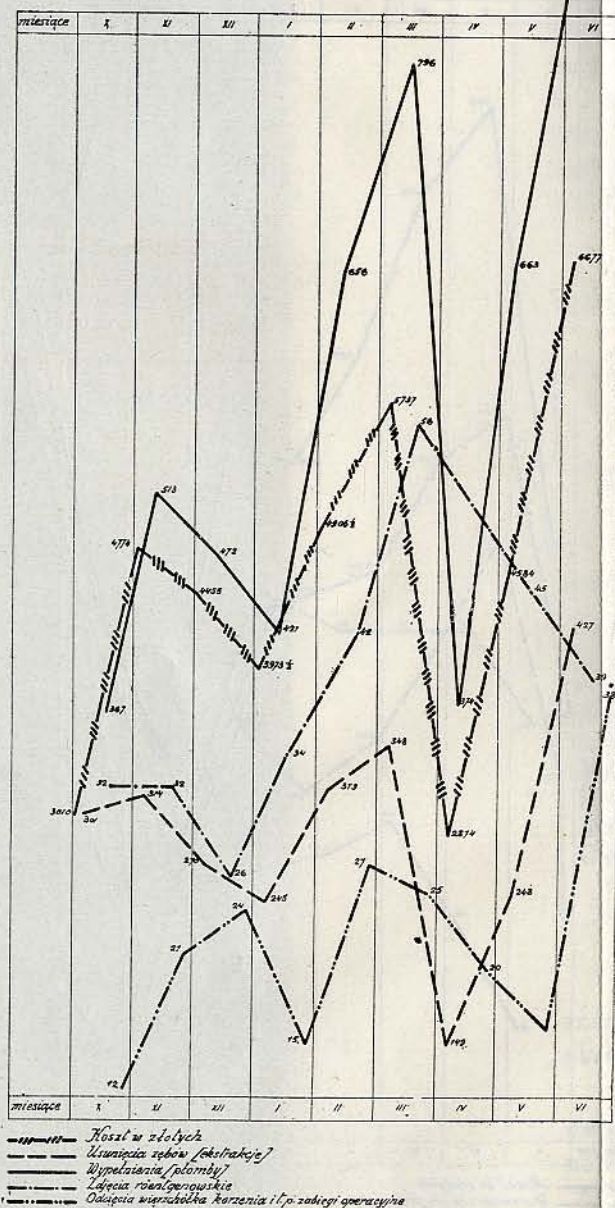
Opieka zdrowotna studentów szkół akademickich w Łowiczu
Dział stomatologiczny
Obraz działalności w roku akademickim 1925/1926

—x—x— Koszt w złotych
- - - Usunięcia zębów [ekstrakcje]
— Wypełnienia [plomby]
... Zdjęcia roentgenowskie
- · - · - Odcięcia wierzchołka korzenia i t.p. zabiegi operacyjne

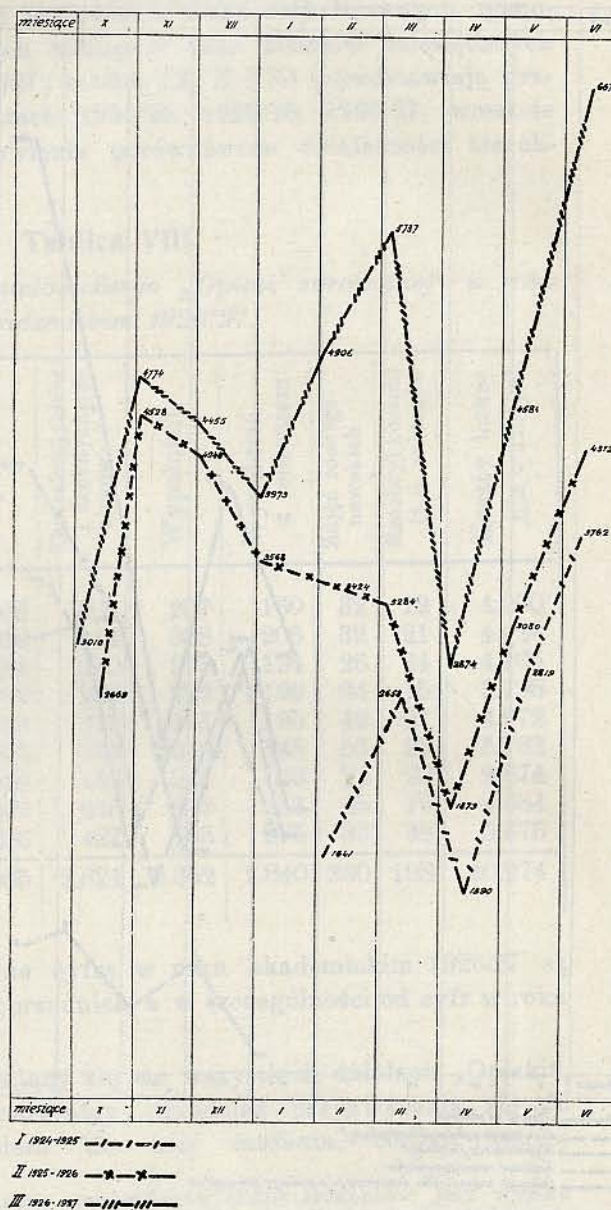
Tablica XI.

Opieka zdrowotna studentów szkół akademickich we Lwowie
Dział stomatologiczny
Obraz działalności w roku akademickim 1926-1927

Tablica XII.

Opieka zdrowotna studentów szkół akademickich we Lwowie
Dział stomatologiczny
Porównanie kosztów opieki stomatologicznej w latach akademickich
1924-1925, 1925-1926, 1926-1927

i chętniej szuka pomocy lekarskiej. Krzywe przedstawiające ruch chorych działu stomatologicznego okazują pewne stałe wahania, powtarzające się z roku na rok, a odpowiadające trybowi życia akademickiego. Miesiąc październik zwykle okazuje małą frekwencję z powodu zajęć połączonych z rozpoczęciem roku akademickiego; w listopadzie frekwencja znacznie się podnosi, by w miesiącu grudniu i styczniu znowu opaść z powodu Świąt Bożego Narodzenia. Luty i marzec wykazują zwiększoną frekwencję, którą w kwietniu obniżają Świąta Wielkanocne; dwa miesiące końcowe roku akademickiego, maj i czerwiec okazują zwykle największy ruch w dziale stomatologicznym, gdyż młodzież pragnie przed końcem roku akademickiego wyzyskać prawa do ilości plomb (wypełnień) oznaczonej regulaminem. Co do wypełnień należy wspomnieć, że ordynatorzy stomatologiczni używają w myśl postanowień umowy z nimi zawartej, jedynie najlepszych gatunków materiałów plombowych, używanych w praktyce prywatnej; plomb cementowych nie wykonuje się zupełnie, jako nietrwałych, a jedynie w zębach przednich otrzymują studenci plombę z krzemianów (syntetic), w zębach trzonowych zaś wypełnienia z ortęci srebrowej (amalgamatu) najlepszego gatunku.

Przeciętnie w jednym miesiącu wykonano ekstrakcyj korzeni i zębów zepsutych nie nadających się do leczenia 291, plomb (wypełnień) 576.

Pomimo usilnych starań lekarzy stosowania się do ustępu 5. regulaminu działu stomatologicznego, postanawiającego, że „zasadniczo winny ekstrakcje (w znieczuleniu) korzeni i zębów straconych poprzedzać wypełnienie (plombowanie) zębów”, ilość ekstrakcyj wykonanych jest stosunkowo małą. Tłumaczy się to tem, że w nierzadkich przypadkach napotyka się na trudny do przewyciężenia opór i obawę przed ekstrakcjami, tak że ordynator nie chcąc postępować zbyt bezwzględnie, a równocześnie chcąc uśmierzyć ból pochodzący z zęba zepsutego, nadającego się jeszcze do leczenia i plombowania, decyduje się wyłącznie na plombowanie w nadziei, że leczący się student (tka) prędzej lub później nabierze większego zaufania i zezwoli na usunięcie korzeni.

Wpływ, i to nie mały, na znaczny bardzo ruch chorych w dziale stomatologicznym wywiera niezawodnie niedostateczne leczenie stomatologiczne młodzieży szkół średnich. W Małopolsce Wschodniej, z wyjątkiem Lwowa, szkoły średnie nie posiadają jeszcze poradni dentystycznych i to jest głównym powodem tak znacznego ruchu chorych w dziale stomatologicznym; natomiast młodzież lwowska za-

pisująca się na pierwszy rok studiów wyższych wykazuje lepszy stan uzębienia. Wskutek corocznego plombowania i racjonalnego pielęgnowania zębów odpowiednio do wskazówek lekarzy dentyków, młodzież akademicka mając już poza sobą krytyczny wiek głodu wapniowego i gwałtownego psucia się zębów, dbałością własną i pomocą „Opieki zdrowotnej” poprawia stan swego uzębienia. W porównaniu do roku poprzedniego podniesiono w roku akademickim 1926/27 liczbę wypełnień, do których otrzymania każdy student za okazaniem legitymacji miał prawo, z dwóch do trzech. Celem dokładnej ewidencji otrzymanych plomb wydano studentom specjalne legitymacje wzgl. karty ewidencyjne stomatologiczne z niebieskiego kartonu, na których w odpowiednich rubrykach lekarze zaznaczali zęby plombowane. Celem choć częściowego pokrycia zwiększonych kosztów działu stomatologicznego ustanowiono w ostatnich dwu miesiącach roku akademickiego dodatkową opłatę jednozłotową przy zabiegach zachowawczych, przekraczających koszt 3 złotych.

Sprawozdanie części dentystrycznej, wykresy graficzne i prowadzenie całoroczne dokładnej statystyki (tablica VIII.) zawdzięcza zarząd „Opieki” przewodniczącemu Sekcji stomatologów Lwowskiego Towarzystwa Lekarskiego p. Dr. Henrykowi Allerhandowi, konsyljarzowi i fachowemu doradcy Komisji Senatu akademickiego dla działu stomatologicznego.

Dział stomatologiczny wykazujący największą frekwencję, a prowadzony w ordynacjach prywatnych, przy użyciu najlepszych materiałów, stosowaniu w każdym odpowiednim przypadku prześwietleń promieniami Roentgena, licznych operacji, był — rzecz naturalna — połączony ze względnie bardzo znacznymi kosztami, w stosunku do ogólnych funduszy i do kosztów innych działów „Opieki”.

Koszta leczenia jednego studenta w dziale stomatologicznym wynosiły przeciętnie 12-30 zł., to znaczy, że każdy z 3.333 studentów (ek), korzystających z tej części „Opieki” przekraczał kwotę wpłaconą o 30 gr., nie licząc świadczeń w innych działach, z których ci sami studenci również niejednokrotnie korzystali; ogólne zaś koszty „Opieki stomatologicznej” w kwocie 40.274-88 zł. stanowią 37-78% ogólnych wydatków w kwocie 108.487-99 zł.

VI. Stypendja.

Uzupełnieniem pomocy materialnej dla młodzieży są stypendja zwrotne, tworzone w myśl ustawy z 30 października 1923 (Dz. U. R. P. Nr. 118, poz. 942), na które składa się przede wszystkim do-

tacja rządowa, dalej pięciozłotowe opłaty studenckie, wreszcie kwoty przekazywane przez ciała samorządowe za pośrednictwem Ministerstwa W. R. i O. P. dla studentów poszczególnych szkół wyższych lub wydziałów.

Na rok akademicki 1926/26 Rząd przyznał Uniwersytetowi J. K. 150 stypendjów tak zwanych pełnych, płatnych przez 10 miesięcy; Ministerstwo W. R. i O. P. ustaliło ich wysokość na 90 zł. miesięcznie. Ogólna kwota przekazana na ten cel przez Ministerstwo W. R. i O. P. (łącznie z kwotą 1.500 zł., ofiarowaną przez ciała samorządowe) wynosiła 136.500— zł.

Opłaty 5-złotowe studentów na stypendja powiększyły tę kwotę o 19.332-92 „

Komisja Senacka zwróciła pożyczkę zaciągniętą z końcem czerwca 1926 na remont centralnego ogrzewania w domu akad. im. A. Mickiewicza w kwocie 8.500— „

Z ubiegłego roku szkolnego (1925/26) pozostało saldo z opłat 5-złotowych 4.281-12
z kwot wniesionych przez ciała samorządowe 390— 4.671-12 „

Razem 169.004-04 zł.

Senat akademicki rozdzielił stypendja między Wydziały w następujący sposób:

	150 stypendjów z funduszu rządow.	30 stypendjów z fund. z opłat stud.	4 stypendja sa- morządowe
Wydział teologiczny	4	1	—
„ prawniczy	31	7	1
„ lekarski	42	5	2
„ humanistyczny	46 $\frac{1}{2}$	9 $\frac{1}{2}$	1
„ mat.-przyrod.	26 $\frac{1}{2}$	7 $\frac{1}{2}$	—

Rady Wydziałowe przyznawały studentom stypendja rządowe i powstałe z 5-złotowych opłat w pełnej wysokości, lub też w połowie, częściowo zaś obracały je na jednorazowe pożyczki zwrotne; a mianowicie otrzymali:

	pełnych	50%-wych	samorząd.
studenci Wydziału teologicznego	—	2	—
„ „ prawniczego	26	22	1
„ „ lekarskiego	2	80	2
„ „ humanistycznego	17	70	1
„ „ mat.-przyrodn.	20	26	—
razem stypendjów	65	200	4

z pozostałych 15 stypendjów rozdzieliły Wydziały: teologiczny 4, prawniczy 1, lekarski 6, humanistyczny 4, mat.-przyrodniczy 1, jako

jednorazowe długoterminowe pożyczki zwrotne. Na długoterminowe pożyczki zwrotne obracały Wydziały również fundusze pozostałe skutkiem opróżnienia stypendjów (n. p. przez ukończenie studiów stypendysty, śmierć i t. p.).

Ciała samorządowe przekazały za pośrednictwem Ministerstwa W. R. i O. P. na stypendja 1.500 zł., saldo z roku ubiegłego wynosiło 390 zł. Z sum tych rozdzielono 1.665 zł. przyznając studentom:

Wydziału prawa jedno stypendjum Wydziału powiatowego w Sokalu po 75 zł. przez 3 miesiące — razem . . . zł. 225.—

Wydziału lekarskiego jedno stypendjum miasta Przemyśla po 75 zł. przez 10 miesięcy — razem . . . zł. 750.—
i jedno stypendjum Sejmiku powiatowego w Szamotułach po 55 zł. przez 3 miesiące i po 45 zł. przez 7 miesięcy — razem . . . „ 480.—

Wydziału humanistycznego jedno stypendjum Wydziału Rady powiatowej w Gródku Jagiellońskim po 30 zł. przez 7 miesięcy — razem . . . „ 210.—

Pozostałe saldo 225 zł. przeniesiono na rok następny.

Ogółem więc wypłacono w ciągu roku akademickiego: na 180 stypendjów z funduszu państwowego i z 5-złotowych opłat studenckich:

na stypendja	148.140.— zł.	
na pożyczki zwrotne	11.610.— „	159.750.— zł.
na stypendja samorządowe	1.665.— „	
z niepodjętych stypendjów rządowych odprowadzono do Kasy Skarbowej	1.675.— „	
pozostało na stypendja w przyszłym roku akademickim: saldo opłat 5-złotowych	5.689.04 „	
saldo z kwot wniesionych przez ciała samorządowe	225.— „	5.914.04 „
Razem		169.004.04 zł.

O stypendjach pochodzących z darów prywatnych była mowa w dziale drugim przy wyliczeniu funduszy, którymi rozporządzała Komisja Senatu akademickiego U. J. K. dla spraw młodzieży.

Fundacje stypendyjne będące w zarządzie Uniwersytetu, jak również sumy złożone przed wojną, lub w czasie wojny na stworzenie fundacji, (w tem także oddane w zarząd Komisji Senackiej, a przeznaczone na utworzenie stypendjum Jerzego i Katarzyny z Za-

moyskich Baworowskich i stypendjum śp. Natalji Halbanówniej), są skutkiem spadku ich wartości ciągle jeszcze nieczynne.

Jedynie fundusz stypendyjny śp. Dra Żulińskiego, którego resztę zdewaluowanej gotówki ulokowała Komisja Senacka w roku akademickim 1925/26 w 5%-wych obligacjach II. serii pożyczki dolarowej, wzrósł znacznie dzięki dalszej wydatnej ofiarności Doc. Dr. Wincentego Czernieckiego, a nadto powiększony został wygraną 100 \$ am., która padła na jedną z dolarówek złożonych w depozycie Akcyjnego Banku Hipotecznego. Odsetki funduszu uzyskane ze sprzedaży kuponów obligacji 5-dolarowych obrócono na wypłatę stypendjum dla jednego studenta Wydziału lekarskiego.

Wreszcie jednorazowe stypendja w drodze konkursu przyznawał i wypłacał Tymczasowy Wydział Samorządowy z fundacyj przedwojennych, pozostających w jego zarządzie, oraz Województwo lwowskie z fundacji im. Piotra Więclawskiego. Osobnej ewidencji tych stypendjów Uniwersytet nie posiada.

Zestawienie kasowe Komisji Senatu akademickiego

PRZYCHÓD

				w złotych
1.	Pozostałość kasowa z roku akad. 1925/1926			127.792-89
2.	Subwencje rządowe			42.730—
3.	" instytucyj i dary osób prywatnych:			
a)	Akademja Medycyny Weterynaryjnej (dla A. Z. S.)	645—		
b)	Prezes Państw. Komisji egzam. dla kand. na naucz.	1.050—		
c)	Wojewódzki Komitet Pomocy Polsk. Młodz. Akad.	1.700—		
d)	Wydział powiatowy w Kaluszu	90—		
e)	Akcyjny Bank Hipoteczny we Lwowie	300—		
f)	Miejska Kasa Oszczędności "	1.000—		
g)	Powszechny Bank Kredytowy (zamiast wieńca)	100—		
h)	"Oikos" S. A.	500—		
i)	Apteki umówione przez "Opiekę Zdrow." (opust)	4.001-42		
j)	Dyrekcja Kopalń Ks. Pszczyńskiego	537-54		
k)	Dr. H. Allerhand	25—		
l)	Major Keffenmüller	10—		
l)	Dr. J. Rodkowski (zamiast wieńca)	50—		
m)	M. Taylor (l. f. ang.— na ręce prof. Twardowskiego)	43-28		
n)	Dr. Bronisław Zaorski (w gotówce i w naturze)	610—		
o)	Inż. Żebrowski	20—		
p)	Prymarjusz Szpitala Powszechnego we Lwowie	1.212-76		
q)	Senat akademicki (zamiast wieńców)	401—		
s)	Profesorowie: Wydziału teologicznego	628-35		
	" prawniczego	1.445—		
	" lekarskiego	2.940—		
	Prof. Roman Rencki *)	1.681—	6.694-35	
t)	Dary bezim. złoż. dorąk Prof. H. Halbana	15.600—		
"	" " " " " Dyr. Postępskiego	3.216—		
"	" " drobne	73-07	18.889-07	37.879-37
4.	Wpływy z opłat pobieranych od studentów:			
a)	wpisowego i opłaty rocznej (60% ogółu czesnego)		148.966-29	
b)	na „Opiekę zdrowotną“: Uniwersytet	73.298—		
	Politechnika	26.840-50		
	Ak. Med. Wet.	4.644—	104.782-50	
c)	na stypendja akadem. z opłat 5-złot.		19.332-92	
d)	na pomoc w naturze (opłaty 20-złot.):			
	Uniwersytet:	77.327-64		
	(z tego 20% na Mikuliczyn 15.465-53)			
	Politechnika 20% "	5.322-56		
	Ak. Med. Weter. 20% "	1.289—	6.611-56	
	razem 20% tych opłat na "	22.077-09		
5.	Dochody ze znaczków na Mikuliczyn (ntto)		2.082-97	
6.	" ze sprzedaży kart karnych		2.493-90	
7.	" z hurtowni tytoniowej wpłacone do Komisji		12.917-15	
8.	" za kupony papierów wartościowych		15-82	
9.	Odsetki od sum złożonych na rachunkach bieżących		2.231-78	
10.	Zwroty pożyczek: dłużnicy Funduszu zapomogowego		68—	
11.	Pożyczka budowlana (na Dom studentek)		140.000—	
			725.232-79	

*) Poza opodatkowaniem miesięcznym zamieszczonem w sumie ogólnej datków Profesorów Wydziału lekarskiego.

U. J. K. dla spraw młodzieży za rok akademicki 1926/27.

ROZCHÓD

		w złotych	
1.	Opieka zdrowotna:		
a)	koszta leczenia ambulatoryjnego:		
	płace lekarzy i dyżurnych	16.955—	
	koszta Działu stomatologicz. (honor. lekarzy i materiały)	40.274-88	
	lekarstwa, okulary i bandaż	23.001-70	
	inne zabiegi ambulat. i analizy	3.804-95	83.536-58
b)	koszta leczenia sanatoryjno-klima- tycznego i zasiłki na dożywianie:		
	studentów Uniwersytetu	16.092-86	
	„ Politechniki	6.734-10	
	„ Akad. Medycyny Weteryn.	2.125—	24.951-46
			108.487-99
2.	Pomoc Towarzystwom samopomocowym:		
a)	w naturze — kupno opału	17.318-15	
b)	w gotówce — wypłata subwencji	25.988-96	43.252-11
3.	Zasiłki dla Towarzystw naukowych		7.900—
4.	Subwencje dla Akad. Związku Sportowego (wychowanie fizyczne)		8.132-53
5.	Pomoc indywidualna (z Funduszu zapomogowego)		37.218-88
6.	Stypendja i pożyczki zwrotne:		
a)	z opłat 5-złotowych	26.425—	
b)	z darów osób prywatnych	907-20	27.332-20
7.	Budowa i utrzymanie Domów akademickich:		
a)	II. Dom Akademicki im. Jana Kasprówicza	40-16	
b)	Dom Medyków im. śp. Aleks. i Felicji Skarbuów	38.470-64	
c)	Dom akademicki im. Adama Mickiewicza	39.621-69	
d)	Dom studentek wynajęty przy ul. Mochnackiego 32	2.579-50	
e)	Dom studentek przy ul. Torosiewicza 11	219.780-25	
f)	Dom akademicki im. Andrzeja Potockiego	1.020—	
g)	Dom zdrowia w Mikuliczynie	18.080-05	319.592-29
8.	Częściowe urządzenie Domów akademickich		28.739-89
9.	Ubezpieczenie Domów akademickich od ognia		285-90
10.	Odsetki i koszta pożyczek		34.239-15
11.	Kupno i koszta konwersji papierów wartościowych		25—
12.	Administracja		5.126-56
13.	Gwarancje Tow. akad. niezwrócone Opiece zdrowotnej		180—
14.	Saldo — pozostałość kasowa:		
a)	w Kasie Skarbowej A.	12.610-40	
b)	w rozrachowaniu Kwestury	57.789-34	
c)	w Miejskiej Kasie Oszczędności (Fund. zapomog.)	378—	
d)	w Banku Gospodarstwa Krajowego	32.894-55	
e)	w Akcyjnym Banku Hipotecznym	838—	
f)	w kasie podręcznej Funduszu zapomogowego	210—	104.720-29
			725.232-79

VI.

RADY WYDZIAŁOWE.

Sprawozdania Dziekanów.

1. Wydział teologiczny. W roku 1926/27 skład osobowy fakultetu bez zmiany. 9 profesorów zwyczajnych, 2 nadzwyczajnych i 2 zastępców profesorów. Z powodu ciężkiej choroby ks. prof. Tarnawskiego w II i III trymestrze zastępczo wykładali za niego historię kościoła ks. prof. Stanisław Narajewski i doc. ks. Dr. Michał Wyszynski.

Ks. Piotr Stach uzyskał urlop na czas od 5 marca do 8 maja, by móc odbyć naukową podróż do Palestyny, Egiptu i Syrii.

Z powodu zniesienia w ostatnich latach dwóch katedr: pomocniczych nauk biblijnych i archeologii chrześcijańskiej oraz historii sztuki kościelnej, musiano zapłacić powstałą lukę przez znaczną liczbę wykładów zleconych, które zastępczo objęli ks. prof. Piotr Stach (język hebrajski), ks. prof. Aleksy Klawek (język aramejski i archeologię biblijną), prof. Edmund Bulanda historię sztuki kościelnej. Z powodu zbyt słabego przygotowania studentów z języka greckiego Ministerstwo zezwoliło na 2 godziny wykładów zleconych z greki biblijnej; wykłady objął ks. prof. Stach.

Z powodu, iż ks. Dr. Hieronim Feicht opuścił Lwów — wykłady chorału gregoriańskiego objął p. Walery Adamczak.

Przedłużenie studjum teologicznego z 4 lat na 5 spowodowało zmianę układu studjów, ustaloną ostatecznie na konferencji delegatów wydziałów teologicznych w Warszawie w maju b. r.

Liczba studentów powiększyła się znacznie, oprócz alumnów seminarjum łacińskiego uczęszczają również na wykłady klerycy Zgromadzenia OO. Zmartwychwstańców.

Stopień doktora teologii otrzymał 1 kandydat; rygorozów odbyło się 5; absolutorjum otrzymało 11 studentów. Do egzaminów rocznych stanęło na kursie I — 51, II — 18, III 16, IV — 11 studentów.

Wydział teologiczny otrzymał w roku bieżącym 6 pokoi w gmachu posejmowym.

Wykłady publiczne z zakresu nauk teologicznych cieszyły się i w tym roku wielką frekwencją. Wykładali XX. prof. Narajewski, Szydelski, Żukowski, Stach, Klawek i Wyszynski.

2. Wydział prawa i umiejętności politycznych.

W roku 1926/27 w składzie osobistym Wydziału zaszły następujące zmiany:

Zmarł: Prof. Dr. Alfred Halban.

Habilitowali się docenci: Dr. Leon Halban z zakresu prawa kościelnego i Dr. Jan Piekalkiewicz z zakresu statystyki.

Ogólna ilość zapisanych	wynosiła w tym roku	2.007
w tem studentów (ek)		1.920
wolnych słuchaczy		87

Czynność w seminarjach prawnych.

1. Seminarjum prawa cywilnego.

Kierownik: Prof. Dr. Roman Longchamps.

W ćwiczeniach przez 3 trymestry brało udział 67 studentów, w pracach seminaryjnych 12, nadto przedłożono 2 referaty.

Biblioteka seminaryjna powiększyła się o 28 dzieł (razem 388).

2 Seminarjum prawa administracyjnego.

Kierownik: Prof. Dr. Zbigniew Pazdro; starsi asystenci: Dr. Tadeusz Bigo, Mag. Marjan Zimmerman, Dr. Wilhelm Rappé (radca T. W. S. wolontariusz).

Personal pomocniczy: Sekretarka: Marja Płoszajówna; djetaż: Marjan Kurica, stud. praw.; stypendyści: Anna Wagnerówna, Włodzimierz Baran, Władysław Leń, Tadeusz Majchrowicz, Andrzej Wojtasiewicz.

Na ćwiczeniach, w których brało udział przez trzy trymestry 19, przez dwa 55, przez jeden trymestr 61 studentów, przerobiono 159 tematów, z czego 76 pisemnie.

Na seminarjum dla studentów starszych, w których brało udział 9 osób, przedłożono i przedyskutowano 7 prac.

Biblioteka powiększyła się o 184 dzieła w 274 tomach (razem liczy 6.800 dzieł w 15.000 tomach).

3. Seminarjum prawa procesowego.

Kierownik: Prof. Dr. Kamil Stefko, prof. Dr. Maurycy Allerhand; starsi asystenci: Dr. Antoni Nowak-Przygocki i Dr. Joachim Allerhand (wolontariusz); stypendyści: Jan Pudelko, Bohdan Kozłowski.

Na ćwiczenia w grupie pierwszej uczęszczało studentów 87, w drugiej 108.

Biblioteka pomnożoną została o 117 dzieł w 149 tomach (razem 772 dzieła).

4. Zakład teorii prawa.

Kierownik: Prof. Dr. Kamil Stefko; asystent młodszy: Mag. Mieczysław Honzatkó; stypendyści: Jan Brandys i Stanisław Konik.

Na ćwiczenia uczęszczało przez cały rok 30 studentów. Czterech z nich przedłożyło samodzielne referaty.

Biblioteka powiększyła się o 135 dzieł w 156 tomach (razem 540 dzieł w 687 tomach).

5. Seminarjum prawa rzymskiego.

Kierownik: Prof. Dr. Leon Piniński; stypendyści: Wacław Osuchowski i Aleksander Wajdowicz.

Na dwugodzinne seminarjum przez trzy trymestry uczestniczyło przeciętnie 30 studentów.

Do biblioteki nabyto komplet czasopisma „Zeitschrift der Savigny-stiftung für Rechtsgeschichte“ złożony z 46 tomów.

6. Seminarjum prawa rzymskiego.

Kierownik: Prof. Dr. Marcei Chlamtacz; stypendyści: Osuchowski, Klima i Szawiak.

Uczestniczyło w ćwiczeniach 16 studentów.

7. Seminarjum prawa polskiego.

Kierownik: Prof. Dr. Przemysław Dąbkowski; starszy asystent: Mag. Jan Adamus; stypendyści: Marjan Karpiński, Bolesław Gandurski i Józef Wawrzukowicz; wolontariusze: Jan Aleksandrowicz, Franciszek Kolasa.

W ćwiczeniach z prawa litewsko-ruskiego przez trzy trymestry brało udział 15 studentów, przedłożono 6 prac źródłowych.

W ćwiczeniach z ludowego prawa polskiego przez trzy trymestry 33 studentów.

W seminarjum brało udział w półroczu zimowym osób 123, letnim 87. Omówiono 5 przedłożonych prac źródłowych.

W ścisłym związku z seminarjum prawa polskiego pozostaje „Kółko historyczno-prawne“, liczące 106 członków, które urządziło w dniu 7 grudnia 1926 akademję ku czci śp. prof. Alfreda Halbana. Na posiedzeniach kółka wygłoszono 6 referatów.

8. Seminarjum historii prawa zachodnio-europejskiego.

Kierownik: Prof. Dr. Przemysław Dąbkowski; asystent starszy: Dr. Karol Koranyi; stypendyści: Zenon Wachłowski i Adam Łomnicki.

Przybytki biblioteki wynoszą 256 dzieł w 560 tomach (razem 2.359 dzieł w 3.876 tomach).

W ćwiczeniach seminaryjnych uczestniczyło 37 członków, referatów przedstawiono 8.

9. Seminarjum prawa skarbowego.

Kierownik: Profesor Dr. Weinfeld; asystent: Zygmunt Schenkel.

Referatów pisemnych przedłożono 6, nadto w trzecim trymestrze odbyło się konwersatorium na 6 zadanych tematów.

Została założona biblioteka seminaryjna z darów rozmaitych władz i instytucyj publicznych.

10. Seminarjum prawa karnego.

Kierownik: Prof. Dr. Julian Makarewicz; asystent starszy: Dr. Ludwik Dworzak; asystent młodszy: Mag. Zdzisław Papierkowski; stypendyści: Włodzimierz Hupało, Józef Kowalczyk, Marjan Kurek.

Ćwiczenia przez trzy trymestry odbywały się w trzech sekcjach każda po 25 osób.

Biblioteka powiększona o 51 dzieł w 116 tomach (razem 914 tomów).

Działalność naukowa asystentów: Dr. Dworzak: Recenzja dzieła Wróblewskiego p. t. „Penologia“ oraz artykuł „Sędzia karny“ drukowany w czasopiśmie sędziowskim. Mag. Papierkowski: Rozprawa doktorska p. t. „Bezskuteczne podżeganie do przestępstwa“.

a) Zestawienie egzaminów i dyplomów.

Egzaminy roczne nowego typu: przystąpiło do egzaminu

I-go roku 614

II-go roku 364

III-go roku 349

IV-go roku 262

Dyplomów magistrów prawa wydano 214.

Dyplomów doktorów nowego typu 2.

b) Egzaminy państwowe starego typu: przystąpiło do egzaminu

prawno-historycznego 43

sądowego . . . 99

politycznego . . . 164

Dyplomów magistrów prawa (starego typu) wydano 162.

Dyplomów magistrów prawa (starego typu) z egzaminami przedwojennymi na podstawie egzaminów uzupełniających wzgl. z uwolnieniem na zasadzie służby państwowej polskiej administracyjnej otrzymało osób 61.

c) Rygorozę: prawno-historyczne 74

sądowe . . . 122

polityczne . . . 68

nostryfikacyjne . 15

Promocyj odbyto 57.

3. Wydział lekarski.

I. Stan personalny Wydziału lekarskiego.

A. Personal naukowy: 1 profesor zwyczajny honorowy, 16 profesorów zwyczajnych, 3 profesorów nadzwyczajnych, 1 profesor zwyczaj. tytularny, 3 docentów z tytułem profesorów nadzw., 13 docentów. Razem: 21 profesorów zwyczajnych i nadzw., 16 docentów.

Z Wydziału matematyczno-przyrodniczego wykładało dla studentów medycyny 2 profesorów (prof. Dr. St. Loria, fizyka 4 godz. w I. i II. trymestrze i 3 godz. ćwiczeń w III. trymestrze i prof. Dr. Jan Czekanowski — antropologia 2 godz. w I. i II. trym.) i 1 docent z Wydziału humanistycznego (Doc. Dr. Zygmunt Zawirski — psychologia 2 godz. w I. i II. trym.).

Liczba katedr przy Wydziale lekarskim, wyposażonych w odpowiednie zakłady, wynosi 19.

Nieczynny jest Zakład farmakognozji, ponieważ studjum farmaceutyczne zostało przed dwoma laty zniesione.

Nieobsadzonych katedr jest 3, mianowicie: katedra historii medycyny, I. klinika chorób wewnętrznych propedeut. i I. klinika chirurgiczno-propedeutyczna. Wspomniane 3 katedry powinny istnieć przy Wydziale lekarskim lwowskim podobnie jak istnieją przy wszystkich innych Uniwersytetach polskich. Na Wydziale lekarskim lwowskim brak jednak dla nich pomieszczenia i nie są obsadzone.

Zastępczo prowadzą wykłady za profesora historii medycyny Prof. Sieradzki z propedeutyki (2 godz. w I. trym.) i Doc. Dr. Zawirski z psychologii. Nie ma natomiast wykładów i ćwiczeń z obowiązkowego przedmiotu historii medycyny.

Wykłady z propedeutyki lekarskiej poruczone Doc. Dr. Janowi Grekowi w rozmiarze 5 godz. w II. i III. trym., które odbywają się w II. klinice chorób wewnętrznych, praktykę szpitalną w rozmiarze 4 godzin w III trym. Doc. Drowi Wincentemu Czernieckiemu, który odbywa je na materiale Szpitala Powszechnego.

B. Siły pomocnicze naukowe.

W r. 1926/27 było na Wydziale lekarskim 8 adjunktów, 57 asystentów starszych, 5 asystentów młodszych, 32 asystentów kontraktowych opłacanych z ryczałtu. (Ilość „punktów“ przyznanych Wydziałowi lekarskiemu wynosiła 8.600). Razem było sił 102.

Siły urzędnicze: Dwie siły urzędnicze były w kancelarii Dziekanatu (w stop. IX. i XI.) i siła: starsza kancelistka jako sekretarka i ksiązkowa w Instytucie dentystycznym (w stop. X).

Funkcjonariuszów niższych było 53 i to 2 w stop. XII., 16-tu w stop. XIII., 12 w stop. XIV., 11 w XV., 12 w XVI. stopniu.

2. Statystyka studentów.

Liczba studentów medycyny zmniejsza się z roku na rok z powodu wprowadzenia numerus clausus. Ilość studentów wynosiła:

	Studenci	Wolni słuch.	Ilość wydanych dyplomów doktorskich wynosiła:
w r. 1920/21 trym. I. i II.	1.003	—	
" " " III.	1.056	—	
" 1921/22 " I. i II.	1.240	—	
" " " III.	1.247	—	
" 1922/23 " I. i II.	1.354	41	
" " " III.	1.254	63	
" 1923/24 " I. i II.	1.213	34	
" " " III.	1.175	29	
" 1924/25 " I. i II.	928	14	} 215
" " " III.	813	22	

	Studenci	Wolni słuch.	Ilość wydanych dyplomów doktorskich wynosiła:
w r. 1925/26 trym. I i II.	818	9	247 w tem 24 nostryf.
" " " III.	797	9	
" 1926/27 " I i II.	779	3	121 w tem 20 nostryf.
" " " III.	723	4	

W zasadzie nie przyjmuje się na Wydział lekarski słuchaczy wolnych. Jeżeli w wykazie znajdujemy podanych słuchaczy wolnych, to są nimi nostryfikanci, którzy dopełniają brakujące studia.

Zmniejszanie się stale liczby studentów medycyny nie należy uważać za objaw ujemny, jeżeli się weźmie pod uwagę istniejącą już obecnie hyperprodukcję lekarzy. Przeciwnie, należy uważać sprowadzenie ilości studujących do pewnej normy, uwarunkowanej zresztą szczupłą ilością miejsc w pracowniach i klinikach za objaw dodatni, mniejsza bowiem ilość aniżeli w latach poprzednich wydawanych dyplomów lekarskich przeciwdziała upadkowi materialnemu stanu lekarskiego, który już obecnie daje się we znaki. Z powodu wprowadzenia Kas chorych, zapotrzebowanie sił lekarskich się zmniejszyło, a ilość obecnie wykształcanych rok rocznie lekarzy przekracza jeszcze istniejącą potrzebę.

Egzaminów według nowego systemu odbyło się 491.

Rygorozów według starego systemu odbyło się 215.

I. rygorozum składało 8 osób

II. " " 94 "

III. " " 113 "

Poprawek, których przypada około 30% w liczbie powyższej nie uwzględniono.

Dyplomów lekarskich wydano w r. 1926/27 ogółem 133, w liczbie tej 21 kandydatom kończącym studia według systemu nowego i 29 nostryfikantom (22% w ogólnej liczbie dyplomów).

Zestawienie szczegółowe zawiera tablica I. i II. *podana w adneksie.*

Dyplomy lekarskie.

W roku akademickim 1926/27 poraz pierwszy przystąpili do egzaminu także studenci, odbywający studia według nowego systemu. Wprowadzenie ulg — nie uzasadnionych zresztą dostatecznie — a przyznanych uchwałą sejmową w konsekwencji udzielenia ulg studentom prawa, studującym również według nowego systemu, zwolniło pierwsze roczniki studiów lekarskich od obowiązkowego roku praktycznego, od przedłożenia rozprawy doktorskiej, wymaga-

nej w myśl postanowień rozporządzenia dotyczącego studiów lekarskich z dnia 15 grudnia 1920 r. Zwolnienie to nadeszło w ostatniej chwili przy końcu roku akademickiego. Ulgi te mają ważność do końca roku 1928 — w myśl ustawy z dnia 2 marca 1927 (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 394).

Nadmierny przyrost lekarzy w Małopolsce ilustrują również następujące dane:

Przez 25 lat istnienia Wydziału lekarskiego, t. j. od jego założenia w r. 1893 do końca roku akad. 1918/19 wydał Wydział lekarski lwowski ogółem 544 dyplomów lekarskich, w latach trzech 1924, 1925 i 1926 wykształcił więcej lekarzy, aniżeli w pierwszym ćwierćwieku swego istnienia, wydał bowiem 583 dyplomów lekarskich.

3. Przyjęcia na I. rok studiów lekarskich.

Liczba zgłaszających się kandydatów na studia lekarskie wynosiła w roku akad. 1926/27 — 604. Zgłosiło się według wyznania 115 rz. kat., 98 gr. kat., 5 religii prawosławnej, 1 ewangel., 385 religii mojżeszowej.

Przyjęto natomiast — wobec braku miejsc w pracowniach i klinikach Wydziału lekarskiego 110 + 2 warunkowo, na lata zaś wyższe 8 na 36 zgłaszających się.

Sprawę przyjęć załatwiała komisja składająca się z czterech profesorów, która po skrupulatnem przejrzeniu podania i świadectw dawała pierwszeństwo tym, którzy wykazywali najlepsze stopnie z nauk przyrodniczych oraz tym, którzy pod względem fizycznym i zdrowia dawali gwarancję, że nie tylko bez przeszkód i bez uszczerbku dla swego zdrowia odbędą swe studia, ale będą mogli w przyszłości bez przeszkód spełniać swój trudny zawód lekarski, wymagający prócz wiadomości i odpowiednich sił fizycznych.

Kandydaci, którzy wykazywali wybitne wady fizyczne i okazywali wątplą budowę, musieli ustąpić jednostkom zdrowym. W wątpliwych wypadkach stan zdrowia kandydata badali asystenci kliniki lekarskiej. Ten gruntowny sposób badania, przeprowadzony poraz pierwszy na Wydziale lekarskim lwowskim, dał wyniki zadowalające, dlatego też postanowiła Rada Wydziału lekarskiego kierować się temi względami i w roku następnym.

Nie ulega wątpliwości, że ci kandydaci, którzy zgłosili się na studia lekarskie i nie zostali przyjęci, czuli się pokrzywdzeni. Niezadowolnienie to znalazło wyraz w przykrym incydencie Sejmu; jeden bowiem z posłów żydowskich nie zawahał się rzucić oszczerstwo na Wydział lekarski Uniwersytetu lwowskiego zarzucając mu,

że „we Lwowie płaci się 300 dolarów za przyjęcie na medycynę“. Przeciw temu zarzutowi Wydział lekarski zwrócił się do Ministra W. R. i O. P. i do Marszałka Sejmu, ażeby odnośny poseł dostarczył faktów potwierdzających te zarzuty i by p. Marszałek Sejmu podjął kroki do ścigania oszczercy drogą sądową. Wystąpienie to stanowcze w obronie godności Uniwersytetu J. K. odniosło swój skutek. Poseł Dr. I. Sch., zmuszony do wyjaśnienia zarzutów, przesłał na ręce p. Marszałka Sejmu następujące pismo, o czym zawiadomił Władze Uniwersytetu lwowskiego:

„J. W. P. Marszałku! Stosownie do wezwania mam zaszczyt złożyć na ręce JWP. Marszałka następujące oświadczenie w sprawie incydentu na posiedzeniu Sejmu w dniu 23 b. m.: wiadome słowa powiedziałem, polegając na informacjach osób, godnych zaufania, gdy jednak po incydencie zwróciłem się do osób, wskazanych mi jako źródło, z którego pochodzą udzielone mi informacje, otrzymałem odpowiedzi wymijające i bałamutne.

Komunikując o tem JWP. Marszałkowi, pozwalam sobie zapewnić go, że byłbym szczerze zadowolony, gdyby moje powyższe oświadczenie mogło się przyczynić do usunięcia wersji, przez które dałem się niestety wprowadzić w błąd“.

Pismo to przedrukowały pisma codzienne.

Wobec wielkiej liczby zgłoszeń na studia lekarskie jest obowiązkiem ustępującego Dziekana zaznaczyć, że należałoby się zastanowić nad sposobami, mogącymi w przyszłości przeciwdziałać nadmiernej ilości zgłoszeń. Obowiązkiem Państwa i Wydziałów lekarskich jest przeciwdziałanie hyperprodukcji lekarzy, prowadzącej do obniżenia wiedzy lekarskiej wskutek niemożności dostarczenia dogodnych warunków potrzebnych do wykształcenia, a z punktu widzenia zawodu lekarskiego prowadzącej do wytworzenia proletariatu inteligentnego, wobec zaś nadmiernej konkurencji — do obniżenia etyki lekarskiej w życiu codziennym. Zmniejszenie się liczby kandydatów, zgłaszających się na studia, można uzyskać przez stawianie większych wymagań kandydatom. Faktem jest, że wśród zgłaszających się spotyka się mimo dobrych świadectw szkolnych wielką ilość niedostatecznie przygotowanych, przede wszystkim z nauk przyrodniczych i języków starożytnych. Wymagania szkoły średniej powinny być wyższe. Dostęp do szkół średnich powinien być utrudniony, należy jeszcze podczas nauki w szkołach średnich eliminować te jednostki, które się wogóle nie nadają do studiów wyższych, inne zaś wcześniej skierowywać do zawodów praktycznych, a tylko zdolnych i pilnych uczniów kierować do szkół wyższych.

Uderzającym wprost jest, że wśród wielkiej ilości zgłaszających się na studia przeważają jednostki rekrutujące się ze sfer najniższych, mała ilość jest ze sfer urzędniczych i inteligencji.

Jeżeli się weźmie pod uwagę, że kandydat zgłaszający się na studia lekarskie powinien posiadać prócz wykształcenia szkoły średniej i pewien stopień kultury, ogłady towarzyskiej, właściwości charakteru, nabytych w domu rodzicielskim, gdyż studia lekarskie na Uniwersytecie tych braków nie zdołają mu uzupełnić, to musimy z pewną trwogą patrzeć w przyszłość, gdyż materiał obecny studentów pod tymi względami znacznie się obniżył, co niewątpliwie ujemnie wpłynie w przyszłości na poziom kulturalny przyszłego lekarza praktyka.

Zużywanie opłat na cel budowy domów profesorskich nie odpowiada większości profesorów Wydziału lekarskiego lwowskiego i chętnie widzianoby, by opłaty te były zużywane na lepsze wyposażenie Zakładów. Dwie trzecie funduszów z źródła tego jednak przypada młodzieży w udziale. Poza pomocą z źródeł wymienionych dopłacił jeszcze w r. 1926/27 Skarb Państwa rocznie 1.049 zł. na każdego studenta medycyny w okresie przedklinicznym a blisko 2.000 zł. w okresie klinicznym. Kwota ta obliczona jest na podstawie wydatków pokrywanych przez Skarb Państwa a zużytych na utrzymanie zakładów i klinik lekarskich wraz z personelem nauczającym i pomocniczym. O wysokości tych ciężarów, które ponosi Skarb Państwa nie zdają sobie studenci wogóle sprawy, inaczej nie występowaliby przeciw obniżeniu zresztą bardzo niskich taks laboratoryjnych, które służą na częściowe pokrycie efektywnych wydatków podczas prowadzenia kursów.

Jeżeli się weźmie pod uwagę te olbrzymie ofiary, które ponosi bezpośrednio Skarb Państwa, a w gruncie rzeczy społeczeństwo opłacające podatki, na wykształcenie przyszłych lekarzy, to należy wyciągnąć z tego wniosek, że wybór kandydatów na studia lekarskie, które są najkosztowniejsze ze wszystkich studiów uniwersyteckich, powinien być bardzo staranny a pilność i praca studentów powinna stanowić ekwiwalent za ofiary ze strony Państwa i społeczeństwa. W konsekwencji powinno się redukować dni świąteczne i nadmiar dni wolnych podczas trymestrów do minimum, by faktycznie wykorzystać wysokie wkłady pieniężne, które potrzebne są na codzienne utrzymanie zakładów i klinik, bez względu na to, czy student z nich korzysta czy też nie, a przez punktualne rozpoczynanie pracy w oficjalnych trymestrach należy umożliwić młodzieży jak najekonomiczniejsze wykorzystanie czasu, przypadającego na studia.

4. Praca dydaktyczna.

A. Wykłady i ćwiczenia.

Podczas trzech trymestrów odbyło się 3.200 godzin wykładów a 4.650 godzin ćwiczeń; na każdy tydzień trymestru przypada przeciętnie $106\frac{1}{3}$ godzin wykładów a 155 tygod. godzin ćwiczeń.

Należy przytem zauważyć, że obliczenie to zrobione na podstawie programu wykładów niezupełnie zgadza się z rzeczywistością i że faktyczna ilość godzin ćwiczeń jest większą, gdyż wielka ilość ćwiczeń odbywa się w grupach po kilka razy w tygodniu, w rozkładzie zaś godzin podana jest tylko zaliczalna ilość godzin dla każdego studenta.

Dla przykładu podam: ogłoszony kurs stomatologii trwać ma 4 godziny, z czego przypada tygodniowo 2 godziny na wykłady a 2 godziny na ćwiczenia. Faktycznie zaś prowadzi się ćwiczenia 12 godzin tygodniowo, gdyż studenci biorą w nich udział w grupach po 14, ażeby jak najlepiej móc wyzyskać materiał kliniczny. Gdyby zaś miało się prowadzić ćwiczenia te tylko 2 godziny tygodniowo, musiałby zakład być 6 razy większy a zamiast 2, musiałoby prowadzić ćwiczenia 12 asystentów.

Przy tej sposobności należy zaznaczyć, że *pomimo istniejącego »numerus clausus« sale wykładowe niektórych zakładów i klinik są za szczupłe i mogą pomieścić $\frac{1}{2}$ do $\frac{1}{3}$ studentów zapisanych na wykład.*

Wielka liczba wykładów i ćwiczeń przewidzianych oficjalnym programem studjów powoduje nieraz kolizję wykładów, której trudno uniknąć. Niektórzy profesorowie rozpoczynają wykłady o godz. 6-ej latem a o godz. 7-ej w trymestrach zimowych, prowadzą je nieraz w czasie południowym do godz. 2-ej.

B. Egzaminy.

Do pracy dydaktycznej, która jest bardzo wielką, należy zaliczyć jeszcze egzaminy, które dla studentów nowego systemu odbywają się z końcem każdego roku; prócz tego odbywają się egzaminy według starego systemu, t. zw. rygora.

5. Prace Rady Wydziałowej.

Rada Wydziałowa odbyła w r. akademickim 1926/27 — 29 posiedzeń, na których rozpatrywano bieżące sprawy; 1 posiedzenie było poświęcone wyłącznie sprawom budżetowym, 3 posiedzenia wyborom. Spraw studenckich rozpatrzono 149. Ważniejsze sprawy rozpatrywano w komisjach. Czynnych było 25 komisji. Z 25 komisji nie zdołało ukończyć swych prac w ub. r. akad. 6; ukończyło swe

prace 16 komisji, 1 komisja przerwała swe prace z powodu braku materiału, 3 komisje zostały wybrane dla czynności w roku akademickim 1927/28.

Najwięcej czasu poświęcał Wydział sprawie nowelizacji ustawy o szkołach akademickich i nowelizacji studjów lekarskich, przy których to najbardziej czynnym był prof. Sieradzki, jako przewodniczący tychże komisji i główny referent.

Wiele energii poświęcił Wydział lekarski przy układaniu budżetu (referent budżet. prof. Nowicki); niestety wyniki tej pracy celem otrzymania lepszych warunków pracy nie stoją w stosunku do wysiłku Wydziału. — Częste starania studentów o uzyskanie ulg podczas studjów pochłaniały wiele czasu referentom (prof. Franke, Markowski i i.) a nieraz i Radzie Wydziałowej.

Sprawy budżetowe, stypendyjne i bibliotekarskie były w rękach stałego referenta Wydziału prof. Nowickiego. Kilkanaście *spraw sądowych* przysłanych do orzeczenia Wydziałowi lekarskiemu zostały opracowane przez prof. Sieradzkiego nieraz przy udziale innych profesorów Wydziału.

W ciągu roku akademickiego została rozstrzygnięta *sprawa zasadnicza*, czy profesorom Wydziału lekarskiego, którzy nie są doktorami medycyny tylko doktorami filozofji, przysługuje prawo promowania doktorów medycyny. Orzeczenie oparte na tradycji Wydziału Jagiellońskiego, wypadło w tym sensie, że tymże profesorom przysługują prawa na równi z innymi.

Z okazji *zjazdów naukowych* Towarzystw lekarskich w kraju i zagranicą, wysłał Dziekanat imieniem Rady Wydziałowej szereg telegramów gratulacyjnych.

Celem uczczenia zasług b. czł. Wydziału lekarskiego lwowskiego b. rektora Uniwersytetu J. K. prof. Gluzińskiego, przyczynił się Wydział lekarski do wydania *pamiętnika*, który ma się ukazać w listopadzie b. r. z okazji 70-cio letniej rocznicy urodzin i blisko półwiekowej pracy naukowej jubilata.

Przeważna ilość profesorów przygotowała do pamiętnika na zaproszenie komitetu jubileuszowego prace naukowe, a Wydział lekarski wyasygnował z funduszków Dziekanatu 1.000 zł. na pokrycie częściowe kosztów wydawnictwa.

Z *prac organizacyjnych* Rady Wydziałowej należy wymienić *opracowanie regulaminów dla wszystkich egzaminów rocznych*. Regulaminy zostały przesłane Ministerstwu W. R. i O. P. do zatwierdzenia.

Rada Wydziału wybrała osobną komisję, celem opracowania »Regulaminu Wydziału lekarskiego«.

Przygotowany jest referat Komisji Wydziału, odnoszący się do spraw przyjąć na 1-szy rok studjów na podstawie egzaminu kwalifikacyjnego, oraz referat w sprawie uregulowania zajęć pobocznych asystentów; w opracowaniu Komisji jest referat w sprawie uregulowania specjalizacji w poszczególnych gałęziach medycyny. Ostatnia sprawa toczy się od przeszło 1½ roku; wymaga bowiem zebrania większego materiału, opinii zrzeszeń lekarskich, uzyskania zapłaty zgodnego organizacyj pozawydziałowych. Prace Komisji tej prowadzi prof. Cieszyński, Franke i doc. Wiczyński.

Prace Komisji zostaną ukończone w następnym roku akad.

Habilitacje.

W roku akad. 1926/27 wnieśli podania o habilitację:

1. Dnia 12 grudnia 1926 Dr. Helena Schusterówna z anatomji patologicznej.
2. Dnia 7 marca 1927 Dr. Stanisław Laskownicki z chirurgji.
3. Dnia 26 kwietnia 1927 Dr. Antoni Dobrzański z rino-oto- i laryngologji.
4. Dnia 18 maja 1927 Dr. Witold Lipiński z chorób zakaźnych.
5. Dnia 30 czerwca 1927 Dr. Adam Gruca z chirurgji i ortopedji.

Rada Wydziałowa przeprowadziła wszystkie akty habilitacyjne Dra Franciszka Kmietowicza i Dra Henryka Hilarowicza i odesłała akty Senatowi akademickiemu i Ministerstwu W. R. i O. P. do zatwierdzenia. Habilitacje Dr. Heleny Schusterówny i Dra Antoniego Dobrzańskiego są w toku.

6. Praca naukowa na Wydziale lekarskim.

Pomimo wielkiego przeciążenia profesorów Wydziału lekarskiego sprawami dydaktycznymi, licznymi egzaminami, można stwierdzić bardzo pomyślne wyniki w zakresie pracy naukowej poszczególnych zakładów lekarskich, Hamulcem pewnym podczas pracy były nieraz niedostateczne środki materialne, brak funduszy na zakup i utrzymanie zwierząt eksperymentalnych a mające swe źródło w niedostatecznej dotacji naukowej. Dwa zakłady otrzymały zapomogę na pracę naukową z funduszy zagranicznych; tak uzyskał *zakład chemji lekarskiej* (prof. Parnas) z fundacji im. Ella Ploetz w Nowym Jorku \$ 500 — a *zakład farmakologji* (prof. Koskowski)

dar z fundacji Rockefellera w wysokości \$ 1.500. *Zakłady kliniczne* dopomagały sobie środkami otrzymywanymi z taks ambulatoryjnych pobieranych od pacjentów.

Wykaz poszczególnych prac, jako i zakres pracy naukowej podany jest w rozdziale, zawierającym szczegółowe sprawozdanie zakładów.

7. Dziekanat.

W kancelarji Dziekanatu pracuje 1 urzędniczka w stopniu służbowym IX. i 1 urzędniczka w stop. XI. Przydzielony jest pozatem 1 subpedel w XIII. grupie upos. i 1 woźny w XVI. grupie upos.

Do kancelarji Dziekanatu wpłynęło 1.190 aktów. Wydano około 1.300 poświadczeń kolejowych, kilkadziesiąt poświadczeń dotyczących studjów, 114 absolutorjów.

Ulepszenie organizacji kancelarji.

Manipulację kancelaryjną starano się uprościć przez wydrukowanie szeregu formularzy, zaprowadzenie pieczęci, ułatwiających równocześnie przejrystość roboty.

Celem utrzymania lepszej ewidencji studentów, postępów w nauce, odbytych egzaminów, wydawanych stypendjów i odroczeń założono *kartotekę*, zawierającą również dokładne dane personalne studentów. Kartoteka ta w 2 kolorach, jeden dla studentów będących na starym systemie studjów, drugi zaś dla studentów na studjach nowego systemu, ułatwia bardzo sporządzenie statystyki oraz sprawozdań, kontrolę egzaminów, oznaczanie stypendjów i odroczeń i okazała się bardzo praktyczną.

Protokoły z posiedzeń Wydziału z lat dawniejszych zostały oprowiane; w ostatnich rocznikach założono spis rzeczowy alfabetyczny, ułatwiający szybkie odnalezienie uchwał Rady Wydziałowej i spraw załatwianych. Przystąpiono do założenia *biblioteki i archiwum Dziekanatu Wydziału lekarskiego*. Biblioteka obejmować będzie prace naukowe, które ukazały się z Zakładów Wydziału lekarskiego od czasu jego założenia oraz prace późniejsze pracowników Zakładu. Pozatem znajdować się również będą programy i składy wszystkich Uniwersytetów, publikacje odnoszące się do studjów lekarskich oraz projektów w Polsce i zagranicą, następnie czasopisma nadsyłane Dziekanatowi a nie przydzielane poszczególnym Zakładom, posiadające wartość dla kilku Zakładów, w końcu dzieła lekarskie, budżety państwowe, dzienniki ustaw etc.

Sprawy gospodarcze i urządzenia Dziekanatu.

Celem ułatwienia zakupu *tog* dla profesorów i docentów wyłożył Dziekanat fundusze na ich zakupno. Zakupiono 11 *tog* na spłaty miesięczne. Przez zamówienie większej ilości *tog* naraz uzyskało się najniższe ceny a równocześnie uzyskało się równe barwy obsad.

Zamówione jeszcze w zeszłym roku *urządzenie* do Dziekanatu zostało dostarczone.

1 biurko wartości 330 zł., 24 fotele obite skórą a 116 zł. wartości 2.784 zł., 1 szafa na *togi* wartości 340 zł., 1 szafa na akta 185 zł., 1 stół biurowy dla studentów 170 zł. Zakupiono po-
zatem 1 szafę biblioteczną oszkloną wartości 630 zł., 2 lampy sufitowe do przedpokoi wartości 78 zł., 1 lampę na biurko wartości 116.80 zł. i lampę wiszącą do kancelarii za 100 zł.

Wszystkie ubikacje Dziekanatu zostały odnowione, odmalowane, przedpokój przed kancelarią przedzielony ścianą celem urządzenia kancelarii II, z korytarza zrobiono przedpokój do sali posiedzeń.

Malowanie emblematów Wydziału lekarskiego i Uniwersytetu w przedpokoju do kancelarii Dziekanatu wykonała p. Marja Schworm rysownicza Zakładu dentystycznego.

Zakład ogólnej patologii, anatomii opisowej i histologii zaopatrzono w telefon.

Przystąpiono do skompletowania *portretów* byłych Dziekanów.

Fundusz Dziekanatu składający się z odsetek taks rygorozalnych przedstawiał się w sposób następujący:

Rok akademicki 1926/27.

Zestawienie dochodów:

Remanent z roku 1926/27	4.409.65 zł.
Zwrot poz. prof. Weigla	590.— "
Dochód z należ. pisarsk.	126.— "
Taksy egzaminacyjne . .	11.334.55 "
Razem	16.460.20 zł.

Zestawienie rozchodów:

Kancel. przyb. . .	1.055.90 zł.
Druki	858.80 "
Portorja	126.71 "
Abon. tel. Dziekan.	242.19 "
Karta tr. wożn. . .	181.80 "
Oprawa protokoł.	295.50 "
Podróże służbowe	588.85 "
Gospod. wydatki	350.35 "
2 dyplomy	300.— "
Urząd. Dziekanat.	4.650.15 "
Dot. na pom. nauk.	1.700.— "
Poż. zwr. Zakładu	1.405.— "
Instalacja telefon.	916.24 "
Remont lokali . .	508.64 "
Remuneracje person. kancel. Dziek.	2.036.60 "
Varia	40.— "
Razem	15.251.73 zł.

Dochód 16.460.20 zł.
Rozchód 15.251.73 "
1.208.47 zł. pozostałość kasowa z dniem 31 sierpnia 1927 r.

8. Ważniejsze wydarzenia.

Wydział lekarski obdarzył *doktoratem honorowym* dwóch uczonych amerykańskich.

Na wniosek prof. Schramma zamianował Wydział lekarski Harveya Cushinga, prof. chirurgji Uniwersytetu w Bostonie za pracę jego naukową i badania nad przewodem pokarmowym, nad chorobami rdzenia, oraz za wynalazek operacji zwalniającej ciśnienie przez trepanację czaszki przy chorobach mózgu.

Drugi dyplom doktora honorowego uchwalił Wydział lekarski wręczyć na wniosek prof. Koskowskiego Johnowi Abel, profesorowi farmakologii Uniwersytetu w Baltimore, za pracę jego naukową z zakresu fizjologii i hemoterapii.

Uchwały Wydziału lekarskiego zatwierdził Senat akademicki 13 grudnia 1926 r. Dyplomy zostały wydrukowane na pergaminie zaopatrzone pieczęcią uniwersytecką w srebrnej puszcze i oprawione w teczkę z czerwonej skóry. Tekst łaciński dyplomów ułożył prof. Witkowski; tekst brzmiał następująco:

Summis Auspiciis
Serenissimae Reipublicae Polonorum
nos

IOSEPHUS SIEMIRADZKI

philosophiae doctor geologiae et palaeontologiae
professor publicus ordinarius hoc tempore Universitatis Ioanneo-Casimirianae Leopoliensis
Rector Magnificus

ANTONIUS CIESZYŃSKI

universae medicinae doctor stomatologiae professor publicus ordinarius ordinis medicorum
hoc tempore Decanus

ORDO PROFESSORUM FACULTATIS MEDICORUM

in virum clarissimum

HARVEYUM CUSHING

artis chirurgicae in Universitate Bostonensi professorem, excellentibus investigationibus de tractu digestorio et de morbis medullae spinalis optime meritum, trepanationis decompressivae, quae in morbis cerebri cum aucta pressione intracraniali coniunctis adhibetur, inventorem eximium

IOANNEM ABEL

pharmacologiae in Ioannis Hopkinsii Schola Medica Baltimorensi professorem qui in physiologia et haemotherapia multas novas indagandi vias aperuit atque in medicina experimentalis magnam iuniorum sectatorum coronam vestigia sua premere vedit

consentiente Universitatis Senatu

honoris causa

doctoris medicinae nomen et honores iura et
privilegia omnia contulimus in eiusque rei
fidem hasce litteras Universitatis sigillo munitas
exhibuimus.

Leopoli die XIII. mensis Decembris anno MCMXXVI.

9. Udział w Zjazdach naukowych.

Na szereg zjazdów naukowych w Polsce i zagranicą wysłał Dziekan imieniem Wydziału gratulacje.

Z ważniejszych wymienić należy: Ogólny Zjazd przeciwgruźlicy 11 września 1926 r., podczas którego prof. Witold Nowicki urządził wystawę bardzo okazałą, jubileusz Towarzystwa lekarskiego w Częstochowie dnia 4 października 1926 r., na którym reprezentowali Wydział prof. Rencki i prof. Nowicki.

Na Zjeździe I. ogólnosłowiańskim w Warszawie w dniach 26—29 maja 1927 reprezentował Wydział lekarski prof. Nowicki. na Zjeździe międzynarodowym medycyny i farmacji wojskowej — dziekan.

Trzy główne referaty na I. Zjeździe ogólno-słowiańskim w Warszawie wygłosił prof. Witold Nowicki na temat: Twardziel pod względem anatomo-patologicznym.

Prof. Teofil Zalewski: „Twardziel pod względem klinicznym“. Zaznaczyć przytem należy, że w klinice oto-rino-laryngologicznej lwowskiej obserwowano dotychczas największą ilość tejże choroby, albowiem w ciągu 18 lat 636 przypadków.

Trzeci wykład wygłosił również docent Uniwersytetu lwowskiego Dr. Napoleon Gąsiorowski na temat: „Etiologia i epidemiologia twardzieli“.

Prof. Cieszyński wręczył Komitetowi Zjazdu projekt: „O jednolitych znakach pisarskich wszechsłowiańskich“, mających na celu łatwiejsze porozumiewanie się uczonych wszystkich krajów słowiańskich we wspólnem wydawnictwie, ogłaszających swe prace w języku swego narodu.

Profesorowie, docenci i asystenci Wydziału lekarskiego brali w miarę możliwości żywy udział w zjazdach naukowych w kraju i zagranicą.

Niestety nie mógł dziekan uzyskać z Ministerstwa W. R. i O. P. paszportów ulgowych dla żon profesorów na zjazdy zagranicą. Sprawozdawca podnosi fakt ten wyraźnie, ponieważ udział pań władających językami obcymi daje możliwość podczas bankietów i przyjęć zapoznania uczonych zagranicznych w swobodnej konwersacji ze stanem kulturalnym Polski a zarazem przyczynia się do świetniejszej reprezentacji danego państwa na oficjalnych przyjęciach podczas zjazdów naukowych. Pożądanem byłoby, ażeby i pod tym względem w przyszłości Polska mogła wystąpić na równi z innymi krajami zagranicznymi.

Odmówiono także udzielenia profesorom zasiłku na udział w zjazdach zagranicznych, nawet gdy byli oficjalnymi i jedynymi delegatami Polski na zjazdy międzynarodowe, a przecież powinno Państwu zależeć na propagandzie nauki polskiej zagranicą, tembardziej, że Polska nie posiada niestety zbyt wielkiej liczby uczonych, znanych i cytowanych w piśmiennictwie zagranicznem.

SPRAWOZDANIA KIEROWNIKÓW ZAKŁADÓW NAUKOWYCH
LEKARSKICH.

I. Instytut anatomji opisowej.

Kierownik: Prof. zw. Dr. Józef Markowski.

Personal pomocniczy: Adjunkt: Dr. Tadeusz Marciniak; starsi asyst.: Dr. Józef Mandybur, Dr. Julusz Zabokrzycki, Dr. Sergjusz Mossor. Demonstratorowie: Klemens Serafin, Tadeusz Krajewski, Piotr Szychowski, Antoni Szałajko. — 1 laborant, 2 woźnych.

Na wykłady uczęszczało studentów 400, w ćwiczeniach brało udział 355.

Dochody zakładu: Dotacje zł. 7.242,50

taksy laborat.	zł.	3.217.15
----------------	-----	----------

Razem zł. 10.459,65

Inwentarz powiększył się o 2 mikroskopy (poz. 486—494).

Biblioteka powiększyła się o 80 dzieł od nr. 965—1.045.

Prace naukowe w druku:

1. Dr. Marciniak: „O unerwieniu mięśnia poprzecznego podbródka“.
2. Prof. Markowski: „Anatomja ucha“ (Akad. Umiej.).
3. Dr. Marciniak: „O wstępowaniu rdzenia kręgowego u płodów ludzkich“.
4. — „O morfologii krótkiej głowy mięśnia dwugłowego uda u człowieka“

2. Instytut histologii i embriologii.

Kierownik: Prof. zw. Dr. Władysław Szymonowicz.

Personal pomocniczy: St. asyst.: Dr. Bernard Kalwaryjski, Dr. Helena Frank-Pitta. Mł. asyst.: Anna Herzig, abs. Wydz. mat.-przyrod.; demonstrator: Leopold Jaburek słuch. med. — 1 preparatorka, 2 woźnych.

Na wykłady uczęszczało 60—80 studentów, na ćwiczenia w I—II trymestrze 145, w III trym. 135.

Dochody zakładu: Dotacja zwyczajna zł. 3.050

taksy laboratoryjne zł. 1.365

Razem zł. 4.415

Dochody zużyto na bieżące wydatki, większych zakupów z braku środków nie dokonano żadnych.

Inwentarz Biblioteki powiększył się o 33 pozycje od L. 523—555 w tem roczniki dwunastu czasopism naukowych, których prenumeratę z dniem 1 lipca 1927 musiano przerwać z braku funduszy.

Prace naukowe: I. Ogłoszone drukiem:

1. Prof. Szymonowicz: „Goldmethoden“ w „Encyklop. d. mikroskop. Technik“ von Prof. Krause (III Aufl.) II. 1926. p. 888—908. (1 tabl. i 3 ryc.).
2. — „Sur le développement des terminaisons nerveuses dans la peau de l'homme“. Bul. d'Histologie appliquée. III. 1926. p. 1—6.
3. — „Sur une nouvelle variété de corpuscules de Merkel chez les oiseaux“. Bul. d'Histolog. appl. III. 1926. p. 1—5. (5 ryc.).
4. Dr. Kalwaryjski i Dr. Tychowski: „Hyperglycorachie phlorisique passagère“. Ctes. rend. d. Séances d. l. Soc. de biol. XCV. p. 503—506. (1 wykres).
5. L. Jaburek: „Ueber Nervenendigungen in d. Epidermis d. Reptilien, zugl. ein Beitrag über d. feinere Struktur der Nervenendigungen, sowie deren Beziehung zu den Epidermiszellen“. Zft. f. mikr.-anat. Forsch. 1927/1—2. p. 1—49 (21 rycin, 1 tabl.).

II. Prace w druku:

1. Dr. Kalwaryjski: „Ueber Jodaufspeicherung u. Jodbindung durch d. Muskeltrichinen“. Zbl. f. Bakt. u. Parasitenkunde etc.

3. Instytut fizjologii.

Kierownik: Prof. zw. Dr. Adolf Beck.

Personal pomocniczy: Adjunkt: Dr. Wiktor Tychowski; st. asyst.: Dr. Andrzej Klisiecki, Dr. Józef Wysocki; mł. asyst.: Adam Kozłowski. Demonstratorowie: Mieczysław Szajna, Stefan Strumieński. — 1 mechanik, 3 woźnych.

Na wykłady uczęszczało studentów 180, w ćwiczeniach brało udział 155. Frekwencja w I—II trym. bardzo dobra, w III trym. osłabła. Nikomu frekwencji nie odmówiono.

Dochody zakładu: Dotacja zwyczajna zł. 6.832.—

taksy laboratoryjne zł. 2.467.15

Razem zł. 9.299.15

Dotację zużyto na materiał dla celów dydaktycznych i doświadczalnych oraz na prenumeratę dzieł i czasopism naukowych.

Inwentarz wzbogacił się o: Manometr według Bremsera, prostownik prądu, Kimograf z przerywaczem, wykonany w warsztacie mechanicznym zakładu oraz szereg dzieł.

Prace naukowe: I. Ogłoszone drukiem:

1. Józef Wysocki i Leon Zbyszewski: „O wzajemnym wpływie obu półkul mózgowych na siebie“. Arch. Tow. Nauk. we Lwowie. Dz. 3, IV/5. 1927.
2. — „Contribution à la question de l'influence réciproque des hémisphères cérébraux“. Compt. rend. de la Soc. de Biol. XCVI p. 572. 1927.
3. A. Klisiecki, W. Mozołowski i M. Taubenhau: „Ueber den Ammoniakgehalt und die Ammoniakbildung im Blute VII“ Biochem. Z. Bd. 1881/1—3. 1927.
4. M. Szajna: „Nefelometryczne oznaczanie cholesterolu“. Pol. Gaz. Lek. Kwiecień 1927.

II. Oddano do druku:

1. A. Klisiecki: „Szybkość krążenia w tętniącym układzie krwionośnym oraz wpływ sprężystości jego ścian na ruch krwi“. Tow. Nauk. Lwów.
2. Joseph Wysocki: L'influence des excitations termiques sur l'état d'action réciproque des deux hémisphères cérébraux. Sur les voies réciproques de dynamogénie relativement d'inhibition des hémisphères“. Przedstawiono na posiedzeniu Pol. Tow. Biol. Lwów, 20. VI 1927.

4. Instytut chemii lekarskiej.

Kierownik: Prof. Dr. Jakób K. Parnas.

Personal pomocniczy: Starsi asystenci: Dr. Józef Heller, Dr. fil. Wanda Jankowska-Hilarowiczowa, Dr. Włodzimierz Mozołowski, Dr. Stanisław Chrząszczewski od 1 stycznia 1927 r. (na miejsce Dr. Dadleza, który przeszedł do Inst. Med. Sądowej). Demonstratorowie: Albin Ghelb, Tadeusz Guersching, 1 laborant, 2 woźnych.

Kilkakrotnie powtarzane usiłowania, ażeby dla Instytutu, spełniającego zarazem funkcje Zakładu Chemii ogólnej i Zakładu Chemii fizjologicznej uzyskać adjunkturę, na którą czeka doskonale kwalifikowany kandydat w osobie Dr. Mozołowskiego, nie doprowadziły niestety do skutku. Nie udało się uzyskać spensjonowania woźnego Cybulskiego starego i schorowanego i zastąpienia go przez siłę młodszą i dzielniejszą. Nie udało się również uzyskać stabilizacji szczególnie zasłużonego dla Zakładu laboranta Nuckowskiego.

Na wykłady dla roku I uczęszczało około 100 do 120 słuchaczy z niesłabnącą do końca roku pilnością. Na wykładach dla roku drugiego frekwencja wynosiła z początku około 60 słuchaczy, w miesiącu maju frekwencja zaczęła opadać tak, że w połowie czerwca wykłady musiały ustać: pozostaje to w związku z egzaminami do rocznymi z anatomji i histologii i powtarza się co roku, od czasu wprowadzenia nowego systemu.

Na ćwiczenia uczęszczało: z roku II, w trymestrze pierwszym i drugim 144 słuchaczy, z roku I, w trymestrze drugim i trzecim 137 słuchaczy. Pilność nie pozostawiała nic do życzenia.

Dochody: z dotacji zwyczajnej: 5800 zł. Z taks laboratoryjnych: około 3000 zł.

Dochody Zakładu wynosiły około $\frac{1}{4}$ tego, co otrzymują podobne, skromnie uposażone zakłady n. p. w Niemczech.

Wszystkie te dochody rozliczono przez kwesturę. Służyły one do opędzenia najniezbędniejszych wydatków laboratoryjnych, t. j. zakupu chemikaliów, szkła, utrzymywania porządku, konserwacji inwentarza, prenumeraty części czasopism. O pokryciu z nich kosztów pracy naukowej albo nabywaniu nowych przyrządów mowy być nie mogło. W roku 1926/27 nie ściągano jednak ze studentów kosztów zużytych chemikaliów.

Koszty prac naukowych pokrywano z dotacji, udzielonej kierownikowi Instytutu przez fundację im. Elli Sachs Ploetz w Nowym Yorku w kwocie 500 dolarów, na cele kontynuowania prac naukowych.

W październiku r. 1926 otrzymał kierownik dar od p. F. Schuetz'a a mianowicie wagę analityczną najprzedniejszego rodzaju, ciężarki i cały szereg innych przedmiotów. Kierownik oddał te przedmioty Zakładowi.

Większych nabytków z dotacji nie zakupiono.

Prace naukowe: I. Ogłoszone drukiem w roku akad. 1926/27:

1. A. Klisiecki: „Über einen regelmaessigen Unterschied in der Zusammensetzung des maennlichen und weiblichen Menschenblutes“. Biochem. Zeitschr. T. 176. 490—500.
2. A. Gruca i W. Jankowska: „Experimenteller Beitrag zur Pepsin und sog. Antipepsinfrage“. Zeitschr. f. d. ges. exper. Med. 53, 692—706.
3. H. Hilarowicz: „Ueber das Wesen der Botelhoschen Reaction“. Z. f. d. ges. exper. Med. 53. 121—137.
4. Parnas I. K.: „Existe-t'il des sels amoniacaux dans le sang circulant“. Bull. de la Soc. de Chimie biolog. IX. 76—90.
5. Heller J. i Meisels E.: „Untersuchungen ueber die Metamorphose der Insecten VI Roentgenographische Untersuchungen“. Biol. Zentr. Bl. 47. 257—264, (8 ryc.).

6. Klisiecki A. Mozołowski W. i Taubenhau M.: „Ueber den Ammoniakgehalt und die Ammoniakbildung im Blute VII. Die Ammoniakbildung im physiologisch stagnierenden Blute“. Biochem. Z. 181. 80—84.
7. Mozołowski W. i Taubenhau M.: „Ueber den Ammoniakgehalt und die Ammoniakbildung im Blute VIII. Haengt die Ammoniakbildung im Blute mit Cyanaten zusammen?“ Biochem. Z. 181. 85—95.
8. H. Hilarowicz i Wl. Mozołowski: „Zur Antipepsinfrage“. Zentr. Bl. f. Chirurgie. 1926. 2649—2651.
9. Mozołowski W.: „O stężeniu jonów wodorowych“. Przyroda i Technika. 1926. 353—357, 411—417.
10. Parnas J. K. i Mozołowski Wl.: „Ueber den Ammoniakgehalt und die Ammoniakbildung im Muskel“. Biochem. Z. 184. 399—441.
11. — „Ueber die Ammoniakbildung im Muskel“. Kl. Woch. 6. Nr. 21.
12. Dadlez J. i Laskownicki K.: „Sulle prove della funzione renale con iniezioni di cloruro di calcio“. Terapia contemp. Anno II fasc II.
13. Hilarowicz H. i Jankowska-Hilarowiczowa W.: „Ueber das Wesen und den Werth der diagnostischen Krebsreaction nach Roffo“. Zentr. Bl. f. Chirurgie. 1927. 1494—1498.
14. Parnas I. K.: „On Ammonia in Blood“. Skandinav. Arch. f. Physiologie.

II. Oddano do druku: (z tych nr. 1, 2, 3, 5, 6 ukazały się z początkiem r. ak. 1927/28).

1. Meisels und Heller: „Roentgenographische Untersuchungen ueber die Metamorphose der Insecten“. Fort. d. Röntgenstrahlenkunde. 36. 104—108 (8 ryc.).
2. Parnas, Mozołowski und Lewiński: „Ueber den Zusammenhang der Ammoniakbildung mit der Muskelarbeit“. Kl. Woch. 6, 1710.
3. Parnas, Mozołowski und Lewiński: „Ueber den Ammoniakgehalt und Ammoniakbildung im Blute“. IX Mitteilung. Biochem. Z. 189. (15).
4. J. Heller: „Badania nad metamorfozą owadów“. Arch. Tow. naukowego Lwow. (rękopis 80 str., 59 tabl., 9 ryc.).
5. J. K. Parnas: „O kwasicy“. Referat programowy Zjazdu Internistów Polskich w Poznaniu. 1927. Pol. Arch. Med. Wewn. V str. 397—487.
6. Hilarowicz H.: „O istocie chemicznej i wartości klinicznej niektórych odczynów rozpoznawczych przy raku“. Med. Doświadczalna i Społ. VII z. $\frac{3}{4}$, str. 1—50.

Publikacje naukowe wydrukowane w tym roku zajmują w sumie stron 308.

Odkrycie w styczniu br. w naszym Instytucie przemiany azotowej mięśni skupiło prawie wszystkie badania Zakładu. Każdy dzień niemal przynosił wyniki nowe i ważne, często zupełnie nieoczekiwane. Do prac nad tym przedmiotem przyłączył się z końcem

kwietnia r. b. Dr. Wacław Lewiński, asystent Zakładu Medycyny sądowej w Wilnie, pracujący w naszym Zakładzie za urlopem. Prace nad przenianą azotową mięśnia kontynuuje się, zajmą one Zakład jeszcze zapewne przez lata.

Pna C. Winikówna zakończyła pracę nad metodami oznaczania cukru we krwi. Praca ta służyła jako dysertacja do doktoratu z chemii.

Dr. Zygmunt Motylewski pracował nad tematami własnymi z chemii organicznej.

Asystent Dr. Heller kontynuował swoje badania nad metamorfozą owadów: pomagał mu w tem student medycyny A. Ghelb.

Dr. H. Hilarowicz i Dr. Wanda Jankowska-Hilarowiczowa pracowali nad odczynami rakowymi, głównie odczynem Roffo.

Kierownik Zakładu przedstawił 6 prac na posiedzeniach Towarzystwa Naukowego we Lwowie; wygłosił komunikat i przedstawił demonstracje na XII Zjeździe Fizjologów w Stockholmie (sierpień 1926). Wygłosił odczyt (14 marca 1927) na zaproszenie Biologische Gesellschaft we Wiedniu.

Praca naukowa była zatem, pomimo najdalej posuniętych ograniczeń materialnych, ożywiona i doprowadziła do wyników poważnych.

Goście zagraniczni: Prof. Victor Henri, profesor chemii fizycznej Uniwersytetu w Zurychu; Prof. Pierre Thomas, z Institut Pasteur, obecnie profesor Biochemii w Cluj, Rumunia.

5. Instytut farmakologii doświadczalnej.

Kierownik: Prof. nadzw. Dr. Włodzimierz Koskowski.

Personal pomocniczy: Asystenci st.: Dr. Franciszek Kmietowicz, Dr. Michał Gedroyć; demonstratorowie: stud. med. Piotr Kubikowski i Tadeusz Ceypek. — 1 mechanik, 2 woźnych.

Dochody zakładu: Dotacje zł. 3.864.50

taksy laboratoryjne zł. 1.725.60

Razem zł. 5.590.10

Ponadto dar z fundacji Rockefellera 1.500 dolarów.

Nowe nabytki inwentarza: Zakupiono kilka kimografów, mikroskop Zeissa, wirówkę na 8.000 obrotów, aparaty do mierzenia drobnych różnic ciepłoty, aparaty Van Slyke'a, Haldane'a, Krogh'a, Njegotina.

Biblioteka pomnożyła się o 40 nowych dzieł, w tem roczniki 19-tu czasopism naukowych.

Prace naukowe: I. Ogłoszone drukiem:

1. W. Koskowski and P. Stradin: „The effects produced on the secretion of the succus entericus by liver injury and pancreatectomy“. Jour. of Pharmacol. and exper. Therap. XXVIII. 2. 1926.

2. W. Koskowski: „L'Histamine et la sécrétion des sucs digestifs“. C. R. Soc. biol. XCV. p. 509.
3. J. Kędzierski: „Influence des corps parasympathicomimétiques sur le taux du sucre dans le sang“. C. R. Soc. biol. XCV. p. 897.
4. T. Ceypek et P. Kubikowski: „Action de certains corps parasympathicomimétiques sur la motilité de l'intestin grêle chez le chien“. C. R. Soc. biol. XIV. p. 895.
5. W. Koskowski i A. Zakrzewski: „Badania nad zachowaniem się białych ciałek krwi w czasie wstrząsu hemoklasycznego i peptonowego“. P. G. L. 1926, Nr. 40.
To samo po francuzku. C. R. Soc. biol. XCVI. p. 56.
6. J. Dadlez i W. Koskowski: „Z badań nad gorączką pochodzenia obwodowego“ (wspólnie z Zakł. chemii lek.). P. G. L. 1926, Nr. 38.
7. — „Rola węglowodanów w gorączce pochodzenia obwodowego“ (j. w.). P. G. L. 1927, Nr. 3.
To samo po francusku. C. R. Soc. biol. XCVI. p. 575.
7. F. Kmietowicz: „Les bains secs de gaz carbonique“. C. R. Soc. biol. XCVI. p. 565.
9. Wł. Elmer i J. Kędzierski: „Przypadek chromania przystankowego w przebiegu cukrzycy w świetle nowszych badań“ (wspólnie z Oddz. W. I. szpit.). P. G. L. 1927, Nr. 6 i 7.
10. A. Garbień i K. Piotrowski: „O toksyczności tutokainy“ (wspólnie z kliniką położ. ginek.). P. G. L. 1927, Nr. 1.
11. Dr. A. Dobrzański: „Badanie doświadczalne nad wchłanianiem w drogach oddechowych kokainy, nowokainy, psikainy, alypiny, tutokainy i synkainy“ (wspólnie z kliniką oto-laryngologiczną). Pol. Przegląd oto-laryngologiczny IV. 1927, zesz. 1.
12. Prof. Dr. W. Koskowski: „Rozwój farmakologii doświadczalnej i nauk pokrewnych w Stanach Zjednoczonych“. Wiad. farm. 1927, Nr. 8, 9, 10.
13. J. Bajsarowicz: „Homeopatja“. Wiad. farm. 1927, Nr. 17, 18, 19, 20.
Zakres badań odnosi się głównie do fizjologii i farmakologii przewodu pokarmowego i gorączki obwodowej.

II. Prace odesłane do druku:

1. W. Koskowski: „Les excitants physiologiques de la sécrétion gastrique et intestinale“. C. R. Soc. de Biol.
2. P. Kubikowski: „Influence de certains corps parasympathicomimétiques sur la sécrétion du suc intestinal et ses propriétés“. C. R. Soc. de Biol.
3. M. von Gedroyć: „Ueber die vergleichende Untersuchungen der Gifte des zentralen Nervensystems“.

6. Instytut farmakognozi.

Nieczynny, zarządza nim prof. dr. Włodzimierz Koskowski.

7. Instytut biologii ogólnej.

Kierownik: Prof. Dr. Rudolf Weigl.

Personal pomocniczy: Asystentka st.: Dr. Karolina Reiso wa, inż. Wanda Kulikowska; demonstratorka: Marja Kolberowa laborantka: Tekla Załuska; laborant: Michał Martynowicz. — 1 woźny.

Prace samodzielne wykonywało 5-ciu studentów.

<i>Dochody zakładu:</i> Dotacje	zł. 2.945.60
taksy laboratoryjne	zł. 1.364.12
Razem	zł. 4.309.72

Do biblioteki nabyto jedno dzieło. Z braku funduszy żadnych czasopism nie prenumerowano.

Prace naukowe: I. Ogłoszone drukiem:

1. Prof. Weigl: „O istocie i postaci zarazka duru osutkowego“. Med. doświad. 1927. VII. 1—2.
2. Dr. K. Reiso wa: „La metamorphose des greffes de la peau larvaire sur les Salamandres adultes“. Ctes rend. Soc. de Biol. 1926. XCIV. p. 352.
3. — „La metamorphose des greffes de peau d'Axolotle sur les Salamandres adultes“. Ibid. 1926. XCIV. p. 352.
4. — „La Metamorphose des greffes de la peau d'Axolotle sur les Amblystomes“. Ibid. 1926. XCV. p. 903.
5. — „Eine praktische Methode der Photographie lebender Amphibien“. Z. f. wiss. Mikr. u. mikr. Technik 1926, Bd. 43, p. 384—389.
6. Róża Bockówna: „Sur le comportement des greffes de la peau sur les Salamandres adultes“. Ctes R. Soc. de Biol. 1926, CXV. p. 900.
7. Opacki: Le développement de la peau larvaire des Amphibiens dans différents milieux“. C. S. Soc. de Biol. 1926, CXV. p. 900.

II. Oddano do druku:

1. Opacki: „O zachowaniu się skóry larwalnej płazów w różnych środowiskach. Rozprawy biologiczne medycyny weterynaryjnej.

8. Instytut patologii ogólnej i doświadczalnej.

Kierownik: Prof. Dr. Marjan Franke.

Personal pomocniczy: Asystenci st.: Dr. Stanisław Hornung, Dr. Ludwik Ptaszek; demonstratorowie: st. med. Adam Borysiewicz, Władysław Szuszkiewicz; asystent wolontariusz: Dr. W. Fuchs Dybowski. — 2 funkcjonariuszów niższych.

Na wykłady uczęszczało 120 studentów. W ćwiczeniach brało udział 68—70.

<i>Dochody zakładu:</i> Dotacje	zł. 3.760.50
taksy laboratoryjne	zł. 1.232.—
Razem	zł. 4.992.50

Dochody powyższe zużyto prawie w całości na zakupno i żywność zwierząt, chemikaliów laboratoryjnych, prenumeratę czaso-

pism i pokryto z nich najkonieczniejsze potrzeby, połączone z pracą dydaktyczną dla studentów i pracą naukową kierownika i asystenta zakładu.

Inwentarz powiększył się o wykonany we własnym zarządzie aparat do wymiany gazów u zwierząt. Ponadto nabyto wiertarkę do metali i barometr rtęciowy precyzyjny.

Do biblioteki oprócz roczników 17-tu czasopism nabyto 1 dzieło.

Prace naukowe: Ogłoszone drukiem:

1. M. Franke: „Leczenie przewlekłych schorzeń serca“. P. G. lek. 1924/45. p. 841.
2. — „Gruźlica a wewnętrzne wydzielanie“. Dzieło zbiorowe p. t. Gruźlica — Warszawa 1927 nakł. Związku gruźliczego Ogólno polskiego.
3. Dr. L. Ptaszek: „Zachowanie się zapasu zasad i ciał aromatycznych we krwi i w płynie mózgo-rdzeniowym u beznerkowych“. P. G. L. 1927/12. To samo po francusku. C. R. Soc. d. Biol. XCVI.
4. Dr. W. Fuchs-Dybowski i Ad. Borysiewicz: „Obozy letnie przysposobienia wojskowego w świetle badań lekarskich“. Wych. Fizyczne VII/3.
5. Dr. W. Fuchs-Dybowski: „Doświadczenia oddechowe w czasie chodu zwykłego oraz chodu i biegu narciarskiego“. Wych. Fizyczne VIII/7—8.

9. Instytut anatomii patologicznej.

Kierownik: Prof. Dr. Witold Nowicki.

Personal pomocniczy: Adjunkt: Dr. Helena Schusterówna; asystent st.: Dr. Jerzy Szymonowicz; asystent kontraktowy: Dr. Janusz Peter; demonstrator: st. med. Jan Sosin; rysownicza: Marja Dobrzańska; laborantki: Marja Stankiewiczówna i Zofja Godzielińska. — 4 funkcjonariuszów niższych.

Na wykłady uczęszczało około 180 studentów.

Na ćwiczenia histolog-patolog. 120 osób, na ćwicz. sekcyjne 248. Na wykłady uczęszczali studenci pilnie w trym. I—II, natomiast bardzo opieszale w trym. III z powodu obowiązkowych egzaminów rocznych. Na ćwiczenia uczęszczał rok III i r. V bardzo pilnie.

<i>Dochody zakładu:</i> Dotacje	zł. 7.325.—
taksy laboratoryjne	zł. 3.164.15
Razem	zł. 10.489.15

Inwentarz zakładu powiększył się o 6 gablot muzealnych z miękiego drzewa, kilka małowartościowych mebli, liczne tablice barwne do wykładu w oprawie ramowej.

Biblioteka zakładu liczy 1.382 tomów książek, nadto kilka tysięcy odbitek i broszur.

Dział demonstracyjny i projekcyjny liczy około 400 tablic barwnych, oprawnych w ramy drewniane oraz około 2.000 rysunków, nalepionych na kartonach do projekcji.

Nowych dzieł przybyło 7. Czasopism prenumerowano 19.

W roku 1927 wykonano sekcję 1.053, w tem 401 osób, zmarłych z powodu ostrych chorób zakaźnych i nowotworów. Badań diagnostycznych dla Klinik i Oddziałów szpitalnych wykonano 1.056; nadto liczne badania histologiczne materiału sekcyjnego.

Czynność zakładu jest zasadniczo dwójaka, ze względu na to, że zakład ten jest równocześnie prosektorjum Państwowego Szpitala powszechnego, czynnem bez przerwy przez cały rok. Dlatego też zakres czynności zakładu nie ogranicza się jedynie do pracy naukowej i dydaktycznej. W zakładzie pracowało ochotników przez cały rok sprawozdawczy pięciu, przeważnie asystenci Uniwersytetu i lekarze szpitala. Prócz tego, często zgłaszali się do zakładu lekarze, pracujący naukowo, z prośbą o pomoc i wskazówki w przeprowadzeniu pracy naukowej, przez nich wykonywanej, a ogłoszonej pod firmą Klinik lub Oddziałów szpitalnych. Personal zakładowy zawsze z całą chęcią szedł im z pomocą i radą.

W roku sprawozdawczym zakład brał udział w I. Polskiej Wystawie przeciwgruźliczej, wystawiając liczne eksponaty, niemniej służył eksponatami anatomicznymi innym instytutom.

Kierownik zakładu wygłosił w roku sprawozdawczym główne referaty na II. Ogólnym Zjeździe przeciwgruźliczym i na I. Ogólnym Zjeździe lekarzy słowiańskich w Warszawie.

Polska Akademia Umiejętności w Krakowie powołała kierownika zakładu do komitetu fundacji Pawła Tyszkowskiego. Z końcem roku sprawozdawczego otrzymał zakład większą dotację z tejże Akademii z fundacji p. Tyszkowskiego, przeznaczoną na badanie naukowe nad rakiem.

Personal zakładowy, jak w latach poprzednich, pracował nie tylko w zakresie obowiązków czysto służbowych, lecz także na polu naukowym, ogłaszając swój dorobek w „Pracach Zakładów anatomji patologicznej Uniwersytetów Polskich”, piśmie utrzymywanem i wydawanem kosztem tychże zakładów, i także w pismach zagranicznych.

Prace naukowe: I. Ogłoszone drukiem:

1. Prof. Dr. Nowicki: „Konstytucja w gruźlicy”. Gruźlica 1926/6.
2. — „Twardziel pod względem anatomicznym”. P. G. L. 1927/28, 29.
3. Dr. Grabowski: „Angioma sarcomatodes systemisatum”. Prace anat. patol. Zakładów Un. pol. II. Z. 1. 1927.
4. Dr. Meisels i Dr. Schusterówna: „Wpływ promieni Roentgena na przeszczepialność nowotworów mysich”. Prace Zakł. anat. patol. Uniw. pol. II. Z. 1. 1927.
5. Dr. Schusterówna: „O zachowaniu się tchawicy u osobników z wolami gruczołu tarczowego”. Prace Zakł. anat. patol. Uniw. pol. II. Z. 1. 1927.
6. — „Über angeborene Gallengangatresie”. Frankf. Z. f. Path. Bd. 83, 1926.

7. Dr. Janusz: Zmiany anatomiczno-patologiczne, wywołane glistami w świetle nowoczesnych badań eksperymentalnych oraz spostrzeżanego materiału własnego”. P. Gaz. L. 1927.

II. Prace oddane do druku:

1. Dr. Schusterówna: „Meningitis cystica”. Prace Zakł. anat. patol. Uniw. pol. II. Z. 2.
2. Dr. Janusz: „Periarteriitis nodosa”. Prace Zakł. anat. patol. Uniw. pol. II. Z. 2.
3. Dr. Szymonowicz i Dr. Frisch: „Zakrzep żyły śledzionowej i bramnej w chorobie Banti”. Pol. Gaz. lek. 1927.
4. Prof. Dr. Nowicki: „Anatomja patologiczna”. Tom I. nakł. Gubrynowicza i Wyd. Spółki lek. 1927.
5. Dr. Szymonowicz: „Cor biloculare. Trunculus arteriosus communis persistens”. Prace Zakł. anat. patol. Uniw. pol. II. Z. 2.
6. — „Sarcoma polymorphogigantocellulare vesicae felleae”. Prace Zakł. anat. patol. Uniw. Pol. II. Z. 2.

10. Instytut medycyny sądowej.

Kierownik: Prof. Dr. Włodzimierz Sieradzki.

Personal pomocniczy: Asystenci st.: Dr. Jadwiga Szulisiawska, Dr. Karol Piro, Dr. Józef Dadlez. — 2 funkcjonariuszów niższych.

Na wykłady uczęszczało 150 studentów w każdym trymestrze. W ćwiczeniach obowiązkowych w III trym. brało udział 126. W nadobowiązkowych w I—II trym. po kilkunastu. Frekwencja na wykładach słaba, na ćwiczeniach obowiązkowych należyta.

Dochody zakładu: Dotacje	zł. 2.364-25
Taksy laboratoryjne	zł. 964-12
Razem	zł. 3.328-37

Nabytki inwentarza: Spektroskop siatkowy Zeissa.

Przybyło do biblioteki: 5 dzieł oprócz roczników 5-u czasopism naukowych.

W instytucie wykonano sekcję zwłok sądowo-lekarskich i policyjnych 318, specjalnych badań na wezwanie sądowe 15.

St. asystent Dr. Józef Dadlez otrzymawszy na rok akademicki 1926/27 urlop płatny, a nadto stypendjum Rządu francuskiego bawił przez ten rok w Paryżu, pracując tamże w zakresie chemji toksykologicznej.

Prof. Sieradzki opracował na Radę Wydziałową kilkanaście spraw sądowych, przesłanych przez sądy do orzeczenia Wydziału lekarskiego.

Prace naukowe: I. Ogłoszone drukiem:

1. Dr. Szulisiawska i Dr. Tobiczki: „Ueber Refraktometrie i. d. Diagnostik d. Ertrinkungstodes”. D. Z. f. gerichtl. Med.

II. Oddane do druku:

1. Prof. Sieradzki: „L'Institut médico-legal de l'Université de Lwów”.
Wydawnictwo fundacji Rockefellera.

II. Zakład higieny.

Kierownik: Prof. Dr. Zdzisław Steusing.

Personal pomocniczy: Asystenci st.: Dr. Wanda Rypuszyńska, Dr. Roman Epler, Dr. Zofja Lachowiczówna; laborantka: Elżbieta Schusterówna. — 2 woźnych.

Dochody zakładu: Dotacje zł. 2.764.25

taksy laboratoryjne zł. 1.642.17

Razem zł. 4.406.42

Dochody z innych źródeł: opłaty pobierane za prywatne badania wynoszą rocznie około 6.000 zł.

Na wykłady uczęszczało przeciętnie 50 studentów. W ćwiczeniach brało udział 120 studentów med. oraz 25 przyrodników, podzielonych na grupy po 27 osób.

Inwentarz Zakładu: Dział I-szy obejmujący łącznie książki i przyrządy wzrósł do Lp.: 879. Dział II-gi obejmujący meble do Lp.: 169.

Prace laboratoryjne:

Wykonano badań bakterjologicznych 1.731

„ „ serologicznych 4.254

„ „ chemicznych 330

Razem 6.315

12. I-sza klinika chorób wewnętrznych.

Jako zakład osobny nie istnieje, wykłady odbywają się w II. klinice, prowadzone przez doc. Dra Jana Greka (4 godz. tygodn. przy pomocy asystenta).

Na klinikę propedeutyczną zapisanych było 91 studentów.

Dotację w wysokości 1.417 zł. odbiera opiekujący się kliniką prof. Rencki i prowadzi z wydatków osobne rachunki. Nabytki zapisywane są w osobnym inwentarzu.

Praktyka szpitalna odbywa się w Szpitalu powszechnym, a kieruje nią doc. Dr. Wincenty Czernecki.

Lekarze pomocniczy oddziału mają przydzielone sale chorych a pracując bezpłatnie w szpitalu i będąc przeciążeni pracą (2.576 chorych w jednym roku) nie są obowiązani do pomocy przy wspomnianych ćwiczeniach. Z tego powodu, nie mogąc wymagać od nich pracy nadprogramowej bezpłatnej, kierownik praktyki szpitalnej

Dr. Czernecki zmuszony był zakontraktować ich prywatnie za opłatą, wynoszącą 300 zł. na III trymestry, którą to kwotę pokrywa z własnych funduszków.

13. II Klinika chorób wewnętrznych.

Kierownik: Prof. Dr. Roman Rencki.

Personal pomocniczy: Adjunkt: Doc. Dr. Jan Grek; starsi asyst.: Doc. Dr. Henryk Sochański, Dr. Emil Stefek, Dr. Julian Tumidajski, Dr. Kazimierz Tyszką, Dr. Stanisław Mossor, Dr. Jan Jankowski, Dr. Zofja Czeżowska. Młodszy asyst: Dr. Jerzy Goertz. — 1 mechanik, 1 woźny.

Na wykłady w I i II trym. uczęszczało 335 studentów, w trym. III — 311.

Dotacja Ministerstwa W. R. i O. P. wynosiła 1.320 zł.

Przybytki inwentarza: Elektrokardiograf firmy Boultite w Paryżu.

Do Biblioteki nabyto 2 dzieła, oraz abonowano 22 czasopism.

Liczba łóżek w klinice wynosi 114.

Liczba chorych, leczonych w roku ubiegłym:

1. stałych 730

2. ambulatorjum 5.362

3. przychodnia przeciwgruźlicza . 1.669

4. opieka zdrowotna 1.870

5. ambul. Röntg. (dagnost.) 3.196

„ „ (terapia) 529

Razem 13.356 chorych w ambulat.

Zamknięcie rachunków następuje z końcem roku; za rok 1926 zostały przedłożone Rektorowi.

Prace naukowe: Ogłoszone drukiem:

1. Prof. Dr. R. Rencki: „O leczeniu gruźlicy płuc przetworami złota“ Pol. Gaz. lek. 1926/46.
2. Doc. Dr. H. Sochański: „Zaburzenia w tworzeniu oraz wydalaniu żółci i łączność ich z układem nerwowym“ I. cz.: „Wątroba a układ nerwowy“ Pol. Gaz. lek. 1926/46.
3. — „Zboczenia w czynnościach wątroby związanych z węglowodanową przemianą materji i zależność ich od układu nerwowego“ II. cz.: „Wątroba a układ nerwowy“ Pol. Gaz. lek. 1927/5.
4. — „Patologiczna gospodarka tłuszczowa ustroju, jej stosunek do wątroby i układu nerwowego“ III. cz.: „Wątroba a układ nerwowy“ Pol. Gaz. lek. 1927/18.
5. — „Wątroba i układ nerwowy a patologia przemiany białkowej, purynowej, gospodarki wodnej ustroju i funkcji wdzienicznych“ IV. cz.: „Wątroba a układ nerwowy“ Pol. Gaz. lek. 1927/21, 22.
6. — „O współczesnych sposobach leczenia otyłości“. Praktyka lek. I./1.

7. Dr. Z. Czeżowska i Dr. J. Goertz: „Sythalina w leczeniu cukrzyce”. Pol. Gaz. lek. 1927/12.
 8. Dr. K. Tyszką: „O diurezie i środkach moczopędowych” Pol. Gaz. lek. 1927/20.
 9. — „O lewatywach odżywczych”, Praktyka lek. I./5.
 10. Dr. Z. Tomanek: „O hipertoni” Pol. Gaz. lek. 1927/19.
 11. Dr. A. Falkiewicz: „O digifolinie „Ciba”. Pol. Gaz. lek. 1927/14.
 W rękopisach kilkanaście prac przeznaczonych na najbliższy Zjazd internistów polskich.

14. I Klinika chirurgiczna.

Jako osobny zakład nie istnieje. Materiału chorych dostarcza Szpital Powszechny. Wykłady zlecone prowadzi Prof. Dr. Tadeusz Ostrowski.

Dotacja zwyczajna wynosi 745 zł., Zarządza nią Prof. Ostrowski w porozumieniu z Prof. Schrammem.

15. II Klinika chirurgiczna.

Kierownik: Prof. Dr. Hilary Schramm.

Personal pomocniczy: Asystenci starsi: Dr. Stanisław Laskownicki, Dr. Henryk Hilarowicz, Dr. Adam Gruca, Dr. Władysław Dobrzański, Dr. Alfred Janik, Dr. Józef Garbień; asystenci młodszy: Dr. Maks Schütz, Dr. Irena Czernicka. — 1 laborant.

Ilość studentów wpisanych 380; przeciętna frekwencja na wykładach, kursie operacyjnym na zwłokach i na kursie zakładania opasek około 140. Pilność studentów bardzo mierna.

Dochody kliniki: Dotacje zwycz. i nadzw.	zł. 3.265
taksy pracowni Roentgenow.	zł. 4.790
taksy ambulatoryjne	zł. 6.000
Razem	zł. 14.055

Kwota ta nie wystarcza na pokrycie wydatków ambulatorjum, mianowicie materiałów opatrunkowych, przyrządów i narzędzi zużytych w ambulatorjach.

Nabytki inwentarza: Aparat do trepanacji de Martela, motopompa ssąca, wirówka elektryczna.

Do biblioteki nabyto 7 dzieł w 10 tomach; czasopism abonowano 13.

Prace kliniczne:

Ilość chorych przyjętych na klinice: mężczyzn	372
kobiet	338
Razem	710

Ilość dni leczenia 11.171. — Ilość wykonanych zabiegów 684.

Ważniejsze zabiegi:

Laparatomje	225	Z przeniesienia	260
Resectio ileoceci	5	Amputatio mammae	30
Appendectomia	84	Laminectomia	2
Gastroenterotomia	7	Zabiegi na narządach moczowo-płciowych	25
Res. ventr. et pylori	38	Resek. stawów: kolanowego	14
Resectio sigmoidei	5	łokciowego	4
Splenectomia	4	Artroplastyki	6
Cholecystectomy	31	Inne zabiegi kostne	86
Inne laparatomje	51	Szwy kostne	9
Razem	225	Tendoplastyki	9
Resectio recti	5	Amputacji kończyn	8
Trepanatio	3	Plastyki	16
Exstirpatio laryngis	3	Inne zabiegi	215
Strumectomy	24	Razem	684
Do przeniesienia	260		

Ilość chorych leczonych w ambulatorjum: 3.473

mężczyzn 1.688

kobiet 1.785

Ilość wykonanych zabiegów w ambulatorjum: 2.114

u mężczyzn 985

u kobiet 1.129

Prace naukowe: I. Ogłoszono drukiem:

1. Dr. S. Laskownicki: „W sprawie leczenia brodawczaków cewki i pęcherza moczowego zapomocą elektrokoagulacji”. Pol. Gaz. lek. 1926/43.
2. — „Sulle prove della funzione renale con iniezioni intravenose di clorure di calcio”. Terap. contempor. II/9 1926.
3. — „Anesthésie epidurale et anesthésie sacrolombaire en Urologie” Journ. d'Urol. XXIII/5 1926.
4. — „W sprawie chromocystoskopii”. Pol. Gaz. lek. VI/2 1927.
5. — „O badaniu przedoperacyjnym nerek” Pol. Gaz. lek. 1927/11 i 19.
6. Dr. H. Hilarowicz: „Über das Wesen der Botelhoschen Reaction”. Z. f. exp. Path. u. Ther. 1926 LIII/1 i 2.
7. — „Zur Frage der Lokalanästhesie bei den Magenoperationen”. Zbl. f. Chir. 1927/19.
8. — „O istocie chemicznej i wartości klinicznej niektórych serologicznych odczynów rozpoznanych przy raku”. Med. społ. i dośw. 1927/7.
9. — „Ueber das Wesen und den Werth der diagnostischen Krebsreaktion nach Roffo” (wspólnie z Dr. Jankowską — Hilarowicz). Zbl. f. Chir. 1927/24.
10. — „O niepowodzeniach i niebezpieczeństwach przy niektórych sposobach znieczulania miejscowego”. Praktyka lekarska 1927.
11. — „Zur klinischen Bedeutung des akcessorischen Pankreas des Magens und zur Frage der Entstehung der d. sog. Brunerschen Adenome”. Zbl. f. Chir. 1927/26.

12. Dr. A. Gruca: „O skostnieniach pozaszkieletowych“. Pol. Przegl. Chir. V/1926.
13. — „Z Klinik zagranicznych wrażenia i uwagi“ — ibidem.
14. — „O leczeniu żyłaków sposobem Sicarda i Linsera“. Pol. Gaz. lek. 1926/52.
15. — „Eine Modifikation der Wolffschen Extensionsklammer nach Prof. Schramm“. Zbl. f. Chir. 1921/26.
16. — „Nagrzewacz elektryczny Biera“. Praktyka lekarska 1927.
17. — „Technika leczenia żyłaków wstrzykiwaniami dożylnymi“ — ibidem.
18. — „Zur plastischen Deckung grosser Defekte nach Mammaamputationen“. Zbl. f. Chir. 1927/21.
19. Dr. W. Dobrzaniecki: „Ueber seltenere Milzkrankheiten und postoperative Komplikationen nach Splenektomie“. Zbl. f. Chir. 1926/31.
20. — „Ein Beitrag zur Pathologie und Chirurgie des Epipharynx“ — ibidem 1926/46.
21. — „Une modification de l'opération plastique des oreilles écartées“. Paris Chirurgical 1926/5.
22. — „Postępowanie przy leczeniu czyraków a w szczególności czyraków twarzy“. Praktyka lekarska 1927.
23. Dr. A. Janik: „Hydrocele muliebris“. Pol. Gaz. Lek. 1927.
24. — „Dwa przypadki ciekawych przepuklin“ — ibidem.
25. — „Ostra niedrożność w świetle prac lat ostatnich“. Pol. Przegl. Chir. 1926.

II. Odesłano do druku:

1. Dr. W. Dobrzaniecki: „Ueber das s. g. Aktinomycom der Wange“. Zbl. f. Chir.
2. — „Z rzadszych schorzeń jamy nosowej jakoteż sposobu leczenia tychże“. Pol. Przegl. Chir.
3. — „O tzw. aktinomycoma policzka“. Pol. Przegl. Chir.
4. Dr. A. Janik: „The Tumors of tendon sheaths“. Annals of Surgery.
5. — „O częściowym i całkowitem usunięciu łopatki z utrzymaniem względnie równoczesnym wyluszczeniem ramienia“. Pol. Przegl. Chir.

16. Klinika dermatologiczna.

Kierownik: Prof. Dr. Jan Lenartowicz.

Personal pomocniczy: Adjunkt: Dr. Mieczysław Andruszewski; asystenci starsi: Dr. Stanisław Ostrowski, Dr. Stefan Kwiatkowski, Dr. Klemens Kauczyński; asystenci młodszy: Dr. Tadeusz Chorażak, Dr. Karol Zisch; demonstrator: Marjan Jechorek. — 1 laborant.

Na wykłady zapisanych było studentów 136. W III trymestrze frekwencja była słabą z powodu kolizji z egzaminami rocznymi.

<i>Dochody kliniki:</i> Dotacje	zł. 1.430.—
Taksy ambulatoryjne	zł. 4.008.58
Razem	zł. 5.438.58

Przybytki inwentarza: Aparat do diatermji, 46 szafek nocnych, aparat do mierzenia ciśnienia krwi.

Przybytki biblioteki: Nabyto 4 dzieła, oraz prenumerowano 6 czasopism.

Prace kliniczne: Ilość łóżek klinicznych 96, chorych w ambulatorjum 2618.

Prace naukowe: Ogłoszone drukiem:

1. Dr. Klemens Kauczyński: „Jak leczyć łupież łojotokowy uwłosionej głowy“. (Pol. Gaz. Lek. rok 1927, Praktyka Nr. 2).
2. — „Przypadek ostrej rzeżączki u 2½ letniego chłopca“. (Pol. Gaz. Lek. rok 1927).
3. Dr. Stefan Kwiatkowski: „Odczyn formalinowy w surowicy krwi kiłowych“. (Med. dośw. i społ. 1927).
4. Prof. Dr. Jan Lenartowicz: „O wczesnem rozpoznawaniu zakażenia kiłowego“. (Prakt. lek. 1926/2).
5. Dr. Stanisław Ostrowski: „Układ wegetacyjny a gruźlica skóry z uwzględnieniem odczynu tuberkulinowego“. (P. Gaz. Lek. 1926).
6. — „Przyczynę do znajomości niemiarowego gruczołka łojowego głowy uwłosionej“ (Przegl. dermatol. R. XXII).

17. Klinika okulistyczna.

Kierownik: Prof. Dr. Adam Bednarski.

Personal pomocniczy: Adjunkt: Doc. Dr. Wiktor Reis; asystenci starsi: Dr. Franciszek Naróg, Dr. Jerzy Grzędzielski, Dr. Kazimierz Budzanowski. — 1 laborant.

Na wykłady zapisanych było 252 studentów.

<i>Dochody kliniki:</i> Dotacje	zł. 1.420.54
taksy laboratoryjne	zł. 50.—
Razem	zł. 1.470.54

Nabytki inwentarza: Oftalmodynamometr, Tonometr Schütza.

Do Biblioteki klinicznej prenumerowano 11 czasopism.

Praca kliniczna: Ilość łóżek 46, ilość dokonanych operacji 710, w tem operacji zaćm starczych 263.

W ambulatorjach ilość chorych 6.395.

Z poradni dla słuchaczy uniwersytetu korzystało 1.288 studentów.

W klinice odbywały się kursa przeciwjaglicze powołane do życia przez komitet do walki z jaglicą. Kursów takich odbyto 6. Udział w nich brali lekarze wojskowi, miejscy i szkolni.

Prace naukowe: Ogłoszone drukiem:

1. Prof. Dr. A. Bednarski: „O zagłębieniu fizjologicznem nerwu wzrokowego przy ametropji“. Pol. Gaz. lek. 1926/44.
2. — „Przypadek jaskry dziecięcej wyleczony bez operacji“. Pol. Gaz. lek. 1925/45.

3. — „Historja okularów w Polsce“. Arch. Hist. i Filozofji Med. C. VI/4. 1.
4. Doc. Dr. W. Reis: „Examen anatomo-pathologique d'un cas de rupture et de la plicature de la cornée“. Arch. d'Ophtalm. 1923/43.
5. — „Ein Beitrag zur Brillendarstellung in der Skulptur. Der Teufel mit Brille“. Arch. f. Augenheilk. 98/1927.
6. Dr. F. Naróg: „Experimental application of pepsine in eye diseases“. Americ. Journ. of Ophtalmology 1926/10.
7. — „Obraz wziernikowy dla oka przy skazie krwotocznej“. Klinika oczna 1926/2.
8. — „Przyczynę do patologji suchości spojówki i rogówki, zmierzchowej ślepoty i rozmięczenia rogówki“. Pol. Gaz. lek. 1926/51 i 52.
9. — „Leczenie zapalenia rzeżączkowego spojówki oka u dorosłych wstrzykiwaniami kumulatywnymi mleka“. Praktyka lek. 1927/1.
10. — „O leczeniu mechanicznem jaglicy prostej“. Prakt. lek. 1927/5.
11. — Dr. J. Grzędzielski: „O skiaskopji cylindrycznej (sposób Lindnera)“. Klinika oczna 1926.

18. Klinika położniczo-ginekologiczna.

Kierownik: Prof. Dr. Kazimierz Bocheński.

Personal pomocniczy: Asystenci starsi: Dr. Albin Garbień, Dr. Jerzy Krzyżanowski, Dr. Józef Lenczewski, Dr. Stanisław Liebhard, Dr. Karol Piotrowski, Dr. Kazimierz Wiślański — 2 położne, 16 praktykantów i hospitantów, 2 woźnych.

Liczba studentów zapisanych na wykłady: 250—300. W internacie kliniki stale pełniło dyżur 6 studentów, zmieniając się co tygodnia. Pilność uczniów naogół wzorowa, w trymestrze letnim obniżyła się z powodu kolizji z egzaminami rocznymi.

Przybytki inwentarza: nabyto lampę kwarcową, mikrotom, łóżeczko dla noworodków, łóżko operacyjne, 6 łóżek dla dyżurujących.

Dochody kliniki: Dotacje zł. 2.155.12

Taksy ambulatoryjne zł. 2.750.—

Razem zł. 4.905.12

Dochody zużyto zaledwie na częściowe pokrycie zapotrzebowań jak: książki, prenumerata czasopism, utrzymywanie ambulatorjum, wydatki kancelaryjne, administracyjne i t. d.

Długi kliniki wynoszą przeszło 6.000 zł.

Biblioteka kliniczna posiada 458 dzieł w 606 tomach, 493 tomów czasopism. Przybyło w roku sprawozdawczym 4 dzieła w 14 tomach i 72 tomy czasopism.

Prace kliniczne: ilość łóżek w klinice 91.

Leczono chorych położniczych 1.305

„ „ ginekologicznych 550

Razem 1.855

Liczba dni leczenia na oddziale położniczym . 15.407

„ „ „ „ ginekologicznym 10.147

Razem 25.554

W ambulatorjum leczono chorych (no rych) 2.309.

Pobrano w ambulatorjum z taks zł. 2.750.

Pielęgowanie oeseków i położnic: zorganizowano w Klinice od lat 4 na zasadzie nauki Pirqueta; wyniki uzyskane uważać należy wprost za świetne, o czym świadczyć może m. inn. okoliczność, że dzięki tej organizacji udaje się nam wychować i utrzymać przy życiu dzieci słabo rozwinięte i niedonoszone, które ważą niekiedy 1200grm. Bez tej pielęgnacji rzecz ta nie jest do pomyślenia. Prof. Pirquet w czasie zwiedzania kliniki w r. b. wyraził się o tej organizacji pielęgnowania z najwyższym uznaniem. Pielęgnacja ta możliwą jest tylko przy dostatecznej ilości odpowiednio wyszkolonej służby pielęgniarskiej. Niestety pod tym względem dają się odzuwać w Klinice dotkliwie braki z powodu skąpego wyposażenia, co sprawia, że akcji tej nie można rozwinąć w szerszych granicach. Dość wspomnieć, że część służby pielęgniarskiej opłaca kierownik z własnych funduszy.

Lepsze i hojniejsze wyposażenie kliniki jest gwałtownie potrzebne, bo tylko ono pozwoli rozwinąć należycie pracę w kierunku wyżej wymienionym, co ze względów nie tylko naukowych ale i społecznych jest rzeczą pierwszorzędną doniosłości.

Prace naukowe: Główne tematy badań, którymi się klinika zajmuje: Leczenie raka macicy energią promieniotwórczą. W klinice zorganizowaną jest stacja rakowa, prowadząca systematycznie badania kliniczne i laboratoryjne. Wyniki uzyskane dorównują co najmniej wynikom autorów zagranicznych, pracujących w zakładach wzorowo urządzonych i dobrze dotowanych. Warunki pracy w klinice lwowskiej są więcej aniżeli niedostateczne, jeżeli się zważy brak miejsca w klinice, szczupłe wyposażenie kliniki a nawet brak aparatu Roentgena, niezbędnego do powyższych celów. To też praca ta może się w Klinice odbywać jedynie dzięki ofiarności współpracownika kliniki Dr. E. Meiselsa, który oddał na usługi kliniki swój prywatny zakład roentgenowski i rad w ilości 50mg.

Prace naukowe: I. Ogłoszone drukiem:

1. Dr. Garbień: „T. zw. samoistne mięsaki mnogie barwikowe (Kaposiego) sromu“. Ginekologia Polska 1926 p. 306.
2. Dr. Wiślański: „Sympus Apus“. Ginek. Pol. 1926 p. 280.
3. Dr. Liebhart: „Przypadek tęcza po poronieniu septycznym“. Pol. Gaz. lek. 1926 p. 886.
4. Dr. Garbień: „2 przypadki zatrucia tutocainą“. Pol. Gaz. lek. 1926 p. 747.
5. — „Das sogenannte multiple idiopathische Pigmentsarkom (Kaposie) der Vulva“ Zbl. f. Gynakol. 1927, p. 1450.
6. — „Pierwotny rak pochwy“. Ginek. Pol. 1927, p. 59.
7. Dr. Piotrowski: „Hydramnion acutum białniak“. Ginek. Pol. 1927, p. 91.

8. Dr. Garbień i Dr. Piotrowski: „O toksyczności tutocainy“. Pol. Gaz. lek. 1927, p. 1.
9. Dr. Liebhart: „Spostrzeżenia kliniczne nad sisto- i agomensiną CIBA“. Pol. Gaz. lek. 1927.

II. Oddane do druku:

1. Prof. Dr. Bocheński: „Uwagi i spostrzeżenia w sprawie leczenia raka szyji macicy energią promieniotwórczą (na podstawie doświadczeń na materiale Kliniki w latach 1921—1927“. Ginek. Pol.
2. — „O postępowaniu w przypadkach krwotoków porodowych z powodu niedowładu macicy“. Pol. Gaz. lek.
3. Dr. E. Meisels: „Kliniczne i biologiczne podstawy leczenia raka szyji macicy energią promieniotwórczą“. Ginek. Pol.
4. Dr. Lenczowski: „Przypadek ciąży bliźniaczej w szcążkowym rogu macicy dwurożnej jednoszyjnej“. Ginek. Pol.
5. — „Uwagi w sprawie rokowania w raku szyji macicy na podstawie obrazu drobnowidzowego“. Ginek. Pol.
6. Dr. Wiślański: „Odczyny serologiczne w raku macicy“. Ginek. Pol.
7. Dr. Garbień: „Wysokie proste ustawienie główki“. Ginek. Pol.
8. — „Uszkodzenia połączeń kości miednicowych w czasie porodu“. Ginek. Pol.
9. — „Kilka dat statystycznych odnoszących się do raka narządu rodowego na podstawie materiału Kliniki ginekologicznej U. J. K. za okres 1899—1927“. Ginek. Pol.
10. Dr. Liebhart: „Przypadek pierwotnego barwikowego mięsaka pochwy“. Ginek. Pol.
11. Dr. Garbień i Dr. Meisels: Symphysear-hohes Trichterbecken“. Zbl. f. Gyn.
12. — „Miednica lejkowata wysoka“. Ginek. Pol.

Ważniejsze wydarzenia: Z gości zagranicznych zwiedzili klinikę Prof. Pirquet, dyrektor kliniki chorób dziecięcych w Wiedniu, Dr. Jedlička Michał z Pragi i asystent Prof. Todta z Budapesztu.

Uwagi: Bardzo dotkliwie odczuwać się daje: a) wielki brak miejsca w klinice nie mogącej pomieścić ani części zgłaszających się chorych, na czym cierpi bardzo nauczanie i warunki higieniczne, b) brak aparatu Roentgena dla celów leczniczych.

19. Klinika pediatryczna.

Kierownik: Prof. Dr. Franciszek Gröer.

Personal pomocniczy: Adjunkt: Doc. Dr. Stanisław Progulski; asystenci starsi: Dr. Zdzisław Brichta, Dr. Emilja Peszyńska; asystenci młodszy: Dr. Artur Chwalibogowski, Zofja Maternowska; Instruktor: pielęgniarka: Helena Michajluk; pielęgniarka: Eugenia Przysztaszówna. — 1 woźny.

Na wykłady zapisanych studentów 120. W ćwiczeniach praktycznych „szczepienie przeciwospowe“ brało udział 198 osób. Pilność

średnia. Pod koniec roku znacznie osłabła z powodu kolizji z egzaminami rocznymi.

Dochody kliniki: Dotacje zwyczajne zł. 2.289-89, nadzwyczajne zł. 1.355-65, razem zł. 3.645-54.

Inwentarz: nowych przybytków nie było.

Do Biblioteki prenumerowano 10 czasopism lekarskich.

Prace kliniczne: Ilość łóżek 23, ilość chorych 148, ilość dni choroby 4.444, ilość chorych w ambulatorjum 2.787 dzieci.

Prace naukowe: I. Ogłoszone drukiem:

1. Prof. Dr. F. Gröer: „Über künstliche Hervorrufung der Tuberkulinempfindlichkeit und ähnlicher Zustände“. Monatschr. f. Kinderheilkunde XXXIV/1926.
2. — „O leczeniu płonicy surowicą“. Pol. Gaz. lek. 1927 (dodatek).
3. — Gruźlica u niemowląt, „Gruźlica i jej leczenie“. Warszawa 1927.
4. Doc. Dr. S. Progulski: „Waga domowa jako waga dla niemowląt“. Pol. Gaz. lek. 1926/46.
5. — „Ochrona społeczna dziecka przed gruźlicą“. Gruźlica 1926/6.
6. Doc. Dr. St. Progulski i Dr. Fr. Redlich: „O uodpornianiu przeciw błonicy zapomocą toxoidu błonicznego“. Gaz. lek. 1926/49.
7. — „Über Diphtherieimmunisierung mit Diphtherietoxoid“. W. Klin. Woch. 1927/9.
8. Dr. Fr. Redlich: „Masernfragen“. Monatschr. f. Kinderheilkunde XXXIV/1926.
9. — „Przypadek zapalenia mózgu w przebiegu odry“. Pedjatrja Pol. VII/1927/2.
10. — „Cerebelläre Ataxie und Seelenblindheit nach einem Trauma bei einem 21 Monate alten Kinde“. Z. f. Kinderheilk. XLIII/1927/1 i 2.
11. — „Ein Fall von Masernencephalitis“. Z. f. Kinderheilkunde XLIII 1927/1 i 2.
12. Dr. St. Roszak: „Peptisches Geschwür der Speiseröhre mit Durchbruch in die linke Pleurahöhle“. Z. f. Kinderheilk. XLIII/1927/1 i 2.

II. Oddano do druku:

1. Prof. Dr. Fr. Gröer i Dr. Fr. Redlich: „Badania doświadczalne nad teorią płonicy Dicków. I. O mechanizmie działania jadu płonicznego“. Med. doświadcz. i społeczna, 1927.
2. — „Badania doświadczalne nad teorią płonicy Dicków. II. O mechanizmie działania surowicy płonicznej“. Med. dośw. i społ., 1927.
3. — „Experimentelle Untersuchungen zur Dickschen Scharlachtheorie. I. Über den Mechanismus der Scharlachtoxinwirkung“. Z. f. Immunitätsforsch. u. exper. Ther. 1927.
4. — „Experimentelle Untersuchungen zur Dickschen Scharlachtheorie. II. Über den Mechanismus der Scharlachserumwirkung“. Z. f. Immunitätsforsch. u. exp. Ther., 1927.
5. Doc. Dr. St. Progulski i Dr. Fr. Redlich: „Przypadek zgorzeli skóry w przebiegu błonicy“. Pol. Gaz. lek. 1927.
6. — „Ein Fall von Hautangrän im Verlauf von Rachendiphtherie“. Z. f. Kinderheilkunde 1927.

7. — „Experimentelle Untersuchungen zur Dickschen Scharlachtheorie. III. Dicksche Reaktion und Schutzimpfung gegen Scharlach. Z. f. Immunitätsforsch. u. exp. Ther. 1927.
8. — „Znaczenie odczynu Dicków dla oceny wartości szczepień ochronnych“. Pol. Gaz. lek. 1927.
9. Dr. Fr. Redlich i Z. Maternowska: „Przyczynę do hematologii odry“. Pedj. Pol. 1927.
10. Dr. A. Chwalibogowski: „Leczenie cukrzycy dziecięcej w klinice lwowskiej“. Pedj. Pol. 1927.
11. — „Organizacja opieki społecznej nad dziećmi chorem na cukrzycę“. Pol. Gaz. lek. 1927.

20. Klinika chorób nerwowych.

Kierownik: Prof. Dr. Henryk Halban.

Personal pomocniczy: Adjunkt: Doc. Dr. Jakób Rothfeld; st. asystenci: Dr. Tadeusz Falkiewicz i Dr. Józef Limanowski; mł. asyst.: Dr. Stanisława Adamówna i Stanisław Teppa. — 5 siostr pielęgniarek, 1 starszy pielęgniarz, 1 woźny, wspólny z kliniką otjatryczną.

Na wykłady neurologii i psychiatrii uczęszczało około 120 słuchaczy.

Dochody kliniki: Dotację zł. 1.196 zużyto prawie w całości na uzupełnienie biblioteki klinicznej.

Wysokość taks ambulatoryjnych, pobranych w roku sprawozdawczym wynosiła 1.716.14 zł. Ambulatorjum nie posiada żadnych innych dochodów na uzupełnienie biblioteki klinicznej.

Nabytki inwentarza: Aparat kinematograficzny wraz ze statywem.

Biblioteka: Zakupiono nowych dzieł 18, inwentarz biblioteki powiększył się od nr. 648—688.

Prace kliniczne: Liczba łóżek 42. Liczba chorych leczonych w roku sprawozdawczym 289. Liczba chorych w ambulatorjum 1302 w tem kobiet 692, mężczyzn 610.

Prace naukowe: I. Ogłoszone drukiem:

1. Doc. Dr. J. Rothfeld: „Przyczynę do lokalizacji ruchów obrotowych ciała w przebiegu schorzeń mózgowych“. Pol. Gaz. lek. 1927/24.
2. Dr. Tadeusz Falkiewicz: „O leczeniu epilepsji.“ Pol. Gaz. lek. 1927 (dod.)
3. Dr. Józef Limanowski: „Etiologia stwardnienia rozsianego“. Pol. Gaz. lek. 1927/23.

Asystenci i pracownicy Kliniki wygłosili pozatem szereg wykładów i pokazów w Towarzystwie lekarskiem i Towarzystwie psychiatrycznym.

II. Oddane do druku:

1. Dr. Falkiewicz: „Przyczynę do rozpoznawania rwy kulszowej“. Pol. Gaz. lek.

21. Klinika oto-laryngologiczna.

Kierownik: Prof. Dr. T. Zalewski.

Personal pomocniczy: 2 asyst. starszych, 2 asyst. młodszych, 1 laborant.

Liczba słuchaczy zapisanych na wykłady i ćwiczenia: w I—II trymestrze kurs młodszy 144; starszy 120; w III trymestrze 12.

Pilność uczniów mierna.

Dochody kliniki: Dotacje zł. 1.385.60
dochód z taks ambulator. zł. 2.436.48

Razem zł. 3.822.08

Nabytki inwentarza: Przyrząd do diatermji i elektrokoagulacji z nasadkami operacyjnymi, model francuzki Waltera. Pantostat z frezami trepanacyjnymi i nasadkami otolaryngologicznymi. Lodownia

Przybytki biblioteki: nr. inw. od 90—96, oraz abonowano 9 czasopism.

Prace kliniczne: Liczba łóżek 40, liczba chorych 414, liczba dni choroby razem 8.440. Liczba chorych w ambulatorjum I 2.788, II 3.700.

Prace naukowe: Ogłoszone drukiem:

1. Prof. Dr. T. Zalewski: „Nowy sposób postępowania po operacji doszczętniej ucha środkowego“. Liječnički Vjestnik. 1926.
2. — „Życia kliniki oto-laryngologicznej U. J. K.“. Pol. Przegl. otolaryng. IV/1927.
3. Dr. A. Dobrzański: „Sur l'absorption de la nicotine par les voies respiratoires“, Ctes rend. Soc. de Biol. XCV/1926, p. 83.
4. — „Action de la nicotine sur les mouvement des cils épithéliaux“. Ctes rend. Soc. de Biol. XCVI/1926, p. 53.
5. — „Badania doświadczalne nad wchłanianiem w drogach oddechowych kokainy, nowokainy, alypiny, psikainy, totokainy i synkainy“. Pol. Przegl. otolaryngol. IV/1927/1—2.
6. Dr. M. Krygowska: „O ruchu towarzyszącym wymawianiu głoski „s“. Pol. Przegl. Otolaryngol. IV/1927/1—2.
7. — „Przypadek głosu oesophagealnego po wycięciu krtani“. Pol. Przegl. Otolaryngol. IV/1927/1—2.
8. — „Uwagi o leczeniu gruźlicy krtani promieniami Roentgena“. Pol. Przegl. Otolaryngol. III/1926/3—4.

22. Instytut dentystyczny.

Kierownik: Prof. Dr. Antoni Cieszyński.

Personal pomocniczy: Starsi asystenci: lek.-dent. Józef Jarzab, Dr. Władysław Skutecka; młodszy asystent: Mieczysław Janowski; demonstratorka: Zofja Kocowska-Kukłowa. — 1 laborantka (rysownicza), 1 pomocnica dentyst., 1 pomocnik techniczno-dentystyczny, 1 st. kancelistka, 2 woźnych.

Pomieszczenie Instytutu dentystycznego. Instytut, umieszczony od r. 1907 w wynajętym lokalu, powinien doznać jak najrychlej powiększenia. Każdy metr kwadratowy jest wyzyskany, nawet wnęki między drzwiami i strych na pomieszczenie szaf. Brak miejsca daje się przede wszystkim we znaki w pracowni protetycznej, która nawet w prowizorium, za jakie należy uważać obecny Instytut dentystyczny, powinna obejmować powierzchnię dwukrotnie większą od obecnej; pozatem brak miejsca na odpowiednie pracownie naukowe i muzeum.

W najbliższym czasie należy uzyskać środki, ażeby tym pilnym potrzebom zapobiec. Dotkliwie daje się uczuć brak łóżek dla chorych po ciężkich operacjach. Przemiana Instytutu dentystycznego na klinikę stomatologiczną stała się palącą ze względu na jakość materiału chorych operowanych i konieczność przeprowadzenia obszernej klinicznej.

Liczba studentów, biorących udział w obowiązkowych kursach ze stomatologii w II i III trym. wynosiła 189, z których 182 odbyło przepisane ćwiczenia. Na wykłady uczęszczało przeciętnie około 60%, na ćwiczenia 97% zapisanych. Postęp dostateczny, wyjątkowo — dobry. Przeważnie można było stwierdzić wielkie braki w wiadomościach podstawowych i brak przerobienia materiału, podanego w wykładach.

Obok obowiązkowych wykładów i ćwiczeń dla studentów medycyny odbywają się *wykłady i ćwiczenia dla specjalistów.*

Pracownie Instytutu są otwarte przez cały rok od godz. 8-rano do 7 wieczorem z wyjątkiem przerwy podczas wakacji letnich.

Oplaty, pobierane za kursy specjalne, zużywane są w całości na potrzeby Instytutu (rocznie przeszło 3.000 zł.).

W kursach specjalnych dla przyszłych stomatologów brało udział:

w trym. I i II	osób 16,	w tem 10 Dr. med. i 6 stud. med.
" III	" 6,	" 5 " 1 "

Ukończyło specjalizację w stomatologii według programu obowiązującego w Instytucie dentystycznym Uniw. J. K. i otrzymało poświadczenie z ukończonej specjalizacji 11 osób, w tem 5 mężczyzn i 6 kobiet.

Mianowicie: Dr. Artłówna Adela, Dr. Bleichfeld Natan, Dr. Bochnerówna Anna, Dr. Finkelsteinówna Klara, Dr. Hirt Maksymilian, Kocowska Zofja (abs. med.), Dr. Kurtz Adam, Dr. Majer Salomon, Dr. Pałkówna Anna, Dr. Raczyński Andrzej, Dr. Skutecka Władysława.

Celem przygotowania młodszego pokolenia do pracy naukowej, zapoznania przyszłych specjalistów z istniejącą literaturą, odbywają się pod kierownictwem profesora co 2 wzgl. 3 tygodnie wieczory referatowe na sposób seminarjum. Udział w nich biorą asystenci zakładu i specjalizujący się stomatologowie, również byli uczniowie Instytutu dentystycznego. Przedyskutowano w roku sprawozdawczym około 40 referatów, z których 33 zostało wydrukowanych w „Polskiej Dentystyce“.

Wyszkolenie pomocników techniczno-dentystycznych (3 letnie). Na I—II roku razem osób 4.

Wyszkolenie pomocnic dentystycznych pobierało 7 uczenice. Ukończyła naukę 1. Czas potrzebny do wyszkolenia pomocnic dentystycznych został przedłużony z 1 roku na 1½ roku.

Praca kliniczna:

Liczba chorych leczonych w ambulatorjum:

W oddz. I. chirurgji stomat.	7.480;	wykonano zabiegów	9.173
" " II. dent. zach.	5.952;	" "	15.086
" " III. protetycznym	1.024;	" robót techn.	341
" " IV. Roentgenowskim	315;	" zdjęć	671

Razem 14.771; wykonano zabiegów 25.271

Doroczna sanacja jamy ustnej uczenice szkoły akuszerki jest od lat 3 przeprowadzana dorocznie, z której korzystało 370 uczenice. Sanacja ta, zainicjowana przez prof. Cieszyńskiego w porozumieniu z prof. Sołowijem, dała dotychczas jaknajlepsze wyniki i ma na celu ochronę położnic przed zakażeniem, grożącym ze strony niehigienicznie utrzymanej jamy ustnej położnych. Szkoła położnych nie wydaje obecnie świadectwa ukończonych kursów, o ile kandydatka nie wykaże się świadectwem, że jej jama ustna jest w stanie higienicznym. Jak racjonalnem jest to wymaganie, świadczą cyfry następujące: w r. 1926/27 zbadano 134 uczenice szkoły położnych, wyjęto u nich 329 zębów względnie korzeni, nie nadających się do zachowawczego leczenia.

Dochody Instytutu Dentystycznego od 1 listopada 1926 do 31 lipca 1927:

Dotacja	1.601.62 zł.
Z opłat laboratoryjnych	50.— "

Dochody z taks klinicznych:

Oddział I. chirurgiczno-stomatologiczny	7.985.— "
" II. dentystyczno-zachowawczy	10.644.15 "
" III. protetyczny	7.970.90 "
Do przeniesienia	28.251.67 "

Z przeniesienia	28.251.67 zł.
Oddział Roentgenowski	844— „
Dochody z taks pobieranych od specjalizujących się	3.030.50 „
Od studentów medycyny na kursie obowiązkowym	65.50 „
Różne	2.81 „
Razem	32.194.48 zł.

Dochody powyższe zużywa się na utrzymanie biblioteki i oprawę, zakupno materiałów, narzędzi dentystycznych, środków naukowych, mebli, pranie bielizny, drobne naprawy, wydatki gospodarcze i kancelaryjne etc.

Przybytki inwentarza: Artykulator Gysi'ego do wycisków funkcyjnych; 3 aparaty Habera do mierzenia siły zgryzu; reflektor; skrzynka z narzędziami do wykładow; szafa dębowa na tablice rysunkowe; 2 szafy do archiwum; 2 story zaciemniające.

Przybytki biblioteki: (Nr. inw. 842—875); dzieł nowonabytych 7, oraz roczników czasopism naukowych 29. — Abonowano, wzgl. nadesłano do biblioteki 29 czasopism. Prócz tego dochodzi 25 czasopism wymiennych za „Polską Dentystykę“, które stoją do dyspozycji pracowników zakładu.

Biblioteka Instytutu dentystycznego jest najbogatszym księgozbiorem z dziedziny stomatologii w Polsce. Czasopism posiada 54.

Prace naukowe: Główne tematy badań: nad Roentgenoterapią w stomatologii i leczeniem ropowic pod względem klinicznym i eksperymentalnym. — Wobec braku własnego aparatu do roentgenoterapii odsyłało chorych do kliniki chorób wewnętrznych i do zakładu prywatnego Doc. Dra Dębickiego.

Prace naukowe: Ogłoszone drukiem:

1. Prof. Cieszyński: „Gingivektomia of Cieszyński-Widman“, Księga pamiątkowa VII Międzyn. Kongresu Dent. w Filadelfji 1926.
2. — „The surface of Gingival Pockets in Parodontal Diseases“. Księga pamiątkowa VII Międzyn. Kongresu Dent. w Filadelfji 1926.
3. — „Die Einstellung der Einstichsrichtung parallel zum Horizont bei Injektionen in den II und III Trigeminusast“. Księga pamiątkowa VII Międzyn. Kongresu Dent. w Filadelfji 1926.
4. — „Dokładna technika iniekcynna do III i II gałęzi nerwu trójdzielnego wysokiem. — Ustawienie głowy pacjenta w kierunku wkłucia równoległe do poziomu“. Pol. Dent. 1926/5, 203—222, (rycin 34).
5. — „Radikal-chirurgische Behandlung der parodontalen Erkrankungen nach Cieszyński-Widman-Nodine-Neuman oder Operatio Neumanni? Zur Feststellung der Prioritätsfrage“. Dent. Mon. f. Zahnheilk. 1926/23, 880—887.
6. — „Rzadki przypadek obustronnego zwicnięcia żuchwy“. Pol. Dent. 1926/6, 251—258 (rycin 10).

7. Prof. Cieszyński: „Dwa ciekawe przypadki torbieli zawiązkowej. Atypowy układ zatrzymanego kła górnego. Nowy sposób wyjęcia zatrzymanego kła przemieszczonego ku podniebieniu“. Pol. Dent. 1927/1, 1—12, (rycin 10).
 8. — „Sprawozdanie z działalności Instytutu dentystycznego Uniwersytetu J. K. za rok 1925/26“. Pol. Dent. 1926, 265—270 i 1927 str. 94.
 9. — „Biologiczne oddziaływanie promieni Roentgena“. Pol. Dent. 1927, 113—126.
 10. — „Statut Komitetu Polskiego Międzynarodowego Związku dentystycznego (F. D. I)“ przyjęty w dniu 30/VI 1927. Pol. Dent. 1927/5, str. 225.
 11. — „Roentgenoterapia w stomatologii (część I). Pol. Dent. 1927/4.
 12. Lek.-dent. Józef Jarzab: „Żywotność drobnoustrojów po odkażeniu przewodów korzeniowych“. Pol. Dent. 1926, 243.
 13. Dr. K. Finkelsteinówna: „O zatruciu rtęcią wskutek wypełnień amalgamowych, referat zbiorowy“. Pol. Dent. 1927, 23—32.
 14. M. Jankowski: „Trudny przypadek ortopedyczny złamania żuchwy. Nowy sposób repozycji i ustalenia ułamka przy pomocy pierścienia z przeciętą, gwintowaną rurką“. Pol. Dent. 1927, 57—62 (rycin 6).
- Pozatem wydrukowano w Polskiej Dentystyce 33 referaty ogłoszone na wieczorach referatowych.

Oddano do druku:

1. Prof. Cieszyński: „Die Roentgentherapie in der Stomatologie“ do „Lehrbuch der Roentgenkunde“ Rieder'a tom III (II wyd.) 1928.
2. — „Roentgenoterapia w stomatologii (część II) (nr. 1 rozszerzony).
3. — „The Evolution of the Radical Surgical Method of Treating Pyorrhoea“. The American Dental Surgeon.

Oddano w rękopisie bez przeznaczenia na razie do druku:

4. Prof. Cieszyński: Projekt ustawy dotyczącej specjalizacji w poszczególnych gałęziach medycyny 1926, opracowany dla Komisji w tej sprawie wybranej przez Wydział Lekarski U. J. K. (XI 1926).
5. Prof. Cieszyński i Henryk Batowski: Projekt jednolitych znaków pisarskich dla naukowych publikacji wszechsłowiańskich. Wręczono Komisji I Zjazdu ogólnosłowiańskiego w Warszawie w maju 1927.

Kierownik Zakładu, będący Redaktorem i Wydawcą „Polskiej Dentystyki“ organu Instytutu dentystycznego Uniw. lwowskiego, przejrzał i oddał do druku 6 numerów dwumiesięcznika.

Oryginalne artykuły stanowią przeważnie prace Zakładu lwowskiego; w dziale sprawozdawczym $\frac{2}{3}$ referatów było opracowywanych na wieczorach referatowych przez pracowników zakładu.

Udział w wystawach naukowych:

Prof. Cieszyński wysłał w r. 1926 na Hist. i Nauk. Wystawę w Filadelfji 105 eksponatów: tablic akwarelowych przedstawiających leczenie obrażeń szczękowych (materiał z wojny światowej),

leczenie chirurgiczne chorób parodontalnych, technikę iniekcijną do II i III gałęzi nerw. trójdzielnego technikę zdjęć roentgenograficznych intra i extraoralną metodą. Powyższe eksponaty przedstawiają oryginalne metody prof. Cieszyńskiego.

W czerwcu 1927 brał Instytut dentystyczny udział w Wystawie Międzyn. medycyny i farmacji wojskowej w Warszawie, na którą zostały wysłane 65 tablic z ortopedji, chirurgii i techniki Roentgenowskiej, przedstawiające metody prof. Cieszyńskiego. Eksponaty te zostały odznaczone srebrnym medalem.

Goście zagraniczni:

W końcu maja 1927 odwiedził Instytut dentystyczny asystent kliniki dentystycznej w Pradze Dr. Jaromir Mareš a w styczniu 1927 prof. Pichler z Wiednia.

4. Wydział humanistyczny.

Na Wydziale humanistycznym U. J. K. czynni byli w roku akademickim 1926/27: 1 prof. honorowy, 21 prof. zwyczajnych, 8 prof. nadzwyczajnych, 1 docent z tytułem prof. nadzwyczajnego i 15 docentów.

W ciągu roku akademickiego utracił Wydział przez śmierć śp. prof. Dra Andrzeja Gawrońskiego, który zmarł w Otwocku dnia 11 stycznia 1927 r.

Rada odbyła 8 posiedzeń zwyczajnych oraz jedno nadzwyczajne żałobne posiedzenie.

Komisje Wydziałowe odbyły posiedzeń 20.

Habilitacje:

W bieżącym roku akademickim Ministerstwo zatwierdziło z roku ubiegłego i bieżącego habilitacje:

Dra Witolda Kamienieckiego z zakresu historii Europy zachodniej ze szczególnem uwzględnieniem dziejów Litwy (reskr. Min. W. R. i O. P. z dnia 23 grudnia 1926 Nr. IV. S. W. 11094/26).

Dra Jerzego Kuryłowicza z językoznawstwa indoeuropejskiego (reskr. Min. W. R. i O. P. z dnia 12 stycznia 1927 Nr. IV. S. W. 11094/26).

Dra Jana Mydlarskiego z zakresu antropologii (reskr. Min. W. R. i O. P. z dnia 14 lutego 1927 Nr. IV. S. W. 1246/27).

Stefana Stasiaka z zakresu filologii indyjskiej ze szczególnem uwzględnieniem historii kultury i filozofji (reskr. Min. W. R. i O. P. z dnia 12 stycznia 1927 Nr. IV. S. W. 13157/26).

Ponadto rozszerzyło Min. W. R. i O. P. dotychczasowy zakres prawa wykładania docentowi Drowi Wierczyńskiemu na historję literatury polskiej ze szczególnem uwzględnieniem jej stosunku

do literatury czeskiej (reskr. Min. W. R. i O. P. z dnia 15 lutego 1927 r. Nr. IV. S. W. 1247/27).

Habilitacje przenieśli z tutejszego Wydziału humanistycznego na Uniwersytet w Warszawie: Dr. Jan Mydlarski, Dr. Bohdan Richter i Dr. Mieczysław Treter.

W toku jedna habilitacja.

Sił pomocniczych naukowych posiadał Wydział humanistyczny: 7 asystentów starszych, 15 asystentów młodszych, 9 demonstratorów.

Promowało się na doktorów filozofji 19 mężczyzn i 12 kobiet, razem 31 osób.

Wydział liczył w roku akademickim 1926/27 ogółem 2.506 studentów i wolnych słuchaczy, w tem mężczyzn 1.148, kobiet 1.358.

Rada Wydziału humanistycznego stać będzie w dalszym ciągu przed koniecznością stworzenia nowych katedr, a to ze względu na wprowadzenie w roku bieżącym poraz pierwszy egzaminów magisterskich, w których programie obowiązkowym mieści się szereg przedmiotów na Uniwersytecie J. K. nie wykładanych. Na pierwszym miejscu koniecznem jest utworzenie katedry *psychologii eksperymentalnej i pedagogiki*. Do dalszych konieczności należy rozbudowa studjum *orientalistycznego* — jedyne na ziemiach polskich.

Wspólnem niedomaganiem wszystkich zakładów naukowych Wydziału humanistycznego jest stosunkowo bardzo niskie uposażenie zakładów w dotacje naukowe, ponadto cały szereg zakładów posiada zbyt szczupłe urządzenia wewnętrzne, nie pozwalające przyjmować wszystkich zgłaszających się do pracowni kandydatów, czego najlepszym dowodem jest sprawozdanie kierowników niżej podane.

SPRAWOZDANIE KIEROWNIKÓW ZAKŁADÓW NAUKOWYCH.

I. Zakład psychologiczny.

Kierownik: Prof. Dr. Kazimierz Twardowski. Asystent młodszy: Tadeusz Witwicki; demonstratorka: Wanda Szawłowska.

Ćwiczenia prowadził w charakterze ćwiczeń zleconych przez wszystkie trzy trymestry Dr. Mieczysław Kreutz, były asystent zakładu.

Liczba uczestników ćwiczeń:

Kurs I w I trym. 72, w II trym. 71, w III trym. 30.

Kurs II w I trym. 15, w II trym. 9, w III trym. 8.

Ilość godzin na I kursie 3 godz. tygod., na II 4 godz. tygod.

Colloquium z wynikiem dodatnim złożyło 30 uczni.

I a. Seminarjum filozoficzne.

Kierownicy: Prof. Dr. Kazimierz Twardowski i prof. Dr. Mściśław Wartenberg. Asystentka młodsza: Izydora Dąmbska.

Liczba uczestników na ćwiczeniach prof. Twardowskiego: Proseminarjum w I trym. 30, w II trym. 25, w III trym. 24. Seminarjum w I trym. 28, w II trym. 26, w III trym. 27.

Prac samodzielnych oddano 6; stopień doktora filozofii uzyskało 4.

Nowe nabytki inwentarza: Dział I (sprzęty) nr. 112—124, Dział III (książki) nr. 1.393—1.498.

2. Seminarjum historii średniowiecznej.

Kierownik: Prof. Dr. Jan Ptaśnik. Młodszy asystent: Bolesław Stachoń.

Odbyto posiedzeń seminaryjnych 25, w kursie niższym brało udział 45, w wyższym 39 osób, razem 84, (w stosunku do poprzedniego roku liczba podwójna), prac seminaryjnych złożono 23, referatów 26, korreferatów 31.

Nowe nabytki biblioteki seminaryjnej od nr. 1.680—1.736.

3. Zakład nauk pomocniczych historii.

Kierownik: Prof. Dr. Jan Ptaśnik. Asystentka starsza: Dr. Łucja Charewiczowa.

W ćwiczeniach przez trzy trymestry brało udział 63 osób.

Colloquia z wynikiem dodatnim złożyło osób 50, prac i referatów samodzielnych oddano 6.

Ponadto asystentka zakładu Dr. Charewiczowa miała przez trzy trymestry wykład zlecony, połączony z ćwiczeniami, na który uczęszczało 250 osób, z czego 100 osób zdało colloquium z wynikiem dodatnim. 4 prace asystentki były drukowane w „Kwartalniku Historycznym”.

Przybytek inwentarza zakładowego: 1 stół, wieszadło, 4 krzesła, zakupiono do biblioteki 24 tablice paleograficzne i 12 dzieł.

4. Seminarjum historii społecznej i gospodarczej.

Kierownik: Prof. Dr. Franciszek Bujak. Asystent młodszy: Jan Warężak; demonstrator: Stanisław Hoszowski.

Seminarjum 2 godziny tygodn. przez trzy trymestry. Przedłożono prac 23, z czego dwie zostały oddane do druku.

Łość osób biorących udział w seminarjum wynosiła w I trym. 36, w II trym. 30, w III trym. 26. W ćwiczeniach: w trym. I 46, w II 35, w III 35.

Nabytki inwentarza meblowego nr. 52—60, do biblioteki nr. 1.756—1.874 dzieł nowych oraz uzupełnienie dawnych, ogółem tomów 230.

5. Seminarjum historii starożytnej.

Kierownik: Prof. Dr. Konstanty Chyliński. Asystent starszy: Dr. Kazimierz Zakrzewski.

Zapisanych studentów 218. Stałe brało udział w ćwiczeniach 188 członków seminarjum 116 hospitantów. Seminarjum uzyskało nowy lokal w gmachu posejmowym.

Inwentarz meblowy powiększony o 21 przedmiotów, biblioteka o 76 pozycji.

6. Seminarjum historii oświaty i szkolnictwa.

Kierownik: Prof. Dr. Stanisław Łempicki. Demonstrator: Antoni Knot.

Seminarjum liczyło 66 członków, nadto na ćwiczenia proseminaryjne uczęszczało 158 osób. Prac samodzielnych oddano 9.

Nabytki biblioteki 260 dzieł i czasopism w 479 tomach.

7. Zakład muzykologiczny.

Kierownik: Prof. Dr. Adolf Chybiński. Asystentka starsza: Dr. Marja Szczepańska.

Łość członków instytutu na I roku 14, na II-im 3, na III-im 5, na IV-ym 4. Referatów i wypracowań oddano 60, prac samodzielnych 4, prac doktorskich 1.

8. Zakład historii sztuki nowożytnej.

Kierownik: Prof. Dr. Władysław Kozicki. Asystent młodszy: Dr. Władysław Terlecki.

Na seminarjum uczęszczało 25 członków, na proseminarjum 52.

Biblioteka powiększona o 39 pozycji, zbiór przeźroczy o 249. Kierownik zakładu ogłosił drukiem kilka prac.

9. Zakład archeologii klasycznej.

Kierownik: Prof. Dr. Edmund Bulanda. Asystentka starsza: Dr. Janina Oroszówna; asystent młodszy: Dr. Kazimierz Michałowski.

Seminarjum liczyło członków 31; ćwiczenia: oddział *a* uczestników 81, oddział *b* 83.

Rozpraw oddano 5, w tem jedna uznana za doktorską.

Drukiem ogłosili rozprawy i recenzje: Bulanda, Michałowski, Oroszówna.

Do biblioteki przybyło 11 książek i publikacyj.

10. Seminarjum filologii klasycznej I.

Kierownik: Prof. Dr. Stanisław Witkowski. Asystentka młodsza: Dr. Marja Winowska.

Członków seminarjum przeciętnie 30, prac samodzielnych oddano 4, na proseminarjum łacińskie uczęszczało osób 70.

Nowe nabytki biblioteki 44 tomy.

11. Seminarjum filologii klasycznej II.

Kierownik: Prof. Dr. Jerzy Kowalski.

Z powodu urlopu kierownika seminarjum było czynne jedynie w III trymestrze z udziałem 14 członków.

Biblioteka powiększyła się o kilkadziesiąt tomów.

Seminarjum filologii polskiej.

Kierownicy: Prof. Dr. Wilhelm Bruchnalski i Prof. Dr. Juliusz Kleiner. Asystent młodszy: Dr. Mieczysław Piszczykowski.

W seminarjum prof. Bruchnalskiego zapisanych członków 174, prac oddano 35, na ćwiczeniach z zakresu historii literatury polskiej w trymestrze I — 168, II — 306, III — 300. Prac oddano 98, w tem celujących 35.

Z seminarjum związane jest wydawnictwo „Badań literackich” drukowanych przez Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 9 prac seminaryjnych jest gotowych do druku.

Nabytki biblioteki wynosiły 35 dzieł.

13. Seminarjum języka polskiego.

Kierownik: Prof. Dr. Henryk Gaertner. Asystent starszy: Dr. Stanisław Bąk.

Proseminarjum liczyło w II trymestrze 44 członków, w III — 57. W seminarjum niższem uczestniczyło 53 członków, wyższem 13 osób.

Kierownik zakładu ogłosił w r. 1926/27 szereg prac drukiem w fachowych czasopismach.

14. Seminarjum słowiańskie.

Kierownik: Prof. Dr. Tadeusz Lehr-Splawiński. Asystent starszy: Dr. Stanisław Bąk.

Kierownik prowadził ćwiczenia w trzech oddziałach, liczących 14, 26 i 32 uczestników. Nadto docent Dr. Jan Janów prowadził ćwiczenia z filologii ruskiej (22 osób), oraz proseminarjum języka polskiego w trymestrze letnim (42 osób).

Kierownik instytutu prof. Lehr-Splawiński ogłosił w ciągu roku akademickiego drukiem 10 prac naukowych, docent Dr. Jan Janów prac 6, asystent Dr. Stanisław Bąk 4 prace. Z prac uczniów seminarjum oddano prac 24, z których 7 znajduje się w druku.

Nabytki biblioteki seminaryjnej obejmują 123 numery inwentarza w 163 tomach.

15. Seminarjum germanistyczne.

Kierownik: Prof. Dr. Wiktor Dollmayr. Asystentka młodsza: Dr. Joanna Bochnikówna.

Seminarjum liczyło członków w trymestrze I — 31, w II — 30, w III — 34. Oddano prac pisemnych 29, referatów ustnych wygłoszono 18. W proseminariach brało udział w każdym trymestrze 127 członków.

Seminarjum germanistyczne otrzymało nowy lokal w gmachu posejmowym.

Inwentarz biblioteki powiększył się o 44 pozycje.

16. Seminarjum historii literatury angielskiej.

Kierownik: Prof. Dr. Władysław Tarnawski.

Liczba współpracowników 26.

Biblioteka liczy 299 dzieł w 414 tomach w tem otrzymany w roku ubiegłym dar American Library w Paryżu około 100 tomów. Zbyt szczupłe tymczasowe pomieszczenie i ubogie zaopatrzenie biblioteki seminaryjnej utrudnia racjonalną pracę.

17. Zakład etnologiczny.

Kierownik: Prof. Dr. Adam Fischer. Demonstrator: Alfred Bachmann.

Na ćwiczenia z zakresu etnologii słowiańskiej uczęszczało mężczyzn 70, kobiet 20 — razem 90 słuchaczy. W seminarjum etnologicznem brało udział 17 osób. Obok referatów, wygłoszonych na ćwiczeniach z zakresu etnologii słowiańskiej 8 uczestników zebrało samodzielne materiały etnograficzne ze wschodniej Małopolski. Na seminarjum etnologicznem 15 prac samodzielnych. W pracowni etnologicznej wykonano szereg map i rysunków z zakresu etnologii Polski.

Biblioteka instytutu otrzymała 102 nowe książki oraz kilka map, fotografii i przedmiotów etnograficznych.

Inwentarz meblowy zwiększony o 7 numerów.

18. Seminarjum historii nowożytnej.

Kierownik: Prof. Dr. Adam Szelański. Asystent młodszy: Zygmunt Zborucki.

W ćwiczeniach przez trzy trymestry brało udział w dwóch grupach 29 osób; w seminarjum w trymestrze I i II — 34, w III — 41.

Prac samodzielnych przedłożono 8.

Biblioteka zakładu powiększyła się o 96 dzieł w 143 tomach.

19. Zakład historii sztuki polskiej i wschodnioeuropejskiej.

Kierownik: Prof. Dr. Władysław Podlacha. Demonstrator: Zbigniew Hornung; stypendysta: Jerzy Güttler; wolontariuszka: Aleksandra Majerska.

W ćwiczeniach brało udział 43 osób, w seminarjum osób 17. Przedłożono jedną rozprawę doktorską, 6 większych prac samodzielnych jest w toku. Zakład otrzymał w roku bieżącym własny lokal w gmachu posejmowym.

W inwentarzu biblioteki przybyło 51 pozycji, przeźroczy do pokazów świetlnych przybyło 74, do inwentarza pracowni fotograficznej 7 pozycji, meblowego 25 pozycji.

W zakładzie zbiera się i pracuje Koło historyków sztuki studentów U. J. K.

20. Seminarjum filologii romańskiej.

Kierownik: Prof. Dr. Edward Porębowicz. Asystentka młodsza: Dr. Anna Czeżowska.

Na seminarjum uczęszczało przeciętnie 8 studentów, na ćwiczenia proseminaryjne 20 osób. Asystentka prowadziła przez trzy trymestry ćwiczenia paleograficzne z udziałem 12 osób.

21. Instytut orientalistyczny I. Daleki Wschód.

Kierownik: Prof. Władysław Kotwicz.

Liczba uczestników ćwiczeń w młodszej grupie 5, w starszej 3.

Nowe nabytki biblioteki: 135 pozycji w 155 tomach.

Inwentarz meblowy powiększył się o 7 pozycji.

22. Instytut orientalistyczny II. Bliski Wschód.

Kierownik: Prof. Zygmunt Smogorzewski.

Liczba studentów na seminarjum 14.

Nowe nabytki biblioteki: 80 pozycji w 125 tomach.

Inwentarz meblowy zwiększony o 16 pozycji.

23. Seminarjum językoznawstwa porównawczego i filologii indyjskiej.

Kierownik: Vacat. Kurator: Prof. Zygmunt Smogorzewski. Asystent młodszy: Dr. Jerzy Kuryłowicz.

Z powodu śmierci prof. Gawrońskiego seminarjum nieczynne.

Nowe nabytki biblioteki: 13 dzieł w 17 tomach.

Inwentarz meblowy: stół, 10 krzeseł i 7 szaf na książki.

Brak sprawozdań z zakładów: 1. Antropologii. 2. Filologii francuskiej. 3. Filologii klasycznej III. 4. Prehistorji. 5. Seminarjum filozoficznego. 6. Historji Polski. 7. Seminarjum pedagogicznego.

5. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Na Wydział matematyczno-przyrodniczy zgłosiło się w roku 1926/27 1.063 studentów, oraz 9 wolnych słuchaczy. W myśl uchwały Rady Wydziałowej, zatwierdzonej przez Ministerstwo W. R. i O. P., odbył się z początkiem roku egzamin wstępny dla nowo-wstępujących, których liczbę ograniczono do 250. Na mocy zezwolenia Rady Wydziałowej przyjęto na pierwszy rok studentów 252, oraz dwóch wolnych słuchaczy. Z ogólnej liczby 1.072 studentów 20 z pierwszego roku oraz 50 z wyższych lat nie dokonało wpisu i nie złożyło przepisanych opłat.

Egzaminów ścisłych dwugodzinnych odbyto 16, jednogodzinnych 11. Wpłynęło 21 rozpraw doktorskich, dokonano 12 promocyj.

Habilitacje:

Przeprowadzono 3 habilitacje: Dra J. P. Schaudera (matematyka), Dra W. Nikliborca (matematyka) i Dra A. Zierhoffer (geografia).

Wydział matematyczno-przyrodniczy doznał bolesnej straty wskutek przedwczesnej śmierci profesora fizyki eksperymentalnej śp. Dra Romana Negrusza. Pamięć zmarłego uczciła Rada Wydziałowa uroczystym posiedzeniem zwołanem wspólnie z Radą Wydziału humanistycznego.

Na opróżnioną katedrę fizyki eksperymentalnej zaproszono prof. Dra S. Lorie.

Rada Wydziału nadała dwa doktoraty honorowe uczonym zagranicznym (R. A. Millikan, E. B. Wilson) i jeden uczonemu polskiemu (prof. Dr. Emil Godlewski sen.).

Z początkiem roku akademickiego 1926/27 kancelaria dziekańska otrzymała nowy obszerny lokal, złożony z pokoju dla dziekana, kancelarii dla sekretarki i dużej sali obrad. Kancelaria dziekana zyskała nadto etat subpedela. Załatwiono wreszcie zaległą sprawę łańcucha i berła. Nowy łańcuch sporządzono z napisem „*facultas litterarum*” i oddano Wydziałowi humanistycznemu, stary przypadł w udziale Wydziałowi matematyczno-przyrodniczemu. Nowe berło dla Wydziału matem.-przyrod. wykonała pracownia p. Buszka we Lwowie według rysunku art. malarza prof. K. Sichulskiego.

Dotacja z § 10/1 i 2 wynosiła dla Wydziału matem.-przyrod. w roku akademickim 1926/27 63.151 zł. 33 gr. Ponadto otrzymały instytuty naukowe Wydziału z taks pracownianych (laboratoryjnych i seminarjalnych):

w I trymestrze	9.964 zł. — gr.
w II „	4.892 „ 98 „
w III „	5.139 „ 11 „

Z funduszu na pomoce naukowe (zasiłki przyznawane przez Wydział Nauki indywidualnie profesorom) otrzymali kwoty różne, wahające się w granicach od 1.200–7.500 zł. profesorowie: Krzemieniewski, Kwietniewski, Loria, Siemiradzki i Tołłoczko.

W ciągu roku ubiegłego otrzymały instytuty: anatomji porównawczej, botaniki systematycznej, petrografji, mineralogji, zoologii nowe dodatkowe lokale, opróżnione przez seminarja humanistyczne w budynku przy ul. św. Mikołaja 4.

Remontu dokonano w instytutach: petrografji, chemji I i II oraz fizyki. Remont kapitalny (instalacja centralnego ogrzewania, instalacja elektryczna i przebudowa sali wykładowej) rozpoczęto w instytucie fizyki eksperymentalnej.

Dziekanem na rok 1927/28 wybrano prof. Dr. h. c. H. Arctowskiego.

SPRAWOZDANIA KIEROWNIKÓW ZAKŁADÓW NAUKOWYCH.

I. Instytut geofizyki i meteorologii.

Kierownik: Prof. Dr. Henryk Arctowski. Asystent młodszy: Stanisław Zych; demonstratorzy: Henryk Orkisz i Jan Moniak.

Podczas feryj letnich 1926 dokonywano pomiarów pyrliometrycznych we wschodnich Karpatach (Edward Stenz i H. Orkisz) oraz w Tatrach (H. Orkisz). Pomiary geotermiczne w szybach naftowych oraz studja loessowe z powodu choroby asystenta p. St. Zycha nie przysły do skutku. Podczas feryj wielkanocnych opra-

cowano pod względem geotermicznym 7 szybów w Borysławiu i Tuśtanowicach (pp. St. Zych, A. Schmuck i A. Tabor) oraz w jednym szybie w Kałuszu (St. Zych i A. Tabor).

W czerwcu 1927 r. zakład geofizyki wziął udział czynny w VI Zjeździe słowiańskich geografów i etnografów w Polsce przez wygłoszenie 23 referatów a to pp.: Prof. Arctowski (5), A. Bielecki (1), W. Czerniewicz (1), S. Kowalski (1), J. Moniak (2), W. Przepiórski (1), H. Orkisz (4), A. Schmuck (2), H. Stättner (2), A. Tabor (1), St. Zych (3), których streszczenia zostały ogłoszone drukiem.

Prace naukowe: I. Ogłoszone drukiem:

1. H. Arctowski i H. Orkisz: „O wahaniach temperatury w Ameryce północnej w latach 1910–1919”.
2. E. Stenz: „O usłonecznieniu Czarnohory”.
3. — „O zakłóceniach przeźroczystości atmosfery ziemskiej”.

II. Oddane do druku:

1. Prof. H. Arctowski: „Uwagi wstępne do studjum przeskoków w przebiegu rocznym ciśnienia atmosferycznego”.
 2. — „O t. zw. falach barometrycznych w regionie antarktycznym”.
 3. — „Wstęp do studjum nad transportem atmosferycznym”.
 4. — „O załomach krzywej przebiegu dziennego ciśnienia atmosferycznego w Batawji”.
 5. St. Zych: „O wahaniach temperatury na obszarze Japonji, Chin i Indochin w latach 1910–1919”.
 6. W. Przepiórski: „O przebiegu dziennym ciśnienia atmosferycznego w Manilli”.
 7. H. Orkisz: „O drobnych zmianach ciśnienia atmosferycznego”.
 8. J. Moniak: „Metody rysowania blokdiagramów i ich zastosowanie w geografji i geologii”.
- Ponadto gotowe do druku są 4 prace, oraz kilkanaście prac w toku. Na *repetitorium geofizycznym* były przedkładane prace z literatury geofizycznej, zaś na *repetitorium meteorologicznem* z meteorologii i klimatologii. Na drugim *repetitorium meteorologicznem* członkowie pracowni zapoznawali obecnych ze stanem prac badawczych, wykonywanych w zakładzie geofizyki i meteorologii.

Z zakładem pracuje p. Dr. Edward Stenz.

W *ćwiczeniach klimatologicznych* uczestniczyło 8 studentów, *meteorologicznych* z powodu braku miejsca oraz potrzebnych materiałów do ćwiczeń 57 studentów. Nadto 13 osób zajętych było wykonywaniem prac oryginalnych.

Przybytki inwentarza obejmują przedmioty następujące: 3 dębowe szafy na okazy, lampa stołowa, półki oszklone na książki, suwak logarytmiczny Fabre'a i reduktor dzwonkowy.

Ubyło 3 termometry oraz 3 rury blaszane.

2. Instytut fizyki eksperymentalnej.

Po śmierci śp. prof. Romana Negrusza objął 18 września 1927 kierownictwo Instytutu fizyki eksperymentalnej zastępczo prof. St. Loria. Komisja wybrana przez Radę Wydziałową celem przejęcia inwentarza zakończyła swe funkcje 10 grudnia 1927 i oddała protokolarnie klucze i zbiory Instytutu nowemu kierownikowi.

Skład osobowy Instytutu: 1 asystent starszy, 2 asystenci młodszy, 1 demonstrator, 1 mechanik i maszynista, 1 laborant, 1 woźny.

Zastępca kierownika złożył Ministerstwu w piśmie z dnia 22 grudnia 1926 sprawozdanie ze stanu, w jakim znajduje się budynek i laboratorium i uzasadnił nieodzowną potrzebę remontu, obejmującego: a) założenie centralnego ogrzewania, b) zakupienie nowych akumulatorów i przetwornicy oraz przeprowadzenia w budynku sieci prądów, c) rekonstrukcję sali wykładowej etc.

Przybliżony kosztorys tych rekonstrukcyj został oceniony na 130.000 zł. Cała ta kwota została przez Ministerstwo na powyższy cel przyznana. Roboty będą wykonane podczas wakacji.

Program prac w instytucie obejmował: a) wykład fizyki eksperymentalnej 5 godz. tygod., b) ćwiczenia w pracowni I i c) ćwiczenia w pracowni II.

W ciągu trymestru I i II wykladał w zastępstwie prof. Lorii pełniącego równocześnie obowiązki dziekana, starszy asystent Dr. K. Gostkowski. Z początkiem trymestru III objął wykłady prof. Loria.

Z powodu wielkiej liczby zgłoszonych studentów ćwiczenia odbywać się musiały grupami codziennie od godz. 16-ej do 20-ej. W pracowni I było uczestników 215, w pracowni II-ej 18. Ponadto czterech studentów rozpoczęło prace eksperymentalne jako zadania egzaminacyjne dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich.

Skład osobisty powiększył się o jednego demonstratora.

Założono nowy inwentarz zakładu (lit. B).

Nowe nabytki inwentarza: w dziale I nr. 1–8, w dziale II-im nr. 1–76, w dziale III-im od 1–51.

3. Instytut fizyki teoretycznej.

Dla studentów starszych roczników wykładano w I trymestrze: podstawy sprężyste teorii zjawisk świetlnych 3 godz. tyg. oraz dynamikę ogólną 2 godz. tyg., w trymestrze II i III teorię zjawisk elektrycznych i magnetycznych 5 godz. tyg.

W *proseminarium* odbywały się ćwiczenia, związane z wykładem optyki i teorii elektrycznej i magnetycznej. Uczestników było około 100.

W *seminarium* odbyto 15 posiedzeń dyskusyjnych na temat kinetycznej teorii gazów i o potencjałach krytycznych — jako dalszy ciąg seminarjum zeszłorocznego. Uczestników było 35.

Poraz pierwszy zorganizowano *konwersatorium* fizykalne. Odbyto 12 posiedzeń.

Przybytki inwentarza w dziale I (meble) nr. inwentarza 15–16, w dziale II (książki) nr. inw. 297–310, w dziale III (przrzędy) nr. inw. 78–83.

Ministerstwo W. R. i O. P. (Wydział Nauki) przyznało w roku ubiegłym Instytutowi fizyki teoretycznej zasiłek jednorazowy na pomoce naukowe w kwocie 7.500 zł. Przedmioty nabyte z tego funduszu zapisano w inwentarzu w dziale II nr. 220, 253, 184, 228, 229, w dziale III nr. 84, 85, 86, 87.

Na mocy uchwały Rady Wydziałowej z dnia 9 marca 1927 zostały przyrzędy zapisane w inwentarzu pod Nr. III (3, 8, 74, 78, 79, 81, 82, 84, 87) wypisane z inwentarza Instytutu fizyki teoretycznej i przepisane do inwentarza fizyki eksperymentalnej. Przeniesienie to jest spowodowane i uzasadnione faktem, iż obecny kierownik Instytutu fizyki teoretycznej został mianowany dyrektorem Instytutu fizyki eksperymentalnej, zaś wymienione przyrzędy były sprawione specjalnie dla prac eksperymentalnych bądź to jego własnych, bądź też pod jego kierunkiem robionych.

Skład osobowy pozostał bez zmiany.

4. I. Instytut chemiczny.

Kierownik: Prof. Dr. Stanisław Tolłoczko.

Personal pomocniczy: Asystenci: Dr. Leonard Czaporowski, Lech Suchowiak, Wiktor Kemula, Jan Wierciński, Tadeusz Migielski.

W pracowni chemji analitycznej jakościowej	było	uczni	126
" " " ilościowej	"	"	38
" fizyko-chemicznej	"	"	30
Małe practicum dla przyrodników ilościowe	uczestników		62
Razem			256

Prace doktorskie wykonywali: Kemula Wiktor, Kallir Karol, Mrazek Stanisław i Wierciński Jan. Pracę kandydacką Marja Węcłewska.

Przybytki inwentarza: w dziale I-ym nr. 120–126, w II-im nr. 627–650, w III-im nr. 429–442.

5. II. Instytut chemiczny.

Kierownik: Prof. Dr. Kazimierz Kling.

Personal pomocniczy: Asystenci młodszy: Mrazek Stanisław, Jurkiewicz Jan, Stefkówna Zofja; demonstrator: Kluź Józef.

W dużym practicum organicznym dla chemików brało udział 27 osób, w małym practicum dla przyrodników 52, nadto 7 osób pracowało nad pracami samodzielnymi.

Doktorskie prace wykonało 6 kandydatów.

Przybytki inwentarza: w dziale B. Nr. 312—330 — w tym ważniejsze: 2 beczki żelazne po 50 litr. na gazolinę, centryfuga dwuramienna, przybornik i aparat Richtera, naczynie Devarowskie, djament wielki, stół dmuchawkowy, palnik dmuchawkowy i turbina Rabego.

Do biblioteki instytutu przybyło 64 tomów od L. 541—604.

6. Instytut geologiczny.

Kierownik: Prof. Dr. Wojciech Rogala.

Personal pomocniczy: Asystent starszy: Dr. Zdzisław Pazdro; asystentka młodsza: Bronisława Kokoszyńska.

Przebieg prac w zakładzie z powodu braku urzędnika wewnętrznego i odpowiedniej liczby sił pomocniczych naukowych oraz laboranta niedozwala na należyte prowadzenie ćwiczeń.

Na ćwiczenia dla początkujących uczęszczało 57 studentów.

W pracowni oprócz obu asystentów były zajęte 3 osoby.

Działalność naukowa zakładu:

Asystent Dr. Pazdro uzyskawszy płatny urlop 5-o miesięczny odbył podróż naukową do Francji i Szwajcarii. W Paryżu studjował kopalne Bryozoa, w celach porównawczych opracowywanego przez siebie zbioru z Karpat i Podola.

Prace naukowe: Ogłoszone drukiem w ubiegłym roku:

1. Dr. W. Rogala: „Nouvelles données pour la stratigraphie du Flysch Karpathique”. (Mem. de la I-ère réun. de l'association Carpathique).
2. Dr. Zdz. Pazdro: „Szkic geologiczny Liwocza”. (Kosmos 1926).
3. J. Moniak: „Metody rysowania blokdiagramów i ich zastosowanie w geografii i geologii” (patrz zakład geofizyki).
4. Władysław Zych: „Old red Podolski” (patrz instytut paleontologiczny).

Nabytki inwentarza: A. (sprzęty, przyrządy i modele) sprawiono 8 m. bież. szaf na zbiory i 12 krzeseł, oraz 2 aneroidy. B. (biblioteka) — prócz dalszej prenumeraty pism naukowych zakupiono 12 dzieł. C. (zbiory naukowe) — zbiory zakładu powiększyły się o bogate zbiory p. Kokoszyńskiej z cenomanu Podolskiego, Dra Zycha z Old Redu Podola, oraz materiały zebrane podczas wy-

cieczek w różne okolice Karpat i Podola. Nader cenne zbiory przywiózł Dr. Pazdro z podróży do Francji, obejmujące kompletny zbiór z zagłębia paryskiego, okazy paleozoicum Bretanii, zagłębia Akwitacji oraz zbiór skał wybuchowych z Owernji. Zbiory powyższe po opracowaniu zostaną wciągnięte do inwentarza.

7. Instytut geograficzny.

Kierownik: Prof. Dr. Eugenjusz Romer.

Personal pomocniczy: Asystenci starsi: Dr. August Zierhofer i Dr. Julian Czyżewski; demonstrator: Henryk Teisseyre.

W ćwiczeniach geograficznych dla początkujących, prowadzonych w trzech grupach po 4 godz. tygodn. w I i II trymestrze brało udział 70 osób.

W ćwiczeniach kartograficznych 4 godz. tygodn. w I—III trymestrze osób 85.

W pracowni geograficznej zajętych było osób 36, opracowując 42 zadane tematy.

Repetytoria geograficzne odbywały się przez 2 godz. tygodniowo. Omówiono 20 prac naukowych

Wycieczki geograficzne w trymestrze III oraz w okresie wakacyjnym. Oprócz wycieczek dla początkujących, odbywano osobne wycieczki z zapisanymi do pracowni geograficznej. Nadto zespół pracowników w okresie wakacyjnym przeprowadzał badania terenowe, z których najważniejszym było kontynuowanie studjum nad zasięgiem głazów narzutowych północnego pochodzenia.

W zakładzie geograficznym redagowano w dalszym ciągu pisma geograficzne t. j. „Czasopismo geograficzne” i „Przewodnik kartograficzny”.

Pracownicy zakładu brali wybitny udział w przygotowaniu II ogólnego słowiańskiego zjazdu geografów i etnografów, który w tym roku odbył się w Polsce. Uczestnicy zjazdu zwiedzili urządzone w zakładzie geograficznym wystawę kartograficzną. Pracownicy zgłosili na tenże zjazd 28 referatów z różnych dziedzin geografii. Z prac wykonanych w zakładzie zostały ogłoszone w tym roku drukiem 3 rozprawy o Podolu (prace geograficzne wykonane przez E. Romera zesz. IX. Podole). Zasady kartografii, studjum geologiczne z Karpat (Kosmos 1926 profil Sukieli), Statystyka Polski (wydawnictwo Komitetu organiz. II Zjazdu geografów i etnografów), artykuły o chronologii dyluwjalnej i morzach południa (Przyroda i Technika).

Pod prasą znajduje się „Powierzchnia szczytowa Karpat“ (H. Teisseyre). W przewodniku kongresowym II Zjazdu geografów i etnografów słowiańskich zostało opublikowanych 5 referatów naukowo-informacyjnych, opracowanych w zakładzie geograficznym.

Z prac kartograficznych wykonanych w ubiegłym roku w całości lub częściowo zostały ogłoszone drukiem:

1. Atlas Polski współczesnej (wyd. II).
2. Mapa przemysłowa Polski.
3. Mapa narodowości Rzeczypospolitej Polskiej.
4. Atlas powszechny zesz. II (zesz. III w druku).

Biblioteka pomnożyła się o 173 numerów w tem 75 map. Zmiany w pomieszczeniu zakładu nie zaszły.

8. Instytut anatomji i fizjologii roślin.

Kierownik: Prof. Dr. Seweryn Krzemieniewski.

Personal pomocniczy: Asystentka młodsza: H. Grzymirska, później A. Maczak; asystent młodszy: W. Bętkowski, asystent młodszy czasowo Jan Badjan.

Z powodu zupełnego braku odpowiednich pomocy naukowych zakład fizjologiczny jest nieczynny. Ćwiczenia z fizjologii roślin, obowiązkowe dla kandydatów magisterskich, musiano odwołać — ze zgłoszonych na te ćwiczenia 27 osób nie przyjęto nikogo.

Na ćwiczenia z anatomji roślin zgłosiło się studentów 161 — z czego przyjęto 103.

Z czynności wewnętrzno-administracyjnych zakładu podnieść należy zainwentaryzowanie biblioteki po śp. prof. Szyszyłowiczu oraz podział i wymianę dzieł pomiędzy obu zakładami botanicznymi.

Do biblioteki zakładu zakupiono nowych książek i czasopism za kwotę 2.370 zł.

Przyborów naukowych nabyto za 2.258 zł.

Działalność naukowa zakładu: Ogłoszono drukiem następujące prace:

1. H. i S. Krzemieniewscy: „Mikrobakterje Polski“.
2. — „Z mikroflory gleby w Polsce“.
3. H. Krzemieniewska: „Z mikrobiologii gleby“.

W druku znajdują się:

1. S. Krzemieniewski: „Emil Godlewski w 80 rocznicę urodzin“.
- Nadto przygotowano do druku 3 rozprawy H. i S. Krzemieniewskich, jedna J. Badjana i jedna H. Grzymirskiej.

Sprawozdanie kasowe.

Przychód:		Rozchód:	
Kredyty normalne za rok 1926.	4.548.— zł.	Niedobór z r. 1925	54.47 zł.
z dotacji ogólnej Wydziału.	175.— „	potrącenie na długi innych zakładów.	1.536.— „
taksy laboratoryjne	1.113.68 „	chemikalja	1.436.93 „
pozostałość z r. 1925	52.75 „	szkło	1.169.07 „
kredytnadzwyczajny	1.500.— „	książki i czasopisma	2.370.81 „
kredyt za I kwartał 1927 r.	1.000.— „	przybory naukowe .	1.621.64 „
taksy za I trymestr	579.30 „	optyka	636.67 „
taksy za II trymestr	293.58 „	sprzęty	138.— „
Razem	9.262.31 zł.	drobne wydatki . .	82.87 „
		porto i frachty . .	86.93 „
		pozostałość z taks za II trymestr . . .	128.92 „
		Razem	9.262.31 zł.

9. Instytut systematyki i morfologii roślin.

Zakład został w ubiegłym roku powiększony o jedną salę o trzech oknach, w której pomieszczono zbiory zielnikowe.

Prowadzono dwie kategorie ćwiczeń i seminarjum dla starszych słuchaczy „konwersatorium botaniczne“ oraz wycieczki botaniczne.

W ćwiczeniach systematyczno-morfologicznych brało udział 127 słuchaczy. W ćwiczeniach dla starszych (kurs przygotowawczy do pracy samodzielnej) 13 osób.

W konwersatoriach botanicznych 13 osób.

W wycieczkach botanicznych brało udział 127 osób.

W zakładzie wykonano następujące prace naukowe:

1. Opracowano i oddano do druku monograficzne opracowanie rodziny roślin krzyżowych (III tom Flory polskiej wydawanej przez Akademię Umiejętności w Krakowie).
2. Asystent zakładu Dr. Koczwarę opracował metodą mikroskopową torfowisko w Howilowie na Podolu, stwierdził istnienie w ciągu całego podyluwjalnego okresu sosny na obszarze Podola i ustalił zmiany w szacie leśnej Podola w okresie podyluwjalnym. Praca została opublikowaną w „Przeglądzie geograficznym“ we Lwowie.
3. Dr. Koczwarę dokonał kilku ciekawych odkryć florystycznych na Podolu i ogłosił takowe w „Zapiskach florystycznych“ (Acta societatis botanicorum Poloniae).
4. P. Stanisław Totha opracował metodą mikroskopową torfowisko w Janowie na Rostoczu i stwierdził istnienie w nim 2 faz rozwojowych odpowiadających dwóm okresom klimatycznym: subborealnemu i subatlantyckiemu (drukowana w Kosmosie).
5. W zakładzie rozpoczęto pracę nad wielkim dziełem systematyczno-opisowym, dotyczącem flory polskiej: „Iconografia flory Polskiej“. Zbiorkowa ta praca subwencjonowana była przez Akademię Umiejętności.

Brali w niej udział pod kierunkiem dyrektora zakładu pp. Karol Bassler, Józef Mądelski, Tadeusz Szynel, Jeremi Iwanicki, J. Wenderkówna i p. Wieleżyński. W ciągu roku 1926/27 opracowano część rodziny „Cyperaceae” i część rodziny „Gramineae” — razem z górą 100 gatunków.

6. W miesiącach wakacyjnych urządził instytut subwencjonowaną również przez Akademię Umiejętności zbiorową wycieczkę badawczą w pasmo Czarnohory, przy współudziale pp. St. Kulczyńskiego, A. Mączaka, Stanisława Tolpy, M. Tuligłowicza, R. Wihrka, M. Hirschfelda, J. Mądelskiego i K. Basslera. Wycieczka dokonała zdjęcia fytoekograficznego obszaru centralnego pasma Czarnohory, dokonała kilkuset zdjęć fytoekograficznych, zebrała materiały zielnikowe z zakresu roślin kwiatowych, mchów, porostów, oraz zebrała materiał do badań mikroskopowych nad dwoma wysokogórskimi torfowiskami, położonymi w kotłach lodowcowych w dolinie Kiriej. Materiały zebrane są przedmiotem opracowania w zakładzie.

Ogród botaniczny.

W ogrodzie botanicznym na Cetnerówce przeprowadzono dalsze prace remontowe około budynku administracyjnego. Budynek został pokryty dachem, wytynkowany, zaopatrzony w okna, drzwi i stropy i zamknięty. Roboty przerwano z powodu wyczerpania funduszy w czerwcu 1927.

W starym ogrodzie przy ul. Długosza uporządkowano ostatnią ze zniszczonych szklarni, wykonano szereg naprawek w szklarniach, odrestaurowano zniszczenie spowodowane gradobiciem w dniu 1-go lipca 1927.

W związku i z pomocą zakładu systematyki i morfologii roślin nagromadzono w ogrodzie duże materiały krajowe, zebrane częściowo na Podolu, częściowo w Pieninach, częściowo na Czarnohorze. Ogród przy ul. Długosza przeprowadza konsekwentnie gromadzenie materiałów roślinnych polskich, które mają być wzięte do urządzenia ogrodu „Flory Polskiej” na Cetnerówce.

10. Instytut zoologiczny.

Kierownik: Prof. Dr. Jan Hirschler.

Personal pomocniczy: Adjunkt etatowy: Gustaw Poluszyński; starszy asystent: Dr. Kazimierz Sembrat; młodszy asystent: Stefan Drzewicki; demonstrator: Ludwik Monné.

Prowadzono w roku ubiegłym ćwiczenia następujące:

1. Ćwiczenia zoologiczne w 3 trymestrach po 3 godz. tyg.
2. Ćwiczenia histologiczne w dwóch trymestrach po 3 godz.
3. Ćwiczenia embriologiczne w jednym trymestrze po 3 godz.
4. Kurs przygotowawczy do prac badawczo-naukowych w trzech trymestrach.

Na ćwiczenia uczęszczało 86 studentów.

Współpracowników stałych było 10.

W roku ubiegłym ogłoszono drukiem 11 prac naukowych (prof. Hirschler 3, Stefan Drzewicki 2, Ludwik Monné 2, Kazimierz Sembrat 2, Julia Sokólska 1 i Sydonja Vrtelówna 1).

Inwentarz instytutu pomnożony został o 16 pozycji, w tym w dziale meblowym 6 stołów, 18 krzeseł i 12 lamp (poz. inw. 341 do 343), w dziale pomocy naukowych Nr. inw. 336—340, 344—377.

Biblioteka instytutu powiększona o 19 dzieł (L. inw. 2.330—2.348). Pomieszczenie zakładu nie uległo zmianie.

11. Instytut anatomii porównawczej.

Kierownik: Prof. Dr. Kazimierz Kwietniewski.

Personal pomocniczy naukowy: Asystenci młodszy: Mieczysław Howurka, Zbigniew Ryzewicz.

Prace prowadzone w zakładzie odnosiły się do anatomii porównawczej pajęczaków, organów wydzielniczych ryb kościastych oraz szkieletu głowy kręgowców. Pracowników w laboratorium 3.

W ćwiczeniach uczestniczyło 25 studentów.

Przybytki inwentarza: 1. Aparat oświetlający i projekcyjny Vasiliu. 2. Mikrotom Reicherta. 3. Stół dębowy i 12 krzeseł.

Biblioteka pomnożona została o — Krause: *Microscopische anatomie*. Degener: *Handbuch der microscop. zool. Practicum*. Roewer: *Die Weberknechte*, oraz dalszy ciąg trzech wychodzących zeszytami podręczników Wintersteina, Langa i Schrödera.

12. Instytut krystalograficzny.

Kierownik: Prof. Dr. Zygmunt Weyberg.

Personal pomocniczy: Asystenci młodszy: Eugenjusz Sieliwanow, Hugo Ludwik Piotrowski.

Inwentarz zakładu powiększono o dwa przybory naukowe: lampę do mikroskopowania i akumulator za sumę 171 zł. 62 gr., warsztat stolarski i tablicę rozdzielczą do akumulatorów.

Biblioteka zakładu powiększyła się o 6 numerów.

Na ćwiczenia krystalograficzne dla fizyków w trymestrze I-ym uczęszczało osób 48, na także ćwiczenia dla mineralogów i chemików w II trym. osób 43, dla matematyków w trym. II 49 osób, dla chemików w trym. III osób 16.

Na ćwiczenia krystalograficzne i mineralogiczne dla starszych studentów w I, II i III trym. uczęszczało osób 33.

Na ćwiczenia mineralogiczne dla początkujących w trym. I i II uczęszczało 45 osób, w trym. III 16 osób.

Posiedzeń konwersatorium krystalograficznego odbyło 18.

Samodzielne prace naukowe prowadziło w zakładzie 8 osób.

Prace naukowe: W roku ubiegłym wyszły z druku rozprawy doktorskie z lat ubiegłych a to:

1. H. Diamandówna: „O wpływie domieszki kwasów do roztworu alunu na postać jego kryształów“ (Kosmos 1926).
2. E. Halpernówna: „Czem jest kryształ mieszany“ (roczniki Chemji 1926).
3. E. Osterstetzerówna: „O addycyjnych własnościach kryształów mieszanych“ (roczniki Chemji 1926).
4. A. Płoinówna: „Przyczynek do wyjaśnienia istoty kryształu mieszanego“ (tamże 1926).
5. B. Haber-Chuwisowa: „O związku zachodzącym pomiędzy rozpuszczalnością kryształów a ich składem chemicznym“ (tamże 1926).
6. B. Bertischówna: „Przyczynek do sprawy rozpuszczalności kryształów mieszanych“ (tamże 1926).

Pozatem zostało ukończonych 8 prac doktorskich.

Sprawozdanie kasowe:

Przychód:		Rozchód:	
Dotacja zwyczajna .	1.540 — zł.	Przyrządy naukowe	171.62 zł.
Taksy laboratoryjne	1.118.70 „	Książki	115.80 „
Razem .	2.658.70 zł.	Meble	195 — „
		Chemikalia i potrzeby	
		pracowniane . . .	1.858 — „
		Przybory kancelar. .	108.60 „
		Naprawy	181.43 „
		Lód	18.75 „
		Oprawa książek . .	9.50 „
		Razem .	2.658.70 zł.

13. Instytut paleontologiczny.

Kierownik: Prof. Dr. Józef Siemiradzki.

Personal pomocniczy: Asystent starszy: Dr. Władysław Zych.

Ćwiczenia dla początkujących: Zgłosiło się kandydatów 135. Po egzaminie z anatomii porównawczej przyjęto z tej liczby 73. Z nich uczęszczało w I trymestrze 72, w II-im 71, w III-im 70. Wskutek braku odpowiedniego pomieszczenia i materiałów ćwiczenia odbywały się w trzech grupach po 2 godz. tygod. Przy ćwiczeniach tych, które prowadził asystent Dr. Zych szczególną uwagę zwracano na wyrobienie zmysłu obserwacyjnego, poznanie rodzajów i cech rodzajowych zwierząt bezkręgowych oraz opisywanie skamieniałości.

Ćwiczenia dla starszych studentów. Ponieważ w programie wykładów na rok ubiegły ćwiczenia te nie były przewidziane, podzielono je na dwie grupy. W grupie pierwszej dla 6-u osób wyznaczono tematy do samodzielnych prac paleontologicznych, w drugiej, na które zapisało się 11 osób, zapoznawano studentów z metodami prac paleontologicznych i przygotowywano ich do prac samodzielnych.

Wycieczki naukowe w ciągu III trymestru urządzono trzy:

1. Zaszków—Grzybowice (utwór kredowy), 2. Pustomyty—Porszna—Nagórzany (id), 3. okolice Mikołajowa (utwór mioceniński) przy udziale 48—50 osób. Celem wycieczek było zbieranie i preparowanie skamieniałości oraz poznanie zależności występowania pewnych zespołów faunistycznych (faciesów) oraz sposobu zachowania skamieniałości w związku ze środowiskiem i warunkami w jakich zwierzęta kopalne znajdowały się za życia i podczas późniejszych procesów geologicznych.

Na wykłady paleontologii ogólnej i szczegółowej uczęszczało w trymestrze

I osób	158 i 106
II „	143 i 91
III „	139 i 62.

Przybytki inwentarza: W inwentarzu zbiorów naukowych przybyły Nra inw. 5.324—5.777. Z dotacji meblowej zakupiono 1 stół do ćwiczeń i 3 półki do szafy. Przybory naukowe: L. inw. 129—132 w tem 1 mikroskop Leitza i przyrząd do mikrofotografji.

Prace naukowe: Ogłoszone drukiem:

1. J. Siemiradzki: „Korale kredowe Polski“ (Kosmos).
2. Asystent Dr. Zych ogłosił drukiem swoją pracę doktorską p. t. „Old red Podolski“ (prace Państwowego Instytutu Geologicznego). O wynikach jej miał referat w Warszawie na posiedzeniu Państwowego Instytutu Geologicznego oraz na zjeździe geografów i etnografów słowiańskich we Lwowie. 4 prace obszerniejsze rozpoczęte w pracowni paleontologicznej będą ukończone w roku następnym.

Strat w inwentarzu nie było żadnych.

14. Seminarjum matematyczne A.

Kierownik: Prof. Eustachy Żyliński.

W roku ubiegłym odbywały się ćwiczenia z geometrii analitycznej w związku z odpowiednim wykładem oraz seminarjum matematyczne wyższe co 2 tygodnie po 2 godziny.

Studenci 1-go i 2-go roku zapisani na ćwiczenia z geometrii analitycznej podzieleni byli na 3 grupy, z których każda przerabiała zadania w sali wykładowej. Studenci lat wyższych wyrabiali zadania w domu, a co trymestr przedkładali zeszyty z wypracowaniami.

Ogólna liczba zgłoszonych na ćwiczenia z geometrii analitycznej wynosiła 321 osób.

Przedmiotem zajęć seminarjum matematycznego wyższego było w pierwszym rzędzie szczegółowe referowanie pracy E. Aitina i O. Schreiera: „Algebraische Construction reeller Körper“ (Abh. Hamb. 1926). Oprócz tego wygłoszono jeszcze referaty: „O niezależności postulatów pola racjonalnego“; „O kongruencjach według dowolnego modułu“; „Twierdzenie Hilberta o bazach systemu wielomianów“. Liczba uczestników wynosiła 37.

Do inwentarza biblioteki seminaryjnej przybyło 44 pozycyj, w inwentarzu meblowym 5 pozycyj.

Sprawozdanie kasowe:

Przychód:		Rozchód:	
Pozostałość z taks za rok 1925/26 . . .	278.16 zł.	Zakupno książek . .	718.85 zł.
Pozostałość z dotacyj za rok 1925/26 . . .	178.30 „	Wydatki kancel. itp. .	15.27 „
Dotacja za grudzień 1926	8.50 „	Oprawa książek . . .	46.50 „
Dotacja od 1/I do 30/III 1927	150.— „	3 krzesła polit. . . .	49.95 „
Dotacja od 1/IV do 30/VI 1927	137.50 „	Abażur, szczotka . .	13.30 „
Taksy za I trym. . . .	360.— „	Nadto zamówionych kilkanaście książek na sumę około	350.— „
„ „ II „	146.79 „	Razem	1.193.87 zł
Dotacja meblowa za I kwartał 1927 . .	50.— „		
Razem	1.309.25 zł.		

15. Seminarjum matematyczne C.

Kierownik: Prof. Dr. Stanisław Ruziewicz. Demonstrator: Zbigniew Moroń.

W roku 1926/27 uczestniczyło w seminarjum 38 osób, większość z nich brała czynny udział w pracach seminarjum, opracowując referaty i zabierając głos w dyskusji. Referowano zagadnienia z teorii funkcji zmiennej rzeczywistej oraz z szeregów Dirichleta. Pomiedzy innymi opracowano następujące tematy: Całka Perrona, Całka Denjoy, funkcje o wahnięciu ograniczonym, o punktach dostępnych linjowo, o pochodnych symetrycznych, o mierze Grossa i Caratheodory'ego, pewne wzory na odcięte zbieżności absolutnej i jednostajnej szeregów Dirichleta itd.

Zakupiono do seminarjum 27 książek i prenumerowano jedno czasopismo. Do katalogu przybyło 24 pozycyj.

16. Seminarjum matematyczne D.

Kierownik: Prof. Dr. Stefan Banach. Demonstrator: Józef Meder.

W roku sprawozdawczym odbywało się seminarjum i ćwiczenia. Na seminarjum referowano prace oryginalne, przeważnie w zakresie teorii zmiennej rzeczywistej, teorii operacyj funkcyjnych, teorii mnogości i topologii. Liczba uczestników wynosiła 45. Na ćwiczeniach studenci rozwiązywali przy tablicy zadania z zakresu wykładów. Seminarjum nabyło w ciągu ostatniego roku 13 książek w 17 tomach za łączną sumę 310 zł. 80 gr. Ponadto otrzymało w darze od autorów 16 odbitek i rozpraw.

17. Seminarjum matematyczne B.

Kierownik: Prof. Dr. Steinhaus.

Seminarjum nie nadesłało sprawozdania.

18. Instytut astronomiczny.

Kierownik: Prof. Dr. Marcin Ernst. Asystent młodszy: Alfred Stachy.

W ćwiczeniach brało udział 40 słuchaczy. Ćwiczenia wstępne polegały na wykonywaniu zadań z astronomji sferycznej, ćwiczenia seminaryjne polegały na opracowaniu referatów z mechaniki niebios, na obliczaniu dróg planet i komet oraz efemeryd.

W pomieszczeniu zakładu nie zaszły żadne zmiany.

Inwentarz biblioteki powiększył się o 36 numerów. Pozatem do zbiorów zakładu nie przybyło.

VII.

SPRAWOZDANIE BIBLIOTEKI UNIWERSYTECKIEJ.

A. Personal.

Dyrektor: Dr. Rudolf Kotula.

Bibliotekarze w VI st. służb.: Dr. Franciszek Smolka, Dr. Stefan Vrtel Wierczyński, Dr. Stefan Mękowski.

Bibliotekarze w VII st. służb.: Dr. Eustachy Gaberle, Dr. Anna Jędrzejowska.

Asystenci biblioteczni w VIII st. służb.: Dr. Krystyna Wisłocka-Remerowa, Dr. Marjan Des Loges.

Sekretarze II kat. w IX st. służb.: abs. fil. Tadeusz Hahn, Dr. Paweł Rybicki, abs. fil. Adam Bocheński, abs. fil. Walerjan Preisner.

Sekretarz II kat. w X st. służb.: abs. fil. Józef Mayer.

Praktykant w XI st. służb.: Tadeusz Świeżawski.

Wolontariuszka: abs. fil. Beatrycze Żukotyńska.

Personal niższy liczył 2 starszych woźnych, 8 woźnych etatowych i kontraktowych, oraz 2 stróżów.

B. Prace i zajęcia naukowe grona urzędników bibliotecznych.

Dyrektor biblioteki Dr. Kotula jak dawniej zarządzał w godzinach popołudniowych prywatną biblioteką fund. W. hr. Baworowskiego we Lwowie, której dzieje ogłosił drukiem w źródłowej publikacji „Biblioteka Wiktora Baworowskiego we Lwowie“ (osobne odbicie z książki zbiorowej: Publiczne Biblioteki Lwowskie) a nadto na zjeździe bibliotekarzy i bibliofilów polskich w Warszawie wygłosił referat: „Organizacja katalogowania i wymiany dubletów w państwowych bibliotekach w Polsce“.

Bibliotekarz Dr. Wierczyński, docent bibliografii i bibliotekarstwa tutejszego Uniwersytetu opublikował następujące prace:

Bibliografia literatury Polskiej (za rok 1919).

Rozmowa człowieka ze śmiercią w literaturze średniowiecznej polskiej i czeskiej. (Pamiętnik literacki r. XXII—XXIII).

Polonica w zbiorze korespondencji biblioteki muzeum narodowego w Pradze. (Przewodnik bibliograficzny 1926).

Zjazd bibliofilów polskich w Warszawie, sekcja bibliograficzna. (Przewodnik bibliograficzny 1926).

Ś. p. Kazimierz Stanisław Jakubowski. (Przewodnik bibliograficzny 1926).

Bibliografia prac prof. W. Bruchnalskiego. (Broszura pamiątkowa 40-lecia pracy naukowej prof. Bruchnalskiego, Lwów 1926).

O międzynarodowym zjeździe bibliotekarzy i miłośników książki w Pradze. Słowo Polskie 1926 Nr. 24.186, Kurjer Poznański 1926 Nr. 54.322).

Ponadto liczne recenzje i sprawozdania w prasie codziennej.

Dr. Mękowski ogłosił artykuł p. t. Geneza Biblioteki Warszawskiej i jej charakter w latach 1841—1863. (Pamiętnik literacki t. 22—23).

Dr. Gaberle wygłosił na II zjeździe bibliotekarzy w Warszawie referat p. t. „Zasady organizacji naukowej bibliotek podręcznych“, a na kole lwowskim związku bibliot. „Istota i stan obecny egzemplarza obowiązkowego w Polsce i zagranicą“.

Dr. Jędrzejowska objęła kierownictwo nad porządkowaniem i katalogowaniem biblioteki Tow. Słuchaczy Prawa U. J. K. Opublikowała rys dziejów biblioteki uniwersyteckiej we Lwowie p. t. „Biblioteka uniwersytecka we Lwowie“. (Publiczne Biblioteki lwowskie, Lwów 1926). W Przewodniku bibliograficznym pomieściła zestawienie i opis większej części poloników 16—18 wieku napotykanym w literaturze francuskiej i włoskiej, które biblioteka uniwersytecka w ostatnich czasach nabyła.

Dr. Zofja Krystyna Wisłocka-Remerowa pracowała nad uporządkowaniem i skatalogowaniem biblioteki Tow. Lekarskiego we Lwowie.

Dr. Marjan Des Loges kontynuował w godzinach pozaurzędowych inventaryzację i katalogowanie zbiorów biblioteki Ord. hr. Dzieduszyckich.

Dr. Rybicki otrzymał w 1926 r. stopień doktora filozofii na podstawie rozprawy p. t. „Etyka Jana Kochanowskiego“. Ogłosił artykuł p. t. „Człowiek i dzieło jako przedmiot badań literackich“. (Ruch Literacki 1926 Nr. 7).

Sekretarz W. Preisner pomieścił kilkakrotnie w „Dzienniku Lwowskim“ tłumaczenia z obcej literatury oraz artykuły krytyczne z dziedziny literatury polsko-francusko-włoskiej.

Sekretarz J. Mayer pomieścił kilka notatek bibliograficznych w „Ruchu Literackim“ i „Pamiętniku literackim“ z dziedziny literatury polskiej.

C. Stan zbiorów.

Wpisano do inwentarza	Dział	Kupna		Egzemplarze obowiązujące		Wymiana Dary rząd.		Dary prywatne		Z dubl. wybrano		Razem	
		dziel	tomów	dziel	tomów	dziel	tomów	dziel	tomów	dziel	tomów	dziel	tomów
Teologia . . .	I.	31	57	360	442	—	—	33	45	68	70	492	614
Fizjologia . .	II a	36	69	53	64	—	—	23	29	7	9	119	171
Pedagogia . .	II b	7	11	253	316	2	2	52	82	17	44	331	455
Estetyka, sztuka, muzykologia	II c	74	117	133	165	3	4	30	50	8	8	248	344
Matematyka, fizyka, kosmografja	III a	66	146	523	773	7	8	118	213	25	39	739	1179
Nauki przyrodnicze .	IV	37	75	82	131	—	—	53	83	11	15	153	304
Medycyna . .	V	29	95	259	308	—	—	407	281	61	72	756	756
Nauki prawne	VI	105	312	1002	1514	1	1	271	692	84	118	1463	2637
Historja . .	VII	116	295	202	232	—	—	150	214	38	41	506	782
Językoznawstwo . . .	VIII	579	966	283	462	2	2	101	188	40	49	1005	1667
Slavica . .	IX	50	99	701	1101	1	1	65	73	205	267	1022	1541
Bibliografja	X a	133	367	220	229	24	67	107	291	26	123	510	1147
Dzienniki, szematyzmy, varia	X b	—	—	1792	3220	1	1	235	519	122	206	2150	3946
Programy . .		—	—	86	86	—	—	216	216	—	—	302	302
Razem . .		1263	2609	5969	9113	41	86	1861	2976	712	1061	9826	15845

W dziale inkunabułów, rękopisów i dyplomów.

	rękopisów	autograf. (listów)	inkunabułów	dyplomów
Kupiono	11	608	—	—
w trwały depozyt złożono	13	—	—	—
otrzymano w darze .	1	—	—	—
wybrano z dubletów	—	—	3	8
razem	25	608	3	8

W dziale dubletów skatalogowano i zinwentaryzowano 7.200 dzieł w 9.693 tomach (Nr. inwentarza dubletów 3.200—10.400).

Po zaliczeniu zanotowanego wyżej przyrostu zasoby biblioteki wyrażają cyfry następujące:

	tomów druków	Nr. inkun.	dubletów książk. tomów	Nr. rękopis.	autogr. listów	Nr. dyplom.	fasc. arch.	Monet		Medali	
								Nr.	sztuk	Nr.	sztuk
zasób z 31/XII 1925	294533	218	3200	1149	—	259	8	7383	11178	498	508
przyrost w 1926 r.	15845	3	9693	25	608	8	—	—	2	—	1
suma zbiorów dnia 31/III 1927 r.	310378	221	12893	1174	608	267	8	7383	11180	498	509

Do cyfry 310.378 tomów dodać należy jednak otrzymany w r. 1923 darem a nie zinwentaryzowany dotąd księgozbiór X. Witolda Czartoryskiego w liczbie 25.000 tomów. Podnosi on zasoby biblioteczne do cyfry około 335.500 tomów.

Zbiory graficzne:

	obrazy olejne	ryciny, sztychy, drzeworyt. i litogr.	rzeźby	przedm. muzealne	fotografie
stan z dnia 31 grudnia 1925	12	32	6	7	—
przyrost do 31 marca 1927 r.	—	2	—	—	24

Staraniem dyrekcji było jak najszybsze oddanie nowych nabytków do użytku publiczności drogą ich skatalogowania i zinwentaryzowania i podawania do wiadomości korzystających w kwartalnych wykazach.

Nabytki biblioteki, jak uwidocznia powyższa tablica, wpłynęły z kilku źródeł:

a) Kupno.

W okresie sprawozdawczym zakupiono 1.263 dzieł w 2.609 tomach; kontyngent o 532 dzieł wyższy niż w roku poprzednim.

Silne ożywienie w zakresie kupowania książek wywołała reorganizacja biblioteki podręcznej, stwarzająca konieczność zastąpienia znacznej części dotychczasowego zbioru dziełami najaktualniejszymi. W r. 1926 przekształcono już w ten sposób działy: prawa, historii i językoznawstwa.

Także zasób czasopism naukowych różnych gałęzi nauki zdolano rozszerzyć, podnosząc ich liczbę do cyfry 327 (w r. 1925 – 297).

b) Egzemplarze obowiązkowe.

Zajął w przyroście pozycję liczebnie pokąźną 5.949 dzieł w 9.112 tomach. W materjale tym mieści się jako duży zrab cyfra 3.220 tomów, zbiór czasopism polskich, gromadzonych od r. 1919, którego katalogowanie i inwentaryzację można było dopiero obecnie przeprowadzić. Obok tego wcielono do zbiorów wszystkie druki obowiązkowe okręgu zbiorczego biblioteki, obejmującego 4 południowo-wschodnie województwa państwa, z innych zaś przyjęto wydawnictwa poważniejszej treści.

c) Wymiana wydawnictw.

Zabiegi biblioteki w tej dziedzinie dały wynik pomyślny. Wzajemian za wydawnictwa lwowskiego Tow. naukowego, któremi biblioteka dysponuje z przyzwolenia Prezydium, nadchodzą liczne publikacje Akademii w Wiedniu, Pradze, Monachium, Berlinie, Heidelbergu, Budapeszcie, Zagrzebiu, następnie Comité d'organisation d'institut Slave i seminarjum słowiańskie w Pradze, a z poza europejskich: University w Nev Haven, University of Michigan i inne. Podobnie wymiana wydawnictw tutejszego Uniwersytetu (kronika rektorska, skład uniwersytetu, spisy wykładów) z 362 uniwersytetami, bibliotekami i szkołami wyższymi wszystkich części świata, zaopatrzyła bibliotekę w obce wydawnictwa tego zakresu, niejednokrotnie nawet bardzo cenne.

D. Dary prywatne.

Ogólna cyfra darów obniżyła się nieco w porównaniu z rokiem 1925, spadając z 2.977 w r. 1925 do 2.760 tomów. W każdym razie podnieść należy dar p. L. Maciejowskiej medyczno-filozoficzny i historyczny (227 tomów), Dra Witolda Lewickiego (z Siedlisk) dzieła prawnicze i literackie w liczbie około 150 tomów oraz z górą 100 tomowy dar Dr. H. Polaczko wny, znamieny kompleksem książek francuskich z dziedziny balneologii. Na tem tle bogaciej i ofiarnej rysuje się ofiarność obca. Pierwsze miejsce zajmują: Amerykańska Rockefeller Foundation, Carnegie foundation for international peace i Laura Spelman Rockefeller memorial, dostarczające bibliotekę książek i czasopism. Niezwykle cennymi są dary Carnegie foundation, która zaopatruje bibliotekę we wszystkie swe wydawnictwa, wśród których wyróżnia się wielką wartością publikacja, zakrojona na miarę bardzo obszerną (około 500 tomów), opracowująca źródłowo ekonomiczną

historję wielkiej wojny (Economic history of World War). Najwięcej przychylności okazuje bibliotekę już od lat kilku Laura Spelman Rockefeller memorial za pośrednictwem bibliotekarza p. H. M. Lydenberga. Dzięki niemu otrzymujemy bezpłatnie 28 przez nas wskazanych najważniejszych czasopism amerykańskich oraz tak trudne do odszukania uzupełnienia luk w czasopismach, powstałych wskutek wojny. Dary te idą w liczne dziesiątki oprawnych tomów. Sześciu czasopism angielskich dostarcza rząd angielski za pośrednictwem tutejszego swego konsulatu. Do grona hojnych ofiarodawców należy jeszcze Prezydium Tow. Naukowego we Lwowie, które składa w bibliotekę wszystkie wydawnictwa, jakie otrzymuje w zamian za swe publikacje. Tym sposobem dostają się tu publikacje towarzystw naukowych różnych narodów, wzrasta kontyngent poważnej i aktualnej zagranicznej literatury naukowej.

E. Prace w zakresie katalogowania i administracji.

Katalogowanie zbiorów, tworzące oś prac wewnętrznych biblioteki i przygotowujące środki jej oddziaływania na zewnątrz, dało za rok 1926 rezultat 15.543 opisanych i zinwentaryzowanych tomów druków. Równolegle postępowało porządkowanie i klasyfikowanie zbioru pism dotyczących wielkiej wojny i walk polskich 1919–1920 zbioru liczącego przeszło 2.000 numerów. Bogaty materiał ten, złożony z odezw, pism politycznych i administracyjnych oraz proklamacyj, otrzyma obok katalogu alfabetycznego także rzeczowy.

Nieprzerwanym tokiem posuwały się także prace, zmierzające do inwentaryzacji daru X. Witolda Czartoryskiego z r. 1923. Cały ten księgozbiór przygotowano wszechstronnie do katalogowania, a następnie opisano już z górą 2.500 dzieł. W dziale rękopisów naukowych katalog objął 233 manuskryptów i cały przyrost bieżący od r. 1919. Katalog ten, który obejmuje całość zasobów, będzie zeszytami wydawany drukiem.

Od początku r. 1926 podjęto intensywnie katalogowanie dubletów. Zabiegi biblioteki, zmierzające do uporządkowania całego materiału dubletów, który bez wszelkiej ewidencji zalegał w księżnicy, poparł życzliwie p. naczelnik wydziału bibliotecznego w Ministerstwie W. R. i O. P. Stefan Demby, przeznaczając na ten cel odpowiedni zasiłek. W ciągu okresu sprawozdawczego skatalogowano w tym dziale prac 7.200 dzieł w 9.693 tomach. Trud jaki podjęła na siebie biblioteka prowadząc akcję dubletową przynosi przewidywaną korzyść; już teraz kilkakrotnie z pozwoleniem Ministerstwa W. R. i O. P. inne biblioteki w państwie sięgały do na-

szych zapasów dubletowych. Do tych należą: Polskie gimnazjum w Gdańsku, Biblioteka D. O. K. X. w Przemyśle, Seminarjum filozoficzne w Wilnie i inne. Podnieść należy, że porządkowanie dubletów przyniosło bibliotece także nowe nabytki w ilości 712 dzieł a 1.061 tomów, z działu druków, inkunabułów, rękopisów i dyptomatów — dotąd mylnie za dublety uważanych.

W pełnym toku znajdowała się akcja zaopatrywania biblioteki podręcznej w Ogólnej Czytelni w dzieła najnowszej daty i zasadniczego znaczenia w miejsce istniejących tam dziś treściowo nieaktualnych. Teoretycznie przygotowana akcja realizuje się stale, istnienie jednak dostatecznych funduszy dyspozycyjnych odegrywa tu decydującą rolę.

W zakresie konserwacji książek drogą ich oprawy, nie zrównała się biblioteka jeszcze ze stanem przedwojennym. Finansowe trudności nakazują ograniczenie się do dzieł najpoważniejszych i najpoczytniejszych, oraz do używania opraw tańszych i skromniejszych, tak że typ introligatorski „półskórków“ jest rzadko stosowany. W każdym jednak razie zdołano oprawić 3.592 tomów, a w tem 1.845 tomów czasopism.

F. Korzystanie z biblioteki.

Rozmach w korzystaniu ze zbiorów biblioteki w r. 1926 wzmógł się w porównaniu z r. 1925 znacznie. Frekwencja wykazała wzrost o 7.000 osób i o 12.000 tomów, które wydano korzystającym. Ogółem wykaz statystyczny stwierdza: odwiedzin w czytelniach 73 647, przy użytkowaniu 158.896 tomów druków i 1.282 rękopisów. Wypożyczalnie zaś odwiedziło 13.930 osób, otrzymując 30.324 tomów.

Czyniąc zadość żądaniom świata uczonego zmuszoną była biblioteka dzieła potrzebne do prac poważnych wypożyczać z innych bibliotek tak zagranicznych jak i krajowych. Obok tych ostatnich najobficiej pokrywała nasze zapotrzebowania pruska biblioteka państwowa w Berlinie; biblioteka uniwersytecka w Wiedniu, bawarska państwowa w Monachjum, następnie cały szereg innych bibliotek uniwersyteckich i miejskich.

Podnieść tu ze szczególnem uznaniem należy wypożyczanie wielkiej ilości rękopisów, których zapotrzebowanie z zamiejscowych bibliotek wzrosło znacznie w r. 1926/27 — 180, w r. 1925 tylko 29 tomów.

G. Finanse biblioteki.

Finanse biblioteki znajdowały się w okresie sprawozdawczym w stanie bardzo opłakanym. Dotacje rządowe spadły do cyfr nie-

prawdopodobnie niskich. Wszechwładne w państwie hasło oszczędności i postępująca z początkiem roku dewaluacja obniżyła ilość i wartość dochodów. Włączając cyfry dotacji zwyczajnej (całorocznej w ilości 10.156·95 zł.) i nadzwyczajnej (11.611·02 zł.), dysponowała biblioteka w roku 1926 ogółem kwotą 66.282·41 zł. w I kwartale 1927 zaś kwotą 10.005·25 zł. (w tem dotacja zwyczajna 7.000 zł.). Wobec drożyzny książki obcej i znacznego zapotrzebowania biblioteki, fundusze te okazały się zgoła niewystarczającymi. Toteż zobowiązania biblioteki doszły na początku nowego państwowego okresu gospodarczego do kwoty 52.246 zł.

H. Zakończenie.

Dążenie do normalnego rozwoju i działalności biblioteki wysuwa wiele niezbędnych postulatów. Wymienić należy chociażby najważniejsze z nich. Pierwsze miejsce zajmuje konieczność *uzyskania znaczniejszej nadzwyczajnej dotacji*, rozłożonej na lat kilka. Pokryłaby ona obecne zobowiązania, następnie stworzyła możliwość uzupełnienia braków w literaturze naukowej biblioteki, powstałych w ciągu ostatnich lat dwunastu.

Troskę biblioteki stanowi dalej *brak katalogów* dostępnych dla publiczności a orjentujących w całokształcie tutejszych zbiorów. Ze zdumiewającą uległością znosi tutejszy świat uczących się zakaz korzystania z ogólnego katalogu bibliotecznego. Z punktu widzenia interesów biblioteki jest to dotkliwe utrudnienie koniecznością, mającą na celu ochronę *jedynego* katalogu, jaki biblioteka posiada. Jak najrychlejsze usunięcie tego stanu, niegodnego wielkiej biblioteki, wnikającej poważnie w swe zadanie, jest nieodzownem. Stworzenie katalogu dostępnego publicznie, czy to w układzie przedmiotowym, czy też alfabetycznie według autorów, nie da się dłużej odwlec.

Dalszy postulat dotyczy powiększenia gmachu bibliotecznego nowego, rozszerzonego wyposażenia kilku działów agend. Nie chodzi obecnie o kosztowną budowę książnicy. Ta bowiem przy pewnych uzupełnieniach szaf udzieli pomieszczenia normalnym przybytkom jeszcze na lat kilkanaście. Najżywością kwestją jest powiększenie części gmachu. Tu brak już miejsca na racjonalne pomieszczenie urzędników, w dzisiejszych bowiem warunkach praca ich jest utrudniona i traci na wydajności.

Brak następnie w czytelni bieżących czasopism naukowych spycha tutejszą bibliotekę z rzędu zakładów o nowoczesnych zadaniach i urządzeniach.

Narzuca się też z nieodpartym akcentem konieczności postulat rozszerzenia i wyposażenia oddziału rękopisów. Stan dzisiaj tu panujący uraga wszelkim najskromniejszym wymaganiom tego działu bibliotecznego. Wzmoczenie się studjów nad rękopisami, inkunabulami i starodrukami, które w setkach sprowadza się z bibliotek zagranicznych wyłącznie do użytku w pracowni rękopiśmiennej, zmusza do starań o miejsce oraz o zaopatrzenie ich przynajmniej w stosowną bibliotekę podręczną i niezbędny aparat fotograficzny.

W nowej części gmachu powinna znaleźć pomieszczenie chociażby mała sala wystawowa i wykładowa.

Uczynienie zadość tym potrzebom jest koniecznością wobec upływającego już ćwierćwiecza od chwili powstania i wyposażenia obecnego gmachu.

VIII.

POWSZECHNE WYKŁADY UNIWERSYTECKIE I POLITECHNICZNE.

W roku ubiegłym pod zarządem prof. Dra Leona Kozłowskiego rozwinęły bardzo żywą działalność zarówno we Lwowie jak na prowincji.

Obszerne sprawozdanie zarządu, przekraczające ramy niniejszego referatu, jest wydrukowane osobno.

IX.

ARCHIWUM UNIWERSYTECKIE.

Dyrektor prof. honorowy Dr. Ludwik Finkel, asystent młodszy Tadeusz Kuczkiewicz.

Archiwum mieściło się w starym gmachu przy ul. św. Mikołaja l. 4 w parterze. Inwentarz zbiorów dosięgnął nr. 529 t. j. powiększył się w dwóch ostatnich latach o 9 pozycji, przeważnie aktami b. Wydziału filozoficznego, oddanymi przez Dziekana Wydziału humanistycznego w r. 1926/27. Innych ksiąg i aktów nie można było przekazać archiwum z powodu szczupłości już całkowicie zastawionego szafami i półkami biura archiwalnego. Wskutek tego niezgromadzono dotychczas wszystkich ksiąg i aktów epoki austriackiej (niema protokołów podawczych, katalogów studentów, aktów osobistych zmarłych profesorów Wydziału prawa i t. d. nawet z przed r. 1900), nie można zatem uzyskać pełnego obrazu rozwoju Uniwersytetu na podstawie zbioru archiwum. Wśród zabytków b. Wydziału filozoficznego oddano do archiwum we wrześniu 1925 podania o dopuszczenie do rygorozów i dysertacje doktorskie z lat 1885—1917, rękopiśmienne lub drukowane, jako dalszy ciąg Nru 151 (Inw. drukowanego Nr. 183) z konsygnacją kancelarii dziekańskiej, uporządkowane alfabetycznie podług nazwisk doktorandów z podaniem pełnych tytułów rozpraw doktorskich i ich provenjencji seminaryjnej, ustalonej z protokołu rygorozalnego; spis dysertacji, zaopatrzony w indeks profesorów kierowników pozwala stwierdzić, które prace pod czyjsem powstały kierownictwem. Również po przejrzaniu i przesortowaniu innych rozpraw seminaryjnych uzyskanych do archiwum, jak o tem podano w „Kronice Uniwersytetu“ za rok 1924/25, spisano je alfabetycznie w dwóch działach: rozprawy z epoki niemieckiej (przed r. 1871 — 179 sztuk) i rozprawy polskiego już uniwersytetu

(do r. 1906 — sztuk 858), przeważnie z filologii klasycznej i niemieckiej oraz z historii, także z seminarjum matematycznego i niektóre z seminarjów prawniczych, obydwie spisy, razem oprawione, z indeksami sporządził asystent p. Kuczkiewicz.

Równocześnie prócz agend urzędowych, nie ustawała praca nad dalszem inwentaryzowaniem uratowanych z pożaru 1848 roku aktów i dosięgnęła z końcem roku akad. 1926/27 Nru 2.110 t. j. do września 1.815. W r. 1926/27 tylko 360 Nruów z powodu zajęcia się rozprawami.

Protokół podawczy Archiwum liczył w r. 1926/27 pozycji 54, wykonano 4 kwerendy, z nich jedną większą o fundacji bł. p. Hipolita Wawelberga.

Siedem osób korzystało ze zbiorów archiwalnych — między niemi przez czas dłuższy znany historyk szkolnictwa galicyjskiego radca Ferdynand Bostel.

Zbiór pieczęci powiększył się o jedną (wydz. teolog.), zbiór medali o dwie sztuki (Uniw. katolickiego w Paryżu i Uniw. im. Komenjusza w Bratysławiu).

X.

AKADEMICKIE KURSA PRZYSPOSOBIENIA WOJSKOWEGO.

D. O. K. VI we Lwowie zwróciło się do Rektoratu U. J. K. z propozycją urządzenia Legji akademickiej przysposobienia wojskowego, celem ułatwienia odbywającym obowiązkową służbę wojskową akademikom uzyskania stopnia oficerskiego.

Staraniem pułkownika Sikorskiego kursa tego rodzaju zostały urządzone w gmachu uniwersyteckim, skupiając przeszło 140 studentów. Ponadto Akademicki Związek Sportowy wysłał 10 swoich członków do obozu instruktorskiego w Pasiecznej, gdzie uzyskali stopień instruktorów wychowania fizycznego.

XI.

STOWARZYSZENIA AKADEMICKIE.

I. Stowarzyszenia akademickie, zatwierdzone przez władze polityczne b. Galicji.

1. Bratnia Pomoc Studentów U. J. K., kurator prof. Chyliński. L. b. Nam. 48951/1867.
2. Czytelnia Akademicka, prof. Starzyński. L. b. Nam. 52985/1879.
3. Akademicki Związek Sportowy, prof. Bulanda. L. b. Nam. 148567/1906, L. Rekt. 296. 1906/07.
4. Lwowski Chór Akademicki, prof. Bulanda. L. b. Namiest. 43260/1902, L. Rekt. 783. 1901/02.
5. Biblioteka słuchaczy prawa, prof. Dąbkowski. L. b. Nam. 14850/1908, L. Rekt. 236/1908.
6. Towarzystwo Żydowskich medyków, prof. Nowicki. L. b. Nam. XIII-a 347. 1912, L. Rekt. 851. 1911/12.
7. Kuźnica, prof. S. Krzemieniewski. L. b. Nam. XIII. 4847/1910, L. Rekt. 355/1910.

II. Stowarzyszenia akademickie zatwierdzone przez Senat akademicki.

8. Koło odczytowe im. Piotra Skargi, kurator ks. prof. Lisowski. L. Rekt. 1594. 1920/21.
9. Kółko sławistyczne, kurator prof. T. Lehr-Splawiński. L. Rekt. 3770. 1920/21.
10. Związek studentów Wydziału filozoficznego, prof. E. Romer. L. Rekt. 1299. 1921/22.
11. Towarzystwo Żydowskich słuchaczy (ek) praw, prof. Allerhand. L. Rekt. 1465. 1921/22.

12. Towarzystwo Żydowskich studentów filozofii, prof. Steinhaus. L. Rekt. 2429. 1921/22.
13. Kółko chemików, prof. Tołłeczko. L. Rekt. 1982. 1921/22.
14. Kółko filologiczne, prof. St. Witkowski. L. Rekt. 2161. 1921/22.
15. Kółko historyków sztuki, kurator prof. W. Podlacha. L. Rekt. 2440. 1921/22.
16. Koło historyków, prof. Bujak. L. Rekt. 2812. 1921/22.
17. Lwowskie kółko farmaceutyczne, prof. M. Franke. L. Rekt. 2477. 1921/22.
18. Niezależna młodzież akademicka narodowa, vacat. L. Rekt. 3378. 1921/22.
19. Wzajemna pomoc medyków, prof. H. Halban. L. Rekt. 4145. 1921/22.
20. Filareci, vacat. L. Rekt. 1786. 1922/23.
21. Kółko matematyczno-fizyczne, prof. Banach. L. Rekt. 3771. 1922/23.
22. Kółko geografów, prof. E. Romer. L. Rekt. 3863. 1922/23.
23. Życie, prof. St. Zakrzewski. L. Rekt. 4969. 1922/23.
24. Kółko Polonistów, prof. J. Kleiner. L. Rekt. 5034. 1922/23.
25. Akademickie koło przyrodników, prof. J. Hirschler. L. Rekt. 2237. 1923/24.
26. Studentska Hromada, ks. prof. Gertsman. L. Rekt. 1213. 1924/25.
27. Akademickie kółko historyczno-prawne, prof. Dąbkowski. L. Rekt. 700. 1925/26.
28. Medyczna Hromada, prof. Steusing. L. Rekt. 2622. 1925/26.
29. Akademicka sodalicja Marjańska studentek U. J. K., ks. prof. Gerstmann. L. Rekt. 2330. 1925/26.
30. Korporacja „Roxolania“, prof. E. Bulanda. L. Rekt. 2212. 1925/26.
31. Korporacja „Leopolia“, prof. Czekanowski. L. Rekt. 2145. 1926/27.

III. Stowarzyszenia akademickie zatwierdzone przez Ministerstwo W. R. i O. P. a zostające pod nadzorem U. J. K.

32. Posiew, kurator prof. J. Ptaśnik. L. Min. 2484-IV/23, L. Rekt. 3144. 1922/23.
33. Ognisko, prof. Kling. L. Min. IV. S. W. 12293/26.
34. Towarzystwo ruskie „Druh“, prof. K. Chyliński. L. Min. 3393-IV/25, L. Rekt. 3422. 1924/25.

35. Żydowska Swietlica, prof. St. Ruziewicz. L. Min. 3394-IV/25, L. Rekt. 4664/24.
36. Stowarzyszenie niemieckich studentów i wolnych słuchaczy, prof. Czekanowski. L. Min. IV. S. W. 3063/26.
37. Akademicka sodalicja Marjańska, ks. prof. Klawek. L. Min. IV. S. W. 5135/27.
38. Korporacja „Znicz“, prof. Doliński. L. Min. S. W. 5459/27.
39. Akademickie Towarzystwo dla spraw Ligi Narodów, prof. Starzyński. L. Min. S. W. IV. 1401/27.

IV. Akademickie stowarzyszenia zatwierdzone przez Ministerstwo W. R. i O. P. a pozostające pod nadzorem Politechniki Lwowskiej.

40. Akademickie koło Lubliniaków, kurator prof. Zubrzycki. L. Min. 5202-IV/25.
41. Odrodzenie, prof. Bryła. L. Min. 12823-IV/25.
42. Akademicki związek Polskiej młodzieży z kresów wschod. im. A. Mickiewicza, prof. Reczyński. L. Min. 2158-IV/25. L. Rekt. 3317. 1924/25.

V. Stowarzyszenia zatwierdzone przez władze polityczne przed wejściem w życie ustawy o szkołach akademickich z dnia 13 lipca 1920 roku.

43. Koło studentek, kurator prof. H. Halban. L. Dyr. Policji 59313/1920 1560. L. Rekt. 2900. 1919/20.

XII.

STATYSTYKA.

Statystyka słuchaczy w roku akademickim 1926/27.

Trymestr I i II. (Półrocze zimowe).

	teologia	prawo	medycyna	Wydziały		Razem
				humanist.	mat.-przyrod.	
Studenci	85	1920	775	2452	1063	6295
Wolni słuchacze	14	87	4	54	9	168
Mężczyźni	99	1883	685	1148	698	4513
Kobiety	—	124	94	1358	374	1950
Wyznanie rzym. kat. . .	99	951	465	1053	520	3088
„ greck. kat.	—	323	118	426	200	1067
„ orm. kat.	—	5	3	2	1	11
„ greck. orjent. . . .	—	7	8	5	7	27
„ ewangelickie	—	9	5	29	10	53
„ mojżeszowe	—	709	178	989	334	2210
„ inne i bezwyzn. . . .	—	3	2	2	—	7
Razem	99	2007	779	2506	1072	6463
Trymestr III. (Półrocze letnie).						
Studenci	85	1869	723	2508	1064	6249
Wolni słuchacze	15	52	4	54	9	134
Mężczyźni	100	1807	642	1183	699	3431
Kobiety	—	114	85	1379	374	1952
Razem	100	1921	727	2562	1073	6383

Jak z powyższej tabeli wynika, stosunek procentowy kobiet do ogółu studentów wynosi 31%. Najliczniej uczęszczają kobiety na Wydział humanistyczny, gdzie stanowią 57% słuchaczy, oraz na Wydział matematyczno-przyrodniczy 35%. Na Wydziale lekarskim jest 12% kobiet, na prawniczym 7%.

Statystykę narodowościową możemy podać jedynie w przybliżeniu, z powodu braku odpowiedniej rubryki w deklaracjach wpisowych. Zważywszy jednak, iż odsetek ewangelików, prawosławnych i bezwyznaniowych jest znikomo drobnym, możemy w przybliżeniu przyjąć cyfry trzech najliczniejszych wyznań jako równoznaczne z procentem trzech głównych narodowości. Pomyłka leży w granicach dość szczupłych: nie wszyscy grecko unicy są Rusinami, ani też nie wszyscy rzymsko katolicy Polakami — w liczbie tej mieszczą się bowiem również Niemcy i Chorwaci. Natomiast ewangelicy są przeważnie Szlżakami z Cieszyńskiego. Z powyższymi zastrzeżeniami otrzymamy cyfry następujące: Polaków 49%, rusinów 17%, żydów 32%. Pozostałe 2% dzieli się pomiędzy Rosjan, Niemców i dość licznie na Uniwersytet J. K. napływających Słowian bałkańskich.

2. Statystyka egzaminów i rygorozów.

Wydział					
Teologiczny	{	Egzamina końcowe	11	12	
		Rygoroz	1		
Prawniczy	{	Egzamina według dawnego porządku studjów	Prawno-historyczne	43	
			Sądowe	99	
			Polityczne	164	
		Egzamina doroczne według nowego porządku studjów	po I. r. studjów	614	
			" II. r. studjów	364	
			" III. r. studjów	349	
			" IV. r. studjów	262	
		Egzamina wszystkie razem		1895	
		Rygoroz według dawnego porządku studjów	Prawno-historyczne	74	
			Sądowe	122	
Polityczne	68				
Razem	264				
Lekarski	{	Egzamina doroczne według nowego porządku studjów	po I. r. studjów		
			z wynikiem dodatnim	77	
			" " ujemnym	27	
			po II. r. studjów		
			z wynikiem dodatnim	86	
			" " ujemnym	50	
			po III. r. studjów		
			z wynikiem dodatnim	67	
			" " ujemnym	34	
			po IV. r. studjów		
			z wynikiem dodatnim	75	
			" " ujemnym	23	
			po V. r. studjów		
			z wynikiem dodatnim	21	
			" " ujemnym	10	
			po VI. studjów		
			z wynikiem dodatnim	21	
		Razem		491	
		Rygoroz według dawnego porządku studjów	I. rygorozum	8	
			II. rygorozum	94	
			III. rygorozum	118	
			Razem	215	
Humani- styczny	{	Rygoroz	dwugodzinne	30	
			jednogodzinne	34	
			Razem	64	
Matematy- czno- przyrodniczy	{	Rygoroz	dwugodzinne	16	
			jednogodzinne	11	
			Razem	27	
Ogółem				2968	

3. Wykaz promocji w r. 1926/27.

Wydział	Chrze- ścijan	Niechrze- ścijan	Męż- czyzn	Kobiet	R a z e m
Teologiczny	1	—	1	—	1
Prawniczy	35	28	63	—	63 ¹⁾
Lekarski	67	66	109	24	133 ¹⁾
Humanistyczny	24	7	19	12	31
Matematyczno- przy- rodniczy	5	7	4	8	12
Ogółem	132	108	196	44	240

¹⁾ Z wliczeniem nostryfikacji dyplomów zagranicznych.

Adneks

do sprawozdania Dziekanatu Wydziału lekarskiego za rok akademicki 1926/27.

W ogólnym sprawozdaniu z działalności Uniwersytetu nie mogły być pomieszczone niektóre informacje i dane statystyczne, które interesują wyłącznie Wydział lekarski Uniwersytetu lwowskiego oraz Wydziały lekarskie innych Uniwersytetów, jako i wiadomości posiadające pewne znaczenie z punktu widzenia historii Wydziału lekarskiego. Dodatkowe te wiadomości postanowiono pomieścić w osobnym adneksie.

Budżet Wydziału lekarskiego 1926/27.

A. W budżecie ogólnym Uniwersytetu znajdowały się na Wydział lekarski następujące pozycje:

1. Wydatki personalne: pobory służbowe profesorów, sił naukowych, pomocniczych i funkcjonariuszów niższych.	zł. 657.789.—
2. Dotacje zwyczajne.	64.667.—
3. Wykłady zlecane.	7.516.—
4. Elektryka, gaz, woda dla zakładów Wydz. lek.	40.193.—
5. Czynsz za wynajęte lokale.	12.905.—
6. Wydatki gospodarskie i różne.	14.495.—
Razem.	zł. 797.565.—

Ad I. Pobory:

Wszystkie wypłacone pobory personalowi naukowemu, pomocniczemu i funkcjonariuszom niższym Wydziału lekarskiego wynosiły 657.789,29 zł. = 79.087 dol. (Przed wojną w r. 1913 297.036 kor. = 59.407 dol.).

	Kurs dolara 1 \$ = 9 zł. we wrześniu 1926 r.	Kurs dolara 1 \$ = 8,92 zł. w sierpniu 1927 r.
Pobory bez dodatków za kierown. i mieszkaniowego wynosiły dla:		
Profesor zwyczajny (IV a).	692,30 zł.	755,08 zł.
" nadzwyczajny (V a).	563,30 "	613,18 "
najwyższa pensja prof. zwycz. wraz z dodatkami wszystkimi.	1.013,99 "	1.127,51 "
z dodatkami profesora nadzwyczajnego.	720,59 "	809,31 "

Kurs dolara
1 \$ = 9 zł.
we wrześniu
1926 r.

Kurs dolara
1 \$ = 8,92 zł.
w sierpniu
1927 r.

dodatek mieszkaniowy wynosił dla samotnego

profesora	35-28 zł.	tak samo jak we wrześniu 1926 r.
profesora zwyczajnego z rodziną	103-60 "	
" nadzwyczajnego z rodziną	68-28 "	

Pobory sił pomocniczych.

Bez dodatku na rodzinę:

adjunkta (VII a)	283-80 zł.	312-18 zł.
asystenta starszego (VIII b)	249-40 "	274-34 "
" młodszego (IX b)	206-40 "	227-04 "

Dodatek mieszkaniowy:

dla adjunkta samotnego	20-44 "	tak samo jak w r. 1926.
" " z rodziną	35-28 "	
" asystenta starszego samotnego	8-19 "	
" " " z rodziną	20-44 "	

Ad 2. Taksy laboratoryjne. — Dotacje naukowe.

Otrzymał Instytut:	z taks laborat. zł. ¹⁾	z dotacyj na pomoc naukowe zł. ¹⁾
1. anatomji opisowej	3.217-15	7.242-50
2. histologii	1.365-—	3.050-—
3. fizjologii	2.467-15	6.832-—
4. chemji lekarskiej	2.938-93	5.774-50
5. farmakologii	1.725-60	3.864-50
6. biologji	1.364-12	2.945-60
7. patologji	1.232-—	3.760-50
8. anatomji patologicznej	3.164-15	7.325-—
9. medycyny sądowej	964-12	2.364-25
10. higieny	1.642-17	2.764-29
Klinika chorób:		
11. wewnętrznych I.	—	1.417-—
12. " II.	—	1.320-—
13. chirurgiczna I	—	3.265-—
14. " II	—	745-—
15. dermatologiczna	—	1.430-—
16. okulistyczna	50-—	1.420-54
17. ginekologiczno-położnicza	—	2.155-12
18. pediatryczna	—	1.395-65
19. neurologiczna	—	1.196-—
20. oto-laryngologiczna	—	1.385-60
21. Instytut Dentystyczny	182-—	1.419-62
Razem	zł. 20.312-39	zł. 68.072-63

¹⁾ 1 dolar = 9 zł.

Biblioteki i czasopisma.

	Liczba to- mów w bi- bliotece	Liczba na- bytych dzieł w r. 1926/27	Liczba pre- numerowa- nych czasop.	Polskich	Zagranicz- nych
1. Anatomja opisowa	1.045	2	4	—	4
2. Histologia	555	33	12 ¹⁾	2	10
3. Fizjologia	528	13	16	4	12
4. Chemja lekarska	501	10	10	—	10
5. Farmakologia	1.090	40	19	5	14
7. Biologia	? ²⁾	—	2	—	2
8. Patologia	?	1	17	?	?
9. Anatomja patologiczna	1.383	7	19	6	13
10. Medycyna sądowa	198	5	5	2	3
11. Higjena	?	?	5+4	—	5+4
13. Klinika wewnętrzna II	?	?	22	?	?
15. „ chirurgiczna II	618	10 ³⁾	13	5	8
16. „ dermatologiczna	524	4	6	—	6
17. „ okulistyczna	?	?	11	?	?
18. „ położ.-ginek.	1.099 ⁴⁾	86 ⁵⁾	17	14	13
19. „ pediatryczna	174	?	25	6	19
20. „ neurologiczna	688	13	12	2	10
21. „ otolaryngologiczna	96	6	9	3	6
22. Instytut dentystyczny	875	7	29	8	21
20 a. Polska Dentystyka w In- stytucie dent.	—	—	37	—	25 ⁶⁾
			294		

Pogląd liczbowy na czasopisma według krajów (dublety nie są zaliczone).

Czasopism:

Angielskich i amerykańskich	27	Z przeniesienia	68
Belgijskich	1	Japońskich	2
Brazylijskich (w języku portu- galskim	1	Niemieckich	73
Czeskich	1	Polskich	25
Duńskich	1	Rosyjskich	1
Fińskich	1	Skandynawskich	2
Francuskich	36	Szwajcarskich	2
		Włoskich	3

Do przeniesienia	68	Razem	176
Czasopism abonowanych w kilku egzemplarzach			119
Razem			295

¹⁾ Z powodu braku dostatecznych funduszy zaprzestano prenumerować od 1 lipca 1927 sześć czasopism.

Powyższe zestawienie daje nam pogląd na zależność pracy naukowej w zakładach lekarskich polskich od piśmiennictwa zagranicznego. Najwięcej czerpie medycyna polska z piśmiennictwa niemieckiego, na drugim miejscu z francuskiego, na trzecim z angielskiego i amerykańskiego. Wniosek dalszy: należy większy nacisk położyć na opanowanie języków obcych nowoczesnych w szkołach średnich, ażeby przygotować młodzież do późniejszej swej pracy naukowej a lekarzowi praktykowi udostępnić piśmiennictwo zagraniczne.

Co do czasopism, abonowanych w kilku egzemplarzach przez różne zakłady, możnaby pewne oszczędności przeprowadzić przez wymianę czasopism — przede wszystkim droższych, archiwalnych.

Studenci.

Szczegółowe dane co do statystyki studentów medycyny w roku 1926/27 były następujące:

Tablica I.

A. według płci:

	Studentów		Wolnych słuch.		Ogółem		Razem	W tem nowo ima- trykulow.
	mężcz.	kobiet	mężcz.	kobiet	mężcz.	kobiet		
Trym. I i II	682	93	3	1	685	94	779	140
					88%	12%		
„ III	639	84	3	1	642	85	727	—
					88%	12%		

B. Według wyznania:

	rzym. kat.	gr. kat.	ormian- skie	ewan- gel.	gr. orient.	innych i bez- wyz.	moż.	Ogółem
Trym. I i II	465	118	3	5	8	2	178	779
	60%	15%					23%	
„ III	431	116	3	5	8	2	162	727
	60%	16%					22%	

²⁾ Brakujących danych i oznaczonych znakiem „?” Dziekanat mimo kilkakrotnych zapytań niestety nie mógł otrzymać.

³⁾ 7 dzieł w 10 tomach.

⁴⁾ 4 dzieła w 14 tomach; czasopism 72 tomy, razem 86 tomów.

⁵⁾ W tem 493 dzieł w 606 tomach i 493 tomów czasopism.

⁶⁾ Prócz czasopism wymienionych pod nr. 22.

C. Według języka ojczystego i przynależności państwowej:

	Polski	Ruski	Rosyjski	Niemiecki	Czeski	Bułgarski	Serbski	Rumuński	Żydowski	Przynależ. państw.				
										Polska	Czeska	Rumuń.	Bułgar.	Jugosl.
Trym. I i II	642	115	2	1	1	1	1	—	15	773	1	2	1	2
	80%	14.7%							2%					
" III	595	114	2	1	1	1	2	—	11	721	1	2	1	2
	81%	15.6%							1.5%					

W statystyce powyższej nie są podani absolwenci medycyny, czyli ci, którzy przepisane studia lekarskie ukończyli i są w trakcie składania końcowych egzaminów. Pozatem nie wymienieni są ci nostryfikanci, którzy studjów dopełniać nie potrzebują i którzy składają tylko egzaminy nostryfikacyjne.

Pomoc materialna udzielana studentom medycyny.

Stypendja i pożyczki zwrotne.

Stan materialny studentów był przeważnie bardzo lichy. W czasach ostatnich poczyną się szerzyć przekonanie pomiędzy młodzieżą, że wystarczy być przyjętym na uniwersytet, a troskę o byt dalszą obejmie uniwersytet i społeczeństwo. Wprawdzie — jak już wykazano w tejże Kronice na innym miejscu — Uniwersytet ze swej strony czyni przez Komisję Senacką ogromnie wiele, starając się o pomieszczenie studentów, o ułatwienie im egzystencji, o udzielanie zapomóg — ale mimo wszystko nie jest w możności objąć opieki całkowitej nad każdym studentem. Zdarzały się fakty, że student w tydzień po przyjęciu na studia był bez jakichkolwiek środków materialnych a przecież dopiero swoje studia rozpoczynał. Mniemanie, że obowiązkiem Uniwersytetu jest dbać o byt studentów podczas studjów i dostarczyć im wszelkich środków ku temu jest z gruntu fałszywe. Wojenne stosunki zrobiły to, że Uniwersytet zajął się bardziej młodzieżą, aniżeli to było dawniej, ale z tego nie wynika jeszcze, ażeby studenci żądać powinni tej opieki i pomocy od Uniwersytetu. Dostarczyć powinni ją w pierwszym rzędzie rodzice, później społeczeństwo, a w końcu dopiero Uniwersytet i to nie w formie zapomóg, ale w formie pożyczek zwrotnych.

Wydział lekarski przychodzi niezamożnej młodzieży z pomocą przez zwalnianie z opłat czesnego, odraczanie czesnego, udzielanie stypendjów i pożyczek zwrotnych.

Odroczenie czesnego całkowite otrzymało 149 studentów (t. j. 20%).

" częściowe w połowie 146 studentów (t. j. 20%).

Kilkunastu studentów otrzymało ulgi przy opłatach egzaminacyjnych na wniosek przewodniczącego Komisji.

Stypendja rządowe zwrotne i pożyczki zwrotne otrzymało około 22% ogółu studentów medycyny.

Stypendja rządowe zwrotne i pożyczki zwrotne wydane studentom wynosiły 37.035 zł. Całkowite stypendjum i to przez 3 do 10 miesięcy otrzymało 90 studentów 35.775— zł.

1 student przez 4 miesiące po 90 zł. = 360— "

1 " " 10 miesięcy " 90 " = 900— "

Stypendja samorządowe otrzymali:

1 student przez 7 miesięcy po 45 zł. = 315— "

1 " " 10 " " 75 " = 750— "

Otrzymało stypendja 94 studentów w kwocie . . 38.100— zł.
(12% ogółu studentów medycyny).

Z pożyczki zwrotnej rządowej korzystało 71 studentów (t. j. 10% ogółu studentów medycyny). Kwota ogólna pożyczki rządowej wynosiła 4.940— zł. Z kwoty tej nie podjęło 2 studentów przyznanej pożyczki razem w wysokości 130 zł.

Opłaty roczne podczas studjów lekarskich wynoszą 114 zł. które do $\frac{1}{3}$ idą na budowę domów profesorskich, $\frac{2}{3}$ zaś z nich na budowę domów akademickich. Cele te są przewidziane ustawą o szkołach akademickich.

Egzaminy.

Rygorozza według starego porządku studjów złożyło osób:

I rygorozum	8
II rygorozum	94
III rygorozum	113
razem	215

Wyniki egzaminów dorocznych nie były najlepsze.

Nie złożyło	I egzaminu dorocznego	26	%
"	II	37	%
"	III	33.6	%
"	IV	22.6	%
"	V	32	%

Tablica II.

Promowano na doktorów wszech nauk lek. w r. 1926/27, według płci, narodowości i wyznania.

A. Wychowawcy uniwersytetu lwowskiego	N a r o d o w o ś ć								Ogółem		Razem	%
	Polska		Ruska		bez narod.		Serbska					
Według wyznania	męż.	kob.	męż.	kob.	męż.	kob.	męż.	kob.	męż.	kob.		
Rzymsko-kat. . .	39	9	—	—	—	—	—	—	39	9	48	46
Grecko-kat. . . .	—	—	3	1	—	1	—	—	3	2	5	48
Mojżeszowego . .	15	4	—	—	27	4	—	—	42	8	50	48
Prawosławnego . .	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	1
Razem w r. 1926/27	54	13	3	1	27	5	1	—	85	19	104	
Razem w r. 1925/26	124	32	5	—	44	11	7 ¹⁾	—	180	43	223	
B. Nostyfikanci												
Według wyznania												
Rzymsko kat. . .	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	3,4
Grecko-kat. . . .	—	—	8	3	—	1	—	—	8	4	12	41
Mojżeszowego . .	7	2	—	—	7	—	—	—	14	2	16	55,2
Razem w r. 1926/27	8	2	8	3	7	1	—	—	23	6	29	
Razem w r. 1925/26	3	1	8	—	12	—	—	—	23	1	24	

¹⁾ W tem 3 narod. Chorwackiej.

Statystyka porównawcza. Wydziały lekarskie uniwersytetów polskich. Profesorowie i siły pomocnicze oraz urzędnicy.

	Prof. zwycz.	Prof. nadz.	Razem	Pomocnicze siły			Urzędnicy					Razem
				Adjunkci	St. asysten	Razem	VIII	IX	X	XI	XII	
Warszawa	21	3	24	16	97	113	—	—	—	—	—	—
Wilno	14	10	24	9	37	46	1	—	1	—	—	2
Poznań	15	10	25	7	42	49	—	2	1	2	1	6
Kraków	19	7	26	1	68	59	—	—	3	1	—	4
Lwów Uniwers. .	17	3	20	11	61	72	—	1	3	1	—	5
Lwów Ak. Wet. .	6	8	14	1	14	43	—	—	—	—	—	—
Warszawa Państw. Inst. dent. . .	1	3	4	2	16	18	—	—	—	—	—	—

Statystyka porównawcza. Wydziały lekarskie uniwersytetów polskich. Funkcjonariusze niżsi.

	Etat na 1927/28. — Stopni służbowy						
	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	Razem
Kraków	—	3	18	13	13	7	54
Lwów	—	3	11	15	20	5	54
Warszawa	1	48	51	102	84	9	295
Wilno	—	4	48	1	45	55	153
Poznań	—	4	10	40	37	15	106
Warszawa Państ. Inst. dent. . .	—	1	—	3	4	1	9

¹⁾ Warszawa niema służby szpitalnej, służba jest na etacie Min. W. R. i O. P.; prawdopodobnie są analogiczne warunki w Wilnie i Poznaniu.

